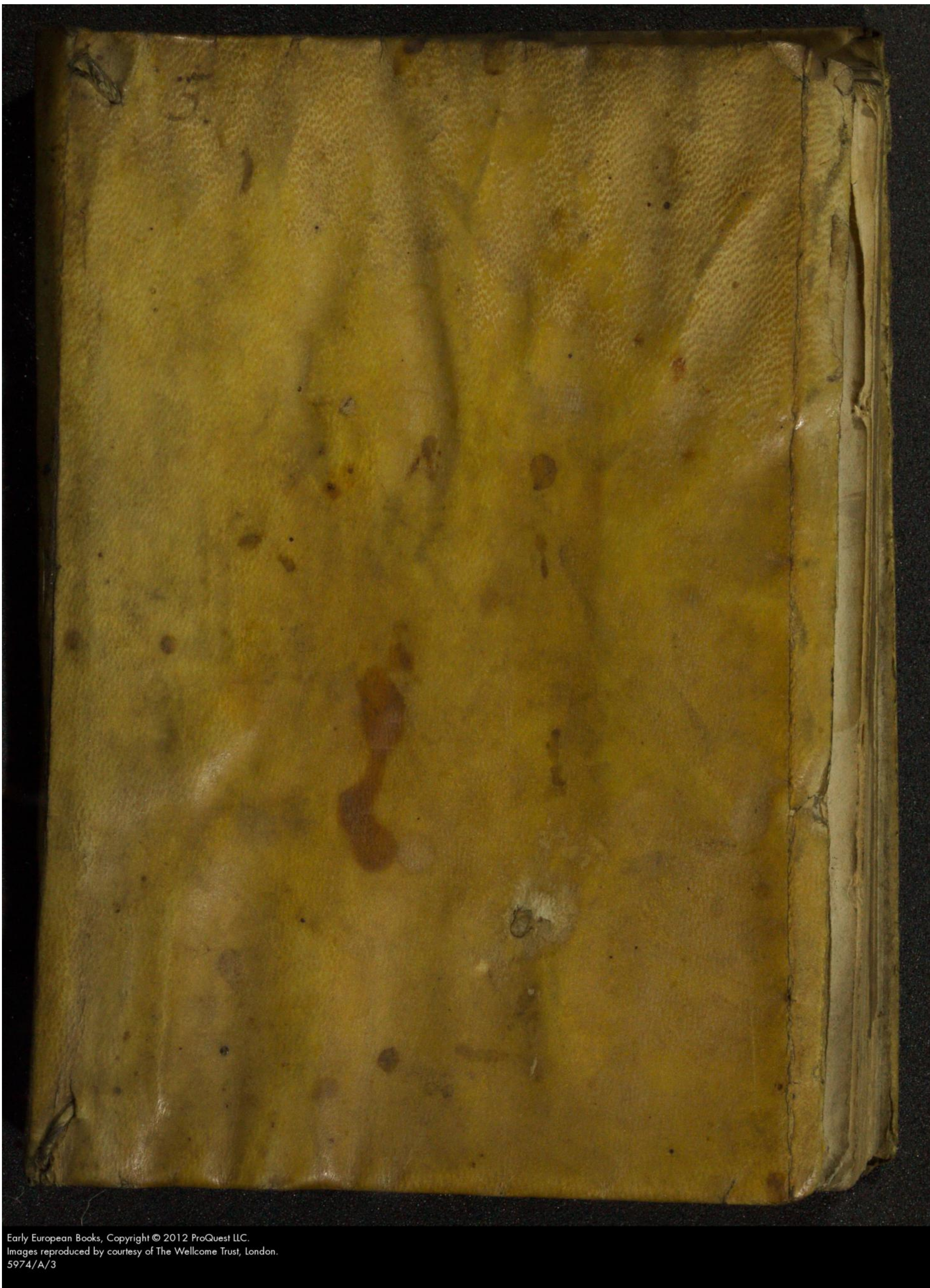
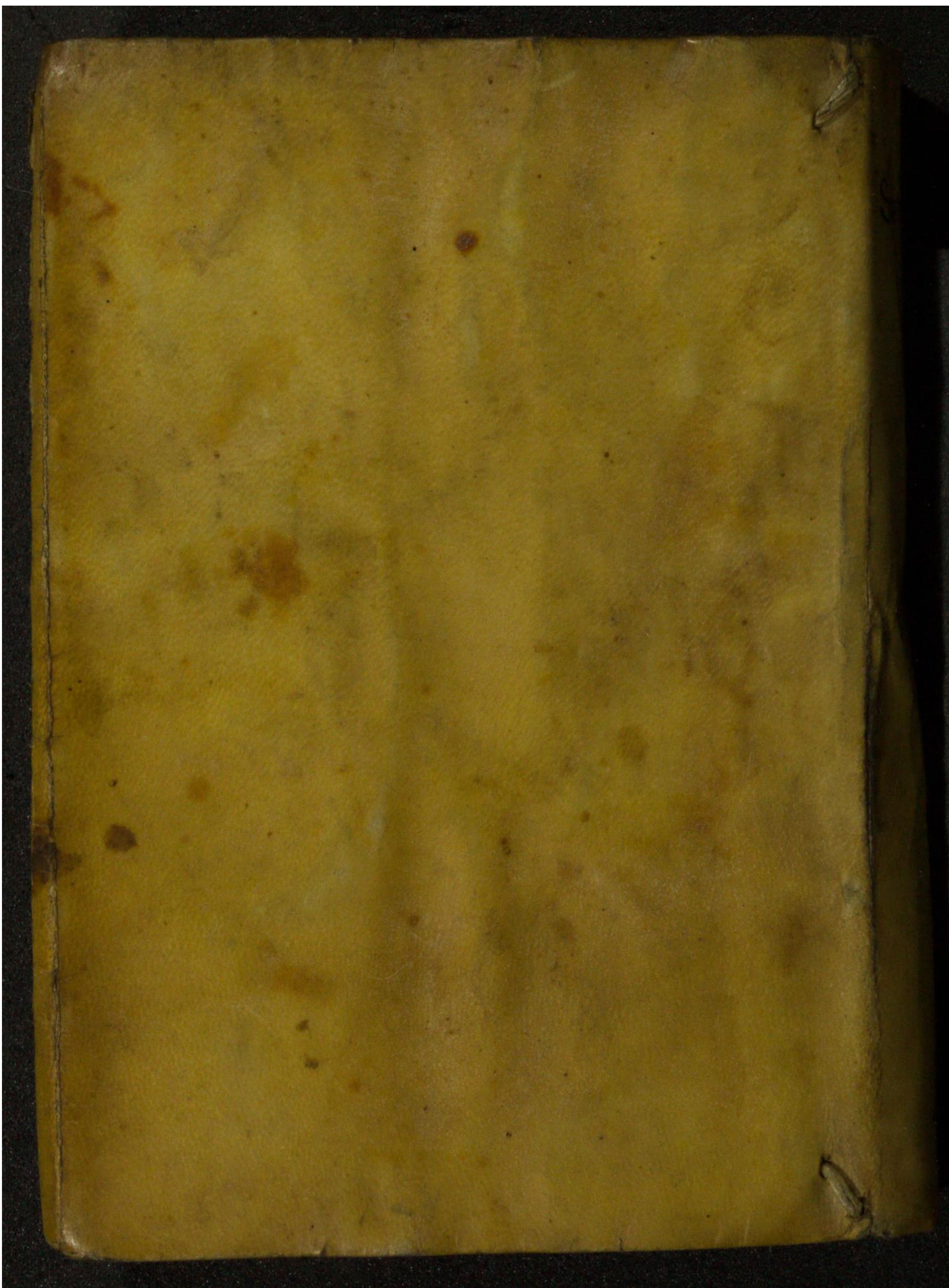

Sethi
1538

First edition. Choulant, Handbuch p. 150. Vicaire 789/790. Meyer, Geschichte der Botanik III, p. 356.

«Simeon Seth (c. 1070), a contemporary of Psellos, utilised the writings of the latter as a groundwork for his own effusions. His writing upon the curative properties of foods is founded, not only upon Greek precursors, but also upon Persian, Arabic and Indian materia medica, for which reason it is of great value to the student of relationships between oriental and occidental medicine. Amongst the drugs mentioned are: camphor (as an anaphrodisiac), musk, amber, cloves, nutmeg, hashish, syrups (e. g. of violet roots in affections of the breast), and several preparations of julep.» (Neuburger-Playfair.)

«Curieux traité de diététique. L'auteur y examine les qualités et propriétés de tous les aliments liquides et solides, classés par ordre alphabétique des noms grecs.» (Vicaire.)

«Seth mentions for the first time in Europe the camphor.» (Darmstaedter.)

SIMEON

fr 60 –

R121535

Vicaire, 789/90

Choulant

p 150

First edition

ΣΥΜΕΩΝΟΣ ΜΑΓΙ ΣΤΡΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΤΟΥ Σηθὶ, σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον, περὶ τροφῶν δυνάμεων.

SYMEONIS SETHI MAGI- *stri Antiochiæ, syntagma per literarum ordinem, de cibariorum facultate,* LILIO GREGORIO GYRALDO *Ferrariense interprete.*

BASILEAE, APVD MICH. *Isingrinium, Anno*

M. D. XXXVIII.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ, ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΩΝ

δυνάμεων, συγγραφὲν παρὰ Συμεῶνος μαγίστρου ἀντιοχείας τοῦ Σηθί, καὶ δοθὲν Μιχαὴλ Βασιλεῖ τῷ Δούκᾳ.

ΟΛΛΩΝ καὶ λογίων ὄντων μέγιστε καὶ τὴν νοῦν ἡλιοειδέστατε βασιλεῦ, οὐχ ἑλλήνων μόνον, ἀλλὰ καὶ περσῶν καὶ ἀγαρηνῶν καὶ ἰνδῶν, περὶ τροφῶν δυνάμεων συγγραψαμένων, καὶ ἐν τισι συμφωνησάντων, ἐν τισι δὲ διαφωνησάντων, δεῖν ᾠήθην ἐξ ἁπάντων τὰ κάλλιστα καὶ τὰ τῆς ἀληθείας ἐχόμενα ἐρανήσασθαι, καὶ προσαγαγεῖν τῷ ἐνθέῳ κράτει τῆς βασιλείας σου, ὡς ἂν ἑκάστης τροφῆς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰδιότητα διαγινώσκουσα, χρήσηται ταύταις κατὰ λόγον, καὶ τὴν οἰκείαν συντηρήσῃ ὑγίειαν. ταύτης γὰρ συντηρουμένης, εὐρωστήσῃ καὶ πᾶν τὸ ὑπήκοον. οὐδὲν γὰρ ἄλλο τῷ κόσμῳ λυσιτελέστερον καὶ ὠφελιμώτερον, ἀγαθοῦ βασιλέως, ὑγείας τε καὶ μακροζωΐας. ἐπεὶ δέ τινας τῶν τροφῶν ἄλλως μὲν ἡ κοινὴ ὀνομάζει συνήθεια, ἄλλως δὲ ἡ τῶν παλαιῶν ἰατρῶν, τοῖς κοινοτέροις τε καὶ γνωριμωτέροις τῶν ὀνομάτων χρησόμεθα, περὶ τῶν συνήθων ἀρτυμάτων τε καὶ ἀρωμάτων, καὶ λοιπῶν γνωρίμων ὀσφραδίων.

Αρνίον

Αρνίον. τὰ τῶν ἀρνῶν κρέατα, συμμέτρως μέν εἰσι θερμά. περιττωματικὴν δὲ ἔχει ὑγρότητα, καὶ διὰ τοῦτο βλάπτει μὲν τοὺς ὑγροτέραν ἔχοντας κρᾶσιν, λυσιτελεῖ δὲ ταῖς ὑγροτέραις. καὶ ὅσον μὲν νεαρώτερον, τοσοῦτον καὶ εὐπεπτότερον. ὅσῳ δὲ μεῖζον, τοσοῦτον καὶ δυσπεπτότερον καὶ ἧττον ὑγρόν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ζώων ἐστὶν εἰπεῖν. ἀεὶ γὰρ τὰ νεώτερα τῶν μειζόνων ὑγρότερα.

Αμύγδαλα

Αμύγδαλα. συμμέτρως μέν εἰσι θερμά, καὶ τρόφιμα ἱκανῶς. μετέχουσι δὲ λεπτῆς τε καὶ τμητικῆς δυνάμεως, δι' ὧν σπλάγχνων καὶ στέρνων γίνονται καθαρτικά, εἰσὶ δὲ καὶ δύσπεπτα. τὰ δὲ πικρὰ τῶν γλυκέων θερμότερα καὶ λεπτομερέστερα, καὶ τμητικώτερα. ἀποφράττουσι γὰρ διὰ λεπτομέρειαν τὰς ἐν τῷ ἥπατι καὶ τῷ σπληνὶ ἐμφράξεις, καὶ τοὺς ἐν τοῖς νεφροῖς καὶ τῇ κύστει λίθους θρύπτουσι. λέγεται δὲ καὶ ὡς εἴ τις ἀμυγδάλοις νήστις χρήσηται, μέθης ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γίνεται ἀποτρεπτικά. τὸ δὲ τούτων ἔλαιον σύμμετρόν ἐστι καὶ αὐτὸ θερμότατον, καὶ τῶν ἐν τῷ ἥπατι ἐμφράξεων ἐκφρακτικὸν καὶ ἀποτρεπτικόν. λυσιτελεῖ δὲ τῷ τε θώρακι καὶ τῷ πνεύμονι. τὸ δὲ πικρῶν ἀμυγδάλων τὸ ἔλαιον, ἀποφρακτικώτερον τῶν γλυκέων καὶ διουρητικώτερον, καὶ θρυπτικὸν ἁπασῶν λίθων, τῶν τε νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως, καὶ τῶν καταμηνίων ἀγωγόν.

Απία

Απία. ψυχρὰ μέν εἰσι κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν, ξηρὰ δὲ κατὰ τὴν δευτέραν. καὶ τὰ μὲν γλυκύτερά τε καὶ πέπειρα μετέχουσι τινὸς ὑγρότητος καὶ θερμότητος,

τὰ δὲ σύνθετα, ἤγουν γλυκείας καὶ στυφώδους ποιότη-
τος, ἢ καὶ ὀξώδους, ἐπειδὴ καὶ τοιαῦτά εἰσιν ἔνια,
θερμότητος τινὸς συμμέτρου καὶ ὀλίγου ξηρότητος. ἐπέ-
χουσι δὲ τὴν γαστέρα πρὸ τροφῆς λαμβανόμενα, καὶ
μάλιστα τὰ στυφώδη. συνεχέστερον δὲ καὶ κατακό-
ρως μεταλαμβανόμενα, κωλικὰς ἐργάζονται διαθέ-
σεις. λυσιτελοῦσι δὲ κοιλίαις θερμαῖς. οἱ δ' ἐν αὐτοῖς
κόκκοι, ἰδιότητι τινὶ τοῖς ἐν τῷ πνεύμονι πάθεσι λυ-
Ἀγγούρια σιτελοῦσι, βλάπτουσι δὲ τοὺς νεφρούς. Ἀγγούρια.
τὰ λεγόμενα σικύα, κατὰ κοινὴν δὲ τετράγγουρα,
ψυχρά εἰσι καὶ ὑγρὰ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν,
καὶ διὰ τοῦτο τῆς ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς κράσεως εἰσὶ βλα-
πτικά, καὶ κακόχυμα. δεῖ δ' ἐξ αὐτῶν ἐπιλέγεσθαι
τὰ μικρὰ τῶν μεγάλων, διουρητικά τέ εἰσι, καὶ τοῖς
ὀξέσι μάλιστα πυρετοῖς, εὐκρατοτέραν ἐνδείκνυται
τὴν θερμότητα, εἰ μετὰ ὄξει βρεχθέντα. ἡ δὲ τούτων
συνεχὴς χρῆσις, ἐλαττοῖ τὴν γονήν, καὶ τὴν ἐπὶ τὰ
ἀφροδίσια κίνησιν ἀμαυροῖ. ξηρανθὲν δὲ τὸ τούτου
σπέρμα, προσκτᾶται τινὰ θερμότητα, καὶ τὴν ἐναν-
τίαν ἐργάζεται ἐν τοῖς τοιούτοις ἐνέργειαν, καὶ διουρη-
Ἀμανῖται τικώτερον γίνεται. Ἀμανῖται. οἱ μύκητες ψυ-
χροί εἰσι καὶ ὑγροὶ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν. ἀπο-
γεννῶσι δὲ γλίσχρον χυμὸν καὶ ψυχρόν, εἰσὶ δὲ καὶ
δύσπεπτοι. ἔνιοι δὲ καὶ δηλητηριώδεις τούτων τυγ-
χάνουσι, κυνάγχας ἰδιότητι τινὶ ποιοῦσι καὶ συνάγ-
χας ἀνυπερθέτως. δεῖ δὲ ἠρτυμένους τούτους ἐσθίειν
δριμυτέροις ἀρώμασι, καὶ συνέψειν δὲ τούτοις ἀπί-
δια.

διά. τετήρηται γὰρ ἀκριβῶς ὡς αἱ ἐκ τῶν ἀμανιτῶν
βλάβης εἰσὶν ἀποτρόπαια συνεψόμενα τούτοις. χει-
μῶνι δὲ τούτοις μᾶλλον χρηστέον ἢ θέρει. θερμοτέρας γὰρ
τηνικαῦτα τὰς κοιλίας εἶναι φαμὲν, καὶ μακροτέρους
τοὺς ὕπνους. μὴ γὰρ καλῶς πεφθέντες, ἐμφράξεις ἔν
τε τῷ ἥπατι καὶ τῷ σπληνὶ ἐργάζονται. εἰ δέ τις συμ-
βῇ φαγεῖν ἐκ τούτων δηλητηριώδεις, εὐθὺς πινέτω
μελίκρατον μεθ᾽ ὕδατος χλιαρὸν, καὶ ὀλίγον νίτρον,
καὶ ἰαθήσεται. Αἶρα. ἡ θερμή ἐστι καὶ ξηρὰ, πλη- Αἶρα
σίον τῆς τρίτης ἀποστάσεως, τὴν δὲ δύναμιν ἴσην ἔ-
χει τῇ ἴριδι. Ἄμυλον γίνεται μὲν ἐκ πυροῦ κα- Ἄμυλον
θαροῦ βρεχομένου ὕδασιν ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι,
καὶ ἀποχεομένου πεντάκις τῆς ἡμέρας. ἐὰν δὲ μαλα-
κώτερον γένηται, ἀποθεὶς τὸ ὕδωρ, χωρῆσαι χρὴ τὸ
πίτυρον, καὶ ξηραῖνον ἐν ἡλίῳ πρὶν ὀξοθῆ. δύναμιν
δὲ ἔχει ψυκτικὴν καὶ μετρίως ξηραντικὴν, πραϋν-
τικὴν ὁμοῦ τῶν δριμέων, καὶ ἐμπλαστικὴν, καὶ διὰ τοῦ-
το δυσεντερικοῖς ἀγαθόν ἐστι φάρμακον. Ἄνη- Ἄνηθον
θον. τὸ ἄνηθον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν δευτέ-
ραν ἀπόστασιν. ὠφελεῖ δὲ πρὸς τὰς ἀπὸ παχέων χυ-
μῶν ἐμπνευματώσεις, καὶ τινὲς μὲν αὐτὸν εὐστόμα-
χον, τινὲς δὲ κακοστόμαχον ἀπεφήναντο. οἱ μὲν πρὸς
τὴν ἐν τούτῳ θερμαντικὴν καὶ πεπτικὴν ὑγρότη-
τα, καὶ τῶν ἐν τῇ γαστρὶ πνευμάτων διαφορητικὸν
ἀποβλέψαντες. οἱ δὲ πρὸς τὸ τῆς οὐσίας αὐτοῦ παχυ-
μερὲς καὶ δύσπεπτον, καὶ ναυτιῶδες. ἐλαίῳ ἑψόμε-
νον, διαφορητικὸν καὶ ὑπνοποιὸν, καὶ ὠμῶν ὄγκων

πεπτικὸν ἐπαλειφόμενον γίνεται, καὶ τῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐμπνευματώσεων διαφορητικόν, καὶ τῶν διὰ ἄμετρον κόπον τὸ σῶμα πεπονηκότων, θεραπευτικόν. Βλάπτει δὲ ὥς τινες φασὶ τοὺς νεφρούς.

Ἄνισον. Ἄνισον. Τὸ ἄνισον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν. ὠφελεῖ δὲ πρὸς τὰς ἀπὸ ψύξεως χρονίους ἡπατικὰς διαθέσεις, ἔτι δὲ καὶ πρὸς δυσπνοίας τὰς ἐκ φλέγματος. διαφορητικόν τέ ἐστι τῶν ἐν τῇ γαστρὶ πνευμάτων, ἀποφρακτικόν τε ἱκανῶς, καὶ γαστρὸς ἐφεκτικόν, καὶ γάλακτος γεννητικόν.

Ἀσπάραγος. Ἀσπάραγος. τὸ τοιοῦτον εἶδος τοῦ λαχάνου, οὐκ ἐγνωσμένον ἦν ἐνταῦθα πρότερον, ἀλλὰ μόνον οἱ πικροὶ τῶν λεγομένων ἐλαιοδαφνῶν ἀσπάραγοι. νυνὶ δὲ μετακομίζεται κατὰ τὸν τοῦ ἔαρος καιρὸν, καὶ παρά τινων διαγινώσκεται. ἔστι δὲ τῶν λαχάνων ἁπάντων τροφιμώτατον, ὡς εἴ τις εἴπῃ τὴν φύσιν τιθέναι ἐν μεταιχμίῳ τε τῶν λαχάνων καὶ κρεῶν οὐσίας, οὐ πόῤῥω τῆς ἀληθείας ἐκτραπήσεται, διὰ τὸ τρόφιμον φυτῶν τε καὶ κρεῶν, ὡσαύτως διουρητικόν τε τυγχάνει, καὶ τῶν ἐν ἥπατι καὶ τοῖς νεφροῖς ἐμφράξεων ἀποφρακτικόν, καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τοῦ μεταβάλλειν τὴν τοῦ οὔρου ὀσμὴν ἐπὶ τὴν ἰδίαν, ὡς καὶ αἰσθάνεσθαι τοῦ τοιούτου, τοὺς ποσῶς αὐτοῦ ἐσθίοντας, καθάπερ καὶ τὸ σέλινον. καὶ μηδεὶς θαυμαζέτω εἰ εὐθὺς τοῖς οὔροις μεταδιδῶσι τῆς ἰδίας ποιότητος. ἰδοὺ γὰρ χλωνέα ἐρυθρὰ οὖσα, καὶ ταῖς χερσὶν ἐπιτιθεμένη, μεταβάλλει τὸ οὖρον ἐπὶ τὸ ἴδιον χρῶμα, ὃ καὶ παράδοξον δοκεῖ, τὸ ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον, βάπτειν τὰ οὖρα. ἀλλὰ ταῦτα

μὲν

ἔξωθεν τοῦ προκειμένου σκοποῦ. ἐπὶ δὲ τὰ ἑξῆς ἰτέον. λυσιτελοῦσι τε οἱ ἀσπάραγοι πρὸς τὰς κωλικάς τε καὶ νεφριτικὰς διαθέσεις τὰς ἀπὸ φλέγματος, καὶ προστίθεται τῇ γονῇ, καὶ τάχιον τῶν λοιπῶν λαχάνων εἰς αἷμα τρέπονται. εἰσὶ δὲ καὶ καταμηνίων ἀγωγοί, καὶ πρὸς παλμοὺς καρδίας λυσιτελεῖς, καὶ ὀδοῦσιν ὠφέλιμοι. πλὴν οὐκ εὐστόμαχοι ἀεὶ εἰσί, καὶ διὰ τοῦτο γάρῳ καὶ ἐλαίῳ ἠρτυμένοις δεῖ τούτοις χρῆσθαι μετὰ τὴν μετρίαν ἕψησιν. Ἀστακοί. οἱ ἀστακοὶ ψυχροί Ἀστακοί εἰσιν καὶ ὑγροί, καὶ τρόφιμοι, καὶ γαστρὸς ἐφεκτικοί, καὶ δύσπεπτοι, καὶ μάλιστα οἱ ἐν αὐτοῖς μείζονες. οἱ γὰρ μικρότεροι, ἀπεπτότεροι. καὶ τῶν χηλῶν τὰ οὐραῖα δυσπεπτότερα καὶ παχυμερέστερα, ὅθεν δεῖ σὺν θερμοῖς ἀρτύμασι τούτους προσφέρεσθαι, καὶ οἶνον ἐπιπίνειν παλαιὸν καὶ κιῤῥόν. Ἅλας. τὸ ἅλας θερμόν ἐστι κατὰ Ἅλας τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ξηρὸν δὲ κατὰ τὴν τρίτην. μετέχει δὲ στυφώδους ποιότητος, ὠφελεῖ δὲ τοὺς τὴν κρᾶσιν φλεγματικούς, προτρέπει τε τὴν γαστέρα, καὶ ξηραίνει τὰ σώματα. ἔχει δὲ καὶ ῥυπτικὴν δύναμιν, καὶ διεγείρει τὴν ὄρεξιν. ἀμέτρως δὲ χρώμενον, ὑπερόπτησιν ποιεῖται τοῦ αἵματος, καὶ ἀμβλυωπίαν ἐργάζεται, καὶ ἐλαττοῖ τὴν γονήν, καὶ κνησμὸν ἐμποιεῖ, βλαπτικόν τέ ἐστι τῶν ἐντέρων. τοῖς δὲ ὀδοῦσιν ἐπιτριβόμενον, τὴν μεταξὺ τούτων ἀναλίσκει ὑγρότητα, τήκει δὲ τὰς ἐν τῇ γαστρὶ ὑγρότητας. φασὶ δὲ ὡς τὴν ἀπὸ τοῦ οἴνου κραιπάλης βλάβην ἰᾶται τοῖς ποσὶν ὑποτριβόμενον. σκευάζονται δὲ καὶ ἁλάτια διάφορα, εὐστό-

μαχα, περὶ ὧν ὁ καιρὸς ἄρτι διεξιέναι.

Ἄμπαρ

Ἄμπαρ.

τὸ ἄμπαρ ἐν διαφόροις τόποις βλύζει. εἰσὶ δὲ τούτου πηγαὶ, καθάπερ πυγελβίου τε καὶ ἀσφάλτου, καὶ θείου, καὶ τῶν ὁμοίων. καὶ τὸ μὲν κρεῖττον ὁ καὶ κιῤῥόν ἐστι καὶ λιπῶδες, ἀναδίδοται ἔν τινι ἰνδικῇ πόλει σιλάχῃ ἐπονομαζομένῃ. τὸ δὲ ὑπόλευκον ἀπογεννᾶται ἔν τινι παραλίῳ πολιχνίῳ τῆς εὐδαίμονος ἀραβίας συχέον ὀνομαζομένῃ. τὸ δὲ ὑποδεέστερον καὶ μέλαν, συνάγεται ἐξ ἰχθύων ἀπογευσαμένων τῶν τοῦ ἄμπαρ πηγῶν. ἔχει δὲ θερμαντικὴν δύναμιν, καὶ τμητικὴν τῶν ὑγρῶν, καὶ διὰ τοῦτο τινὲς ἐμβάλλουσιν αὐτὸ τοῖς στομαχικοῖς. τονεῖ δὲ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν, καὶ ὀσφραινόμενον ἐπὶ πότῳ, ταχύνει τὴν μέθην. εἰ δὲ καὶ τῷ οἴνῳ ἐμβληθῇ, ἔτι μᾶλλον

Βόειον κρέας

Περὶ βοείου κρέατος.

τὸ βόειον κρέας τροφιμώτατόν ἐστι, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀπογεννώμενον αἷμα, παχύτερον πέφυκε τοῦ συμμέτρου, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μελαγχολικοῖς τὴν κρᾶσιν, ἐμποιεῖ νόσους διαφόρους καὶ μελαγχολικάς. ἔστι δὲ καὶ δύσπεπτον, καὶ δυσανάδοτον. πεφθὲν δὲ τρέφει ἱκανῶς, καὶ πρὸς τὸ προβάτειον κρέας ἐξεταζόμενον, ψυχρόν ἐστι καὶ μελαγχολώδους αἵματος γεννητικόν. ὁ δὲ τούτου ζωμὸς, τὰς ἐκ τῆς ξανθῆς χολῆς ἐπέχει γαστροῤῥοίας. εἰ δέ τις φαγεῖν ἐθέλει τοῦτο, καὶ προθυμηθείη, ἢ καὶ ἀναγκασθείη, θεραπευέτω τὴν ἐλπιζομένην ἐκ τούτων βλάβην, ὄξει καὶ σκορόδῳ σὺν πηγάνῳ συμβάπτων. λυσιτελεῖ δὲ μόνοις τοῖς ἔχουσι θερμοτέραν τὴν γαστέρα, καὶ τοῖς σφοδρῶς γυμνα-

ζομένοις

ζομένοις, καὶ ἀμέτρως.

Βούτυρον

Βούτυρον συμμέτρως μὲν τρόφιμον καὶ θερμὸν ὑπάρχειν. ὠφελεῖ δὲ πνεύμονά τε καὶ θώρακα, καὶ συνεργεῖ πρὸς τὸ εὐχερῶς ἐξ αὐτῶν ἀναδίδοσθαι τὸ πτύελον. λυσιτελεῖ δὲ καὶ τὰς ἀπὸ ψυχρότητος καὶ ξηρότητος βῆχας. ἱκανῶς δὲ χεόμενος, τὴν γαστέρα περιτρέπει. ὅσον τε ἐστὶ παλαιότερον, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ θερμότερον, παντὸς δ᾽ ἐλαίου τροφιμώτερον πέφυκεν. ἔχει δὲ πεπτικὴν καὶ διαφορητικὴν δύναμιν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν μαλακῶν σωμάτων, διὰ τοῦτο γὰρ καὶ βουβῶνας καὶ παρωτίδας ἰᾶται ἐπαλειφόμενον, καὶ τῶν ὀδοντοφυόντων δηλαδὴ παίδων, τὴν ἀπὸ τῆς ὀδοντοφυΐας ὀδύνην παύει, πλὴν ἐπιπολάζει ἐνίοτε τῇ γαστρὶ, καὶ ναυτίαν καὶ ἀνορεξίαν ποιεῖ, καὶ ἐν ταῖς θερμοτέραις δηλονότι κοιλίαις εἰς ξανθὴν μεταποιεῖται χολήν.

Βερίκοκκα

Βερίκοκκα εὔφθαρτα μέν εἰσι. τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπογεννώμενον αἷμα μοχθηρόν ἐστι. εἰσὶ δὲ ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, καὶ τῶν ῥοδακίνων κακοχυμώτερα, προτρεπτικά τέ εἰσι δηλονότι γαστρὸς, καὶ τὴν ξανθὴν καταπαύουσι χολὴν, μήπω πέπειρα ὄντα. συνεχέστερον δὲ μεταλαμβανόμενα, πυρετοὺς ἀπεργάζονται. δεῖ δὲ ταῦτα πρὶν τῶν ἄλλων ἐσθίειν. ὑστέρως γοῦν ἐσθιόμενα, ἐπιπολάζει ταῖς τροφαῖς, καὶ φθείρουσι ταύτας τῇ εὐφθάρτῳ αὐτῶν φύσει.

Βαλσαμέλαιον

Βαλσαμέλαιον. μικρόν ἐστι τὸ τοιοῦτον φυτὸν, πηχέων ἔλαττον δύο γίνεται πλησίον αἰγύπτου, ἐν χώρᾳ παρ᾽ αἰγυπτίοις μὲν ἡλίου πηγὴ ὀνομαζομένη,

παρὰ δὲ τῶν παλαιοτέρων ἡλίου πόλις. καὶ ὅταν οὖν εἴ-
χε τὰ τοῦ αἰγύπτου, κατὰ τὸν φθινοπωρινὸν καιρὸν,
ἔσχαζον μετὰ σιδήρου τὰ κάτωθεν μέρη τῶν τοιούτων
φυτῶν, καὶ ἀνεδίδοτο ἐξ αὐτῶν ὀπὸς ὅμοιος, ὡς
ἐστὶν ἰδεῖν παχὺ ἔλαιον, διὸ καὶ βαλσαμέλαιον ὀνομά-
ζεται. καὶ τὸ συναγόμενον ἐκ τούτου ἀπετίθουν ἐν ἀγ-
γείοις, ἐπὶ ἦν τὸ μὲν ἐπιπολάζον, λευκὸν καὶ λεπτο-
μερὲς, καὶ διὰ τοῦτο πολυτιμώτερον. τὸ δὲ μέσον ὑπό-
κιῤῥον, καὶ κατὰ πάντα τοῦ ἐπιπολάζοντος ἐνδεέστε-
ρον. τῇ δὲ τρυγὶ ἐχρῶντο τινὲς πρὸς σμῆγμα χειρῶν,
καὶ πρὸς ἄλλας θεραπείας διὰ ἀπορίαν τῶν λοιπῶν.
ἔνιοι δὲ τοῦτο δοκιμάζουσι, περὶ τὸν σίδηρον ἀνάπτε-
σθαι δι' αὐτοῦ ἀλειφόμενον, ἐπὶ πυρὶ προσφερόμενον,
ὃ ἐπὶ τῷ καφουρελαίῳ, ἐπὶ ἑτέροις λεγομένοις ὑπάρχει.
ἔνιοι δὲ τῷ μὴ ἐπιπολάζειν, ἀλλ' ἐφιζάνειν κάτωθεν
ἐν τῷ ὕδατι, ὡς καὶ τοῦτο μὲν ἀληθῶς. πλὴν ὅτε συν
δράμουσιν ἄμφω, τότε τὸν σίδηρον ἅπτεσθαι, καὶ τὸ
ὑφιζάνειν ἐν τῷ ὕδατι, ῥᾳδίως ἁρπάζεσθαι ἐξ αὐτοῦ,
ἀνόθευτον τοῦ λεγομένου. εἰδέναι οὖν χρὴ, ὡς ἀκμὴν
νεκρὸν ὂν, ἐπιπολάζει περὶ ὕδατι, καὶ τηνικαῦτα δο-
κιμάζεται διὰ ὀθόνης βρεχομένης ἐν τούτῳ, καὶ ἀπαρ-
τημένης, κατέρχεται ἐξ αὐτῆς ἅπαν μὴ χρωάζων αὐ-
τὴν, ἀλλὰ μόνον τὴν εὐωδίαν καταλιμπάνων. ὠφε-
λεῖ δὲ ἀνόθευτον πρὸς πλεῖστα πάθη. δοθὲν γὰρ με-
τὰ γυναικείου γάλακτος τοῖς δηλητηρίου μεταχοῦ-
σι φαρμάκου, ἢ ὑπὸ ἰοβόλου δηχθεῖσι, μέγιστον αὐ-
τοῖς ἴαμα γίνεται, καὶ μάλιστα τοῖς ὑπὸ σκορπίου τῷ
δήγματι

δήγματι ἐπαλειφόμενον. οἱ δὲ πέρσαι καὶ λίθους θρύπτειν φασί, καὶ ταῖς ἀσυλλήπτοις συνεργεῖ πρὸς κύησιν γυναιξί, προστιθέμενον καὶ πινόμενον. πολλοὶ δὲ τοῦτο διὰ τὸ σπάνιον καὶ δυσεύρετον, τῇ ὑστέρᾳ μόνον ἐπιτιθέασι, καὶ ὠφελεῖ, καὶ ὑποκαπνίζουσι καὶ τὰ τέκνα. συντελεῖ δὲ καὶ πρὸς αἱμοῤῥοΐας, καὶ ἐπιληψίας, καὶ τὰς ἀπὸ ψυχρότητος ὠταλγίας, καὶ ἕτερα.

Βασιλικά

Βασιλικὰ τὰ ὤκιμα, συμμέτρως μετέχουσι τῆς θερμότητος. ὠφελοῦσι δὲ ὀσφραινόμενα καρδίαν καὶ κεφαλήν, ὕδατι δὲ ἐμβρεχόμενα, ὑγρότερα γίνονται, καὶ ὕπνον ποιοῦσι. τὸ δὲ τούτων σπέρμα πρὸς καρδιακὰ πάθη λυσιτελεῖ, καὶ τὰς ἐκ μελαίνης χολῆς δυσθυμίας εἰς ἱλαρίαν καὶ εὐθυμίαν ἐργάζεται.

Βρῶμος

Βρῶμος ψύχει καὶ στύφει. ὠφελεῖ δὲ δυσεντεριῶντας ἄκρως, καὶ χολερικὰς διαθέσεις πλέον. ὁμοιοῦται δ' ὁμοίως τῇ πτισάνῃ κατὰ παράδοσιν.

Βαλανία. Βαλάνια

τὰ βαλάνια δύσπεπτά εἰσι καὶ πολύτροφα, βραδύπορα δὲ καὶ ὠμῶν χυμῶν γεννητικά, καὶ διὰ τοῦτο τὴν τούτων χρῆσιν παραιτεῖσθαι προστάσσομεν.

Βούγλωσσον

Βούγλωσσον διουρητικόν ἐστι καὶ δίψους παυστικόν, ὠφελοῦσι τε πρὸς ἡπατικὰς διαθέσεις οἱ τούτου καυλοί, ἑψητοὶ καὶ ὠμοὶ ἐσθιόμενοι. σκευάζεται δὲ παρὰ τῶν ὁδίτων ζουλάπιον, καί ἐστι χρήσιμον.

Γέρανος

Γέρανος. γεράνων δ' αἱ σάρκες θερμαί εἰσι καὶ ξηραὶ, καὶ ἰνώδεις, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ ταύτας ἐσθίειν δυσὶν ἡμέραις προεσφαγμένας. ἀπογεννῶσι δὲ αἷμα τοῦ συμμέτρου παχύτερον καὶ μελαγχολωδέστερον. ὁ δὲ τού-

ζωμὸς τὴν φωνὴν λαμπρύνει, καὶ προσίθησι τῇ γονῇ. φασὶ δὲ ὡς ὁ τούτων μυελὸς ἅμα καὶ ἡ χολὴ σὺν ξαμβακελαίῳ ἐρεθιζόμενα, πρὸς μνήμης ἀπώλειαν λυσιτελεῖ. χρῶνται δὲ τῇ χολῇ τινὲς καὶ πρὸς ὀφθαλμικὰς διαθέσεις ἄριστα. λέγεται δὲ ὡς τὸ τούτων ἐλαιῶδες ἐν τῇ ἑψήσει, πρὸς βαρυηκοΐας ὀνίνησι τοῖς ὠσὶν ἐπισταζόμενον, καὶ ὡς τὸ ἐν αὐτοῖς λίπος σὺν ὄξει σκιλλιτικῷ ἐν βαλανείῳ παραλαμβανόμενον, σπληνικαῖς σκληρότησι λυσιτελεῖ. τὸ δὲ τοιοῦτον πλωὸν, διέρχεται τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, μὴ μόνον ἐν ἑνὶ κλίματι.

Γάλα

Γάλα. τὸ γάλα ἐκ τριῶν σύγκειται οὐσιῶν. ὀῤῥώδους, ἥτις ἐστὶ λεπτὴ καὶ ῥυπτική, καὶ γαστρὸς ὑπακτική, εἴ τις αὐτὴν διὰ ἑψήσεως διακρίνει. καὶ τυρώδους ἥτις πέφυκε παχεῖα καὶ τὴν γαστέρα ἐπέχει, καὶ βουτυρώδους. ὅσον μὲν οὖν γάλα τοῦ ὀῤῥώδους πλέον μετέχει, τοῦτο καὶ εὐχρηστότερόν ἐστι. ὅσον δὲ τοῦ τυρώδους, βλαπτικόν, ἐμφράξεις τε τῷ ἥπατι, καὶ λίθους ἀπογεννᾷ. ἑψηθὲν τὸ γάλα διὰ καχλήκων, ἄριστον γίνεται φάρμακον, πρός τε δυσεντερίας καὶ τὰ ἐν γαστρὶ δριμέα ῥεύματα. ὠφελεῖ δὲ καὶ πρὸς φθίσεις, καὶ ἑκτικοὺς, καὶ βῆχας ξηρὰς, καὶ τὰς ἐκ δηλητηρίου πόσεως δήξεις, καὶ ἐν τῇ οὐρήθρᾳ. ἄριστον δὲ γάλα, τὸ ἐξ ὑγιαίνοντος ζώου, μήτε πάνυ λιποσάρκου, μήτε ἰσχνοῦ, πρὸς δὲ καὶ τὸ νεόθλιπτον. ἐφ᾽ ὅσον γὰρ μετὰ τὴν ἔκθλιψιν ἐπιμένει, ἐπὶ τοσοῦτον τοῦ ἀρίστου ἐκπίπτει. δεῖ δὲ τοῦτο καὶ γλυκὺ εἶναι μετρίως, καὶ τῶν λοιπῶν γεύσεων ἀμέτοχον, σὺν τούτοις καὶ λευκόν. ἁρμόζει δὲ

καὶ πρὸς

καὶ πρὸς τὰ κατ' ὀφθαλμὸν δριμέα ῥεύματα, ὑγραίνει τε τὸ σῶμα καλῶς πεφθὲν, καὶ εὐεξίαν τούτου ποιεῖ, καὶ λυσιτελεῖ τῷ πνεύμονι καὶ τῷ θώρακι. Βλάπτει δὲ γαστέρα καὶ μᾶλλον τὴν ὑγρὰν, καὶ τὴν κεφαλὴν, ὥς φησιν Ἱπποκράτης, γάλα διδόναι κεφαλαλγέουσι κακόν, εὐαλλοίωτον γάρ ἐστιν, ἀποτυροῦται δὲ πολλάκις ἐν τῇ γαστρί. ἀλλὰ καὶ ὀδόντων καὶ οὔλων βλαπτικόν ἐστιν, καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ἀσθενεῖς ἔχοντας τοὺς ὀδόντας, δεῖ τὸ στόμα διαπλύναι μελικράτῳ σὺν οἴνῳ.

Γογγύλια. τὰ γογγύλια θερμά εἰσι κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ὑγρὰ δὲ κατὰ τὴν πρώτην. τρόφιμα δέ εἰσιν ἱκανῶς, καὶ διουρητικὰ, καὶ φυσώδη, καὶ σπέρματος γεννητικὰ, καὶ λεαντικὰ τοῦ φάρυγγος, καὶ τοῦ θώρακος. συνεχέστερον δὲ χρώμενα, παχὺν ἀπογεννῶσι χυμὸν, καὶ ἐμφράξεις ἐν τῷ ἥπατι. τὴν δὲ γαστέρα οὔτε ἐπέχει οὔτε προτρέπει. μετὰ δὲ ὄξους καὶ ἅλατος ἐσθιόμενα, διεγείρει τὴν ὄρεξιν. τὸ δὲ τούτων σπέρμα τριβόμενον καὶ καταπινόμενον ἐπὶ πλεῖον, ἀφροδισιαστικὸν γίνεται. λέγεται καὶ ὡς εἴ τις τὸ τοιοῦτον σπέρμα καλαμίνθῃ καὶ λημνίᾳ ἐκμίξας, χρήσεται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑπὸ δηλητηρίου, ἢ δήγματος ἰοβόλου οὐ βλαβήσεται, καὶ ὡς βουβωνικοῖς ἐπαρτόμενον, ἰδιότητί τινι ὀνίνησι.

Γογγύλια

Γάρος. τὸ γάρος θερμόν ἐστι ἐν τῇ πρώτῃ ἀποστάσει, ξηρὸν δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ. τέμνει δὲ τὸ φλέγμα καὶ τοὺς παχεῖς χυμοὺς, προτρέπεταί τε μετρίως τὴν γαστέρα, ἐξωθούμενος τὰ ἐν τῇ γαστρὶ περιττώματα, πλὴν δίψαν ἐμποιεῖ, καὶ δεῖ τοὺς διψώ-

Γάρος

δεῖς

Γλήχων δίας, ῥοδοστάγματι τοῦτον μιγνύειν. χρῶνται δὲ τού-
τῳ καὶ πρὸς τὰ ἔξωθεν σηπεδονώδη ἕλκη. Γλήχων
λεπτύνει καὶ θερμαίνει σφοδρῶς. ὅθεν καὶ τὰ ἐκ θώρα-
κος ὑγρὰ παχέα, καὶ τὰ ἐν πνεύμονος ὑγρὰ καὶ γλίσχρα,
διὰ τοῦτο ὀνίνησι, καὶ ἀναπτύεσθαι ποιεῖ, καὶ καταμήνια
προτρέπει μετὰ οἴνου λευκοῦ ἑψόμενος καὶ πινόμενος
θερμὸν ἄκρατον. τοῖς δ' ἰσχιαδικοῖς ἔξωθεν καταπλατ-
τόμενος, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐψυγμένοις μορίοις ὠφελεῖ.

Δορκάς ορκάς. τὰ τῶν δορκάδων κρέατα εὐχυμώτε-
ρά ἐστι τῶν λοιπῶν ἀγρίων ζώων, καὶ πρὸς τὸ ἀν-
θρώπινον σῶμα ἔχει οἰκείωσιν. λυσιτελοῦσι τε τοῖς
περιττωματικοῖς σώμασι καὶ ὑγροῖς, καὶ πρὸς κωλι-
κὰς καὶ παραλυτικὰς διαθέσεις. ἐπέχουσι δὲ τὴν γα-
στέρα, καὶ ξηρότητα τοῖς νεύροις ἐμποιοῦσι. Δα-

Δαμάσκηνα μάσκηνα. τὰ δαμάσκηνα ψυχρά ἐστι καὶ ὑγρὰ κατὰ
τὴν δευτέραν ἀπόστασιν. ὠφελεῖ δὲ τοὺς θερμὴν ἔχον-
τας τὴν κοιλίαν καὶ ξηράν, προτρέπει δὲ τὴν γαστέ-
ρα. διὰ δὲ τὴν ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα καὶ γλισχρότητα,
καὶ μάλιστα τὰ μελανικώτερα, ἔστι δὲ καὶ κακοστόμα-
χα. ξηρανθέντα δέ, ἧττον βλάπτει, καὶ ἀνορεξίαν ἐμ-
ποιεῖ, καὶ κεφαλαλγίαν, καὶ μάλιστα τοῖς φλεγμα-
τικοῖς, καὶ οὐ πάνυ τι τρόφιμά ἐστι. τὰ δὲ λευκὰ δα-
μάσκηνα δύσπεπτα, καὶ τῆς γαστρὸς ἧττον προτρεπτι-
κά. τὰ δὲ ὠχρὰ καὶ μεγάλα παχὺν ἀπογεννῶσι χυμόν,
καὶ δυσπεπτότερα τῶν ἄλλων ἐστί. δεῖ δὲ ταῦτα πρὸ
τροφῆς τῆς λοιπῆς ἐσθίειν. τὰ δὲ αὐστηρὰ καὶ στυφώδη καὶ
μὴ πέπειρα, τὴν γαστέρα ἐπέχει. ὁ δὲ τῶν δαμασκηνίων

ζωμὸς

ζωμὸς πινόμενος, λυσιτελεῖ πρὸς τοὺς διακαεῖς πυρετοὺς, καὶ φλεγμονὰς, καὶ πρὸς τὰ ἐν τοῖς ὅλοις ἐξανθήματα, τῷ σώματι κατεχόμενος, καὶ πρὸς δυσκρασίαν θερμὴν, καὶ γαστρὸς ἐποχήν. ὁ δὲ τοῦ σελίνου ὀπὸς λεπτομερής ἐστι, καὶ τμητικὴν ἔχει δύναμιν, καὶ διὰ τοῦτό φασιν, ὡς σὺν οἴνῳ λαμβανόμενος, θρύπτει τοὺς λίθους, ὠφελεῖ τε πνεύμονα καὶ θώρακα, καὶ βλάπτει τὸν σπλῆνα. κρεῖττον δέ ἐστιν ὀπὸς ὁ ἐκ σελίνου παλαιοῦ.

Δαυκία. τὰ δαυκία θερμά ἐστι κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ὑγρὰ δὲ κατὰ τὴν πρώτην. ἔστι δὲ τῶν γογγυλίων ὀλιγοτροφώτερα, διουρητικά τε καὶ ἀφροδισιαστικὰ, φυσώδη τε καὶ δύσπεπτα, καὶ μάλιστα ὠμὰ ἐσθιόμενα, καὶ γαστρὸς ὑπάρχει προτρεπτικὰ, καὶ καταμηνίων ἀγωγὰ, αἵματός τε οὐ πάνυ χρηστοῦ γεννητικὰ, ὀῤῥώδη τε ποιεῖ τὴν γονὴν, καὶ θερμαίνει τοὺς νεφρούς. τὰ δ᾽ ἐρυθρὰ, τῶν ὠχρῶν κρείττονα. δαυκίων δὲ ἔχει θερμότητα, καὶ μετρίαν δριμύτητα, καὶ τοὺς παχεῖς λεπτύνει χυμοὺς, καίτοι παχυμερῆ γε ὄντα. τὸ δὲ τούτων σπέρμα οὖν πλεῖόν ἐστι διουρητικὸν, καὶ καταμηνίων ἀγωγὸν σὺν μέλιτι λαμβανόμενον. ὠφελεῖ δὲ ὥς τινες ἐδόξασαν ἰδιότητι τινὶ πρὸς σκελῶν ἀλγήματα, καὶ βλάπτει τὴν κύστιν. σκευάζεται δὲ διὰ τούτων καὶ μέλιτος δαυκόμελι, ὥσπερ διὰ ῥόδων ῥοδόμελι. καὶ ἐμβάλλεται αὐτῷ δριμέα ἀρτύματα, καὶ θερμότατον γίνεται, καὶ εὔπεπτον, καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἥπατος ψυχρότητα λυσιτελοῦν, καὶ πνευμάτων διαφορητικὸν γίνεται, καὶ γονῆς προσθετικόν.

Ἔλαφος. τὰ τῶν ἐλάφων κρέατα

Δαυκία

Ἔλαφος

κακόχυμά ἐστι καὶ δύσπεπτα, καὶ μελαίνης χολῆς γεννητικά. δεῖ δὲ παρατηρεῖσθαι τὰς θηρευομένας κατὰ τὸν τοῦ θέρους καιρόν, ἐπεὶ πολλάκις τηνικαῦτα ὄφεσι καὶ ἐχίδναις τρεφόμεναι, διψώδεις γίνονται. φυσικῶς τε γιγνώσκουσι, ὡς εἴπερ πίωσιν ὕδωρ πρὸ τῆς τούτων πέψεως, θνήσκουσι, καὶ διὰ τοῦτο τὰς δίψας ἀνέχονται, καὶ ταύτῃ ὑπερεκκαίονται. αἱ γοῦν ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀναιρούμεναι, δηλητηριώδεις εἰσί, καὶ πάνυ βλαπτικαί, καὶ διὰ τοῦτο παραφυλακτέον τὴν ἐκ τούτων διατροφὴν τῷ θέρει, καὶ χρηστέον τῷ χειμῶνι. κατὰ γὰρ τὸν τοιοῦτον καιρόν, καὶ εὐχερῶς πέττονται, καὶ διὰ τὴν ἔνδοθεν θερμότητα. καλῶς γὰρ πεφθέντα τὰ ἐλάφεια κρέατα, παχὺν ἀπογεννῶσι χυμόν, καὶ ἐμφράξεις τῷ τε ἥπατι, καὶ τῷ σπληνὶ ἐμποιοῦσι. λέγεται δὲ ὡς συνεχῶς καὶ ἐμμέτρως ἐσθιόμενα, τρομώδεις καὶ ἀκατάστατον τὸ σῶμα ἐργάζονται. ὁ δὲ μυελὸς καὶ τὸ λίπος, τὰ σκληρὰ τῶν καρκινωμάτων μαλάσσει ἐπιτιθέμενος. τὸ δὲ κέρας αὐτῶν, ψυχρόν ἐστι καὶ ξηρόν. θυμιῶσι δέ τινες διὰ τοῦτο τὰς οἰκίας, πρὸς ὄφεων ἀποδίωξιν, καὶ χρῶνται πρὸς τὰς στραγγουρίας καὶ ἐμφράξεις καὶ ἐκβολὴν τῶν ἐν τῇ γαστρὶ ἑλμίνθων. βλαπτικὸν δέ ἐστι τοῦ πνεύμονος. φασὶ δὲ καὶ ὡς τῇ δυστοκούσῃ ἐπαχθεῖσα ὀνίνησι. τὸ δὲ ἐλάφειον αἷμα ξηρανθὲν καὶ τριβέν, πρὸς δήγματα ἰοβόλων θηρίων λυσιτελεῖ ἀναλαμβανόμενον. τὰ δὲ αἰδοῖα λαμβανόμενα, ἢ ῥινούμενα καὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα, τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης βοηθεῖ.

Ἔριφοι Ἔριφοι. τὰ τῶν ἐρίφων κρέα εὔπεπτά ἐστι καὶ σύμμετρα.

τρα. ἀπογεννᾷ δὲ αἷμα λεπτὸν καὶ ὑγρὸν, ὠφελεῖ δὲ τὰς θερμὰς καὶ ξηρὰς κράσεις. κρείττονες δὲ καὶ εὐχυμότεροι οἱ μήτε πάνυ νεαροὶ, μήτε μείζονες. οἱ γὰρ τοὺς ἓξ μῆνας ὑπερβαίνοντες, οὐδὲ κυρίως ἔριφοι ἂν κληθεῖεν, ἀλλ' αἶγες. οἵτε πυῤῥοὶ καὶ γλαυκοὶ, τῶν ἄλλων βελτίονες. βλάπτουσι δὲ πρὸς τὰς κωλικὰς διαθέσεις. φασὶ δὲ καὶ ὡς ὁ τῶν διδύμων αὐτῶν ἐσθιόμενος, μέθης ἀποτρεπτικὸς τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ γίνεται.

Ἐρέβινθοι. οἱ ἐρέβινθοι θερμοί εἰσι καὶ ὑγροὶ κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν, δύσπεπτοί τε καὶ περιττωματικοὶ, καὶ ἀφροδισιαστικοὶ, καὶ τῶν κυάμων τροφιμώτεροι, ἀποφρακτικοί τε καὶ καταμηνίων ἀγωγοί. μετέχουσι δὲ ἁλυκώδους ὁμοῦ καὶ γλυκείας ποιότητος, καὶ διὰ μὲν τῆς ἁλυκώδους προτρέπουσι τὴν γαστέρα, διὰ δὲ τῆς γλυκείας διουρητικοὶ πεφύκασι, φυσώδεις τέ εἰσι καὶ γάλακτος γεννητικοὶ, καὶ ῥυπτικὴν ἔχουσι δύναμιν. οἱ δὲ μέλανες, φαρμάκου τόπον ἔχουσι διὰ τὴν ἐνέργειαν. διουρητικώτατοι γάρ εἰσι, καὶ τῶν ἐν τοῖς νεφροῖς καὶ τῇ κύστει λίθων θρυπτικοὶ, οὐδὲν δὲ τῶν ὀσπρίων δύναται λίθους θρύπτειν ὡς οἱ ἐρέβινθοι, καὶ τούτων μάλιστα οἱ τὴν χροιὰν μέλανες καὶ τῷ μεγέθει μικροί. καὶ μᾶλλον ὁ τούτων ζωμὸς, ὥσπερ οὐδ' ἕτερον οὐδὲν εὑρεῖν ἐν τοῖς ὀσπρίοις βλάπτων τὰς ἐν τῇ κύστει πληγὰς κατὰ τὸν ἐρεβίνθων ζωμόν. οἱ δὲ ἐρυθροὶ, τῶν λευκῶν θερμότεροι, καὶ παχυμερέστεροι. πάντες δέ εἰσι διουρητικοί. καὶ βραχέντες ἐν ὕδατι ἐπὶ μιᾷ νυκτὶ καὶ προσλαμβανόμενοι, τοὺς ἕλμινθας ἐκβάλλουσι. Ἐρέβινθοι

δεῖ δὲ τὸν χρώμενον, ἐπινηστεῦσαι τῇ τούτων χρήσει ὥρας ἕξ, ὡς κατάπλασμά τε ταῖς παρωτίσιν ἐπιτιθέμενον, μαλάττουσί τε καὶ διαφοροῦσι τὸν ὄγκον. ὄξει δὲ τὸ τούτων ἄλευρον φυρόμενον, καὶ ψωριῶσιν ἐπαλειφόμενον, λυσιτελεῖ. ὠφέλιμος δέ ἐστιν ὁ τούτων ζωμὸς, πρὸς ἰκτερικοὺς, καὶ τὰ οὖρα λευκαίνει. δεῖ δὲ μήτε πρὸ τῆς ἄλλης τροφῆς τούτοις χρῆσθαι, μήτε μετὰ τὴν τροφὴν, ἀλλὰ διὰ μέσου. οἱ δὲ μέλανες ἐρέβινθοι, συνεψηθῶσι ῥαφανίσι καὶ σελίνῳ, ὁ τούτων ζωμὸς, σὺν ἀμυγδαλελαίῳ, πάνυ καθαρτικὸς γίνεται τῶν ἐν τοῖς νεφροῖς καὶ τῇ κύστει. μετὰ δὲ κυάμου ἐσθιόμενοι, σώματος εὐεξίαν καὶ λιποσαρκίαν ἐργάζονται. λέγεται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ τοῦτο, ὡς εἴ τις ποδαγρικὸς μελαίνας ἐρεβίνθους ἑψήσει ἄχρις ὅτου λυθῶσι, καὶ μέλιτι ἐξαφρισμένῳ ἐπίσης ἐμμίξει, καὶ μεταλάβῃ ἐπὶ τρισὶ συναπταῖς ἡμέραις, ἑκάστῃ ἡμέρᾳ λίτρας μιᾶς, κατὰ πολὺ ὠφεληθήσεται. οἱ δὲ χλωροὶ ἐρέβινθοι φυσώδεις εἰσὶ καὶ δυσάπεπτοι. τινὲς δέ φασιν, ὡς καὶ εὐχροίας τυγχάνουσι ποιητικοί.

Ἐλαῖαι

Ἐλαῖαι. αἱ ἐλαῖαι αἱ μὲν πέπειραι, συμμέτρως εἰσὶ θερμαί. αἱ δ᾽ ἄγουραι στυπτικαὶ, καὶ ψυχραὶ καὶ ξηραὶ, καὶ γαστρὸς ῥωστικαὶ, καὶ κοιλίας ἐφεκτικαὶ, πνεύμονος δὲ βλαπτικαί. αἱ δὲ μέλαιναι καὶ πέπειραι εὔφθαρτοι, καὶ γαστρὸς καὶ ὀφθαλμῶν πημαντικαὶ, πρὸς δὲ καὶ τῆς κύστεως. θερμαί τέ εἰσι τὴν κρᾶσιν καὶ ἐπὶ τὸ ξηρότερον ῥέπουσαι. αἱ δὲ κολυμβάδες λεγόμεναι, ψυχραί εἰσι καὶ ξηραὶ, καὶ πρὸ τροφῆς σὺν γάρῳ λαμβανόμεναι, προ-

τρέ-

τρέπουσι τὴν γαστέρα. φασὶ δὲ καὶ ὡς εἴ τις οἴκημα ζω-
μῷ βρέξει ἐλαιῶν, ἀπολέσει τοὺς ἐν αὐτῷ ψύλλους,
καὶ μάλιστα εἰ τούτῳ προσμίξει μέρος τι κυμίνου ἀγρίου
τετριμμένου. αἱ δὲ ἐλαῖαι οὐ πλείω τριακοσίων σταδίων
τῆς θαλάσσης πόῤῥωθεν γίνονται, καὶ διὰ τοῦτο αἱ πόῤ-
ῥωτέρω τοῦ τοιούτου διαστήματος ἀπέχουσαι τῆς θαλάσ-
σης χώραι, ἐλαιῶν ἀποροῦσι. Ἔλαιον. τὸ ἔλαιον Ἔλαιον
θερμόν ἐστι μετρίως, καὶ μᾶλλον ὑγραντικόν. τὸ δὲ ὠμο-
τριβὲς ἐφ' ὅσον μετέχει στύψεως, τοσοῦτον καὶ ψυχρό-
τητος. τὸ δὲ πεπλυμμένον, ἀδηκτότερόν ἐστι. τὸ δὲ
παλαιόν, ὅσῳ παλαιότερον, τοσούτῳ καὶ θερμό-
τερον, καὶ διαφορητικώτερον, καὶ μάλιστα εἰ λεπτομε-
ρὲς ἐξ ἀρχῆς εἴη. κρίνεται δὲ τοῦτο, τῷ τε καθαρὸν εἶναι,
καὶ τὸ ἐξ ὀλίγου πλεῖστον μέρος τοῦ σώματος ἀλείφεσθαι,
καὶ ῥᾳδίως ἀναπίνεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. διακρίνεται δὲ τὸ πο-
σὸν τῆς θερμότητος καὶ ξηρότητος τοῦ ἐλαίου τῇ γεύ-
σει. γλυκὺ γὰρ ὄν, σύμμετρόν ἐστι τῇ θερμότητι. στυφῶ-
δες δέ, ψυχρόν, ὑπάρχει δὲ τὸ τοιοῦτον εὐστόμαχον. ὁ δὲ
τῆς ἐλαίου τρυγίας θερμός ἐστι καὶ ξηρός, ὠφέλιμος δὲ
πρὸς τὰς ὑπὸ τὴν σπλῆνα ἐμπνευματώσεις, πλὴν
βλαπτικός ἐστι πνεύμονος. εἰ δὲ βούλεταί φασί τις ἐ-
λαίῳ ἀμυγδαλελαίου, ἢ πιστακελαίου γεῦσιν περιθεῖ-
ναι, τὸ ἔλαιον ἑψησάτω μεθ' ὕδατος τριπλασίου, αὐ-
τῷ ἐμβαλὼν ἀμύγδαλα, ἢ πιστάκια τετριμμένα,
καὶ ἐασάτω ἐπὶ τοῦ πυρός, ἄχρις ὅτου τὸ ὕδωρ ὑπὸ
πυρὶ ἀναλωθῇ. μεταλήψεται γὰρ ἱκανῶς τῆς τοῦ ἐμ-
βαλλομένου ποιότητος.

Ζεὰ ΖΕιά. ἡ λεγομένη ζειὰ παραπλησίαν ἔχει τῷ σί-
τῳ δύναμιν, μεταξὺ οὖσα τοῦ θερμαίνειν τε καὶ
ψύχειν, ἠρέμα τε ξηραίνειν. ἔστι δὲ καὶ εὔπεπτος,
Ζίζινφα καὶ εὔχυμος, πρὸς δὲ καὶ ἐμπλαστικὴ αὐτή. Ζίτ-
ζινφα. τὰ ζίτζινφα σύμμετρά ἐστι τῇ ὑγρότητι καὶ τῇ
θερμότητι. ἰδιότητα δὲ ἔχουσι τὸ τὴν δριμύτητα κα-
ταπαύειν τοῦ αἵματος, χρηστόν τε χυμὸν ἀπογεννᾷ,
καὶ κενοῖ τὸ ὀῤῥῶδες τοῦ αἵματος, λυσιτελεῖ τε τὸ τού-
των ἀπόζεμα πρός τε βῆχας καὶ δυσπνοίας, καὶ περὶ
στήθει καὶ τοῖς νεφροῖς καὶ τῇ κύστει. κρείττονα δὲ τὰ μεί-
ζονα. τοιαῦτα δέ εἰσι τὰ ἐδεσσηνά, καταπαύουσί τε
τὸν ἀπὸ δριμέων χυμῶν ἔμετον. πλὴν δύσπεπτά
εἰσι καὶ πολλῶς βλαπτικά, καὶ διὰ τοῦτο κρεῖττον περὶ
Ζιγγίβερι τούτων χρῆσθαι ἀποζέματι. Ζιγγίβερι. τὸ ζιγγί-
βερι θερμόν ἐστι κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ὑγρὸν δὲ
κατὰ τὴν πρώτην. ὑπάρχει δὲ καταφρακτικόν, καὶ
τῶν τροφῶν πεπτικόν, καὶ ἀφροδισιαστικόν, καὶ πνευ-
μάτων διαφορητικόν, λυσιτελεῖ τε πρὸς τὰς ἀπὸ
ὑγρότητος ἀμβλυωπίας, ὀξυδερκίαν ἐμποιοῦν, καὶ
πρὸς ψυχρότητα τῆς τε γαστρὸς καὶ τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς
Ζουλάπι) γλίσχρους χυμούς. Ζουλάπιον. τὸ ζουλάπιον, σύμ-
μετρόν ἐστι τῇ κράσει, ῥέπει δὲ ἐπὶ τὴν ψυχρότητα, λυ-
σιτελεῖ τε ἐπὶ πυρετῶν καύσεως. οὐ μόνον τὸν ἀπὸ
ξανθῆς χολῆς, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ φλέγματος, καὶ πρὸς
τὰς θερμὰς γαστέρας, καὶ τὴν τραχύτητα τοῦ φάρυγγος.
μετὰ δὲ ψυχροτάτου ὕδατος διδόμενον τοῖς ὑπὸ
καύσου πυρετοῦ ἐνοχλουμένοις, τὰ μέγιστα βοηθεῖ. ῥών-

νύξ τε τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα, ἐκκόπτει δὲ τὴν ἄμετρον τῶν καταμηνίων ῥύσιν.

Ἡδύοσμον. τὸ ἡδύοσμον τὸ ἄγριον θερμόν ἐστι κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ξηρὸν δὲ κατὰ τὴν δευτέραν, καὶ μᾶλλον τοῦ ἀγρίου μετέχει τινὸς ὑγρότητος. ὠφελεῖ δὲ τὸ ψυχρὸν ἧπαρ, καὶ τὴν γαστέρα. ῥωννύει δὲ τὸν στόμαχον καὶ πέψιν ποιεῖ, καὶ καταπαύει τόν τε ἔμετον καὶ τὴν λάρυγγα. λυσιτελεῖ δὲ καὶ πρὸς καρδιωγμοὺς, καὶ διεγείρει τὴν ὄρεξιν. ἔστι δὲ καὶ πνευμάτων διαφορητικὸν, καὶ ἑλμίνθων ἀναιρετικὸν, καὶ μάλιστα ὁ τοῦ ἀγρίου ζωμός. ὑπάρχει δὲ καὶ ἀφροδισιαστικὸν, καὶ τῶν ἐν τῷ ἥπατι ἐμφράξεων ἀποφρακτικόν. οὐ δεῖ δὲ κατακόρως τούτῳ χρῆσθαι, ἐπεὶ λεπτύνει τὸ αἷμα καὶ ὀρρῶδες ἐργάζεται, καὶ ἀλλοιοῖ τοῦτο εἰς ξανθὴν χολὴν, εἶτα παρασκευάζει τὸ λεπτομερέστατον τοῦ αἵματος διαφορηθῆναι, καὶ τὸ παχὺ καὶ μελαγχολῶδες ἀπολειφθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ τοὺς ξανθοχόλους τούτου ἀπέχεσθαι. συντριβόμενον δὲ ἅλατι καὶ δήγματι ἐπιτιθέμενον, λυσσῶντος κυνὸς ἴαμα τῷ δηχθέντι γίνεται. ξηραινόμενον δὲ καὶ τριβόμενον καὶ μετὰ τῆς τροφῆς λαμβανόμενον, πρὸς τὴν πέψιν ἐνεργεῖ, καὶ τοὺς σπληνικοὺς ὀνίνησι, καὶ τῇ δυστοκούσῃ βοηθεῖ σὺν οἴνῳ πινόμενον. λέγεται δὲ καὶ ὅτι μασσώμενον καὶ ὀφθαλμιῶντι ἐπιτιθέμενον, ἄκος γίνεται. φασὶ δὲ ὡς καὶ τὸ τούτου ἀπόζεμα εὐθὺς ἰᾶται τοὺς ἀπὸ τοῦ φάρυγγος αἷμα ἀνάγοντας ὑπορροφούμενον. τὸ δὲ σπέρμα αὐτοῦ, τὴν γαστέρα καθαίρει καὶ τὴν Ἡδύοσμον

πνεύμονα βλάπτει.

Θρύμβος Θρύμβος θερμός ἐστι καὶ ξηρὸς κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ὑπάρχει δὲ τοῦ φλέγματος λεπτυντικὸς καὶ πνευμάτων διαφορητικός. καὶ τοῖς διὰ ὑγρότητα ἀμβλυωποῦσι ὀξυδερκίαν ἐμποιεῖ, ἐνεργεῖ τε πρὸς τὴν πέψιν τῆς τροφῆς, καὶ πολλάκις κενοῖ φλέγμα, καὶ μετὰ τὴν τούτου κένωσιν αὖθις ἐπέχει τὴν γαστέρα, καὶ διὰ τὸ πεπτικὸν εἶναι προσπλέκουσι ταῖς τῶν τροφῶν δυσπέπτοις τοῦτο τινές. οὐ μόνον δὲ διαφορητικός ἐστι τῶν πνευμάτων, ἀλλὰ κωλύει τὴν τούτου γένεσιν, ἔν τε τῇ γαστρὶ καὶ τοῖς ἐντέροις. κατάγει καὶ τὰ ἔμμηνα, καὶ τὸ τούτου ἀφέψημα ἐκβάλλει τοὺς ἕλμινθας καὶ μασσώμενος. λυσιτελεῖ πρὸς ὀδόντων ἄλγημα τὸ ἀπὸ ψύξεως, βλάπτει δὲ τὸν βουβῶνα, καὶ ξανθὴν ἀπογεννᾷ χολὴν, ἐπὶ πλεῖον τε χρώμενος καὶ μέλαιναν, πολλάκις τε καὶ λίθους ἀπογεννᾷ ἐν τοῖς νεφροῖς.

Θύνναι Θύνναι. αἱ θύνναι παχύχυμαί εἰσι καὶ δύσπεπτοι, καὶ μοχθηροῦ χυμοῦ γεννητικαί. φασὶ δὲ ὡς τὸ αἷμα αὐτῶν τῇ παρειᾷ ἐπαλειφόμενον, τὴν τῶν γενείων κωλύει ἔκφυσιν.

Ἰχθύες Ἰχθύες. οἱ ἰχθύες πάντες ψυχρᾶς εἰσι καὶ ὑγρᾶς κράσεως. οἱ δὲ ἐν πέτραις τρεφόμενοι, τῶν ἄλλων εἰσὶν ἀμείνους, εὔπεπτοι ὄντες καὶ εὔχυμοι καὶ μετρίως ὑγραίνοντες, διὰ τὸ μὴ ἔχειν σκληρὰν σάρκα. δεύτεροι δὲ τούτων εἰσὶν εἰς εὐχυμίαν οἱ πελάγιοι, ἢ ἔνθα ποταμοὶ εἰσβάλλουσι διάγουσιν. οἱ δὲ ἐν ἰλύϊ ἢ ἐν λίμναις τρεφόμενοι, μοχθηροί. σημεῖον δ᾽ εὐχύμων ἰχθύων

ἰχθύων, τὸ ἁπαλὴν ἔχειν τὴν σάρκα, καὶ φολιδωτὴν,
καὶ μήτε γλίσχρον μήτε δυσώδη, μήτε πάνυ λι-
πώδη, καὶ τὸ μὴ τάχιον ἐν τῷ ἀέρι ἀλλοιοῦσθαι καὶ σήπε
σθαι. πρὸς δὲ καὶ τὸ τὴν γεῦσιν ἔχειν ἡδεῖαν καὶ λεπτὸν
τὸ δέρμα. οἱ γὰρ τοιοῦτοι καὶ εὔπεπτοί εἰσι, καὶ χρη-
στοῦ αἵματος γεννητικοὶ, εἰ καὶ τὸ πάντων ἰχθύων ἀπο
γεννώμενον αἷμα λεπτότερόν ἐστι τοῦ ἀπὸ τῶν χερ-
σαίων. ὠφελοῦσι γοῦν οἱ δηλωθέντες ἰχθύες τοὺς ἀγυμ
νάστους, καὶ τοὺς τὴν δύναμιν ἀσθενεῖς, καὶ τοὺς ἀνακο
μιζομένους ἀπὸ νόσου. οὐδὲν γοῦν ἄλλο ὑγείας τηρητι-
κὸν, ὡς τὸ εὔχρηστον αἷμα. οἱ δὲ ἐν ποταμοῖς καθαροῖς
τρεφόμενοι ἰχθύες, εὔχυμοι, ὥσπερ οἱ ἐν θολεροῖς
καὶ ἐν οἷς εἰσβάλλουσιν ὑπόνομοι καὶ ἄχρηστοι ὗλαι,
κακόχυμοι καὶ γαστρὸς βλαπτικοί. ἀλλὰ καὶ οἱ ἐνηνέ-
μοις τόποις διαιτώμενοι ἰχθύες, οὐ χρηστοὶ, καὶ οἱ μὲν θα
λάττιοι, τούτων πλεῖον. οἱ δὲ λιμνώδεις καὶ ἰλυώδεις,
πολλὴν ἔχουσι τὴν ὑγρότητα. καὶ οἱ μὲν θαλάττιοι ἰχ-
θύες ἀπεπτότεροι καὶ δυσαναδότοι. οἱ δὲ ποτάμιοι,
δυσπεπτότεροι, καὶ εὐαναδότεροι. λυσιτελοῦσι δὲ οἱ
ἰχθύες τοῖς ξανθηχόλοις. βλάπτουσι δὲ τοὺς φλεγματι
κοὺς, καὶ τοὺς χαῦνα ἔχοντας τὰ νεῦρα, καὶ μάλιστα χει
μῶνα, καὶ ἐν ταῖς ψυχραῖς χώραις. οἱ δὲ μικροὶ ἰχθύες
οἱ ἐν ὕδατι καθαρῷ καὶ ῥέοντι ἐπὶ γῆς ἐρυθρᾶς καὶ
ἐπὶ λίθων καὶ ἄμμου, εὔχρηστοι. οἱ δὲ κητώδεις καὶ με-
γάλοι, δύσπεπτοι καὶ παχύχυμοι. οἱ δὲ μὴ εἰθισμένοι
τὴν τῶν ἰχθύων τροφὴν, πάνυ βλάπτονται ὑπ' αὐ-
τῆς, δίψαν τε ἐμποιοῦσι, καίτοιγε ψυχροὶ ὄντες καὶ

ὑγροὶ, καὶ μάλιστα ἐν χολώδει γαστρί. ὁ δὲ τῶν πετραί-
ων ἰχθύων ζωμὸς, παρατρέπει τὴν γαστέρα. οἱ δὲ ταρι-
χευτοὶ ἰχθύες, θερμοί εἰσι καὶ ξηροί, καὶ τῶν παχέων χυ-
μῶν τμητικοὶ, καὶ λεπτυντικοὶ, καὶ μᾶλλον οἱ εὔχυ-
μοι. οἱ δὲ σκληρόσαρκοι ταριχευόμενοι, πλείονα ἐπι-
κτῶνται τὴν μοχθηρίαν. φασὶ δέ τινες ὡς δεῖ παρα-
φυλάττεσθαι τὴν τῶν ταριχευτῶν ἰχθύων χρῆσιν μετὰ
τὴν φλεβοτομίαν, ἀλφοὺς τε γὰρ πολλάκις καὶ ψώρας
Ἰσχάδες ἀπογεννῶσιν. Ἰσχάδες. αἱ ἰσχάδες θερμαὶ εἰσι
κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν, ὠφελοῦσι δὲ τὸ στῆθος, καὶ πρὸς
βῆχας. εἰσὶ δὲ καὶ διουρητικαὶ καὶ τρόφιμαι ἱκανῶς,
εὐεξίαν τε σώματος ἐργάζονται, καὶ πρὸ τῆς τροφῆς
λαμβανόμεναι, τὴν γαστέρα παρατρέπουσι. πλὴν εἰ
μὴ τάχιον διέλθωσι τὴν γαστέρα, μοχθηρὸν αἷμα ἀπο-
γεννῶσι, καὶ διὰ τοῦτο οἱ κατακόρως ταύτας ἐσθίον-
τες, ψωριῶσι τε καὶ κνησμονὴ τούτοις ἐπιγίνεται. εὔ-
χυμος δέ ἐστι τροφὴ καὶ δηλητηρίων ἀντιφάρμακον
μετὰ καρύων ἢ ἀμυγδάλων ἐσθιόμεναι. καθαίρουσι δὲ
τοὺς νεφροὺς καὶ ἀποφράττουσι τό, τε ἧπαρ καὶ σπλῆ-
να, πλὴν θερμαίνουσι καὶ δίψαν ἐμποιοῦσι, καὶ ξαν-
θὴν ἐν ταῖς θερμαῖς δηλονότι κράσεσιν ἀποτίκτου-
σι χολὴν, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ τοὺς τοιαύτην ἔχοντας κρᾶ-
σιν ἐπιπίνειν εὐθὺς ὀξοσάκχαρον μετὰ τὴν μεταλ-
ληψιν τῶν τοιούτων, συνεψήσθω δέ σοι καὶ ὕσσωπον
ἐν τῇ βράσει τοῦ ὀξοσάκχαρος. λυσιτελοῦσι δὲ πρὸς
βῆχας χρονίους, καὶ τὰ περὶ τὸ στέρνον τε καὶ θώρακα
πάθη. ἐπιτιθέντες δὲ πρωτίσι καὶ λοιποῖς ἀποστή-
μασι,

μασι, μαλάττουσι καὶ συμπέττουσι, καὶ μάλιστα ταῖς μα-
λακωτέραις σαρξὶ, μετὰ δὲ καλλικρέως καὶ ὄξους τοῖς
ποδαγριῶσιν ἐπιτιθέμεναι, ὀνίνησιν οὐ μικρῶς.

Ἴντυβον. τὸ ἴντυβον ψυχρόν ἐστι κατὰ τὴν πρώτην Ιντυβον
ἀπόστασιν, καὶ ὑγρὸν περὶ τὴν αὐτήν. εὐστόμαχον δὲ
ἐστι, καὶ σὺν ὄξει χρώμενον, μετὰ τὴν ἕψησιν τὴν γα-
στέρα ἐπέχει. ἔχει δὲ καὶ ἀποφρακτικὴν δύναμιν,
ὡς οὐδὲν ἕτερον τῶν λαχάνων, καταπαύει τε τὴν τοῦ αἵ-
ματος ζέσιν, καὶ διαφορεῖ τὰς ἐν τῷ ἥπατι φλεγμο-
νὰς, καὶ ἰκτεριῶντας ὀνίνησιν. ἰδιότητι δέ τινι τὸ ἧ-
παρ ῥώννυσιν. ἔστι δὲ καὶ μετρίου ὕπνου ποιητικόν.
ἔνιοι δέ φασιν ὡς μετὰ τὴν φλεβοτομίαν, ἢ τὴν συ-
κίαν σὺν ὄξει χρώμενον, τὴν τοῦ ἥπατος ὑγείαν συν-
τηρεῖ. ἐκκόπτει δὲ τὴν τῶν ἀφροδισίων ὄρεξιν, καὶ ἐ-
λαττοῖ τὴν γονὴν ἐπὶ τῶν ψυχρὰν ἐχόντων τὴν κρᾶσιν.
λυσιτελεῖ δὲ πρὸς πτύσιν αἵματος. ὁ δὲ τούτου ζωμὸς,
πάνυ ὠφέλιμος ἐν τῷ ἥπατι. τὸ δὲ τούτου σπέρμα λυ-
σιτελεῖ πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς χολῆς δηλονότι ξανθῆς πυ-
ρακτώσεις, βλάπτει δὲ τὸν σπλῆνα. Ἴα. ψυχρὰ Ια
μὲν εἰσὶ περὶ τὴν α. ἀπόστασιν, ὑγρὰ δὲ κατὰ τὴν β.
ὠφελοῦσι δὲ πρὸς ἐντέρων ἀλγήματα, βλάπτουσι δὲ
τὴν καρδίαν. τὰς δὲ ἀπὸ ξανθῆς χολῆς κεφαλαλγί-
ας κατακοιμίζουσι, πινόμενά τε καὶ ὀσφραινόμενα,
καὶ τὴν γαστέρα προτρέπουσι, τὴν ἐν τούτοις εὑρισ-
κομένην ξανθὴν χολήν. τὴν δὲ ξηρὰν κεφαλὴν ὑγραί-
νει καὶ ψύχει τὴν θερμὴν, διὰ τῆς ὀσφρήσεως, καὶ ὕπνον
ἐπάγει, πλὴν τὰς ὑγρὰς κεφαλὰς ῥευματίζει. τὸ

ἢ τούτων ἀπόζεμα, τὰς τοῖς παιδίοις κυνάγχας καὶ ἐπιληψίας ἰᾶται. τῇ δὲ κεφαλῇ καταπλαττόμενον χλωρὸν, μεταδίδωσι παραδόξως τὴν οἰκείαν ὀσμήν. τὸ δὲ παρ' αὐτῶν σκευαζόμενον ἔλαιον, τῆς ὁμοίας ἐστὶ δυνάμεως, κατά τε τὸ ψύχειν καὶ τὸ ὑγραίνειν. φασὶ δέ τινες ὡς ἐν τῷ βαλανείῳ ἐπαλειφόμενον πρὸ τοῦ ἱδρῶτος, οὐκ ἄν ποτε ἐᾷ ἐξανθήματα ἐν τῷ σώματι ἢ πληγάς. λυσιτελεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς καύσεσι πυρετοῖς κεφαλαλγοῦντας, ὀσφραινόμενον καὶ ἐπαλειφόμενον. τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν σκευαζόμενον ἰοσάκχαρον καὶ ἰοζούλαπον, πρὸς τὰς τοῦ θώρακός τε καὶ πνεύμονος λυσιτελεῖ ἀρρωστίας.

Κυδώνια

Κυδώνια ψυχρὰ μέν εἰσι κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν, ξηρὰ δὲ κατὰ τὴν δευτέραν, στύφουσί τε καὶ ῥωννύουσι τὸν στόμαχον, καὶ ἐπέχουσι τὴν γαστέρα πρὸ τροφῆς λαμβανόμενα, τὰ δὲ οὖρα προτρέπουσι. κατακόρως δὲ ἐσθιόμενα, δύσπεπτα γίνονται, καὶ τὰ μὲν γλυκέα ἧττον στύφουσι, τὰ δὲ ὀξέα μᾶλλον, ἀναστέλλουσί τε τὸν ἔμετον, καὶ μετὰ τὴν τροφὴν λαμβανόμενα, προτρέπουσι τὴν γαστέρα. ἀλλ' ἐφ' ὧν μὲν ἀσθενὴς ἡ καθεκτικὴ δύναμις τῆς γαστρός. ἰσχυρὰ δὲ ἡ ἀποκριτικὴ, ἐπὶ πλεῖον καὶ πλεῖον τροφῆς λαμβανέτωσαν, μασσώμενά τε ἐπὶ πότῳ, τὸν ἐκ τοῦ οἴνου ἀτμὸν κωλύουσιν ἀναδίδοσθαι τῇ κεφαλῇ. λέγεται δὲ καὶ ὡς εἴ τις ἔγκυος ταῦτα συνεχέστερον τρώγοι, εὐφυέστατον ἔσεσθαι τὸ ἐξ αὐτῆς παιδίον, καὶ πονηρόν. τὸ δὲ παρ' αὐτῶν κυδωνάτων, εὐστόμαχον καὶ ἧπαρ ῥωστικόν.

Κεράσια

Κεράσια ψυχρὰ

ψυχρά εἰσι καὶ ὑγρὰ καὶ γαστρὸς προτρεπτικά· εἰσὶ δὲ
καὶ κακόχυμα, καὶ ὑγρᾶς γαστρὸς βλαπτικά, καὶ μάλιστα
τὰ ἄωρα. ὠφελοῦσι δὲ ταῖς θερμαῖς καὶ ξηραῖς κοιλί-
αις καὶ κράσεσι. τὸ δὲ κομμίδιν μεταλαμβανόμενον μετ'
οἴνου, λιθιῶντας ὀνίνησι. Καναβουρόσπερμον ἐσθιό- Καναβου-
μενον, τὸ τοιοῦτον παραπλησίως ἔχει τὴν βλάβην ὡς ὁ ρόσπερ-
κοριανός. ἀμέτρως γὰρ ὡς ἐκεῖνος τρωγόμενον, παρα- μα
φροσύνην ποιεῖ. τὰ δὲ φύλλα ξηρὰ πινόμενα ὥσπερ
ἄλευρον, ἢ καὶ μᾶλλον ἀντὶ πόσεως τὸ τοιοῦτον ἄλευρον
ἐκμασσώμενον, ξένην τινὰ ποιεῖ μέθην, καὶ ἀναισθη-
σίαν τῷ τρώγοντι. ἐν γὰρ τοῖς ἀράβοις τοῦτο μασσᾶ-
ται ἀντὶ οἴνου, καὶ ἐκμεθύουσι. ξηραίνει δὲ τὴν γονὴν κα-
θάπερ ἡ καφουρά. Κάρυα τὰ μὲν χλωρὰ, θερμά Κάρυα
σι κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν, τὰ δὲ ξηρὰ, θερμὰ κατὰ τὴν
δευτέραν. ἔστι δὲ τὰ χλωρὰ γαστρὸς προτρεπτικὰ, καὶ
διὰ τοῦτο ἔνιοι ταῦτ' ἐσθίουσι μετὰ σύρεος πρὸ τροφῆς.
εἰσὶ δὲ τῶν ἀμυγδάλων εὐπεπτότερα. τὰ δὲ ξηρὰ τῷ
στόματι ἐμποιοῦσι φλεγμονὰς καὶ πληγάς. εὐστομαχώ-
τερα δὲ γίνονται σὺν ἰσχάσιν ἐσθιόμενα. φασὶ δὲ τὸν
ἐσθίοντα κάρυα σὺν ἰσχάσι τε καὶ πηγανῷ πρὸ τῶν
ἄλλων σιτίων, μηδὲν ὑπὸ τῶν θανασίμων φαρμάκων
καταβλάπτεσθαι μέγα. καὶ ἐν μὲν τοῖς ψυχροῖς δηλονότι
στομάχοις εὐχερῶς τὰ κάρυα πέπτονται, ἐν δὲ τοῖς θερμοῖς
ἀλλοιοῦνται μᾶλλον, καὶ χολὴν ἀποτίκτουσι. φάρυγγος
δέ εἰσιν ἀλγηντικὰ, καὶ κεφαλαλγίαν ποιοῦσι, καὶ βῆ-
χα αὐξάνουσι. πρὸ δὲ τῆς ἄλλης τροφῆς μεταλαμβανό-
μενα, πρὸς ἔμετον συνεργοῦσι, κατακόρως τε χρώμε

Κολόκυν να. ἐκβάλλειν εἴδομεν τοὺς ἕλμινθας, καὶ πρὸς τοὺς ὀδα-
θα ξυσμοὺς τῶν ὀδόντων λυσιτελεῖ. Κολόκυνθα. ἡ κο-
λόκυνθα ψυχρά ἐστι καὶ ὑγρὰ κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν, εὔ-
πεπτός τε καὶ εὔχυμος καὶ πάνυ ῥόφιμος, δίψους τε
παυστική, καὶ διουρητική, καὶ γαστρὸς προτρεπτική. λυσιτε-
λεῖ δὲ ταῖς ξηραῖς καὶ θερμαῖς κράσεσι, καὶ καταπαύει
τὰς φλεγμονὰς, τῆς τε γαστρὸς καὶ τοῦ ἥπατος. βλάπτει
δὲ τοὺς φλεγματικοὺς, καὶ πρὸς τὰς κωλικὰς διαθέ-
σεις. εἰ δὲ μοχθηροῖς ἐντυγχάνοι χυμοῖς, φθείρεται,
καὶ κακόχυμός ἐστιν, ἐκκόπτει τε τὴν τῶν ἀφροδισίων
ὄρεξιν, καὶ ἐλαττοῖ τὴν γονήν. τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς γενώ-
μενον αἷμα, λεπτόν ἐστι τὴν σύστασιν, ὠφελεῖ τε τὸν
θώρακα καὶ τὸν πνεύμονα καὶ τὴν κύστιν. τοῦ δὲ ξύσ-
ματος αὐτῆς ὁ χυλὸς, πρὸς ὦτα φλεγμαίνοντα ἁρ-
μόττει σὺν ῥοδίνῳ ἐπιτιθέμενος, καὶ ὅλη δὲ κατα-
πλαττομένη, τὰς θερμὰς ψύχει φλεγμονάς.

Κάστανα Κάστανα. τὰ κάστανα θερμά ἐστι καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν α.
ἀπόστασιν. τροφὴν δὲ δαψιλῆ παρέχει τῷ σώματι,
καὶ βραδύποροι εἰσι καὶ δύσπεπτα, παχυχυμότε-
ρα καὶ κεφαλαλγικὰ, καὶ φυσώδη, καὶ γαστρὸς ἐφε-
κτικά. ὀπτώμενα δὲ τὸ πολὺ, τῆς βλάβης ἀποτίθεται,
Κράμβη ὡσαύτως καὶ ξηραινόμενα. Κράμβη θερμή ἐστι
καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν, καὶ κακόχυμος καὶ με-
λαγχολικοῦ χυμοῦ γεννητική, ὄψιν τε ἀμβλώει, καὶ
ἐναντίοις ὀνείροις καθ' ὕπνους θορυβεῖ. ὁ δὲ ταύτης
χυλὸς, ἔχει τὸ καθαρτικόν. αὐτὴ δὲ τὸ σῶμα ἐπέχει τὴν
γαστέρα, καὶ διὰ τοῦτο ἐφ' ὧν ὑγραινομένην γαστέρα

ξηρᾶναι

ξηρᾶναι βουλόμεθα, μετρίως ἕψοντες αὐτὴν, καὶ τὸ πρότερον ὕδωρ ἀποχέοντες, ἐμβάλλομεν εὐθέως ἑτέρῳ θερμῷ ζέοντι. οὐ δεῖ γὰρ ψαύειν, οὔτε ἀέρος οὔτε ψυχροῦ ὕδατος τὸ δὶς ἑψόμενον. ἡ δὲ θερινὴ κράμβη κακοχυμωτέρα τῆς χειμερινῆς. ἔστι δὲ καὶ διουρητικὴ καὶ ἑλμίνθων ἀναιρετικὴ, καὶ τοῖς ἀπὸ οἴνου κραιπαλῶσι λυσιτελεῖ. λέγεται δὲ ὡς τὰς ἀπὸ ὑγρότητος ἀμβλυωπίας ἰᾶται. μετὰ δὲ πιμελώδους κρέατος ἑψομένη τὸ πολὺ τῆς βλάβης ἀφαιρεῖται. τὸ δὲ ταύτης ἄνθος, ἰδιότητί τινι φθείρει τὴν γονὴν τῇ ὑστέρᾳ ἐπιτιθέμενον, καὶ κωλύει συλλαβεῖν τὰς γυναῖκας, βλάπτει δὲ τὸν πνεύμονα. φασὶ δὲ καὶ ὡς πρὸ τῆς ἄλλης τροφῆς λαμβανομένη, κωλύει τὴν μέθην, καὶ ὡς ὁ ταύτης χυλὸς σὺν μέλιτι λαμβανόμενος, μεγάλως τὰς ἐπισυμβαινούσας ἀφωνίας ὀνίνησιν. ἐπιτιθεμένη τε τραύμασι, ταῦτα συγκολλᾷ, καὶ τὰ τῶν ἑλκῶν κακοήθη, καὶ τὰς σκληρωθείσας φλεγμονὰς ἰᾶται.

Κονάρια ἤτοι στρόβιλοι. ὁ τοιοῦτος καρπὸς θερμός ἐστι κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν, ξηρὸς δὲ κατὰ τὴν α. τρόφιμός τε τυγχάνει καὶ παχύχυμος, καὶ δυσέπεπτος καὶ καρηβαρικὸς, χρηστόν τε αἷμα ἀπογεννᾷ, καὶ τὰς ἐν τῷ θώρακι λεαίνει τραχύτητας, ὠφελεῖ τε πρὸς τὰς ἐν κύστει πληγὰς, καὶ τὰς ἐν τῇ γαστρὶ καὶ τοῖς νεφροῖς δριμύτητας, καὶ πρὸς βῆχας χρονίας, καὶ πνεύμονος ὑγρὰ πάθη, καὶ τοὺς ἐμπυϊκούς. μετὰ δὲ μέλιτος ἢ ἀσταφίδων χρώμενος, εὐπεπτότερος γίνεται, καὶ τῇ γονῇ προστίθησι. λυσιτελεῖ δὲ καὶ πρὸς διαθέσεις Κονάρια ἤτοι στρόβιλοι

τρομώ

Κινάρα τρομώδεις. Κινάρα κακόχυμόν ἐστιν ἔδεσμα,
καὶ μάλιστα ὅταν σκληροτέρα εἴη. ἀπογεννᾷ γὰρ χολώ-
δη χυμὸν, ἐκ δὲ τοῦ κατ' αὐτὴν χυλοῦ, λεπτὸν καὶ πι-
κρόχολον. ἄμεινον οὖν εἰ δεήσει, τὰς νεωτέρας ἐσθίειν.
ἀλλὰ καὶ τούτων τῶν ἔνδον διὰ τὸ ἁπαλώτερον.

Κίτρα Κίτρα, ἃ καὶ μῆλα μηδικὰ ὀνομάζονται. τῶν κί-
τρων, ὁ μὲν φλοιὸς θερμός ἐστι καὶ ξηρὸς κατὰ τὴν
τρίτην ἀπόστασιν τῶν τεταγμένων. ἡ δὲ σὰρξ ψυχρὰ
καὶ ὑγρὰ, κατὰ τὴν πρώτην. τὸ δὲ ἔνδον ὀξῶδες,
ψυχρὸν καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν τρίτην. τὸ δὲ σπέρμα
θερμὸν καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν δευτέραν. καὶ ἡ μὲν
τούτου σὰρξ, δύσπεπτός ἐστιν καὶ φλέγματος πα-
χέως γεννητικὴ, καὶ διὰ τοῦτο σὺν μέλιτι εἰώθεν ἐ-
σθίεσθαι. ὁ δὲ φλοιὸς συνεργεῖ περὶ τὴν πέψιν τῆς
τροφῆς καὶ πρὸς τὸν μελαγχολικὸν χυμὸν, καὶ τὰς
ἐκ τούτου ἀθυμίας λυσιτελεῖ, εὐστόμαχόν τε ἐστιν εἴ
τις αὐτῷ μετρίως χρήσαιτο. ἀμέτρως γὰρ χρώμενον,
δύσπεπτον γίνεται. τὸ δὲ σὺν μέλιτι καὶ ἀρτύμα-
σι σκευαζόμενον, διακιτρίον ὀνομαζόμενον, θερμαί-
νει τὴν γαστέρα, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ὑγρότητα ξύπτει,
καὶ τὴν τροφὴν πέττει. τὸ δὲ ἄνευ ἀρτυμάτων
σκευαζόμενον, δύσπεπτόν ἐστι. τὸ δὲ τῶν κίτρων σπέρ-
μα, ἀντιφάρμακόν ἐστι πρὸς τὰ δηλητήρια, καὶ τὰ τῶν
ἰοβόλων δήγματα, καὶ μάλιστα δὲ τοὺς σκορπιοδή-
κτους ὀνίνησι, καὶ πινόμενον καὶ ἐπιτιθέμενον, κα-
ταμηνίων τέ ἐστιν ἀγωγόν. τῶν δὲ ἐν τῇ μήτρᾳ ἐμ-
βρύων ἐκτρωτικόν. τὸ δὲ ἐν αὐτοῖς ὀξῶδες, τὴν ξαν-
θὴν

τὴν σφοδρῶς καταπαύει χολήν. θαυμαστὸν δὲ ὅ-
τι ὁ θερμὸς ἄρτος τοῖς κίτροις ἐπιτιθέμενος, τά-
χιον σήπεσθαι ποιεῖ. φασὶ δὲ ὡς καὶ διὰ τῆς νυκτὸς
χρώμενον, ὀφθαλμῶν λόξωσιν ἐμποιεῖ. Κάρδα Κάρδα-
μα. τὰ κάρδαμα θερμά ἐστι καὶ ξηρά. τέμνει δὲ τοὺς μα
παχεῖς καὶ φλεγματικοὺς χυμοὺς, καὶ διὰ τοῦτο
μίγνυται τοῖς ἀσθματικοῖς βοηθήμασι, καὶ θερμαίνει
σφοδρῶς. τὸ δὲ τούτων σπέρμα, δυναμικώτερόν ἐστι
περὶ τὰς τοιαύτας ἐνεργείας. φασὶ δὲ τὸν ἐσθίοντα
κάρδαμον ὀξύτερον τὴν διάνοιαν ἐμποιεῖν, καὶ ἀ-
φροδισιαστικόν. ὁ δὲ τούτου χυλὸς κρατούμενος, ὀδόντων
ἄλγος ἰᾶται. Κάππαρις θερμή ἐστι καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν Κάππα-
β΄. ἀπόστασιν. σύγκειται δὲ ἐκ διαφόρων ποιοτήτων, ρις
ἔκ τε πικρότητος δι᾽ ἧς ῥύπτει καὶ καθαίρει καὶ τέμνει,
καὶ ἐκ δριμείας, δι᾽ ἧς θερμαίνει καὶ διαφορεῖ καὶ λεπτύ-
νει, καὶ ἐκ στυφώδους, δι᾽ ἧς συνάγει καὶ σφίγγει, καὶ διὰ
τοῦτο σπληνῶν σκληρώσεις εἴπερ τι ἄλλο ὀνίνησι, καὶ
μεταλαμβανομένη ἢ καταπλασσομένη μετὰ ὄξους
ἢ ὀξυμέλιτος. κινεῖ δὲ ἢ καταμήνια, καὶ πρὸς ὀδόν-
των πόνους ὠφελεῖ σὺν οἴνῳ ἑψομένη καὶ ὄξει, καὶ ὁ
μὲν ταύτης χυλὸς περὶ ταῦτα ἰσχυρώτερος. ἀσθενέ-
στερος δὲ τά τε φύλλα καὶ ὁ καυλὸς καὶ ὁ καρπὸς, μα-
λάσσουσί τε ὁ μὲν τὴν τῶν χοιράδων σκληρότητα,
ὁ δὲ ταύτης χυλὸς ἀναιρεῖ τοὺς ἐγγινομένους τοῖς ὠ-
σὶ σκώληκας. ὄξει δὲ ἐντεῦθεν ἀποφρακτικὸς
γίνεται τῶν ἐν ἥπατι καὶ σπληνὶ ἐμφράξεων.
ὠφελεῖ δὲ μάλιστα τὸν σπλῆνα ἰδιότητι τινὶ,

καὶ

καὶ ἰσχιαδικοὺς ὀνίνησι. βλάπτει δὲ τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κύστιν.

Κρόμμυα

Κρόμμυα θερμά ἐστι κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ὑγρὰ δὲ κατὰ τὴν τρίτην. ἡ δὲ τούτων οὐσία παχυμερής. ἔστι δὲ διουρητικά, καὶ γονῆς γεννητικά, καὶ τροφῆς ὀρέξεως διεγερτικά, πέφυκε δὲ καὶ κεφαλαλγικὰ καὶ κακοστόμαχα. ὡς δέ τινες φασὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ λογιστικοῦ βλαπτικά. ἑψόμενον δὲ τὸ κρόμμυον, τὴν πλείονα βλάβην ἀποβάλλεται, καὶ ὠφέλιμον γίνεται πρός τε τὰς τοῦ θώρακος τραχύτητας καὶ βῆχας, τάς τε αἱμορροΐδας ἀναστομοῖ ἐπιτιθέμενον, καὶ σὺν ὄξει καταχριόμενον, τοὺς ἀλφοὺς ἀπορρύπτει. εἰ δὲ καὶ παχυμερές ἐστι τὴν οὐσίαν, ὅμως λεπτύνει τοὺς παχεῖς καὶ γλίσχρους χυμοὺς, ἐμπνευματοῖ δὲ τὴν γαστέρα. εἰ δέ τις τούτῳ συνεχέστερον χρήσοιτο, πολλοῖς περιπεσεῖται πάθεσι.

Κινάμωμον

Κινάμωμον. τρίτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων καὶ ξηραινόντων. τὸ δὲ ἧττον, τῆς δευτέρας. πάνυ δέ ἐστι λεπτομερές, καὶ οὐδὲν οὕτως ξηραίνει, τῶν ἐξ ὧν θερμαινόντων αὐτό. καθαίρει δὲ τὸν στόμαχον, καὶ πρὸς τὰς ὑπὸ ὑγρότητος βῆχας συντελεῖ, θερμαίνει τε τὸ ἧπαρ καὶ τὴν γαστέρα καὶ ξηραίνει τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῇ κοιλίᾳ ὑγρότητας. ἄριστον δὲ τὸ λεγόμενον μόσσυλον, ἤτοι τὸ ἀπὸ μοσσύλου πόλεως. εἰσὶ δὲ καὶ κιναμώμου εἴδη ἑπτὰ, ὀνομαζόμενα ἀφ' ὧν γίνονται χωρῶν, περὶ τῶν ἄρτι διεξιέναι τοῦ προκειμένου ἀνοίκειον σκοποῦ. εἰσὶ δὲ πάντα εὐστόμαχα καὶ τροφῆς πεπτικὰ, καὶ τοῦ φλέγματος λεπτυντικὰ, διουρητικά τε καὶ ἀποφρακτικὰ,

καὶ

καὶ καταμηνίων ἀγωγά, καὶ ἐμβρύων ἐκτρωτικά,
πινόμενά τε καὶ σμύρνῃ τῇ ὑστέρᾳ ἐπιτιθέμενα. πέ-
φυκε δὲ καὶ ἀντιφάρμακα, πρός τε τὰ τῶν ἰοβόλων δή-
ματα, καὶ τὴν τῶν δηλητηρίων μετάλυσιν, ἀλφοὺς τε
καθαίρει σὺν μέλιτι ἐπαλειφόμενον, καὶ πρὸς ὑδρω-
πικὰ πάθη, καὶ ψύξεις νεφρῶν λυσιτελεῖ, καὶ διὰ τὸ
δεῖν τοὺς ψυχροὺς καὶ ὑγροὺς τῇ κράσει προσπλέκειν τό-
το ταῖς τροφαῖς οἰκείαις, βλάπτει δὲ τὴν κύστιν. Καρυό- Καρυό-
φυλλον θερμόν ἐστι κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν καὶ ξη- φυλλον
ρόν. τινὲς δὲ ἐν τῇ τρίτῃ τάξει αὐτὸ τεθείκασιν. ἔστι δὲ καὶ
δένδρου καρπός. ὠφελεῖ δὲ τὸν στόμαχον καὶ ἧπαρ καὶ τὴν
καρδίαν, καταπαύει τε τὴν ἀπὸ ὑγρότητος ναυτίαν,
βλάπτει τε τὰ ἔγκατα. Κάρυον ἀρωματικόν, θερ- Κάρυον
μόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν, ἐπέχει τε τὴν
γαστέρα, καὶ τονεῖ τόν τε στόμαχον καὶ τὸ ἧπαρ, λυσιτε-
λεῖ τε πρός τε χρόνια πάθη ἥπατος, βλάπτει τε τὸν
πνεύμονα. Καρναβάδιν θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ Καρναβά-
τὴν γ. ἀπόστασιν. ἐπιτήδειον δέ ἐστι πρὸς πέψιν τρο- διν
φῶν, καὶ πνευμάτων διαφόρησιν. τονεῖ δὲ τὸν στόμαχον,
καὶ τὴν γαστέρα ἐπέχει, καὶ τοὺς ἕλμινθας ἀναιρεῖ. ὑπάρ-
χει δὲ καὶ διουρητικόν, καὶ φλέγματος τμητικόν, πλὴν
ξανθῆς χολῆς ἐστιν ἐν τοῖς θερμοῖς σώμασι γεννητικόν.

Κύμινον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν γ. Κύμινον
ἀπόστασιν, τινὲς δὲ ἐν τῇ β. αὐτὸ ἔθεσαν. ἔστι δὲ διουρη-
τικὸν καὶ πνευμάτων διαφορητικόν, καὶ μάλιστα τῶν
ἐν τῷ στομάχῳ. πινόμενον δὲ καθ᾽ ἑαυτό, ὠχρίασιν
ἐμποιεῖ, ἐκκόπτει τε τὴν τοῦ αἵματος ῥύσιν, καὶ τὴν ῥι-

νὸς, καὶ τὴν ἄμετρον τῶν καταμηνίων ἀγωγὴν, καὶ πινόμενον, καὶ ἅμα παλαιῷ ἐλαίῳ τῇ ὑστέρᾳ ἐπιτιθέμενον, ξηραίνει τε τὸν στόμαχον, καὶ πυρὶ φρυγόμενον, καὶ ὄξει βρεχόμενον, ἐπέχει τὰς διὰ ὑγρότητος γαστρορροίας, τριβόμενόν τε καὶ γυναικείῳ μαστῷ ἐπιτιθέμενον διὰ πῆξιν γάλακτος ὀγκωθέντι, ἴαμα τούτῳ ἐστί. μετὰ δὲ οἴνου πινόμενον, ἀντιφάρμακον γίνεται πρὸς τὰ δηλητήρια καὶ τὰ τῶν ἰοβόλων δήγματα. φασὶ δὲ ὅτι ὡς ἡ ἄμετρος χρῆσις αὐτοῦ, λίθους ἀπογεννᾷ τοῖς νεφροῖς, καὶ ὡς θυμιώμενον, ἐκδιώκει τοὺς κώνωπας.

Κολίανδρον

Κολίανδρον ἤτοι κορίανον ψυχρόν ἐστι κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν, ξηρὸν δὲ περὶ τὴν τρίτην. ὑπάρχει δὲ εὐστόμαχον ὅτι ῥωστικόν. ἐπέχει δὲ τὰς τροφὰς ἐν τῷ στομάχῳ ὥστε πεφθῆναι καλῶς. πυρὶ δὲ ἐκφρυγόμενον, τὴν γαστέρα ἐπέχει, λυσιτελεῖ τε πρὸς φλεγμονὰς καὶ τὰς θερμὰς κράσεις. ἐκκόπτει δὲ τὴν τοῦ αἵματος ῥύσιν, πινόμενόν τε καὶ μετὰ τοῦ τριβῆναι ἐπιτιθέμενον. μετὰ δὲ οἴνου πινόμενον, ἐξάγει τοὺς ἕλμινθας, πλὴν ἀμέτρως χρώμενον, παραφροσύνην ποιεῖ. ὁ δὲ τούτου χυλὸς πινόμενος, δηλητήριόν ἐστι ὅτι ἀναιρεῖ. ἄφωνοι γὰρ γίνονται οἱ τοῦτον πίνοντες καὶ παράφρονες.

Κρόκος

Κρόκος θερμός ἐστι κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν, ξηρὸς δὲ κατὰ τὴν α. εἰ καί τινες θερμὸν τοῦτον ἔφησαν κατὰ τὴν γ. ἔστι δὲ εὐστόμαχος, καὶ περὶ τὴν τῶν τροφῶν πέψιν συνεργεῖ. ὑπάρχει δὲ καὶ ἀποφρακτικὸς, λυσιτελεῖ τε τὰ ἀπὸ φλέγματος πάθη, καὶ τὰ ληθαργικά. ἔστι δὲ καὶ διαφορητικὸς, καὶ τοῖς σπλάγ-

χνοις ὠφέλιμος, πρὸς δὲ καὶ δυσπνοϊκοῖς. μετρίως δὲ χρώμενος, εὔχροιαν περιποιεῖται. ἀμέτρως δὲ ὠχροίασιν, καὶ κεφαλαλγίαν, καὶ ἀνορεξίαν τροφῆς ἐργάζεται. μετὰ δὲ ὀπίου καὶ γάλακτος, καὶ ῥοδελαίου τοῖς ποδαγριῶσιν ἐπιτιθέμενος ἔνθα ἀλγοῦσιν, ἐπιτιθεμένων τούτοις φύλλα σεύτλου, μεγάλως ὀνίνησιν. εἰ δέ τις μεταλήψεται αὐτὸν ἐξαγίων τριῶν, γέλωτι θανάτου γενέσθαι πρόξενον. λέγεται δὲ καὶ ὡς γυναιξὶν ἐπιπαττώμενος συνεζυμωμένον ὅσον καρύου μέγεθος, τὸ χωρίον ἐκβάλλει μετὰ τὴν ἔκτηξιν.

Καφουρὰ

Καφουρὰ ψυχρά ἐστι καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν γ. ἀπόστασιν. ἔστι δὲ δένδρου κόμμι ἤτοι δάκρυον φυομένου ἐν ἰνδίᾳ. λέγεται δὲ ὡς τὸ δένδρον ἐν ᾧ γίνεται ὑπερμέγεθος ἐστιν, δυναμένων ὑπ᾽ αὐτοῦ σκιασθῆναι ἀνδρῶν ρ. φύεται δὲ ἐν ὄρεσι πλησίον τῆς ἐκεῖσε θαλάσσης. ἔστι δὲ τὸ ξύλον τοῦ τοιούτου δένδρου κοῦφον καὶ ναρθικῶδες. ὠφελεῖ δὲ τὰ μέγιστα ἡ καφουρὰ πρὸς τὰ ὀξέα τῶν νοσημάτων, καὶ πρὸς τὰς ἐκ θερμότητος κεφαλαλγίας, καὶ τὰς φλεγμονὰς, καὶ μάλιστα τὰς τοῦ ἥπατος. πλὴν ψύξιν ἐμποιεῖ τοῖς νεφροῖς καὶ τοῖς σπερματικοῖς ἀγγείοις, καὶ αὐτὸ πήγνυσι τὸ σπέρμα. δοκιμάζεται δὲ εἰ ἀνόθευτός ἐστι τοῦτον τὸν τρόπον, ἄρτῳ θερμῷ ἐπιτίθεται, καὶ εἰ μὲν ὑγρανθῇ, ἀνόθευτός ἐστιν. εἰ δὲ μή, ἐργαζομένη.

Κρίνον

Κρίνον θερμόν ἐστι τῇ κράσει, ὠφελεῖ τε ὀσφραινόμενον μετὰ ψυχρὰν κεφαλήν. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἔλαιον διαφορητικῆς τε καὶ μαλακτικῆς δυνάμεως. τῇ δὲ τούτου ῥίζᾳ χρῶνται τινὲς εἰς ἀπούλωσιν ἑλκῶν. Κέφα

Κέφαλος λωσιμΗλ'ωηχ 33 φαλος ἁπάντων μάλιστα τῶν
ἰχθύων ποταμίοις τε καὶ θαλαττίοις ὕδασι χαίρει.
δύσπεπτος δέ ἐστι καὶ κακοστόμαχος, καὶ φλέγματος
γεννητικός, καὶ μάλιστα ὁ ποτάμιος. ὁ δὲ πελάγιος ἧττον
ἐστὶ δύσπεπτος καὶ εὐχυμώτερος. αἷμα δὲ λεπτο-
Κωβιὸς μερέστερον καὶ ἀτμωδέστερον ἀπογεννᾷ. Κωβιὸς
αἰγιάλιος ὅπερ ἰχθὺς, καὶ ὁ μὴ παρὰ τὰς ψαμμώδεις αἰ-
γιαλοὺς, ἢ τὰς πέτρας καὶ ἀκτὰς, εὔχυμός ἐστι καὶ
εὔπεπτος. ὁ δὲ ἐν τοῖς στόμασι τῶν ποταμῶν, ἢ ταῖς
λίμναις, οὐκ εὔχυμος. ὁ δὲ τούτου ζωμὸς κοιλίαν ὑπά-
γει. ὀπτὸς δὲ ἄνευ ἁλὸς ἐσθιόμενος, ἰᾶται δυσεντε-
ρίας καὶ λειεντερίας, καὶ τὰς τεινεσμώδεις προθυ-
Καρίδες μίας. Καρίδες θερμότητός τινος μετέχουσι καὶ
ὑγρότητος. εἰσὶ δὲ δύσπεπτοι καὶ κακοστόμαχοι, καὶ
ἀφροδισιαστικαί. συνεργοῦσι τέ τινι ἰδιότητι περὶ
τὴν τῶν γυναικῶν κύησιν. τριβεῖσαι δὲ καὶ σὺν ὀξυ
μέλιτι ποθεῖσαι, τὰς ἕλμινθας ἐκβάλλουσι. λέγεται δὲ
καὶ ὡς λειοτριβούμεναι καὶ μορίῳ ἐπιτιθέμεναι ἔνθα βέ
λους ἀκὶς, ἢ ἄκανθα εἰσέδυ, ἐκβάλλειν ἔξωθεν ταῦ-
τα τινὶ φυσικῇ δυνάμει. γίνονται δὲ ἐν τισι τόποις
σπιθαμιαῖαι σχεδὸν τὸ μέγεθος, αἳ καὶ ἐνεργέστεραι.
Κάραβοι Κάραβοι δύσπεπτοί εἰσι καὶ τρόφιμοι, καὶ τινος ἁ-
λυκοῦ μετέχουσι χυμοῦ. καὶ εἴτε πολλάκις ἑψηθῶσι γλυ
κεῖ ὕδατι, γαστρὸς γίνονται ἐφεκτικοί. λέγεται δὲ ὡς
τὸ ὄστρακον καράβου σὺν ἀκράτῳ πινόμενον, νεφροὺς
λιθιῶντας καθαίρει, ψαμμώδη οὖρα πολλὰ ἄγων.

Λαγωο-

Λαγωός. τὰ τῶν λαγωῶν κρέατα τοῖς μὲν ξηρᾶναι βουλομένοις τὸ σῶμα, εἰσὶ πάνυ λυσιτελῆ. τοῖς δὲ ξηροτέροις τὴν κρᾶσιν, ἀσύμφορα. ἀπογεννᾷ δὲ αἷμα παχυμερὲς καὶ μελαγχολικὸν, ἐπέχει τὴν γαστέρα, καὶ τὰ οὖρα προτρέπει. καλῶς μὲν οὖν σκευασθέντα, τρόφιμα γίνονται. τοὐναντίον δὲ ἔμφραξιν τῷ τε ἥπατι καὶ τῷ σπληνὶ ἐμποιοῦσι, βλάπτουσι δὲ καὶ τὸν πνεύμονα, καὶ ἀγρυπνίαν ποιοῦσιν. ἡ δὲ τοῦ λαγωοῦ πυτία, πρός τε τὰς διὰ *χολεστέραν στραγγουρίας, καὶ ἐμέτους λυσιτελεῖ, καὶ πρὸς τὰ τῶν ἰοβόλων δήγματα. κωλύει δὲ τὴν κύησιν, μετὰ τὴν τῶν καταμηνίων κάθαρσιν λαμβανομένη. φασὶ δὲ ὡς τὸ θήλεως αἰδοῖον τριβόμενον, καὶ παρὰ γυναικὸς μετὰ οἴνου πινόμενον, κύησιν ταύτας ἐργάζεται, εἰ μετὰ τὴν πόσιν εὐθὺς ἀνδρὶ συγγένηται. καὶ ὡς ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ ὀπτώμενος, τοὺς τρομώδεις ὀνίνησι. | Λαγωός

Λεπτοκάρυα ἃ καὶ κάρυα ποντικὰ λέγεται, θερμά εἰσι καὶ ὑγρά. εἰσὶ δὲ τῶν καρύων τροφιμώτερα καὶ δυσπεπτότερα. ποιοῦσι δὲ ἐμπνευματώσεις, καὶ βλάπτουσιν ὥς τινές φασι τὸ λεγόμενον ἔντερον νῆστις. εὐπεπτότερα δέ ἐστιν αὐτῶν καὶ ἔλαττον γαστρὸς ἐφεκτικὰ, τὸν ἔνδον φλοιὸν ἀποβάλλοντα. λέγεται δὲ ὡς εἴ τις σὺν πηγάνῳ πρὸ τροφῆς μεταλήψεται, ὑπὸ δήγματος ἢ δηλητηρίου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐ βλαβήσεται, καὶ ὡς οἱ σκορπίοι φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὡς μετὰ ἰσχάδων μεταλαμβανόμενα, τοὺς ἤδη δηχθέντας ὑπὸ σκορπίων ὀνίνησι, καὶ ὅτι πρὸς τὴν διὰ μέλανα χυμὸν γεν- | Λεπτοκάρυα

Λίβανον τῇ γαστρὶ ὀξύτητα πάνυ λυσιτελεῖ. Λίβανον θερμόν ἐστι κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν, ξηρὸν δὲ περὶ τὴν α. ἔχει δέ τινα καὶ συφώδη ποιότητα, ἐπέχει τέ τινα τὴν γαστέρα καὶ ξηραίνει. θυμιώμενον δὲ, ὠφελεῖ πρός τε βῆχας καὶ ῥευματισμούς. ἔστι δὲ καὶ καταμηνίων ἀγωγὸν, πινόμενόν τε καὶ ὑποτιθέμενον. ἔχει δέ τινα ξένην ἰδιότητα πρὸς ἀνατροπὴν λοιμοῦ θυμιώμενον, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ ἐν λοιμώδει καιρῷ τὰς οἰκείας συνεχέστερον θυμιᾷν, ἀλλοιοῖ γὰρ τὴν τοῦ ἀέρος φθαρτικὴν ποιότητα.

Λάδανον Λάδανον θερμόν ἐστι περὶ τὴν β. ἀπόστασιν, καὶ λεπτομερὲς καὶ μετρίως μαλακτικόν. ἔχει δέ τι καὶ συμπεπτικόν, διὸ καὶ τὰς ῥεούσας τρίχας κρατύνει.

Λάβραξ Λάβραξ παραπλήσιός ἐστι τὴν κρᾶσιν τῷ κεφάλῳ. αἵματος γὰρ καὶ οὗτος λεπτοῦ γεννητικὸς καὶ φλέγματος, πλὴν διὰ τὸ ἡδύτερον τοῦ κεφάλου ὀνησιμώτερος.

Μῆλον ΜΗλον. ἐν τοῖς μήλοις πολλή ἐστιν ἡ διαφορά. ὅσα μὲν συφῆ, ψυχρὸν ἔχει καὶ γεῶδες χυμόν. ὅσα δὲ ὀξέα φαίνεται, ψυχρὸν μὲν ἀλλὰ λεπτομερῆ. μέσης δέ ἐστι κράσεως τὰ γλυκέα πρὸς τὸ θερμότερον ῥέποντα. τοῖς μὲν οὖν συφώδεσι χρῆσθαι δεῖ, ὅταν διὰ δυσκρασίαν θερμὴν, ἢ ὑγρότητα πολλὴν ἄτονος ἡ γαστὴρ ὑπάρχει, ἐπέχουσι δὲ τὰ τοιαῦτα τὴν γαστέρα. τὰ δὲ ὀξέα δευτέρον ὅταν ἐν τῇ γαστρὶ παχὺς χυμὸς ἠθροισμένος ᾖ, μὴ πάνυ τις ψυχρός. τέμνουσι γὰρ τοῦτον, καὶ κάτω ὑπάγουσι. τὰ δὲ γλυκέα τοῖς ψυχροῖς ἔχουσι τὴν γαστέρα ἁρμόζει, ὠφελεῖ τε τοὺς πρὸς ἰοβό-

λων

λων διαχθέντας. ταῦτα δὲ τὰ μῆλα ἰδιότητι τινὶ βλάπτουσι τὰ νεῦρα, βλάπτουσι δὲ τὰ μὴ πέπειρα. λέγεται δὲ ὡς καὶ λήθην ἐμποιοῦσι τῷ κατακόρως τούτοις χρωμένῳ. πρὸς δὲ τὰς λειποθυμίας καὶ καρδίας ἀτονίας, εἰσὶν ὠφέλιμα. Μαρούλλια ἃ καὶ θριδακίναι καλοῦνται, ψυχρά εἰσι καὶ ὑγρὰ κατὰ τὴν γ΄. ἀπόστασιν. ἔστι δὲ ἄδιψον ἔδεσμα, καὶ ὑπνοποιόν, ἀλλ' οὐδὲ ἀπεπτεῖται τοῖς ἄλλοις ὁμοίως λαχάνοις, σύμμετρόν τε τὴν γαστέρα περιτρέπει, καὶ οὐδὲ κακόχυμον αἷμα γεννᾷ, οὐ μὴν εὔχυμον τελέως. ὠφελεῖ δὲ τὰς θερμοτέρας κοιλίας. κατακόρως δὲ χρώμενα, ἀδυναμίαν ἐμποιεῖ τῷ σώματι, καὶ ἀμβλυωπίαν, καὶ πρὸς ἀφροδίσια δυσκινησίαν. καὶ τὸ σπέρμα δὲ τούτων πινόμενον, ἐπέχει γονοῤῥοίας. ἅμα δὲ ῥοδοστάγματι μετὰ τοῦ τριβῆναι τοῖς κροτάφοις τῶν ἀΰπνων ἐπιτιθέμενον, ὕπνον ἐπάγει. δεῖ δὲ παρατηρεῖσθαι τὴν τῶν μαρουλλίων χρῆσιν, τοὺς αἱμοπτοϊκοὺς καὶ τοὺς ἀσθματικούς, καὶ τοὺς φλεγματικούς, καὶ τοὺς παιδοποιεῖν προθυμουμένους. ὡς γάρ φασιν, οὐ μόνον ἐλαττοῦσι τὴν γονήν, ἀλλὰ καὶ ἀφυῆ τὰ γεννώμενα ἐργάζονται. ἑψόμενα δὲ καὶ σὺν σηκαμελαίῳ χρώμενα, ἰκτερικοῖς λυσιτελοῦσι. παρεικάζουσι τὴν τούτων ψυχρότητα καὶ ὑγρότητα τῇ τῶν κρηναίων ὑδάτων, καὶ διὰ τοῦτο πάνυ ὠφέλιμά εἰσι πρὸς τοὺς διακαεῖς πυρετούς. λέγεται δὲ ὡς καὶ ἐκ τῆς τῶν ὑδάτων ἐναλλαγῆς βλάβην μεταλαμβανόμενα ἀποτρέπουσιν. ὁ δὲ τούτων χυλὸς δηλητήριός ἐστι, καὶ ἀναιρεῖ μεταλαμβανόμενος ἱκανῶς.

Μαρούλ-λια

Μαλάχη

Μαλάχη ψυχρά ἐστι καὶ ὑγρὰ κατὰ τὴν α΄. ἀπόστασιν. ὑπέρχεται δὲ ῥαδίως τὴν γαστέρα, οὐ διὰ τὴν ὑγρότητα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν γλισχρότητα, καὶ μάλιστα ὅταν μετ᾽ ἐλαίου καὶ γάρου προσφέρηται οἴνου ταύτῃ ἐπιρραινομένου ἐν τῷ τῆς ἐδωδῆς καιρῷ. ὠφελεῖ δὲ κύστιν καὶ θώρακα, καὶ πνεύμονα, καὶ τὴν βραγχώδη λεαίνει φωνήν. ἡ δὲ ἀγρία φασὶν μαλάχη ἐσθιομένη, ἀνωδύνους τοὺς ὑπὸ σφηκῶν δακνομένους. εἰ δὲ δηχθῇ τις ὑπὸ σφηκῶν, ἢ μελισσῶν, καὶ ἀλειφῇ χυλῷ μαλάχης, καὶ μάλιστα τῆς ἀγρίας, εὐθὺς ἀνώδυνος γίνεται. λέγεται δὲ ὡς καὶ τὸ ταύτης ἀπόζεμα πινόμενον, τούς τε λίθους θρύπτει, καὶ ὕπνον ἐπάγει, καὶ εὐτοκίαν αὕτη ποιεῖται τῇ χρωμένῃ ταύτῃ γυναικὶ συνεχέστερον, καταπαύει τε τὰς φλεγμονὰς ταύταις ἐπιπλαττομένη, καὶ μαλάσσει τὰ ἐσκιρρωμένα. μάλιστα δὲ αὐτῆς ἐξαίρετον ἴδιον, τὸ ἐπιτιθεμένην τοῖς δήγμασι, τῶν τε σφηκῶν καὶ μελισσῶν ἀνωδυνίαν ἐργάζεσθαι.

Μελάνθιον

Μελάνθιον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν γ΄. ἀπόστασιν. ἔστι δὲ λεπτομερὲς καὶ ἀναιρετικὸν τῶν ἐν τῇ γαστρὶ ἑλμίνθων, καὶ πνευμάτων διαφορητικόν, καὶ φλέγματος τμητικόν, πρός τε ὀρθοπνοίας καὶ ῥευματισμούς, λυσιτελεῖ ὀσφραινόμενον, καὶ μάλιστα μετὰ τὸ θερμανθῆναι. λέγεται δὲ ὡς καὶ λειοτριβούμενον, καὶ σὺν ὄξει τῇ γαστρὶ ἐπιτιθέμενον, ἀναιρεῖ καὶ οὕτως τοὺς ἕλμινθας, καὶ ὡς μέλιτι συνζυμούμενον, καὶ θερμῷ ὕδατι μεταλαμβανόμενον, τήκει τοὺς ἐν τοῖς νεφροῖς καὶ τῇ κύστει λίθους, καὶ διουρητικὸν γίνεται,

καὶ

καὶ καταμηνίων ἀγωγόν, καὶ ὡς ἀντιφάρμακον πρὸς τὰ δηλητήρια ἐστί, εἴ τις αὐτοῦ νῆστις μεταλήψεται.

Μελισσόφυλλον θερμόν ἐστι κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν. ὠφελεῖ δὲ πρὸς τοὺς διὰ ψύξιν καρδιωγμοὺς, καὶ τὰς ἀπὸ μελαίνης χολῆς δυσθυμίας, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἀποτελουμένους ἀλογίστους φόβους, εὐθυμίαν τε περιποιεῖται, καὶ πρὸς τὸν μελαγχολικὸν χυμόν, καὶ τὸ φλέγμα λυσιτελεῖ. λέγεται δὲ ὡς καὶ ἀγχίνοιαν περιποιεῖται, καὶ ὡς πρὸ τοῦ ὕπνου λαμβανόμενον, εὐόνειρον γίνεται ἐναντίως τῇ κράμβῃ. δυσόνειρος γὰρ ἐκείνη ἐστίν, βλάπτει δὲ τοὺς βουβῶνας. σκευάζεται δὲ διὰ τοῦ ζουλαπίου πάνυ πρὸς τὰ μελαγχολικὰ πάθη καὶ ταῖς ἐξ αὐτῶν δυσθυμίαις ὠφέλιμον. Μελισσόφυλλον

Μόσχος. τοῦ μόσχου διάφορα εἴδη εἰσίν, ὧν ὁ κρεῖττον γίνεται ἐν πόλει τινὶ πολὺ τοῦ χοράσῃ ἀναβλικωτέρα λεγομένῃ τοῦ πάτα. ἔστι δὲ τὴν χροιὰν ὑπόξανθον. τούτου δὲ ἧττον ὁ ἀπὸ τῆς ἰνδίας μετακομιζόμενος, ῥέπει δὲ ἐπὶ τὸ μελάντερον. καὶ τούτου πάλιν ὑποδεέστερος ὁ ἀπὸ τῶν σινῶν ἀγόμενος. πάντες δ' ἐν ὀμφαλῷ ἀπογεννῶνται ζώου τινὸς μονοκέρωτος μεγίστου ὁμοίου δορκάδος. οἰστρομανοῦν γὰρ τὸ τοιοῦτον ζῶον, ἐξογκοῦται τὸν ὀμφαλόν, παχυμεροῦς αἵματος ἐν τούτῳ συναγομένου, καὶ τηνικαῦτα νομῆς καὶ ποτοῦ ἀπέχεται, καὶ κυλίεται ἐπὶ γῆς, καὶ ἀποβάλλει τὸν ὀμφαλὸν αἵματος πλήρη βορβορώδους, ὅπερ πηγνύμενον μετά τινα καιρὸν ἱκανόν, ἐπικτᾶται εὐώδη. ἔστι δὲ ὁ μόσχος θερμὸς καὶ ξηρὸς κατὰ τὴν γ. ἀπόστασιν, καὶ λεπτομε- Μόσχος

ρὴς. ὀνοῖ δὲ τὰ ἀδενώδη μόρια, καὶ κεφαλὴν τῇ ψυχρᾷ,
βλάπτει δὲ τὴν θερμήν. ἐπιτήδειος δέ ἐστι πρὸς ἀνά-
κλησιν λιποθυμούντων, καὶ τὴν δύναμιν ἐκλελυμέ-
νων, καὶ πρὸς τὰ καρδιακὰ πάθη. ῥώννυσι γὰρ τὴν καρ-
δίαν, πλὴν ὠχρότητα τοῦ σώματος ποιεῖ. δοκιμά-
ζουσι δὲ τοῦτον τινὲς εἰ ἀνόθευτός ἐστιν οὕτως· ἐν καθυγρα-
σμένῃ λεκάνῃ ἢ χερνίβῳ μετὰ τὸ σταθμῆσαι τιθέασιν
αὐτὸν, εἶτα πάλιν σταθμῶσι. καὶ εἰ μὲν τῷ σταθμῷ ὑ-
περέξει, ἀνόθευτον αὐτὸν ἡγοῦνται. εἰ δὲ μὴ, νε-
Μάρα- νοθευμένον αὐτὸν λογίζονται. Μάραθρον θερ-
θρον μαίνει μὲν εὐχερῶς ὡς ἐκ τῆς τρίτης τάξεως εἶναι, ξη-
ραίνει δὲ οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ περὶ τὴν α΄. καὶ διὰ τοῦτο καὶ
γάλακτος γεννητικόν ἐστιν, οὐκ ἂν γεννῆσαν εἴπερ ἐ-
ξήραινεν ἰσχυρῶς, ὑποχεομένοις τε βοηθεῖ περὶ τὸν αὐ-
τὸν λόγον. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸν, καὶ καταμηνίων ἀγω-
γόν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον μάραθρον ἄγριον, ὃ καλοῦσι διὰ
τὸ μέγεθος ἱππομάραθρον, οὗ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα ξη-
ραντικώτερόν ἐστι τῇ δυνάμει, ἢ καὶ κατὰ τὸ ἥμερον,
ὥστε δοκοῦσι μοι τὴν γαστέρα κατὰ τοῦθ' ἱστᾶναι. οὐ γὰρ
Μέσπι δὴ σύψεως γέ τινος σαφοῦς αὐτῷ μέτεστι. Μέ-
λα σπιλα. τὰ μὲν πέπειρα μέσπιλα μετέχουσι τινὸς θερ-
μότητος. τὰ δὲ ἄωρα, ψυχρὰ καὶ στυφώδη, καὶ γαστρός
Μήκων ἐφεκτικά. Μήκων ἡ λεγομένη κωδία ψυχρά ἐστι
καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν α΄. ἀπόστασιν. κρείττων δὲ τῆς μελαί-
νης ἡ λευκὴ, ἔστι δὲ καὶ ὑπνοποιὸς, δύσπεπτός τε καὶ
ὀλιγότροφος. σὺν δὲ μέλιτι λαμβανομένη τῇ, γονῆς
προσίθησιν, ὠφελεῖ τε τὸν θώρακα καὶ τὴν τραχεῖαν
ἀρτη

ἀρτηρίαν, καὶ πρὸς βῆχας, καὶ γαστέρας ἐπέχει, εἰ καί
τινες ψευδῶς ἐδόξασαν ταύτην περιτρέπειν, αὐτῇ
τῇ ἐνεργείᾳ ἐναντιουμένην. βλάπτει δὲ τὴν κεφαλὴν,
καὶ κατακόρως χρωμένη, καρηβαρίαν ἐμποιεῖ. τινὲς δὲ
συντρίβοντες ταύτην, ἐπιτιθέασι τῷ τῶν ἀγρυπνούν-
των μετώπῳ, διὰ τὸ ταύτης ὑπνοποιόν. ἡ δὲ μέλαι-
να ψυχροτέρα καὶ πλεῖον ὑπνοποιὸς, ὥστε εἴ τις ἀμέ-
τρως ταύτης μεταλάβῃ, ὕπνῳ βαθεῖ κατακόρως γί-
νεται ὁμοίως τοῖς ληθαργικοῖς σὺν ῥοδίνῳ τῇ κεφαλῇ
ἐπιτιθεμένη, τὰς ἀπὸ θερμότητος ἰᾶται κεφαλαλγίας.
λέγεται δὲ ὡς σὺν γυναικείῳ γάλακτι κρόκῳ κα-
ταπλασσομένη, τοὺς ποδαγρικοὺς ὀνίνησιν. ὁ δὲ ταύ-
της ὀπὸς δηλητήριόν ἐστι. τῆς δὲ μελαίνης ὁ χυλός ἐστι
τὸ λεγόμενον ὄπιον. Μέλι θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν Μέλι
κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν, λεπτομερές τέ ἐστι καὶ ῥυπτι-
κόν. ἔχει δέ τι καὶ δριμὺ, δι' οὗ πρὸς ἔκκρισιν ἐπε-
γείρει τὴν γαστέρα, διουρητικόν τέ ἐστι καὶ εὐανάδοτον,
καὶ τὴν γαστέρα οὐ περιτρέπει. εἰ μιχθὲν ὕδατι πλεί-
στῳ ἑψηθείη, ἄχρις ὅτου τελέως ἀπαφρισθῇ, ἀφαιρουμέ-
νου συνεχῶς δηλονότι τοῦ ἀφροῦ, γέρουσι μὲν καὶ ὅλως
ταῖς ψυχραῖς κράσεσι τὸ μέλι ἐπιτήδειον. τοῖς δὲ
ἁρμόζουσι καὶ θερμοῖς, ἐκχολοῦται. ἑψηθὲν δὲ καθ' αὑ-
τὸ, ἧττον γίνεται δριμὺ, ὅθεν καὶ μᾶλλον τρέφει, καὶ
εἰς τὰς τῶν κόλπων κολλήσεις λυσιτελεῖ. ἄριστον δὲ μέ-
λι τὸ ἡδὺ καὶ δριμὺ, καὶ ξανθὸν, καὶ σύμμετρον, τῷ τε
πάχει καὶ τῇ λεπτότητι. κρεῖττον δὲ τὸ ἐαρινὸν, εἶτα
τὸ θερινὸν, τὸ δὲ χειμερινὸν ἄχρηστον. ἔστι δὲ καὶ διαλλοίω-

τον

τον εἰς τὴν ξανθὴν χολήν, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς θερμο-
τέραις κοιλίαις. καθαίρει δὲ τὸν ῥύπον τοῦ σώματος,
καὶ ἄσηπτα διατηρεῖ τὰ τούτων ἐμβαλλόμενα πάν-
τα, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι τοὺς νεκροὺς μέλιτι ἐκάλυ-
πτον ἐν ταῖς θήκαις. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιλήπτους ὑπὲρ τὸν
οἶνον, διὰ τὸ μὴ ἀναδίδοσθαι εἰς τὴν κεφαλήν, ὡς οὗ-
τος διεγείρει τε τὴν ὄρεξιν τῶν διὰ φλεγματικὸν ἀνο-
ρεκτούντων χυμόν. τέμνει δὲ τὰ παχυμερῆ πτύελα,
καὶ ἀνάγει ταῦτα. τὰ δὲ διὰ μέλιτος σκευαζόμενα,
ἤδη λυσιτελῆ ἐστι, καὶ μὴ καλῶς πεπτόμενα, ἐμφρά-
ξεις τῷ ἥπατι καὶ τῷ σπληνὶ ἐμποιοῦσι. κατακόρως
δὲ καὶ διηνεκῶς τὸ μέλι προσφερόμενον, ὕδερον ἐρ-
Μαζιζά- γάζεται. Μαζιζάνιον. τὸ λεγόμενον μαζιζά-
νιον νιον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν,
ἀπογεννᾷ δὲ χυμὸν μελαγχολικόν. συνεχῶς δὲ χρώ-
μενον, ὠχρίασιν ἐμποιεῖ καὶ πάθη μελαγχολικά, με-
τὰ δὲ ὄξους προσφερόμενον, ἀποφρακτικὸν γίνεται,
δεῖ δὲ τοῦτο προεψῆσαι. διὰ γὰρ τὸ πολὺ τῆς ἑψήσεως,
Μυρσινό τὸ πολὺ ὅπερ ἐν αὐτῷ κακοχυμίας ἀποβάλλει. Μυρ-
κοκκα σινόκοκκα ψυχρά ἐστι καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν α. ἀπόστα-
σιν, ὠφελεῖ δὲ τοὺς αἱμοπτοϊκοὺς καὶ τοὺς σκορπιοδήκ-
τους, καὶ πρὸς γαστρόρροιαν. ἐπέχει γὰρ ἰσχυρῶς, βλά-
πτει δὲ τὴν κύστιν. τὰ δὲ λευκὰ καὶ γλυκέα, μετέχουσι
τινὸς θερμότητος. πάντα δὲ τὴν γαστέρα ἐπέχει, καὶ
λύει τὰς ὑγρὰς καὶ θερμὰς ἀναθυμιάσεις. διὰ δὲ τὸ
αὐτὸ καὶ τοῦ φυτοῦ τὰ φύλλα ὀσφραινόμενα, καὶ τῇ κε-
φαλῇ ἐπιτιθέμενα. ὠφελοῦσι δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκ θερ-

μότη-

μότητος ὀδονταλγίας, ἐν τῷ ἀφεψήματι αὐτῶν θερμῷ ὄντι διακλύσει τις τὸ στόμα. πρὸς δὲ τὸ συνέχειν τρίχας ἐκπιπτούσας, λυσιτελοῦσιν οἱ κόκκοι ἅμα κυκιδίῳ, μετὰ δὲ τὸ λεανθῆναι, σὺν ἐλαίῳ τῇ κεφαλῇ ἐπιτιθέμενον. τοὺς δὲ ὑπὸ ἐχίδνης, ἢ ὄφεως δηχθέντας, ὀνίνησιν ὁ τῶν φύλλων χυλὸς μέχρι ἡμιλίτρου λαμβανόμενος. φησὶ δὲ Δημόκριτος ὥς τινα φυσικὴν συμπάθειαν ἔχει ἡ μυρσίνη πρὸς τὴν ῥοιάν. φυτευόμεναι γὰρ πλησίον ἀλλήλων, εὐφορώτατοι γίνονται. περιπλέκονται δ' ἀλλήλαις ἀμφοῖν αἱ ῥίζαι, κἂν μὴ πάνυ ἐγγὺς ὦσι.

Μαστίχη

Μαστίχη θερμή ἐστι μετά τινος ὑγρότητος. ὠφελεῖ δὲ τοὺς ὑπὸ γλίσχρου φλέγματος βλαπτομένους. κενοῖ δὲ φλέγμα εἴ τις αὐτῇ ἄχρι ∠ δ. μεταλήψεται καὶ ἴσα δύναται καθαρσίου. λυσιτελεῖ δὲ καὶ πρὸς στομάχους ψυχρούς, οὐ μόνον ἔνδον μεταλαμβανομένη, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν ἐπιπλαττομένη. ὡσαύτως καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς σκευαζόμενον ἔλαιον.

Ξυλοκέρατα

Ξυλοκέρατα ἃ καὶ κεράτια. ταῦτα μὲν ὁ Γαληνὸς διαβάλλει, εὐχόμενος μὴ μετακομίζεσθαι αὐτὰ ἀφ' ὧν γίνονται τόπων, ὡς κακόχυμά τε καὶ ξυλώδη καὶ δύσπεπτα. οἱ δὲ νεώτεροι, ῥωννύειν ταῦτα φασὶ τὸν στόμαχον μετὰ τὴν τροφὴν λαμβανόμενα, καὶ ἐπέχειν ἰσχυρῶς τὰς γαστρορροίας αὐτὰ πρὸ τῆς τροφῆς χρώμενα.

Ξιφίας

Ξιφίας κακόχυμός ἐστι καὶ περιττωματικός, καὶ δύσπεπτος καὶ ναυτιώδης, καὶ διὰ τοῦτο τελέως τῆς τούτου ἐδωδῆς ἀπέχεσθαι κρεῖττον. εἰ δέ τις αὐτῷ ἐνίοτε θέλουσι μεταλαβεῖν, δριμέσιν τοῦτο

ἀρτύ-

ἀρτύμασι θεραπευέτω, καὶ οἶνον ἐπιπινέτω πάνυ
Ξυλαλόη παλαιὸν καὶ λεπτόν. Ξυλαλόη ξύλον ἐστὶ δέν-
δρου. γίνεται δ' ἐν διαφόροις τόποις τῶν ἑῴων, ὁμοῦ
καὶ νοτιωτέρων μερῶν. καὶ ἕως μὲν ἄσηπτόν ἐστιν, οὐ-
δεμίαν ἔχει διαφορὰν πρὸς τὰ λοιπὰ δένδρα κατὰ
τὴν εὐωδίαν, σηπόμενον δέ, προσκτᾶται εὐωδίαν.
οὐ πάνυ μέντοι τελείαν, ἀλλὰ τέμνουσιν αὐτὴν οἱ ἐγ-
χώριοι καὶ κρύπτουσιν ὑπὸ γῆν πολλῷ χοῒ κατακα-
λύπτοντες, καὶ μετὰ χρόνον ἱκανὸν ἐκβάλλουσι τὰ ξύ-
λα, καὶ πωλοῦσι τοῖς ἐμπόροις. οἱ δὲ ἐν αἰγύπτῳ καὶ
ἐν ἑτέραις χώραις ξέουσι ταῦτα καὶ τὸν φλοιὸν ἀπορ-
ρίπτουσι, καὶ εὐειδῆ ποιοῦσιν οὑτωσί. ξυλαλόων δὲ διαφο-
ραί εἰσι δέκα. καὶ δεκάτη μὲν ἡ ἰνδική, ἥτις ἐν ἰνδίᾳ
γίνεται. ἡ σαμφία, ἥτις ἐν σάμφῃ γίνεται πόλει. καὶ
ἡ λεγομένη ἀπέον, ἥτις ὁμοία διὰ τὸ μὴ εἶναι ταύ-
την κυρίως ξυλαλόην. πρὸς δὲ καὶ ὑγρά, καὶ τῆς ὑγρᾶς
πάλιν διαφοραί εἰσι, περὶ ὧν περίεργον ἄρτι διεξιέναι.
εἰσὶ δὲ πᾶσαι θερμαὶ καὶ ξηραί, καὶ τῆς γαστρὸς ἐφεκ-
τικαί, καὶ εὐστόμαχοι, καὶ μάλιστα ἡ ὑγρά, καὶ μετὰ ταύ-
την ἡ ἰνδική. αἱ δὲ λοιπαὶ ἧττον, ῥωννύουσί τε τὰ ἔν-
δον μόρια, καὶ ἐκφράττουσι τὰς ἐν τῷ ἥπατι ἐμφρά-
ξεις, καὶ τήκουσι τὰς ἐν τῇ γαστρὶ ὑγρότητας. καὶ τὰ
λοιπὰ εἴδη θυμιώμενα συνεχῶς, φθεῖρας ἀπογεννῶσι
διὰ τὴν γλυκύτητα. μόνη δὲ ἡ ἰνδικὴ κωλύει τὴν τού-
των γέννησιν, διὰ τὴν δριμύτητα.

Ὄρυζα Ὄρυζα θερμή ἐστι κατὰ τὴν α΄. ἀπόστασιν, ξηρὰ
δὲ κατὰ τὴν β΄. ἔστι δὲ τρόφιμος ἱκανὸς καὶ δύσ-

πεπτος

σπεπτος. καὶ ὁ μὲν Διοσκορίδης ἐπέχειν ταύτην φη-
σὶ τὴν γαστέρα, ὁ δὲ Γαληνὸς λέγει ὡς τούτῳ τῷ σπέρ-
ματι χρῶνται πάντες εἰς ἐπίσχεσιν γαστρὸς, ὡς ἀλ-
λοτρίαν παρεισάγων τὴν δόξαν καὶ ἀπαρεσκόμενος αὐ-
τῇ. ἡ μὲν οὖν λευκὴ ὄρυζα, συμμέτρως ἐπέχει. εἰ δὲ ἐρυ-
θρὰ, πλεῖον διὰ τὴν ξηρότητα. μετὰ δὲ γάλακτος κα-
τασκευαζομένη, εὐεξίαν τε καὶ εὔχροιαν περιποιεῖται,
καὶ τῇ γονῇ προστίθησιν. Οἶνος. τῷ οἴνῳ χρῶνται τινὲς Οἶνος
μὲν χάριν τῆς ἐκ τούτου ὠφελείας, οἱ δὲ διὰ τὸ τὴν ψυχὴν εὐ-
φραίνειν, οἱ δὲ διὰ τὴν ἐν τῇ γεύσει ἡδονὴν, οἱ δὲ καὶ διὰ
πάντα. ἔστι δὲ ὁ μὲν νέος οἶνος θερμὸς κατὰ τὴν α΄. ἀπόστα-
σιν. ὁ δὲ πάνυ παλαιὸς, κατὰ τὴν τρίτην, ὁ δὲ μέσος, κατὰ
τὴν δευτέραν. πέφυκε δὲ τῶν τρεφόντων τὸ σῶμα. καὶ
ὁ μὲν ἐρυθρὸς καὶ παχὺς, εἰς αἵματος γένεσιν ἐπιτηδειό-
τατος, βραχείας δεόμενος τῆς εἰς αὐτὸ μεταβολῆς. ἐφε-
ξῆς δὲ τούτων, ὁ μετρίως γλυκὺς καὶ παχὺς, εἶτα πρὸς
τούτοις ὁ αὐστηρὸς, εἶτα ὁ κιῤῥός. ἥττον δὲ ἁπάντων ὁ
λευκὸς καὶ λεπτὸς, καὶ αὐστηρὸς τρέφει τὸ σῶμα, καὶ οἱ
μὲν τῶν οἴνων παχεῖς, τροφιμώτεροι τῶν λεπτῶν καὶ δυ-
σπεπτότεροι. οἱ δὲ λεπτοὶ εὐαναδοτώτεροι καὶ διουρητι-
κώτεροι, πλὴν οἱ παχεῖς τῶν οἴνων, σταλτικοί εἰσι τῆς
γαστρός. καὶ τίνες ἐξ αὐτῶν ἐμφράττουσι τὸ ἧπαρ, καὶ
σπλῆνα καὶ νεφροὺς, κἀντεῦθεν οἱ μὲν ὑδεριῶσιν, οἱ
δὲ λιθιῶσι τῶν ἐπὶ πλέον αὐτοῖς χρωμένων, καὶ μάλι-
στα γερόντων. τοῖς οὖν συμμέτροις τὴν κρᾶσιν, ἐπιτήδει-
ος ὁ τῇ χροιᾷ μὲν ἐρυθρὸς, τῇ δὲ συστάσει λεπτὸς καὶ ὑπο-
στύφων ἠρέμα. τοῖς δὲ φλεγματικοῖς, ὁ παλαιότερος καὶ
λεπτὸς,

λεπτὸς, καὶ κιῤῥὸς, καὶ εὐώδης, καὶ ἁλυκός. οὐ μόνον δὲ τρέ-
φει ὁ οἶνος, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ὀνίνησι, καὶ συνεργεῖ
περὶ τὴν ἀνάδοσιν τῆς τροφῆς, διεγείρει τε τὸ ἔμφυτον
θερμὸν καὶ αὔξει. πολλοὶ δὲ τῶν χρωμένων αὐτῷ ξηροὶ
τῷ σώματι ὄντες, εἰς εὐεξίαν μετέπεσον. ἐξαίρετον
δὲ ἰδιότητα ἔχει τὸ διαπορθμεύειν τὴν τροφὴν ἐπὶ
τὰ μόρια διαβιβάζων αὐτὴν, καὶ διὰ τῶν στενοτάτων
διόδων τῇ οἰκείᾳ λεπτομερείᾳ, θερμαίνει τε τὰ μόρια,
καὶ εὐπεψίαν ποιεῖ, καὶ οὖρα προτρέπει, δι᾽ ὧν οὐκ
ἐλαχίστη ποσότης περιττωμάτων ἐκκρίνεται. δήλη
δέ ἐστι μᾶλλον ἡ τοῦ οἴνου ἐνέργεια ἐν τοῖς ψυχροῖς καὶ
ξηροῖς σώμασι, καὶ ἐφ᾽ ὧν ἔλαττον ἐστὶ τὸ ἔμφυτον θερ
μὸν, ὡς ἐπὶ γερόντων καὶ ἀνακομιζομένων. ὁ δὲ πα
λαιὸς οἶνος, καὶ τὴν γαστέρα προτρέπει, καὶ τὰς ἐμφρά
ξεις ἀποφράττει, καὶ ὠφέλιμός ἐστιν οἷς ἀθροίζεται
φλεγματικὸς χυλὸς ἐν τῷ σώματι. ὁ δὲ νέος ἐμπνευ
ματώσεις ἐμποιεῖ καὶ δύσπεπτός ἐστι, καὶ παχὺν
ἀπογεννᾷ χυμὸν, καὶ καρηβαρείας καὶ κεφαλαλγίας
ποιεῖ. δεῖ δὲ παρατηρεῖσθαι τὴν τοῦ οἴνου χρῆσιν τοὺς θερ
μαινομένους καὶ πυρέττοντας. φησὶ γὰρ Γαληνὸς ἐν
τῷ περὶ κράσεων, οἴνῳ δὲ ἴδιον καὶ ἐξαίρετον ὑπάρ
χει τὸ τάχος τῆς μεταβολῆς, ὡς ῥᾳδίον καὶ βελαλλί-
δα, καὶ στυπεῖον καὶ πίττα. τοῦ δὲ εὐφραίνειν τὴν ψυ
χήν. τινὲς μὲν λέγουσι τὸ λεπτύνειν αὐτὸν τὸν μελαγ
χολικὸν χυμόν. οἱ δὲ τὸ ἐξαπλοῦν καὶ εὐροῦν ποιεῖν τὸ
αἷμα. τεκμαίρονται δὲ τοῦτο ἐκ τῶν διὰ πλῆθος αἵ-
ματος ἐν τῇ κεφαλῇ παραφρονούντων. ἔστι δὲ ἡ τούτων
παρα-

παραφροσύνη μετὰ γέλωτος. οὐ μόνον δὲ εἰς τὸ σῶμα
δρᾷ ὅσα προείπομεν, ἀλλὰ καὶ γὰρ τῇ ψυχῇ ἀλλοιώσεις
τινὰς γὰρ ἐνδείκνυται παραδόξως. εὐφραίνει γὰρ ταύτην
καὶ εὔελπιν ἐργάζεται, καὶ ἀνδρείαν καὶ εὐμετάδο-
τον. καὶ πολλοὺς ἄν τις δήλους ἴδοι ἤδη τῇ πόσει τού-
του θρασυνομένους καὶ εὐθυμοῦντας καὶ ἐλπίσιν ἀγα-
θαῖς τρεφομένους, καὶ φειδωλοὺς εὐμεταδότους γινομέ-
νους, καὶ σιωπηλοὺς καὶ νουνεχεῖς, δὲ μεταδιαλεγομένους,
ὅπερ καὶ Ὅμηρος ἐδήλωσεν εἰπών, Οἶνος ὡς ἐφέηκε καὶ
ἐχέφρονά περ μάλ' ἀεῖσαι. Καί θ' ἁπαλὸν γελάσαι καὶ
τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκε. τινὲς δὲ καὶ φιλαλήθεις ὑπὸ τῷ πό-
τῳ γίνονται. οἶνος γὰρ καὶ ἀλήθεια, φησὶ παροιμία τις.
ἡ δὲ τούτου συνεχὴς καὶ ἄμετρος χρῆσις, τὸν ζωτικὸν
καταλύει τόνον, καὶ τὸ ἔμφυτον καταβαπτίζει θερμὸν,
καὶ ἀποπληξίας πολλάκις ἐργάζεται καὶ ἐπιληψίας,
καὶ τρομώδη τοῦ σώματος διάθεσιν, ἔτι αὐτῷ καθάπτε-
σθαι ποιεῖ τὴν βλάβην τοῦ ἡγεμονικοῦ. καὶ διὰ τοῦτο τῶν
οὕτως χρωμένων αὐτῷ, αἵ τε αἰσθήσεις ἀχλυώδεις, ἔτι
ἡ διάνοια οὐ καθαρά. καὶ ὁ ποιητὴς δὲ δηλῶν τὸ γὰρ
αὐτῷ ἐκλυτικὸν φησί. Μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρο-
να πότνια μῆτερ, Μή μ' ἀπογυιώσῃς, μένεος δ' ἀλ-
κῆς τε λάθωμαι. Ὄξος. περὶ τοῦ ὄξους πολλὴ ἀμ- Ὀξος
φιβολία τοῖς ἀρχαίοις γέγονε. τῶν μὲν λεγόντων θερ-
μὸν τοῦτο εἶναι διὰ τὴν λεπτομερείαν, τῶν δὲ ψυχρὸν, διὰ
τὸ φανερῶς ψύχειν τὸ σῶμα μεταλαμβανόμενον, καὶ
τέλος ἀπεδείχθη. ψυχρὸν μὲν κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν
ὑπάρχει τεταμένην, ξηρὸν δὲ κατὰ τὴν γ. λυσιτελεῖ δὲ πρὸς

τὴν ἐκ τῶν δηλητηρείων τῶν πηγνύντων τὸ αἷμα βλά-
βην, οἷον ὀπίου καὶ κωνείου. ἀναλύει τε τὸ πηγνύμενον
γάλα ἐν τῇ γαστρὶ, καὶ τοὺς παχεῖς καὶ γλίσχρους χυ-
μοὺς λεπτύνει, ὠφέλιμόν τέ ἐστι πρὸς τὰς ἐκ θερμότη-
τος ὀδονταλγίας διακλυζόμενον, καὶ πρὸς τὰ ἐρυ-
σιπέλατα ἀναχετίζων τὴν ῥοὴν τῶν δριμέων χυμῶν,
καταπαύει τε τὴν ἐκ θερμότητος καὶ ὑγρότητος δί-
ψαν μεθ' ὕδατος λαμβανόμενον, καὶ ἐπέχει τὴν τοῦ
αἵματος ῥοήν. πρός τε τὴν λῆξιν τοῦ λυσσῶντος κυ-
νὸς ὀνίνησιν ἐπιῤῥαινόμενον, καὶ πρὸς ἰκτεριῶντας
ὀφθαλμοὺς ἐν βαλανείῳ ὀσφραινόμενον συνεχέστερον,
καὶ πρὸς δῆγμα σκορπίου θερμὸν ὑπάρχον ἐπιχεόμενον.
καὶ πάνυ τοὺς θερμοὺς τὴν κρᾶσιν ὠφελεῖ, σφοδρῶς
τὴν ξανθὴν καταπαύων χολήν. βλάπτει δὲ τὰ νεῦ-
ρα, διά τε τὸ ἄναιμα εἶναι, καὶ τῶν ἐν τῷ βάθει αὐτῶν
διεισδυνῶν διὰ τὴν λεπτομέρειαν. ὡσαύτως καὶ τὰς
ψυχρὰς καὶ μελαγχολικὰς κράσεις, καὶ τοὺς ἀρθρίτι-
κοὺς, ἐκκόπτει τε τὴν τῶν ἀφροδισίων ὄρεξιν, καὶ ἰσχναί-
νει τὸ σῶμα. δεῖ δὲ τούτου ἀπέχεσθαι τοὺς ψυχροὺς καὶ ξη-
ροὺς τὴν κρᾶσιν, καὶ τοὺς ἀσθενῆ ἔχοντας τόν τε θώρα-
κα καὶ τὸν πνεύμονα καὶ τὰ νεῦρα. εἰ δέ ποτε καὶ χρή-
σαιντο τούτῳ, θεραπευέτωσαν τὴν ἐκ τούτου βλάβην
μέλιτι, ἢ γλυκυτάτοις ἐδέσμασι καὶ θερμοτάτοις
ἀρτύμασι, βλάπτει γὰρ τὴν ὄψιν. πρὸς γὰρ τὰς ἐκ πυρὸς
ἑλκώσεις εὐθὺς ἐπιτιθέμενον, λυσιτελεῖ, καὶ τὴν γα-
στέρα ἐπέχει, καὶ τὴν τῆς τροφῆς ὄρεξιν ἐγείρει, τοῖς τε
νεαροῖς τραύμασιν ἐρίῳ ἐμβρεχόμενον καὶ ἐπιτιθέμε-
νον,

νον, κωλύει τὴν τούτων φλεγμονὴν, καὶ ὁ τούτου ἀτ-
μὸς ζέων πρὸς τὸν γοῦν τοῖς ὠσὶν ἦχον, καὶ τὰς βαρυ-
κοΐας ἐπιτήδειός ἐστιν. ὠφελεῖ δὲ τὸ ὄξος ταῖς φλε-
γμοναῖς ἐπιτιθέμενον, καὶ τὰς τοῦ σώματος κνησ-
μονὰς καταπαύει, καὶ τοῖς ψυχροῖς δήγμασι τῶν
ἰοβόλων θερμὸν ἐπιῤῥαινόμενον ὀνίνησι, ψυχρὸν δὲ
τοῖς θερμοῖς. λέγεται δὲ καταπαύειν μὲν τὰς χρο-
νίας βῆχας, τὰς δὲ ἐπιγινομένας ἐπιτείνειν. πρὸς δὲ
τὴν φρενῖτιν νόσον καὶ τὰς περὶ κεφαλῆς φλεγμονὰς
σὺν ῥοδίνῳ ἐπαλειφόμενον, οὐκ ἐλάχιστον ἄκος γίνε-
ται. ὡσαύτως καὶ πρὸς διψώδεις καὶ ὑδερικοὺς, διὰ τὸ
ἀπὸ θερμότητος καὶ ὑγρότητος εἶναι τὴν δίψαν αὐτῶν.

Περὶ ὀρνίθων, ἤτοι ἀλεκτορίδων, καὶ τῶν ὀρνιθο- Ορνιθου
πούλων. Τῶν λεγομένων ὀρνιθοπούλων σὰρξ, εὔπε-
πτός ἐστι καὶ εὔχυμος, καὶ μάλιστα τῶν ἀρχομένων
ᾠοτοκεῖν. δευτέρα δ' ἐστὶν εἰς εὐχυμίαν μετὰ τὴν τῶν
ἀτταγήνων. τρέφει δ' οὖν πλεῖον ἐκείνων, καὶ μάλι-
στα εἰ πιμελώδης ἐστίν. ἡ τοιαύτη δὲ καὶ ὑγραίνει τὸ
σῶμα, ὠφελεῖ δὲ τοὺς μὴ σφοδρῶς γυμναζομένους καὶ
εὔχροιαν περιποιεῖται, καὶ προστίθησι τῇ γονῇ, καὶ τῇ
τοῦ ἐγκεφάλου οὐσίᾳ, καὶ μάλιστα ὁ τούτων μυελός. τρέ-
φει γὰρ ἱκανῶς τὸν ἐγκέφαλον, καὶ διὰ τοῦτο φασὶ τοῖς
κουφοτέροις τὸν λογισμὸν τοῦτον λυσιτελεῖν. οὐ δεῖ δὲ
τὸν ἀλεκτορίδων μεταλαμβάνοντα, καὶ ὄξυ γάλα-
κτος εὐθὺς μεταχεῖν. τετήρηται γὰρ κωλικὰς τὸ τοιοῦ-
τον ἀπογεννᾶν νόσους. τὰ δὲ λεγόμενα ὀρνιθόπουλα,
εὔπεπτά ἐστιν, ἀπογεννᾷ δὲ αἷμα σύμμετρον τῇ συ-

στάσεως, μήτε πάνυ λεπτὸν, μήτε πάνυ παχύ. λυσιτε-
λοῦσι δὲ τοῖς ἀγυμνάστοις, καὶ τοῖς ἐμφράξεσι λυσιτε-
λέστερον ἁλισκομένοις. προτρέπουσι δὲ τὴν γαστέρα,
Πέπων καὶ ὠφελοῦσι τὸν στόμαχον θερμαινομένους. Πέ-
πων ψυχρός ἐστι καὶ ὑγρὸς κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν, ἧτ-
τον δὲ ψυχρὸς ὁ γλυκύς. ἔστι δὲ ὁ πεπεμμένος λεπτο-
μερεστέρας οὐσίας, ῥυπτικῆς τε καὶ τμητικῆς μετείλη-
φε δυνάμεως, ὅθεν διουρητικός ἐστι καὶ λαμπρύνει τὸ
σῶμα, καὶ μᾶλλον εἰ ξηράνας τις σπέρμα, καὶ κόψας
καὶ σήσας, σμήγματι χρήσηται, τοῦτο γὰρ καὶ ῥύπτει πλέ-
ον, ὥστε καὶ πρὸς λιθιῶντας ἁρμόττειν νεφρούς. μοχ-
θηρὸν δὲ χυμὸν ἀπογεννᾷ ὁ πέπων ἐν τῷ σώματι, καὶ
μᾶλλον ὅταν μὴ καλῶς πεφθῇ. δεῖ δὲ τοῦτον πρὸ τῆς ἄλ-
λης τροφῆς ἐσθίειν, καὶ τοὺς μὲν φλεγματικοὺς οἶνον
τούτου παλαιὸν ἐπιπίνειν, τοὺς δὲ ξανθοχόλους, ὀξώ-
δη, διὰ τὸ μὴ προσφέρειν χολήν. πάντας δὲ μετὰ
τοῦτον εὐχύμου μεταλαμβάνειν τροφῆς. ἡ γὰρ τοιαύτη,
ἀποτρέπει τὴν ἐξ αὐτοῦ βλάβην. ἔστι δὲ εὐαλλοίωτος,
καὶ εἴτε φλέγματι περιτύχοι, εἴτε ξανθῇ χολῇ, εὐ-
θὺς ἀλλοιοῦται εἰς αὐτά, καὶ τοὺς μὲν ξανθοχόλους ὁ πάνυ
γλυκὺς βλάπτει, τοὺς δὲ φλεγματικοὺς ὁ πάνυ πέ-
πειρος. ἀπεπτότερος δέ ἐστιν ὁ γλυκύς. ὅσοι δὲ θερμὴν
ἔχουσι τὴν γαστέρα, καὶ ξανθόχολοι τυγχάνουσι, βλά-
πτονται ἐπιπίνοντες οἶνον τούτῳ. αὐτός τε γὰρ εὐανά-
δοτος, καὶ ὁ οἶνος ἐπὶ τὸ πλεῖον ἀναδίδοσθαι τοῦτον
παρασκευάζει, καὶ δριμύτερον τὸν ἐξ αὐτοῦ ἀπεργά-
ζεται χυμὸν ἐν τοῖς τοιούτοις σώμασιν. ἔστι δὲ καὶ ναυ-
τιώδης,

ζώδης, λεπτύνει δὲ καὶ τοὺς παχεῖς καὶ γλίσχρους χυ-
μούς. δεῖ δὲ πρὸ τούτοις τοὺς μὲν φλεγματικοὺς τὸν χαῦ-
νον τῆς ἐν αὐτῷ προσφέρεσθαι οὐσίας, ἤτοι τὸ πρὸς τῷ σπέρ-
ματι. τοὺς δὲ ξανθοχόλους καὶ μέχρι τῶν δερματίδων
καταντλᾶν, ἀλλὰ τὸ δύσφθαρτον εἶναι τὸ προκείμενον
αὐτῇ. τοὺς δὲ ὑδάτους πίνοντας, οὐ δεῖ τούτοις μεταχεῖν,
καὶ μὴ εὐθὺς ἑτέρᾳ χρῆσθαι τροφῇ, ἀλλοιωθήσεται γάρ.
τοὺς δὲ λιθιῶντας φασὶ μὴ δεῖν εὐθὺς προσφέρεσθαι
ἄρτον, ἀλλὰ τὸ μὴ διαβιβασθῆναι τὴν γλισχρότητα.
τοῦτο ὠθεῖ τοὺς νεφρούς, καὶ μάλιστα εἰ μὴ καλῶς εἴη ζυμω-
μένος. προκρίνουσι δὲ τοὺς μακροτέρους πέπονας τῶν
στρογγύλων, ὡς διουρητικοὺς καὶ ῥυπτικωτέρους. εἰσὶ δὲ
πάντες προτρεπτικοὶ τῆς γαστρός. καὶ οἷς ἡ γαστὴρ ὑπὸ
τούτων πλεῖον ὑπάγεται, ὅσοι ἧττον βλάπτονται.
λέγεται δὲ καὶ ὡς τὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια ὄρεξιν, καὶ
τὴν γονὴν ἐλαττοῦσιν. ὁ δὲ λεγόμενος σαρακηνικὸς
πέπων, ψυχρός ἐστι καὶ ὑγρὸς καὶ ὠφέλιμος, εἴς τε τοὺς
καύσους πυρετοὺς καὶ τοὺς ἀκριβεῖς τριταίους, καὶ τὰς
θερμὰς γαστέρας, τοῖς τὴν κρᾶσιν ψυχροῖς καὶ τὸν στό-
μαχον ὑγροῖς πάνυ βλαβερὸς καθέστηκε. Πιστά- **Πιστάκια**
κια ὀλιγότροφα ἐστὶ καὶ θερμὰ, καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν β.
ἀπόστασιν. τῶν ἐπεφραγμένων κατὰ τὰς διόδους αὐ-
τοῦ χυμῶν, μετέχει ὑποπικροῦ καὶ ὑποστυφούσης ποιό-
τητος ἀρωματιζούσης. στομάχῳ δὲ κατὰ τὸν Γαληνὸν,
οὔτε βλάβην, οὔτε ὠφέλειαν ποιοῦσιν ἀξιόλογον. οἱ δὲ
νεώτεροι, εὐστόμαχα ταῦτα νομίζονται. ὠφελοῦσι δὲ
καὶ τοὺς ὑπὸ ἰοβόλων δηχθέντας. ἀπογεννῶσι δὲ αἷ-

μα λεπτομερὲς, καὶ λεπτύνουσι τοὺς παχεῖς καὶ γλίσχρους χυμούς. τὸ δὲ πισακέλαιον ὠφέλιμόν ἐστι τῷ στήθει καὶ τοῖς νεφροῖς, καὶ τῷ πνεύμονι.

Πίσος

Πίσος ἤτοι κέγχρος. κέγχρος ψυχρά ἐστι κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν, ξηρὰ δὲ περὶ τὴν β. δύσπεπτός τε ὑπάρχει, καὶ γαστρὸς ἐφεκτικὴ, καὶ ὀλιγότροφος. ὠφελεῖ δὲ τοὺς δεομένους ψύχειν τε καὶ ξηραίνειν τὴν γαστέρα. λαμβανομένη δὲ μετὰ γάλακτος, ἢ ἀμυγδάλου βασίου, εὐπεπτοτέρα καὶ ὑγροτέρα γίνεται.

Πράσον

Πράσον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν. ὑπάρχει δὲ διουρητικὸν, καὶ κακόχυμον, ἀμβλυωπίαν τε ποιεῖ συνεχῶς χρώμενον. ἔστι δὲ καὶ δυσόνειρον, καὶ κακοστόμαχον, θερμαίνει δὲ τὴν γονὴν, καὶ κεφαλαλγίαν ἐργάζεται, καὶ βλάπτει τὸ ἧπαρ, καὶ τοὺς νεφροὺς, καὶ τὴν κύστιν. λυσιτελεῖ δὲ πρὸς τὰς αἱμορροΐδας. δὶς δὲ ὕδατι ἑψόμενον, καὶ ἄξει καὶ γάρῳ καὶ ἐλαίῳ καὶ κυμίνῳ ἀρτυόμενον, ὠφέλιμόν ἐστι τοῖς ψυχροῖς στομάχοις.

Πρόβατ(α).

Πρόβατον. τὸ προβάτειον κρέας περιττωματικόν ἐστι καὶ κακόχυμον. κρείττονας δὲ τῶν προβάτων τὰ ἐνιαύσια. τὰ δὲ ὑπὲρ ταῦτα, καὶ δύσπεπτα καὶ κακοχυμώτερα. βλάπτει δὲ τοὺς ὑγροστομάχους καὶ τοὺς φλεγματικούς.

Πέρδιξ

Πέρδιξ. ἡ τῶν περδίκων σὰρξ εὔπεπτος, καὶ μάλιστα ἢν μὴ αὔθωρον μετὰ τὴν σφαγὴν προληφθείη, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἡμέρας α. ἢ β. ἀποβάλλει γὰρ τινὰ τρόπον ὅσον σκληρὸν γὰρ αὐτῇ, ἐπέχει τε τὴν γαστέρα, καὶ αἷμα λεπτὸν ἀπογεννᾷ, καὶ εἰ παχεῖ αἵματι ἐμψύχῃ, λεπτύνει αὐτὸ, καὶ μάλιστα τὰ πτερὰ ταῦτα καὶ

τοῦ λοιποῦ σώματος τῶν πλευρῶν εὔπεπτα. λυσιτελεῖ δὲ τοῖς ἀγυμνάστοις, καὶ τοῖς τὴν δύναμιν ἀσθενέσι, καὶ τοῖς λεπτῆς διαίτης λεγομένης, καὶ τοῖς ὑγροῖς τὸν στόμαχον. ὁ δὲ τούτων μυελὸς σὺν οἴνῳ μεταλαμβανόμενος, ἰκτερικοὺς ὀνίνησι. τὸ δὲ ἧπαρ ἐπιληπτικούς. ἡ δὲ χολὴ κατ' ἀρχὰς τῆς ὑποχύσεως, πάνυ τὸν ὀφθαλμὸν ὠφελεῖ. ἔστι δὲ πρὸς ἀμβλυωπίας. φα δὲ ὡς κατὰ μῆνα ἐρρίνων τρόπον χρωμένη, μνήμην ἐμποιεῖ.

Περιστερά. ἡ τῶν περιστεροπούλων σὰρξ θερμή ἐστι καὶ ὑγρὰ καὶ περιττωματική, καὶ μάλιστα ἡ τῶν κατοικιδίων. ἀπογεννᾷ δὲ αἷμα τοῦ συμμέτρου παχύτερόν τε καὶ θερμότερον, καὶ διὰ τοῦτο ἐνίοτε ποιεῖ πυρετούς. ὠφελεῖ δὲ τοὺς διὰ ψύξιν ἀλγοῦντας τοὺς νεφρούς, καὶ προστίθησι τῇ γονῇ, καὶ τῷ αἵματι. βλάπτει δὲ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. λέγεται δὲ ὡς συνεχέστερον χρωμένη, λέπρας ποιεῖ. κρείττονα δὲ ἐν ἔαρι ἢ φθινοπώρῳ γεννώμενα, τῶν ἐν χειμῶνι, ἢ θέρει τικτομένων. Περιστερά.

Παγούρεια ἤτοι καρκίνοι ἔχουσί τινα ἁλυκὸν χυμόν, ἧττον μέντοι τῶν ὀστρακοδέρμων. ἐπέχουσι δὲ τὴν γαστέρα μετὰ τὸ ἀποθεῖναι ἐν τῷ ὕδατι τὸν ἁλυκὸν χυμὸν διὰ τῆς ἑψήσεως. οἱ δὲ ποτάμιοι ὠφελοῦσι πρὸς τὴν ἐν τῷ πνεύμονι πληγήν, βλάπτουσι δὲ τὴν κύστιν. φησὶ δὲ ὁ λογιώτατος Κώνστανς ὁ λεγόμενος ῥωμαῖος, ὡς εἰ ἑψηθῶσιν οἱ ποτάμιοι καρκίνοι ἐλαίῳ, πάνυ ὀνησιφόρον γίνεται τὸ ἔλαιον ἐπισταζόμενον ὠσὶ περιαλγέσιν ἐκ θερμότητος. ὠφελοῦσι δὲ μεταλαμβανόμενοι, Παγούρεια ἤτοι καρκίνοι.

καὶ τοὺς δυσφοροῦντας διὰ δηλητηρίου πόσιν, ἢ δῆ-
ξιν ἰοβόλου. λέγεται δὲ ὡς ξηραινόμενοι καὶ λεπτοτριβούμε-
νοι, καὶ τοῖς σκληροῖς ἀποστήμασιν ἐπιτιθέμενοι, μα-
λάσσουσι ταῦτα. ἐκβάλλουσι δὲ καὶ τὰς τῶν βελῶν ἀκί-
Πέπερι. δας ἐκ τοῦ σώματος. Πέπερι θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν
κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν. τμητικὸν δὲ τυγχάνει τῶν πα-
χέων καὶ γλίσχρων χυμῶν καὶ πνευμάτων διαφορητι-
κόν. διασκεδάζει δὲ καὶ τὰς ἐν τῷ στήθει καὶ πνεύ-
μονι καὶ γαστρὶ ὑγρότητας, βλάπτει δὲ τοὺς νεφροὺς, καὶ
τῇ ὑστέρᾳ ἐπιτιθέμενον μετὰ τὴν συνουσίαν, ἐμπο-
δίζει τὴν σύλληψιν, καὶ ἄτοκον ποιεῖ τὸ τότε τὴν γυ-
ναῖκα. τινὲς δὲ αὐτὸ ἐν τῇ τετάρτῃ τεθήκασι τάξει τῶν
Πήγανον. θερμαινόντων καὶ ξηραινόντων. Πήγανον. τὸ μὲν
ἄγριον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν δ΄. ἀπόστα-
σιν, τὸ δὲ ἥμερον κατὰ τὴν γ΄. τέμνει δὲ τοὺς παχεῖς καὶ
γλίσχρους χυμοὺς καὶ δι᾽ οὔρων κενοῖ, καὶ πρὸς ἐμπνευ-
ματώσεις ἁρμόττει, καὶ τὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια προ-
θυμίαν ἐπέχει, καὶ ξηραίνει γενναίως. τοῦ δὲ ἀγρίου
πηγάνου ἡ δύναμις διάπυρός ἐστι καὶ ἑλκωτική, καὶ
μάλιστα κύστεως, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ποδαγρικοὶ πίνοντες
φάρμακον τὸ δι᾽ ἀγρίου πηγάνου, πονήρως διατίθεν-
ται τὴν κύστιν. εἰ δὲ μὴ ταῦτα βλαβῶσι, κατὰ πο-
λὺ ὠφελοῦνται. μιγνύουσι δέ τινες τῷ τοιούτῳ φαρ-
μάκῳ καὶ πηγάνου ἡμέρου, ὡς ἧττον βλαβερὸν κύ-
στεως. λυσιτελεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς πνευματίας ὑδέ-
ρους, καὶ τοὺς ἀνὰ σάρκα, καὶ τοὺς ὑπὸ ἐχίδνης δηχθέν-
τας, καὶ τοῦ μήκωνος ὀπὸν, ἢ ἀκόνιτον πίνοντας, καὶ
τοὺς

τοὺς κωλικοὺς πινόμενόν τε καὶ ἐνιέμενον. λέγεται δὲ καὶ ὀξυδερκίαν ποιεῖν ἐσθιόμενον, καὶ διὰ τοῦτο οἱ περὶ ζωγράφοι συνεχῶς αὐτοῦ ἀπεγεύοντο. τινὲς δὲ καὶ τὸν τούτου χυλὸν μέλιτι μιγνῦντες, ὀξυωπὲς ποιοῦσι φάρμακον. βοηθεῖ δὲ δυσεντερίαις μετ' ἐλαίου ἑψόμενον, δι' αὐτοῦ πυρουμένης τῆς κύστεως, καὶ τῶν δυσπνοϊκῶν δοθὲν μετὰ μέλιτος, εὐθὺς ὤνησεν. ἐπὶ δὲ ληθαργικῶν πινόμενον καὶ διὰ κλυστῆρος ἐνιέμενον, ἴαμα γίνεται. λύει δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἰσχίων πόνους τοὺς ἀπὸ ψυχροῦ χυμοῦ, πινόμενον καὶ καταπλασσόμενον. ὠφελεῖ δὲ τῶν ποδαγρικῶν καὶ τῶν τὰ γόνατα ἀλγούντων, διὰ φλεγματικὸν χυμὸν τάχιον ὀνίνησι καὶ τὰς ὀδύνας πραΰνει, ἐσχάρας τε τὰς ἀπὸ ἀνθράκων ταχὺ ἀφίστησι καταπλασσόμενον μετὰ μέλιτος ἢ ἀσταφίδων. πονεῖ δὲ τὰ ἔντερα, οὐ θερμότητι δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἰδιότητι τινὶ ἰσχιαδικοὺς ὀνίνησιν. ἔστι δὲ καὶ ἀποφρακτικὸν τῶν ἐν τῷ ἥπατι καὶ τῷ σπληνὶ ἐμφράξεων. δεῖ δὲ τοὺς ξανθοχόλους τούτου ἀπέχεσθαι, θερμαίνει γὰρ τοὺς τοιούτους, καὶ ἀναλύει τὸ λεπτὸν αἷμα καὶ καταλείπει τὸ παχύ, καὶ ποιεῖ τούτους μελαγχολικούς. λέγεται δὲ ὡς εἰ ἐκ τοῦ χυλοῦ αὐτοῦ πίῃ ἔγκυος γυνή, ἐκτιτρώσκει. καὶ εἰ ἐπὶ ἡμέραις πεντεκαίδεκα φύλλα αὐτοῦ μεταλάβῃ, ὁμοίως ποιεῖ. καὶ ὡς νῆστις αὐτό τις μεταλάβῃ, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπὸ δηλητηρίου οὐ βλαβήσεται. Γοριστρὰ δὲ ἡ ὀρθή, εἰς κεφαλαλγικοὺς καὶ ῥεούσας τρίχας ἐπαλειφόμενος ὠφελεῖ, ὀδονταλγίαν τε παύει καὶ κινουμένους ἤτοι καὶ σείοντας ἐπι- Γοριστρά

κρατεῖ, καὶ τὰ ἐν στόματι ἕλκη ἰᾶται, καὶ κωλικοὺς ἢ λι-
θιῶντας τὸ ἀπόζεμα ὠφελεῖ. τοὺς δ' ἐλεφαντιῶν ἄρ-
χειν καὶ ἐπιληπτικούς, ὁμοίως πινόμενον ὠφελεῖ, καὶ εἰς
ἀμφημερινοὺς καὶ τεταρταίους ὡσαύτως. ποδαγρι-
κοὺς δὲ καὶ ἰσχιαδικοὺς καὶ τραυματικοὺς καταπλασσομένη.

Ῥοιαὶ

Ῥοιαὶ ψυχραί εἰσι καὶ ὑγραί. τούτων αἱ μὲν γλυ-
κεῖαι, αἱ δὲ ὀξεῖαι, αἱ δὲ μικταὶ τῇ γεύσει. ὠφελοῦ-
σι δὲ αἱ γλυκεῖαι τὸν θώρακα, καὶ εὔχυμοί εἰσι, καί τινος
μετέχουσι θερμότητος. αἱ δὲ ὀξεῖαι, διουρητικαί εἰσι, καὶ
πρὸς ξανθοχολικὰς νόσους, καὶ τὴν τοῦ ἥπατος καὶ τῆς γα-
στρὸς θερμότητα ὠφέλιμαι. χρησιμεύουσι δὲ αἱ ῥοιαὶ καὶ
ἐπὶ τῶν δακνομένων σφοδρῶς τὸν στόμαχον διὰ τοὺς μοχ-
θηροὺς χυμούς, τοῦ χυλοῦ σὺν ἀλφίτοις προσφερομένου,
ὡς Ἱπποκράτης ἐπὶ τοῖς καρδιαλγοῦσιν ἐκέλευσεν. τὰ
δὲ γίγαρτα τοῦ χυλοῦ ῥυπτικώτερα. ὁ δὲ τῆς γλυκείας ῥοι-
ᾶς χυλὸς ἅμα τῆς ὀξείας πινόμενος, προτρέπει τὴν γαστέ-
ρα, καὶ ξανθὴν ἀλύπως κενοῖ χολήν, καὶ τονεῖ τὴν γαστέ-
ρα. τῆς δ' ὀξείας ὁ χυλὸς σὺν μέλιτι τοῖς ὀφθαλμοῖς
ἐπιτιθέμενος, ὀξυδερκίαν ποιεῖ, καὶ μάλιστα ὅτε πα-
λαιωθῇ. οἱ δὲ κόκκοι τῶν ὀξωδῶν ῥοιῶν μετά τινος τροφῆς
προσφερόμενος πολλάκις ἐκκόπτει τὸν σφοδρὸν ἔμε-
τον, καταπαύει τε τὰς ἀπὸ οἰνώδους φλεγμονὰς τοῦ ἥ-
πατος. πᾶσαι δὲ αἱ ῥοιαὶ ἐκκόπτουσι τὴν ἐπὶ τὰ ἀφροδί-
σια ὁρμήν, καὶ μάλιστα τοὺς ἐπὶ τὴν κρᾶσιν ψυχρούς.

Ῥαδάκι-να

Ῥοδάκινα οἱ μὲν ἐν τῇ τρίτῃ τάξει τεθήκασι τῶν ψυχόν-
των τε καὶ ὑγραινόντων, οἱ δὲ ἐν τῇ α΄. οἱ δὲ ἐν τῇ β΄.
ὃ καὶ ἀκριβέστερον. ἀπογεννῶσι δὲ χυμὸν φλεγματι-
κόν,

κὸν, καὶ δύσπεπτα τυγχάνουσι, καὶ ταχέως ἐν τῇ γαστρὶ διαφθείρονται, καὶ διὰ τοῦτο οἱ συνεχέστερον κατακόρως τούτων μεταλαμβάνοντες, πυρετοῖς ἁλίσκονται. βλάπτουσι δὲ τινι ἰδιότητι καὶ τὰ νεῦρα. δεῖ δὲ ταῦτα πρὸ τῆς ἄλλης τροφῆς προσφέρεσθαι, καὶ ἄκρατον τούτοις ἐπιπίνειν. τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν πέπειρα, τὴν γαστέρα προδιέπουσι, τὰ δὲ ἄωρα, ταύτην ἐπέχουσι, τὰ δὲ ξηρὰ πλείω. ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων πινόμενος, ἀναιρεῖ τοὺς ἕλμινθας. ὡσαύτως καὶ τῷ ἐγκεφάλῳ ἐπιτιθέμενος μετὰ τῶν φύλλων. διεγείρει δὲ τὰ ῥοδάκινα τὴν τῆς τροφῆς ὄρεξιν, λυσιτελεῖ τε τῇ φλεγμαινούσῃ γαστρὶ, καὶ τῇ γονῇ προστίθησιν. ἐμποιοῦσι δέ τι ὀῤῥῶδες τῷ αἵματι εὔσηπτον, καὶ μετὰ μῆνα πολλάκις ἢ δύο, ἀπογεννῶσι διὰ τὴν σῆψιν πυρετοὺς, οὐ κατὰ τοὺς ἀπὸ τῶν λεγομένων Βερικόκκων γινομένους. ἐκεῖνοι γὰρ ὀλιγοχρόνιοι καὶ εὐδιάλυτοι, ἀλλὰ χρονίους καὶ δυσλύτους. δεῖ δὲ παρατηρεῖσθαι τὸ ἐπιπίνειν τούτοις ὕδωρ, ἢ ὀξεῖαν προσφέρεσθαι τροφήν.

Ραφανὶς

Ραφανὶς θερμαίνει μὲν κατὰ τὴν γ. ἀπόστασιν, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν β. ὡς δὲ ἐξ ὧν εἴρηκεν ὁ Γαληνὸς, ἔστι τεκμαίρεσθαι. οἱ παλαιοὶ χωρὶς ἄρτου ταύτας προσεφέροντο, καθάπερ οἱ νῦν τὸ δαυκίον. φησὶ γοῦν ὡς ὠμὸν ταύτην ἐσθίουσιν οἱ κατὰ τὰς πόλεις ἄνθρωποι, μετὰ γάρου πρὸ τῶν ἄλλων γαστρὸς ὑπαγωγῆς ἕνεκα. οἱ δὲ ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ μετὰ ἄρτου πολλάκις προσφέρονται. θαυμάζει πρὸς τούτοις τοὺς μετὰ δεῖπνον ταύτας προσφερομένους, ὡς ἀπεψίαν μᾶλλον οὖσιν ἐπι-

τηδειοτέρα ἐμποιεῖν ἀνάγουσα ἄνωθεν τὴν τροφήν, καὶ φαίνονται μὲν ἐναντιούμενοι τοῖς λόγοις ἀλλήλοις. οὐκ ἐναντιοῦνται δὲ εἴ τις ἀκριβῶς τὰς τῆς γαστρὸς διαθέσεις ἐπισκοπείη. ἐφ᾽ ὧν γὰρ εὐϋπάγωγός ἐστιν ἡ γαστὴρ καὶ ἀπνευμάτιστος, καὶ οὐκ ἐπιπολάζει ταύτῃ ἡ τροφὴ, τούτοις δοτέον τὰς ῥαφανίδας πρὸ τῆς τροφῆς. εἰ δὲ ἡ γαστὴρ ἐμπνευματοῦται καὶ ἐπιπολάζει ἡ τροφὴ, καὶ δυσκοιλίους ἐπ᾽ αὐτῶν συμβαίνει, τούτοις προσφέρεσθαι ταύτας μετὰ τὴν τροφήν. εἰσὶ δὲ καὶ εὔφθαρτοι, καὶ διὰ τοῦτο δυσώδεις ἐρυγὰς ἐμποιοῦσι. δεῖ δὲ τοὺς μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν τοιαῦτα ἐργαζομένους ἀπέχεσθαι αὐτῶν, συμφθείρουσι γὰρ καὶ αὐτὰ καὶ τὰ λοιπὰ σιτία. ἔχουσι δὲ δριμεῖαν ποιότητα καὶ λεπτομερῆ, δι᾽ ἧς τέμνουσι καὶ ἀναλίσκουσι τὸ φλέγμα, ἐμπνευματοῦσι τε τὸν στόμαχον τῆς γαστρὸς, καὶ βλάπτουσι τοὺς ὀδόντας, καὶ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, καὶ βραγχῶσι τὴν φωνήν, καὶ τοῖς ἀρθριτικοῖς ἰδιότητί τινι τὴν ὀδύνην ἐπιτείνουσιν. εἰσὶ δὲ καὶ διουρητικαί. ὁ δὲ Διοσκουρίδης φησὶν ὅτι τὰς αἰσθήσεις ἀκριβοῦσιν. οἱ δὲ ἰνδοὶ εὐφυΐαν ταύτας δρᾶν λέγουσι, καὶ τὴν διάνοιαν εὐεπίβολον ποιεῖν. λέγεται δὲ καὶ ὡς τὸ τούτων ἀπόζεμα ἀποφρακτικόν ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἰκτερικοὺς ὤνησε, καὶ τοὺς τὰς ἐμφράξεις ἔν τε τῷ ἥπατι καὶ τοῖς νεφροῖς καὶ τῇ κύστει ἔχοντας, καὶ ὡς ὀξυδερκίαν πολλοῖς περιεποιήσαντο, καὶ ὅτι ὁ τούτων χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ ἐλαίῳ μετὰ τὸ θερμανθῆναι τοῖς ὠσὶν ἐμπιεζόμενος, δυσηκοΐαν ἰᾶται. μετὰ δὲ τὴν ἕψησιν προσ-

φερό-

φερόμεναι, ἱστῶσι τὰς αἱμοῤῥοΐδας. ὠφελοῦσι δέ τινι ἰδιότητι, καὶ τὰ ὑποχόνδρια πρὸ τῆς τροφῆς μεταλαμβανόμεναι. σὺν δὲ μέλιτι, καὶ πρὸς βῆχας, καὶ δυσπνοίας λυσιτελοῦσι. καὶ τὰ τούτων φύλλα πρὸς σπληνικὰς διαθέσεις. τινὲς δὲ σὺν ὀξυμέλιτι προσφέρονται ἐμέτου χάριν, καὶ ἐμοῦσι φλέγμα πολὺ, καὶ ἀπαλλάσσονται ἀμφημερινῶν καὶ τεταρταίων πυρετῶν. φασὶ δὲ ὡς ὁ τούτων χυλὸς, ἀναιρετικός ἐστι σκορπίων τούτοις ἐπιχεόμενος, καὶ ὡς τὸν μεταλαμβάνοντα αὐτοῦ, οὐ βλάψει δῆγμα σκορπίου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὅτι εἴ τις χυλῷ ῥαφανίδος τὰς χεῖρας ἐπιμελῶς χρίσει καὶ τρίψει, ἀκινδύνως ἑρπετῶν ἐπιλήψεται.

Ῥόδον ψυχρόν ἐστι καὶ ξηρὸν ἐκ στυφώδους καὶ πικρᾶς ποιότητος συγκείμενον. ὠφελεῖ δὲ τὰς θερμὰς κεφαλὰς ὀσφραινόμενον, βλάπτει δὲ τὰς ὑγρὰς καὶ ῥευματίζει ταύτας. ὠφελεῖ δὲ πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ξανθῆς χολῆς πυρετοὺς μεταλαμβανόμενον, καὶ τονεῖ τὸν στόμαχον, καὶ τὸ ἧπαρ. βλάπτει δὲ ἰδιότητί τινι τοὺς ὄρχεις, ἀναχετίζει τὰς δριμέας ἀναθυμιάσεις, ὥστε μὴ ἀνάγεσθαι ἐπὶ τὴν κεφαλήν. Ῥόδον

Σῦκα. τὰ σῦκα θερμαίνει κατὰ τὴν α΄. ἀπόστασιν, ἔστι τε ταμένον, ξηραίνει τε κατὰ τὴν μέσην τῆς πρώτης, τρέφουσι δὲ ἱκανῶς. οὐ μὴν ἐσφιγμένα τε καὶ ἰσχυρὰν ἐργάζονται τὴν σάρκα καθάπερ ἄρτος καὶ κρέας, ἀλλὰ καὶ χαῦνον. ἐμπιμπλῶσι δὲ φύσης τὴν γαστέρα, εἰ μὴ καλῶς πεφθῶσι. ἧττον δέ εἰσι τῶν λοιπῶν ὀπωρῶν κακοχυμώτεροι. προτρέπουσί τε τὴν Σῦκα.

γαστέ-

γαστέρα καὶ ῥᾳδίως διέρχονται, καὶ ἀξιόλογον ἔχουσι
τὸ ῥυπτικόν, καθάπερ καὶ ψαμμώδη πολλὰ τοῖς νε-
φριτικοῖς ὑπὸ τῆς ἐδωδῆς αὐτῶν ἐκκρίνεται. τὸ δὲ πέ
περον σῦκον ἐγγὺς τοῦ μηδ᾽ ὅλως βλάπτειν, ἥκει παρα
πλησίως ταῖς ἰσχάσι, πολλὰ μὲν ἐχούσαις τὰ χρήσι-
μα. μοχθηρὸν δὲ τὸ μὴ πάνυ χρηστὸν αἷμα ἀπογεννᾶν,
ὅθεν καὶ φθεῖρας ἀπογεννῶσι. δεῖ δὲ μετὰ τὴν τῶν σύ
κων χρῆσιν λεπτύνουσαν προσφέρεσθαι τροφήν. ὁ δὲ
Γαληνὸς ὥς φησι, νοσήσας πολλάκις διὰ τὴν τῶν ὀπω
ρῶν χρῆσιν, ἀπό γε τοῦ εἰκοστοῦ ὀγδόου ἔτους τῆς ἡλικί-
ας αὐτοῦ μέχρι τοῦ γήρως, πασῶν μὲν ἀπείχετο. σῦ-
κα δὲ μονήρως καὶ σταφυλὰς προσεφέρετο, οὐδὲ τούτων
ἀμέτρως. λέγεται δὲ ὡς ὅσοι τῶν φίλων αὐτοῦ τῇ τοιαύ
τῃ παραινέσει πεισθέντες, τῆς χρήσεως τῶν ὀπωρῶν ἀπεί
χοντο, ἄνοσοι διέμειναν. ὠφελοῦσι δὲ τὰ σῦκα τὸν
πνεύμονα καὶ τὸν θώρακα. φασὶ δὲ καὶ ὡς ἀντιφαρ-
μάκου δύναμιν ἔχουσι πρὸς τὰ δηλητήρια, εἴ τις καθ᾽
Σπάρτος ἑκάστην νῆστις χρήσεται. Σπάρτος ᾧ τὰς ἀμπέ-
λους δεσμοῦσι, τούτου ὁ καρπὸς καὶ τὸ ἄνθος ποθέντα
σὺν μελικράτῳ ὀβολοὶ ε. καθαίρει ἄνω ὥσπερ ἐλλέβο
ρος λευκὸς ἀκινδύνως. ὁ δὲ καρπὸς καὶ κάτω καθαίρει,
Στιχὰς αἱ δὲ ῥάβδοι καὶ ἰσχιάδας ὠφελοῦσι. Στιχὰς ἐκ
φράττει καὶ λεπτύνει, καὶ ῥύπτει καὶ ῥωννύει τὰ σπλάγ
Σταφυ- χνα πάντα, καὶ ὅλην τοῦ ζώου τὴν ἕξιν. Σταφυλαί.
λαί αἱ πέπειραι σταφυλαὶ θερμαί εἰσι καὶ ὑγραὶ κατὰ τὴν
α. ἀπόστασιν, καὶ τρέφουσι τῶν λοιπῶν ὀπωρῶν πλέον,
ἧττον δὲ τῶν σύκων, καὶ οὐ κακόχυμοί εἰσιν αἱ πέπει-

ροι τυγχάνουσιν ἀκριβῶς. οὐ μὴν ἰσχυρὰ καὶ πυκνὴ ἡ τούτων σὰρξ, ἀλλὰ χαύνη καὶ πλαδαρά. καὶ μέγιστον φησὶ Γαληνὸς αὐτοῦ ἀγαθὸν τὸ ταχέως ὑπέρχεσθαι, διὸ καὶ εἰ ὑποχεθῶσι, βλάπτουσιν, οὐ γὰρ πέττονται τυνικαῦτα καλῶς, ἀλλ᾽ ὠμὸν γεννῶσι χυμὸν, οὐ ῥᾳδίως εἰς αἷμα μεταλαμβανόμενον. ἡ δὲ τῶν γιγάρτων φύσις, ξηρὰ καὶ στυφουσά πως ἐστί. διέρχεται οὖν τὰ γίγαρτα πάντα, μὴ ἀλλοιουμένη. αἱ δὲ κρεμασθεῖσαι σταφυλαὶ, οὔτε ἐπέχουσι τὴν γαστέρα, οὔτε προτρέπουσιν, εὐπεπτότεραι δὲ τῶν ἄλλων εἰσίν. οὐ μικρὰ δὲ διαφορὰ τῶν σταφυλῶν ἐστι κατὰ τὸ γλυκείας ἢ αὐστηρὰς, ἢ ὀξείας εἶναι. αἱ μὲν γὰρ γλυκεῖαι θερμότερον ἔχουσι τὸν χυλὸν, αἱ δὲ αὐστηραὶ καὶ ὀξεῖαι, ψυχρότερον. γαστέρα γὰρ ὑπάγουσιν αἱ γλυκεῖαι, καὶ μάλιστα ὅταν ὦσιν ὑγραί. πασῶν μὲν οὖν ἀσφαλεστάτη χρῆσις ὅταν σαρκώδεις ὦσιν καὶ πέπειροι, καὶ συμμέτρως τις αὐτῶν μεταλαμβάνει. τινὲς δὲ σταφυλαὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἐπὶ τῶν ἀμπέλων πέψεως προσλαμβάνουσιν ἐκ τοῦ κρεμασθῆναι καὶ γλυκαίνονται. αἱ δὲ λευκαὶ σταφυλαὶ πλεῖον προτρέπουσι τὴν γαστέρα, ἢ αἱ μέλαιναι. πᾶσαι δὲ διεγείρουσι τὴν τῆς τροφῆς ὄρεξιν, καὶ ἀφροδισιαστικαὶ τυγχάνουσι. σύγκεινται δὲ ἐκ τεσσάρων, τοῦ τε περιέχοντος ὑμένος, ὃς καὶ ψυχρὸς καὶ ξηρὸς καὶ δυσπεπτός ἐστι, καὶ τῆς οἷον σαρκὸς αὐτῆς, καὶ τῆς περιεσπαρμένης κατ᾽ αὐτὴν ὑγρότητα, πρὸς δὲ καὶ τῶν γιγάρτων. δεῖ δὲ τόν τε ὑμένα καὶ τὰ γίγαρτα ἀποπτύειν, διὰ τὸ δυσκατέργαστον εἶναι. αἱ δὲ ὀμφακίζουσαι, ψυχραί εἰσι

καὶ ὑγραὶ καὶ γαστρὸς ἐφεκτικαὶ καὶ εὐστόμαχοι, καὶ τῆς ἀπὸ ξανθῆς χολῆς θερμότητος καταπαυστικαί, ἧττον μὲν τοι τρόφιμοι. ὁ δὲ τούτων χυλὸς παλαιούμενος, καὶ ἅμα ῥοδοστάγματι μετὰ ζέσιν προσφερόμενος, βοηθεῖ τοῖς μὴ κατέχουσι τὴν τροφὴν ἐν τῇ γαστρὶ καὶ τοῖς ναυτιῶσι. δεῖ δὲ μὴ μόνον τὰς σταφυλάς, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς ὑγρὰς ὀπώρας πρὸ τῆς λοιπῆς προσφέρεσθαι τροφῆς.

Σταφίδες

Σταφίδες θερμότεραί εἰσι τῶν σταφυλῶν, ἀμείνονες δὲ αἱ λιπαρώτεραι, καὶ οἷον φλοιὸν ἔχουσαι λεπτότερον, καὶ αἱ γλυκύτεραι. αὗται δὲ τροφιμώτεραι τῶν σταφυλῶν εἰσι. μετέχουσι δὲ πεπτικῆς ἅμα καὶ στυπτικῆς καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως μετρίως. καὶ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ἔχουσι πρὸς τὰς σταφυλὰς ὃν αἱ νέαι ἰσχάδες πρὸς τὰ σῦκα. καὶ αἱ μὲν γλυκύτεραι θερμότεραι, αἱ δὲ αὐστηραί, ψυχρότεραι, αἱ δὴ τὸν στόμαχον ῥωννύουσι καὶ τὴν κοιλίαν ἐπέχουσι. μέσην δέ πως κατάστασιν αἱ γλυκεῖαι ποιοῦσι, μήτε* ἀσαφῶς τὸν στόμαχον, μήτε ὑπάγουσαι τὴν γαστέρα, τὸ γε μὴν ἐκφρακτικὸν ἔχουσιν. ἧττον δὲ τῶν ἰσχάδων ἐνδείκνυνται αἱ σταφίδες τὸ ὑπακτικὸν καὶ τὸ ῥυπτικόν. εὐστομαχώτεραι δὲ τούτων εἰσίν, ὠφελοῦσι δὲ τὸ στῆθος καὶ τὸν πνεύμονα, ῥωννύουσι δὲ τὸ ἧπαρ καὶ τὸν σπλῆνα. μετὰ δὲ τῶν γιγάρτων ἐσθιόμεναι, λυσιτελοῦσι τοῖς ἐντέροις, πλὴν κρεῖττον τὰ γίγαρτα αὐτῶν ἀποπτύειν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς σκληρὸν καὶ γεῶδες. ἐνδυναμοῖ δὲ τὰ καθαρτικὰ φάρμακα τινὶ ἰδιότητι. φησὶ δέ τις τῶν ἰατρῶν, ὡς εἴ τις βούλεται ἐλαττῶσαι τὸ φλέγμα ἐν τῷ

σώμα-

σώματι αὐτοῦ, πλεονάζουσι δὲ τὸ αἷμα, ἐσθιέτω νῆστις ἀσταφίδων λιπαρῶν ∠ ζ. ἐπὶ ἡμέραις ς. οἱ δὲ αἰγύπτιοι κατασκευάζουσιν ἐκ τῶν ἀσταφίδων καὶ τοῦ μέλιτος οἶνον ὃν ἡλιακὸν ὀνομάζουσιν. ἔστι δὲ τῇ γεύσει ἡδύτατος. Σάχαρι. τὸ σάχαρι θερμόν ἐστι καὶ ὑγρὸν κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν. ἔχει δὲ δύναμιν ῥυπτικὴν καὶ διουρητικὴν καθάπερ τὸ μέλι, πλὴν οὔτε δίψαν ἐμποιεῖ καθάπερ τὸ μέλι, οὔτε δῆξιν ἐν τῷ στομάχῳ. προτρέπει δὲ τὴν γαστέρα, καὶ ὠφελεῖ τόν τε θώρακα καὶ τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κύστιν. οἱ δὲ λογιζόμενοι ἰατροὶ τοῦτο ψυχρὸν, ἁμαρτάνουσιν. εἶδον γὰρ αὐτὸ ἐγὼ ἐν ταῖς θερμοτέραις κοιλίαις ἐκχολούμενον. κρεῖττον δέ ἐστι τὸ παλαιὸν σάχαρι τοῦ νέου, λεπτομερέστερον γὰρ γίνεται καὶ θερμότερον, πλὴν κεφαλαλγίαν ποιεῖ, ὕδατί τε ἀναλυόμενον, μεταλαμβάνει τῆς τοῦ ὕδατος ψυχρότητος, καὶ ψύχει. θυμιώμενον δὲ καὶ ὀσφραινόμενον, τοὺς τὴν κεφαλὴν ῥευματιζομένους ὀνίνησι. Σέλινον θερμόν ἐστι κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν ἐπιτεταμένην, ξηρὸν δὲ κατὰ τὸ μέσον τῆς γ. ὑπάρχει δὲ διουρητικὸν καὶ ἀποφρακτικὸν καὶ ἄφυσον, μᾶλλον δὲ καὶ πνευμάτων διαφορητικὸν καὶ καταμηνίων ἀγωγόν. δύσπεπτον δέ ἐστι, καὶ δεῖ τοῦτο διὰ μέσης προσφέρεσθαι τροφῆς, ἐπέχει δὲ μικρόν τι τὴν γαστέρα. ἰδιότητι δέ τινι βλάπτει τοὺς ἐπιληπτικοὺς, καὶ δεῖ τοὺς τοιούτους παντὴ ἀπέχεσθαι. πολλάκις γὰρ τινὰς τῶν τέως μὲν ὑγιαινόντων, δεκτικῶν δὲ ὄντων τῆς τοιαύτης νόσου, ἐπιλήπτους τῆς

Σάχαρι

Σέλινον

τούτου χρῆσις εἰργάσατο. βλάπτει δὲ καὶ τοὺς ὄρχεις. δυναμικώτερον δὲ τῶν φύλλων εἰς τὴν ἐνέργειαν τὸ σπέρμα καὶ τούτου ἡ ῥίζα. λυσιτελεῖ δὲ τὸ σέλινον καὶ πρὸς λυγμοὺς τοὺς ἀπὸ παχέων περιττωμάτων. ῥύπτει δὲ τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κύστιν, καὶ ἀποφράττει τὰς γινομένας ἐμφράξεις, ἔν τε ταῖς φλεψὶ καὶ ταῖς ἀρτηρίαις. τὸ δὲ τούτων σπέρμα μεταλαμβανόμενον, μέθης γίνεται ἀποτρεπτικόν. συμβάλλεται δὲ τὸ σέλινον εἰς εὐωδίαν τοῦ σώματος. καὶ πολλοὶ διὰ τῆς συνεχοῦς τούτου χρήσεως, καὶ τῆς τοῦ σώματος δυσωδίας ἀπηλλάγησαν. καταφορεστέρας δὲ ποιεῖ τὰς γυναῖκας εἰς ἀφροδίσια. ἐπὶ τὸ ἀπόζεμα δὲ αὐτοῦ ἐγκάθισμα γινόμενον καὶ ἐπαντλούμενον, λίθους ὥς φασιν ἐκβάλλει, καὶ δυσουρίαν θεραπεύει, καὶ νεφροὺς ἰᾶται. δεῖ δὲ τὰς θηλαζούσας τῆς τούτου χρήσεως ἀπέχεσθαι, ἐλαττοῖ γὰρ τὸ γάλα. ὁ δὲ τούτου χυλὸς, λυσιτελεῖ τοῖς ἀπὸ τῶν ἀμφημερινῶν πυρετῶν ῥίγεσι μεταλαμβανόμενος. τὸ δὲ ἄγριον, καὶ ἀντιφαρμάκου δύναμιν ἔχει πρὸς τὰ δηλητήρια.

Σεῦτλ. Σεῦτλον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν γ̄. ἀπόστασιν. ἔστι δὲ ὁ ἐν αὐτῷ χυλὸς μετρίως ῥυπτικὸς, ὃς ἐπὶ τὴν γαστέρα πρὸς ἔκρυσιν ἐπεγείρει, καὶ τὸν στόμαχον ἐνίοτε δάκνει, καὶ μάλιστα ἐκείνων ὅσοιπερ ἂν εὐαίσθητον αὐτὸν ἔχωσι, καὶ διὰ τοῦτο κακοστόμαχόν ἐστιν ἔδεσμα, πλεῖον βρωθέν. ἡ δὲ ἀπ' αὐτοῦ τροφὴ βραχεία, καθάπερ τῶν ἄλλων λαχάνων, ἐπιτήδειόν τέ ἐστι εἰς τὰς καθ' ἧπαρ ἐμφράξεις μετὰ ὄξους ἐσθιόμενον. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐσθιόμενον,

μένον, καὶ τοῖς ὑπὸ σπλῆνα ἀγαθὸν γίνεται φάρμακον. σύγκειται δὲ τὸ σεῦτλον ἐξ ἐναντίων δυνάμεων. ὁ μὲν γὰρ χυλὸς αὐτοῦ ἐστι θερμὸς, καὶ γαστρὸς ὑπαγωγὸς καὶ διψώδης. αὐτὸ δὲ τὸ σῶμα παχυμερὲς καὶ φυσῶδες, καὶ δύσπεπτον καὶ ψυχρὸν, καὶ γαστρὸς ἐφεκτικὸν, καὶ διὰ τοῦτο δυσφόρως ἑψόμενον, ἐναλλασσομένου τοῦ ὕδατος ἐν ᾧ ἕψεται, ἐπέχει τὴν γαστέρα διὰ τὸ ἀποβάλλειν τὴν νιτρώδη ποιότητα.

Σευτλόριζον

Σευτλόριζον φλέγματός ἐστι γεννητικόν. ὑπάρχει δὲ παχυμερὲς καὶ δύσπεπτον καὶ φυσῶδες, τὴν δὲ γαστέρα προτρέπει. εἰ δέ τις τοῦτο καύσει, καὶ μέλιτι φυράσει, καὶ πλύνει δι' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν τὴν ἀρξαμένην φαλακροῦσθαι, συνέχει τὰς λοιπὰς τρίχας.

Σηπία

Σηπία δύσπεπτός ἐστι καὶ ὀλίγον ἔχει ἐν αὐτῇ τὸν ἁλυκὸν χυμόν. εἰ μέντοι πεφθῇ, τροφὴν οὐκ ὀλίγην δίδωσι τῷ σώματι. ἀπογεννᾷ δὲ ὠμὸν χυμὸν, διὸ δεῖ μετὰ δριμέων ἀρτυμάτων ταύτην προσφέρεσθαι καὶ οἶνον ἐπιπίνειν παλαιὸν καὶ λεπτόν. λέγεται δὲ ὡς εἴ τις θειαλλίδα σηπίας μέλανι καὶ ἰῷ χαλκοῦ ἐγχρίσει, ποιήσει τοὺς μὲν χαλκοῦς, τοὺς δὲ μέλανας φαίνεσθαι, καὶ διὰ τὴν τῶν καταμιχθέντων κατασποράν.

Συάκιον

Συάκιον οὐ κακόχυμόν ἐστι, καὶ μάλιστα ὅτε πεφθῇ. τρέφει γὰρ ἱκανῶς, ὠφελεῖ δὲ μάλιστα τοὺς τὴν κρᾶσιν θερμοὺς, καὶ ἔοικεν ἡ τούτου σὰρξ τῇ τῶν ἀλεκτορίδων. οὔτε γὰρ τῶν πάνυ σκληροτάτων ἐστὶν, οὔτε τῶν χαύνων, ἀλλὰ συμμετρίας μετέχει καὶ ἡδύτητος, καὶ διὰ τοῦτο δύναμιν τῷ σώματι πεφθὲν περιποιεῖται,

Σήσαμον καὶ αἷμα ἀπογεννᾷ ἐγγὺς τοῦ συμμέτρου. Σήσα-
μον. τὰ σήσαμα θερμά ἐστι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς πρώ-
της τάξεως, ὑγρὰ δὲ κατὰ τὸ ἔσχατον αὐτῆς, καὶ διὰ
τὸ εἶναι αὐτοῖς ἐλαιώδες, ἐμπιμπλῶσι τοὺς ἐσθίοντας
ταῦτα ταχέως, ἀνατρέπει τὸν στόμαχον, καὶ βραδέ-
ως πέπτεται, καὶ τροφὴν δίδωσι τῷ σώματι λιπα-
ρὰν, καὶ δίψαν ἐμποιεῖ, καὶ εἴ τι τούτων τοῖς ὀδοῦσι
καταληφθῇ, δυσωδίαν στόματος ἐργάζεται, προτρέ-
πουσι δὲ τὰ καταμήνια, καὶ τὰ σπλάγχνα βλάπτουσιν.
ἀμέτρως δὲ μεταλαμβανόμενον, ἐμφράξεις ποιεῖ, γέν-
Σκόροδα τε τῷ ἥπατι καὶ τῷ σπληνί. Σκόροδα. τὸ σκόρο-
δον θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὸ μέσον τῆς δ΄. ἀποστά-
σεως. ἐπιτηδειότατον δὲ ὑπάρχει τοῖς παχὺ καὶ γλί-
σχρον ἢ ὠμὸν ἠθροικόσι χυμὸν, ἐμφράττον τοῦτον καὶ
τέμνον. ἔχει δέ τι καὶ κακόχυμον, ὅπερ ἀποβάλλεται ὕδατι
ἑψόμενον. ταῖς δὲ ψυχραῖς κράσεσι προφυλακτικὸν
γίνεται πολλάκις ὑγείας. βλάπτει δὲ τοὺς τὴν κρᾶσιν θερ-
μοὺς, καὶ μάλιστα τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ τὴν κεφα-
λὴν καὶ τὸν πνεύμονα, καὶ τοὺς νεφρούς. ἰδιότητι δέ τινι
καταπαύει τὴν διὰ ἁλυκὸν χυμὸν δίψαν καὶ τὰς ἕλμιν-
θας ἐκβάλλει, καὶ τὰ πνεύματα διαφορεῖ. εἰ δὲ καὶ βλά-
πτει τὴν ὑγιῆ ὄψιν, ἀλλ' οὖν τὴν διὰ ὑγρότητα ἀμβλυω-
πίαν ἰᾶται. ξηραίνει δὲ τὴν γονὴν ἐπὶ τῶν θερμῶν σωμά-
των, ἐπὶ δὲ τῶν ψυχρῶν καὶ ὑγρῶν σωμάτων θερμαίνει
ταύτην, καὶ ἀφροδισιαστικόν ἐστι. ἀντιφάρμακον δέ ἐστι
πρός τε τὰ δηλητήρια καὶ τῶν ἰοβόλων δήγματα,
ὥσπερ σχεδὸν ἡ θηριακή, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Γαληνὸς θηρια-

κὸν

κὸν τοῦτο καλεῖ τῶν ἀγρότων. φεύγουσι δὲ αὐτὸ καὶ οἱ ὄ-
φεις, ὥσπερ καὶ τὰ πήγανα, καὶ διὰ τοῦτο οἱ πέρσαι τὸ
περὶ τὰ μαγγανεῖα αὐτῶν σκορόδων ἐνεπίμπλων. λέγε-
ται δὲ ὡς εἰ δύο τινὲς δηλητήρια μεταλήψονται, ἧττον
βλαβήσεται ὁ σκορόδων ἀπογευσάμενος, ἢ ὁ μὴ χρη-
σάμενος. τὸ δ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰ δύο τινὲς δηχθῶ-
σιν ὑπὸ ἰοβόλων. καὶ δῆλον ἐκ τούτου ὡς ὁμοιότης τις
γίνεται τῇ ἐν τῷ σκορόδῳ θερμότητι πρὸς τὸ ἔμφυ-
τον ἐν ἡμῖν θερμὸν, διὸ καὶ διανιστᾷ αὐτὸ, καὶ τὰ στε-
ρεὰ τονοῖ μόρια, ὥστε τὸ βλάπτον αὐτὰ ἀποσβῆσαι
καὶ ἀποσείσασθαι. οὐ μόνον δὲ πνευμάτων διαφορητικόν
ἐστιν, ἀλλὰ καὶ κωλύει τὴν τούτων γένεσιν, καὶ τὰς ἀπὸ
πνεύματος κωλικὰς διαθέσεις, καὶ πρὸς τὰς χρονίας
ἰσχιάδας τὰς ἀπὸ φλέγματος λυσιτελεῖ, λεπτύνει τε
τὴν τροφὴν καὶ τὸ αἷμα καὶ ἐρυθραίνει τὸ πρόσωπον,
καὶ τὴν τραχεῖαν καθαίρει ἀρτηρίαν. εἰ δέ γε ὀπτηθῇ
καὶ ἐπιτεθῇ βεβρωμένοις ὀδοῦσιν, ἢ τοῖς δι' ὑγρότη-
τα ὀδυνωμένοις ὀνίνησιν. εἰ δὲ σὺν μέλιτι ἐπιβλα-
σθῇ, τοῖς ἐν τῇ κεφαλῇ ὑγροῖς ἕλκεσιν ἴαμα γίνεται,
πρός τε ἀρθρίτιδας τὰς ἀπὸ φλέγματος καὶ βῆχας
λυσιτελεῖ, καὶ πρὸς ἀλφοὺς καὶ λέπρας. οὐ μόνον δὲ με-
ταλαμβανόμενον ὠφελεῖ πρὸς τὰ τῶν ἰοβόλων δήγ-
ματα, ὡς προείπομεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ θλασθῆναι ἐπι-
τιθέμενον. λέγεται δὲ περιδεῖν ὡς καὶ τὰς ἐν τῷ πνεύ-
μονι πληγὰς χρησιμεύει, καὶ τὰς στραγγουρίας, καὶ ὡς
τῇ φωνῇ βλαπτικὸν τυγχάνει, καὶ ταῖς αἱμορροΐσεσι,
καὶ ἐπὶ τῶν τεινεσμῶν καὶ τῶν χοιράδων καὶ τῶν ἐκτι-

κῶν πυρετῶν. βλάπτει δὲ καὶ τὰς κύστεις καὶ θηλάζουσας, καὶ καταμηνίων ἀγωγόν.

Σίνηπι

Σίνηπι θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὸ μέσον τῆς δ΄. ἀποστάσεως, ἀναλυτικὸν καὶ διαφορητικὸν ὑπάρχει τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ στομάχῳ ὑγροτήτων. ὠφελεῖ τε πρὸς τὰς ἀπὸ ὑγρότητος καὶ πνεύματος πλευριτικὰς διαθέσεις, καὶ πρὸς τὰς διὰ ὑπερόπλησιν φλέγματος τεταρτικὰς νόσους, καὶ τὰς ἀπὸ φλέγματος ποδάγρας. βλάπτει δὲ τὴν ὄψιν καὶ τὴν θερμὴν κεφαλήν, καὶ τὸ θερμὸν ἧπαρ, συνεργεῖ τε πρὸς τὴν πέψιν, καὶ τὴν ἀνάδοσιν τῶν παχυμερεστέρων τροφῶν, τήκει τε τὰς ἐν τῇ γαστρὶ ὑγρότητας. καταπλασσόμενόν τε ταῖς λέπραις, ἀλλοιοῖ πρὸς τὸ βέλτιον ταύτας, καὶ τὰς διὰ ὑγρότητα βαρυνομένας γλώττας ξηραίνει. μετὰ δὲ μέλιτος πρὸς βῆχας λυσιτελεῖ λαμβανόμενον. σὺν δὲ ἰσχάσι τοῖς ἰσχιαδικοῖς καταπλασσόμενον, καὶ τοῖς πλευριτικοῖς ἐπιτήδειόν ἐστι. ἕλκει γὰρ τὰ ἔνδον ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν, θυμιώμενον δέ, διώκει τοὺς ὄφεις.

Τυρός

Τυρός. οἱ τυροὶ πάντες κακοί, δύσπεπτοί τε καὶ ὀξυρεγμώδεις, καὶ φύσης ἐμπιμπλῶσι τὴν γαστέρα, καὶ διαχωρῆσαι πονήρως, καὶ φλεγματώδεις καὶ καυσώδεις τῇ κοιλίᾳ, προσλαμβάνουσι γὰρ ἀπὸ τῆς πίτυος δριμύτητα. χρονίσας δὲ ὁ τυρὸς, δριμύτερος γίνεται καὶ θερμότερος καὶ καυσωδέστερος, καὶ δυσπεπτότερος καὶ κακοχυμώτερος, καὶ πρὸς τὴν τῶν λίθων ἐν τοῖς νεφροῖς γέννησιν πλεῖον βλαβερός. ἐλέχθησαν γὰρ οἱ γινόμενοι ὅτε συνέλθῃ πάχος χυ-

μῶν

μῶν θερμότητι. φυλακτέον οὖν μάλιστα τὸν τοιοῦτον τυρὸν, ὡς μηδὲν ὅλως ἀγαθὸν ἔχοντα μήτε εἰς πέψιν, μήτε εἰς ἀνάδοσιν, μήτε εἰς οὔρησιν, ἢ ὑπαγωγὴν τῆς γαστρὸς, ὥσπερ οὐδὲ εἰς εὐχυμίαν. ἧττον δὲ μοχθηρὸς, ὁ μήτε παλαιὸς μήτε δριμύς. ὁ δὲ νέος, τῶν τοιούτων κρεῖττον. μέσος γάρ ἐστι τοῦ παλαιοῦ τυροῦ καὶ τοῦ γάλακτος, καὶ διὰ τοῦτο καὶ εὐπεπτότερος τοῦ παλαιοῦ καὶ εὐχυμότερος, καὶ μάλιστα ὁ μαλακὸς καὶ χαῦνος, καὶ μὴ ἔχων ἰσχυρὰν ποιότητα, *βάλλουσαν δέ τι μικρὸν τὴν γλυκύτητα, συμμέτρως τε μετέχων ἁλῶν. δεῖ δὲ τοῦτον σὺν μέλιτι προσφέρεσθαι, διὰ τὸ τάχιον ἀναδοθῆναι, καὶ μάλιστα τοῖς ψυχροῖς τὴν κρᾶσιν. ὁ δὲ παλαιότατος τυρὸς, ὁ τὴν γλυκύτητα πάντως ἀποβαλὼν ὡς εὔθρυπτος, γίνεται διὰ στέρησιν τῆς συνεχούσης τὰ μέρη αὐτοῦ ὑγρότητος, κάκιστος. ὁ δὲ σπογγώδης τυρὸς καὶ ἠρεωμένος καὶ ἡδὺς τῶν ἄλλων, κρείττων, καὶ μάλιστα ἐὰν καὶ νεαρώτερος ᾖ, οἵτινες εἰσὶ τῶν ἀπὸ παφλαγονίας ἀποκομιζομένων. ὁ μὲν οὖν νέος τυρὸς, τὴν γαστέρα περιτρέπει, ὁ δὲ παλαιὸς ἐπέχει ταύτην, καὶ μάλιστα εἰ μετὰ τὸ ἑψηθῆναι ὕδατι ὀπτηθῇ.

Ταὼς. τῶν ταῶν σὰρξ ἰνώδης καὶ περιττωματική ἐστι καὶ δύσπεπτος, καὶ κακόχυμος. λέγεται δὲ ὡς τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς ἰδιότητί τινι πλευριτικοὺς ὀνίνησι, καὶ μάλιστα εἰ λιπώδης εἴη. τὸ δὲ στέαρ αὐτῆς ἅμα χυλῷ πηγάνου καὶ μέλιτος, λυσιτελεῖ τὰ μέγιστα πρὸς τὰς διὰ ψυχρὸν χυμὸν κωλικὰς διαθέσεις. τὰ δὲ ὀστᾶ τούτου καυθέντα καὶ ὄξει λειοτριβέντα καὶ ἐπιχρι- Ταὼς

Ταρχὸν παθόντα, πρὸς λέπρας καὶ ἀλφοὺς ὀνίνησι.

Ταρχὸν θερμόν ἐστι καὶ ξηρὸν κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν. ὑπάρχει δὲ δύσπεπτον, διὰ τὸ γεώδη φύσιν ἔχειν αὐτοῦ τὸ σῶμα, πρὸς ἣν ἀφορῶντες τινὲς, ψυχρὸν ἔφησαν εἶναι τοῦτο. ἔστι δὲ φυσῶδες καὶ κακόχυμον, καὶ δεῖ μόνον τὰ τούτου φύλλα προσφέρεσθαι μετὰ ἡδυόσμου ἢ σελίνου. ἐμποιεῖ δὲ ἐρυγὰς καὶ ἐπιπολάζει τῷ στόματι τῆς γαστρός. πέφυκε γὰρ καὶ ἀντιφάρμακον πρὸς τὰς τῶν ἰοβόλων δήξεις μεταλαμβανόμενον. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγικόν, καὶ νάρκην ἐργάζεται περὶ τὴν τῆς γεύσεως αἴσθησιν, καὶ διὰ τοῦτο προτρέπουσιν οἱ ἰατροὶ πρὸ τῆς τῆς καθάρσεως μεταλήψεως προσφέρεσθαι τοῦτο, ὥστε μὴ αἰσθάνεσθαι τῆς ἀηδίας τοῦ πόματος.

Τετράγγουρα Τετράγγουρα. τὰ λεγόμενα τετράγγουρα, ψυχρά ἐστι καὶ ὑγρὰ περὶ τὴν β. ἀπόστασιν ἐπιτεταμένην. τινὲς δὲ καὶ ἐν τῇ γ. τάξει ταῦτα τεθήκασιν. ἀπογεννῶσι δὲ φλέγμα γλισχρὸν ἐν τῇ γαστρί, ὅπερ καὶ ὠμὸν ἀναδίδοται εἰς τὰς φλέβας, καὶ διὰ τοῦτο οἱ συνεχέστερον τούτοις χρώμενοι, ἀπὸ συναγομένων διὰ χρόνον χυμῶν, ἐν ταῖς φλεψὶ καὶ ταῖς λοιπαῖς τοῦ σώματος κοιλότησιν, ἁλίσκονται χρονίοις πυρετοῖς. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῶν διουρητικόν ἐστι, πλὴν οὐχ ὡς τῶν πεπόνων, φθείρονται δὲ καὶ τάχιστα ἐν τῇ γαστρί. κρείττονα δὲ ἐν τούτοις τὰ μικρὸν ἔχοντα τὸ σπέρμα. ὠφελοῦσι δὲ τοὺς θερμοὺς καὶ ξηροὺς στομάχους, καὶ ἐπὶ καυσωδῶν πυρετῶν μετὰ ὄξους προσφερόμενα, πάνυ λυσιτελεῖ. ἴδιον δὲ αὐτῶν ἐστι, τὸ καταπαύειν τὰς διὰ θερμότητα τῆς γαστρὸς

ναυτίας,

ναυτίας. δεῖ δὲ τὰ τούτων μὲν ἐνδότερα ἐσθίειν. τὰ γὰρ ἔξωθεν, πάνυ δύσπεπτα καὶ κακόχυμα, ἢ σχεδὸν δηλητηριώδη. ἔχουσι δὲ καὶ ἑτέρας ἰδιότητας, τὸ ἀναφέρειν τοὺς λειποθυμοῦντας δι' ὑπερβολὴν θερμότητος. εἰ δὲ ἐντύχωσι φλέγματι ἐν τῇ γαστρὶ, ναυτίας ποιοῦσι καὶ κωλικὰς διαθέσεις ἐργάζονται, καὶ ὑποχονδριακὰ πάθη.

Ὕδνα. Ὕδνα. τὰ ὕδνα ψυχρά ἐστι κατὰ τὴν β. ἀπόστασιν. ἀπογεννᾷ δὲ ὠμὸν χυμὸν, ἔστι δὲ καὶ κακόχυμον. πολλοὶ δὲ ὑπὸ τῇ συνεχεῖ τούτων χρήσει κωλικαῖς διαθέσεσι καὶ ἐπιληψίαις καὶ ἀποπληξίαις περιπεπτώκασι. δεῖ γοῦν πρὸ τῆς ἑψήσεως ταῦτα ἀκριβῶς καθαίρειν, καὶ ὕδατι ἐναποβρέχειν ἐφ' ἱκαναῖς ὥραις, εἶτα ἐγχεῖν ἐν ὕδατι ἅλατος ἢ ὀριγάνου ἢ πηγάνου, ἢ ἀρτύειν μετὰ τὴν ἕψησιν ἐλαίῳ ἢ θρύμβῳ, καὶ πεπέρει ἢ γάρῳ. μάλιστα δὲ εἰ συνεχὴς τούτων χρῆσις κωλικὰς ἐμποιεῖ νόσους, ἢ ἀπεψίας. τὰ δὲ ξηρὰ, ἐστὶ βλαβερώτερα καὶ δυσπεπτότερα.

Ὕσκα. Ὕσκα. ἰχθὺς ὁ κοινῶς ὕσκα ὀνομάζεται, φλεγματικὸν ἀπογεννᾷ χυμόν. κακόχυμος δὲ ἐστι διὰ τὸ ἡδέως σχεδὸν ἅπαντας τούτων προσφέρεσθαι, ὡς οἰκειότητα τινὰ ἐχούσης τῆς σαρκὸς αὐτῶν πρὸς τὴν ἡμετέραν φύσιν. οἶμαι δὲ, ὅτι διὰ τοῦτο μετείληφε τοὔνομα ἀπὸ τοῦ ὗς, ὃ σημαίνει τὸν χοῖρον, ὅτι τοιαύτην τροφὴν ἐμποιεῖ τῷ σώματι τῷ ἡμετέρῳ παρὰ τῷ τῶν ἰχθύων γένει, οἵαν τὸ χοίρειον κρέας παρὰ τοῖς χερσαίοις, οὐχ ὁμοίαν μέν τι, ἀλλὰ ἀνάλογον. δεῖ ἢ τοῦτον ἀρτύειν θερμοτάτοις ἀρτύμασιν, καὶ οἶνον ἐπι-

Ὑδροσά- πίνειν αὐτῷ λεπτότατον καὶ παλαιότατον. Ὑδρο-
τον σάτον ψυχρόν ἐστι καὶ γαστρὸς ῥωστικόν, δι' ἣν ἔχει στύ-
ψιν ἐκ τοῦ ῥόδου. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὴν κράσιν θερμούς,
καὶ τὴν δίψαν καταπαύει, καὶ ἐπὶ τῶν πυρετῶν ἀν-
Ὕδωρ τὶ οἴνου χρώμενον, τὰ μέγιστα λυσιτελεῖ. Ὕδωρ.
αἱ καθόλου τῶν ὑδάτων διαφοραὶ εἰσὶ πέντε. ὄμ-
βριόν τε καὶ πηγαῖον, καὶ φρεατιαῖον, καὶ ποτάμιον,
καὶ λιμναῖον. τούτων τὸ μὲν ὄμβριον κουφότερον καὶ
εὐμεταβλητότερον, πλὴν πρὸς πυρετοὺς καὶ χολέρας
καὶ ἰκτέρους ἀνάρμοστον. ἐκκρίνεται γὰρ ῥᾳδίως καὶ ἐκ
χολοῦται. χρονίζον δὲ βραδύπορον γίνεται, καὶ δυσδια-
χώρητον. γεννᾷ δὲ κατάρρους, καὶ μάλιστα ἂν ψυχρὸν
πίνοιτο. τῶν δὲ πηγαίων ὅσων αἱ πηγαὶ πρὸς ἄρκτον
ἐρράγουσιν ἐκ πετρῶν θλιβόμεναι τὸν ἥλιον ὑπε-
στραμμένον, βραδύπορά εἰσι, καὶ βραδέως θερμαί-
νεται καὶ ψύχεται. ὅσων τε ἐρράγουσιν αἱ πηγαὶ ἀπὸ τῆς
θερινῆς ἀνατολῆς, καὶ τῆς χειμερινῆς δύσεως. τὸ δὲ φρεά-
τιον ψυχρόν ἐστι καὶ γεῶδες, καὶ δυσαναδότερον, καὶ
διὰ τοῦτο τοῖς καυσουμένοις τὸν στόμαχον ἢ γαστέρα,
ἐπιτηδειότερον τοῦ πηγαίου. ποτάμια δὲ ὕδατα
καὶ λιμναῖα, ἅπαντα κακά, πλὴν τοῦ νείλου, τοῦτο γὰρ
ἄριστον. καὶ γὰρ πινόμενον ἡδύ, καὶ μέτριον ἐν τῇ κοι-
λίᾳ διάγει, καὶ ἄδιψον, καὶ εἰ ψυχρὸν πίνοιτο, ἀλυπώ-
τατον, καὶ εἰς πέψιν καὶ ἀνάδοσιν χρήσιμον. τὸ δὲ
τῶν ἄλλων ποταμῶν τὸ ὕδωρ, δυσκατέργαστον καὶ
διψῶδες, καὶ μάλιστα ὅταν μοχθηρὰ χωρία διοδεύου-
σιν. ἀμείνους δὲ εἰσι τῶν ποταμῶν ὅσοι διὰ πηγῶν
ἀγεννάων

ἀενάων ῥέουσι, καὶ ὅσοι ἀμιγεῖς εἰσιν ἄλλοις ποτα-
μοῖς. τὸ δὲ λιμναῖον καὶ οἷον νενεκρωμένον, διὰ τὴν
σύστασιν καὶ ἀκινησίαν, ὥστε οὐδέ ποτε παρόντος ἑτέ-
ρου ὕδατος, δοτέον τοῦτο τοῖς ἀσθενοῦσιν. ὅσα δὲ τῶν ὑ-
δάτων στύψιν ἢ ἁλυκότητα, ἤ τινα ἄλλην παρεμφαί-
νων ποιότητα, ἢ δυσώσμά εἰσιν, ἢ μοχθηρὰ ζωΐδια
τρέφει, ἢ ἐν μετάλλοις γίνονται, ἢ πλησίον θερμῶν,
ἅπαντα πονηρά. καθόλου δὲ πᾶν ὕδωρ, βραδύπο-
ρον, δύσπεπτον, φυσῶδες καὶ κατάῤῥων ποιητικόν,
καὶ μάλιστα τὸ ψυχρόν, ταῖς θερμαῖς δὲ κράσεσι, καὶ
τῶν καυσωδῶν πυρετῶν πάνυ ὠφέλιμον. τὸ γοῦν
κοῦφον ὕδωρ, οὐ τῷ σταθμῷ δεῖ κρίνειν, ἀλλὰ τῷ τα-
χέως θερμαίνεσθαι καὶ ψύχεσθαι, καὶ καθαρώτατον καὶ εἰ-
λικρινὲς εἶναι, καὶ τῷ μὴ ἐμφαίνεσθαι ἐν τούτῳ ἐναντίαν
ποιότητα. τὰ δὲ ἐκ χιόνων, ἢ παγετῶν ἀναλυθέν-
τα ὕδατα, κάκιστα. αἱ δὲ τῶν ὑδάτων ἐναλλαγαὶ βλά-
πτουσι, καὶ μάλιστα τῶν ποταμίων. ὑπὸ δὲ θερμῆς δυσκρα-
σίας, οὐκ ἄλλο τι ὀνησιμώτατόν ἐστιν ὡς τὸ ὕδωρ. δεῖ δὲ
τὸ μὴ εἰλικρινὲς ὕδωρ προεψεῖν, εἶτα ψυχθὲν πίνειν.

Φοίνικες θερμοί εἰσι κατὰ τὴν β΄ ἀπόστασιν, ὑγροὶ Φοίνικες
δὲ κατὰ τὴν πρώτην. δύσπεπτοι δέ εἰσι καὶ κε-
φαλαλγεῖς πλείονες βρωθέντες. ἔνιοι δὲ καὶ δῆξίν τι-
να ἐμποιοῦσι τῷ στόματι τῆς κοιλίας, οἱ δὲ καὶ μᾶλλον
εἰσὶ κεφαλαλγεῖς. ὁ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀναδιδόμενος εἰς τὸ
σῶμα χυλός ἐστιν. ἔχει δέ τι καὶ γλίσχρον, ὅταν ὁ φοί-
νιξ ᾖ λιπαρός. ὅταν δὲ τῷ πάχει καὶ γλίσχρον τὸν χυ-
μὸν γλυκὺ συναναμιχθῇ, τάχιστα μὲν ὑπ᾽ αὐτοῦ τὸ ἧ-
παρ

παρεμφράττεται. εἰ δὲ καὶ φλεγμαίνῃ, καὶ ἐσκιῤῥωμένον ᾖ, βλάπτεται ἐσχάτως ὑπὸ τῆς ἐδωδῆς αὐτῶν. ἐφεξῆς δὲ τῷ ἥπατι καὶ ὁ σπλὴν ἐμφράττεται καὶ βλάπτεται. πολὺ δὲ δὴ μάλιστα βλάπτουσιν οἱ χλωροὶ φοίνικες εἰς ἅπαντα, πρὸς δὲ καὶ φύσης ἐμπιμπλῶσι τὴν γαστέρα. ὠμὸν δὲ χυμὸν καὶ ῥίγη δυσεκθέρμαντα ἀπογεννῶσι. πάντες οἱ φοίνικες τῶν ὅλων καὶ τῶν ὀδόντων εἰσὶ βλαπτικοί. κρείττονες δὲ τῶν λοιπῶν, οἱ στύψεως τινὸς μετέχοντες καὶ σκληρότητος σὺν γλυκύτητι μετρίᾳ, καὶ μὴ πάνυ μελιτώδεις ὄντες. οἱ δὲ ἐν ταῖς ψυχραῖς χώραις γινόμενοι, χείριστοι, διὰ τὸ μὴ πεπαίνεσθαι. οἱ δὲ ῥιγοπυρετικὰς ἐργάζονται βλάβας, καὶ νόσους, καὶ πλείονας τὰς ἐμφράξεις. κρείττονες δὲ τῶν ἐρυθρῶν οἱ κιῤῥοί. οἱ δὲ αὐστηροὶ φοίνικες θερμοί εἰσι κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν, ξηροὶ δὲ κατὰ τὴν β. οὐ μικρὰ δὲ διαφορὰ παρὰ τοῖς φοίνιξιν ἐστίν. οἱ μὲν γὰρ ξηροὶ καὶ στύφοντες, ὡς οἱ αἰγύπτιοι, οἱ δὲ μαλακοὶ καὶ ὑγροὶ, καὶ γλυκεῖς, ὡς οἱ ἐν Βάκτροις. μεταξὺ δὲ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, οἱ λοιποί εἰσι φοίνικες. τὸ δὲ ἐξ ἁπάντων γενόμενον αἷμα, θολῶδές ἐστιν. ὁ δὲ Ῥοῦφος φησὶν, ἡ συνεχὴς τούτων χρῆσις, πληροῖ τὴν κύστιν. σὺν δὲ κώνων καρπῷ προσφερόμενοι, λεαίνουσι τὸν φάρυγγα, καὶ εὐεξίαν τοῦ σώματος ἐργάζονται, καὶ μάλιστα εἰ ψυχρά ἐστιν ἡ κρᾶσις. δεῖ δὲ πάντη τούτων ἀπέχεσθαι τοὺς ἐμφράξεσι ῥᾳδίως ἁλισκομένους, ἢ κυνάγχαις, ἢ ὀφθαλμίαις ἢ ὀδονταλγίαις.

Φάβατον

Φάβατον ἤτοι κύαμος. οἱ κύαμοι οἱ μὲν ξηροὶ, ψυ-

χροί εἰσι κατὰ τὴν α' ἀπόστασιν, οἱ δὲ χλωροὶ, ψυχροὶ καὶ
ὑγροί. ἐμποιοῦσι δὲ καὶ σάρκα οὐκ ἐσφιγμένην καὶ πυ-
κνὴν, ἀλλὰ χαύνην. φυσῶδές τε ἔδεσμα ἐστὶ καὶ αἴσθη-
σιν παρέχουσι τοῖς προσέχουσι τάσεως τινος ὑπὸ πνεύ-
ματος καθόλου τὸ σῶμα, καὶ μάλιστα ὅταν ἀήθης τις
τούτων μεταλάβῃ. ἑψώμενοι δὲ μετὰ ἐκλεπισθῆναι,
τὸ πλεῖστον φυσῶδες ἀποτίθενται, ἔχουσι δέ τι ῥυπτι-
κόν. τὸ γὰρ ἄλευρον αὐτῶν τὸν ῥύπον ἀποσμήχει. καὶ
διὰ ταύτην τὴν δύναμιν οὐδὲ τῇ γαστρὶ ἐμβραδύνου-
σι, καθάπερ τὰ παχύχυμα καὶ γλίσχρα. χλωροὶ δὲ
ἐσθιόμενοι, τὸ κοινὸν ἁπάντων ἔχουσι τῶν καρπῶν, ὅ-
σους πρὸ τοῦ τελειωθῆναι προσφερόμεθα, τροφὴν ὑγρο-
τέραν διδόντες τῷ σώματι, οὐ κατὰ τὰ ἔντερα μόνον,
ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν ἕξιν. οὐ μοχθηρὸν δέ ἐστι τὸ ἐξ
αὐτῶν αἷμα κατὰ Γαληνὸν, ἀλλ' οὐδ' ἐμφρακτικοί εἰσι.
τῶν δὲ λοιπῶν ὀσπρείων τὰ ἄνω μᾶλλον τῆς γαστρὸς
μέρη ἐμπνευματοῦσι τούτων. οὗτοι μᾶλλον τὰ κάτω, καρη-
βαρικοί τέ εἰσι, καὶ κόπου συναίσθησιν περὶ τὸ σῶμα
ἐργάζονται. τὸ δὲ τούτων ἀπόζεμα λεαίνει τὸν θώρα-
κα, σὺν ὄξει τε μεταλαμβανόμενον, τὴν γαστέρα ἐπέ-
χουσιν. οἱ δὲ νεώτεροι, κακοχύμους τούτους ἐδόξασαν,
στοχασάμενοι τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἀπογεννᾶσθαι ἐν αὐτοῖς ζωΰ-
φια, ἀεὶ γινομένων τῶν τοιούτων ἐκ σήψεως καὶ ἐκ κο-
πρίας καὶ ῥυπωδῶν ὑγροτήτων. διϊσχυρίζουσι δὲ οἱ τῆς
δόξης ταύτης προϊστάμενοι, ὡς οὐ μόνον μεταλαμβα-
νόμενοι, θολοῦσι τὸν λογισμὸν οἱ κύαμοι, ἀλλὰ καὶ τὴν
διάνοιαν ἀμβλύνουσι τῶν ἀναστρεφομένων συνεχῶς,

ὡς

ἐν ᾧ τόπῳ πλῆθος ἐστὶ τῶν φερόντων τούτους φυτῶν, ὡς ἀτμῶν μοχθηρῶν καὶ σχεδὸν λοιμωδῶν ἀναδιδομένων ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν πέριξ ἀέρα, ὃς διηνεκῶς εἰσπνεόμενος, μετατρέπει τὴν τοῦ ἐγκεφάλου κρᾶσιν, ἧς μετατρεπομένης, καὶ αἱ λογικαὶ δυνάμεις ἀμβλύνονται. λέγουσι δὲ καὶ ὡς διὰ τὸ κακόχυμον ὀνείρους ταραχώδεις ἐργάζονται, καὶ οὐκ ἀληθεῖς. διὰ γοῦν ταύτας τὰς αἰτίας οἱ πυθαγόρειοι τῶν τοιούτων ἀπείχοντο. καὶ εἰ δυσφόρους πολλοὶ ἀπέδωσαν τὰς αἰτίας τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, περὶ ὧν ἄρτι διεξιέναι οὐ καιρός. λέγεται δὲ ὡς καὶ τὸ τούτων ἀπόζεμα, πρὸς τὸ λεαίνειν τὸν θώρακα, καὶ τὴν τῶν λίθων κωλύει γέννησιν ἔν τε τοῖς νεφροῖς καὶ τῇ κύστει. ἰδιότητι δέ τινι κωλύουσι τὰ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὸ στέρνον κατερχόμενα ῥεύματα, καὶ βῆχας σφοδροὺς ἐμποιοῦντας. ὁ δὲ Γαληνὸς καὶ ὑγείας τούτους φησὶ φυλακτικοὺς εἶναι, ὡς μήτε κακοχύμους, μήτε ἐμφρακτικούς. φασὶ δὲ καὶ ὡς ἑψόμενοι, καὶ ποδαγρικοὺς ἐπιτιθέμενοι ὠφελοῦσιν ἱκανῶς.

Φακῆ Φακὴ ψυχρὰ κατὰ τὴν α. ἐστὶν ἀπόστασιν, ξηρὰ δὲ κατὰ τὴν β. παχύχυμός τε, καὶ αὐστηρᾶς μετέχει δυνάμεως καὶ ποιότητος. εἰ γοῦν τις ἑψήσας ἐν ὕδατι προσενέγκει τῷ ὕδατι ἐλαίῳ καὶ σύρει σὺν ἅλσι, διαχωρητικὸν γίνεται πόμα. ἡ δὶς ἑψομένη, ξηραίνει μὲν τὴν κοιλίαν καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὴν ῥεύματα, ἐντίθησι δὲ τῷ στομάχῳ τόνον καὶ τοῖς ἐντέροις καὶ πάσῃ τῇ γαστρὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτήδειόν ἐστιν ἔδεσμα κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς. ἡ δ᾽ ἀφαιρουμένη τὸ λέμμα, τὸ

μὲν ἰσχυρὸν τῆς στύψεως ἀποβάλλεται, τροφιμωτέρα δὲ γίνεται δ' ἀπλίστου βραδύπορος οὖσα, καὶ παχύχυμος, ὁμοίως δὲ ξηραντικὴ ὡς οὖν εἶπον. οἱ δὲ πλεονάζοντες τὸ ἔδεσμα τοῦτο, τούς τε καλουμένους ἐλέφαντας ἴσχουσι καὶ καρκίνους καὶ σκίῤῥους καὶ νεύρων ἀλγήματα, καὶ τὰ μελαγχολικὰ δηλονότι πάθη. ἐπιτήδειον δέ ἐστι τὸ παχὺ καὶ ξηρὸν αἷμα μελαγχολικὸς γενέσθαι χυμός. οἷς οὖν ὑδατώδης τίς ἐστιν ἐν ταῖς σαρξὶ κακοχία, τούτοις μόνοις ὠφέλιμον ἔδεσμα· καθάπερ τοῖς ξηροῖς καὶ αὐχμώδεσι, βλαβερώτατον. ὡσαύτως καὶ τὴν ὑγιεινῶς διακειμένην ὄψιν ἀμβλύνει ὑπερξηραίνουσα, τὴν δ' ἐναντίως ὀνίνησιν. οὐκ ἐπιτήδειος δέ ἐστιν εἰς τὰς ἐμμήνους καθάρσεις, παχὺ γὰρ καὶ δύσροουν ἐργαζομένη τὸ αἷμα. πρὸς γὰρ καὶ τούτοις ἐκκόπτει τὴν τῶν ἀφροδισίων ὄρεξιν ξηραίνουσα τὴν γονήν, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς σωφρονεῖν βουλομένοις, λυσιτελεῖ πρὸς τοῦτο μάλιστα. ἔστι γὰρ καὶ δυσόνειρος διὰ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἀναδιδομένους μελαγχολικοὺς χυμούς. σὺν γὰρ ἡδυόσμῳ ἑψομένη, τὸ πλεῖστον φυσῶδες ἀποβάλλει. ἔνιοι δὲ καὶ τεῦτλον τούτου χάριν ἐμβάλλουσιν ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἑψήσεως. εἰ γὰρ καλῶς ἑψηθεῖσα καὶ λεανθεῖσα, καὶ ὠδὶ θαύμασιν ἐξ ἀκονίτου ἢ βέλους ἐπιγινομένοις, ἐκκόπτει σφοδρῶς τὴν ῥύσιν τοῦ αἵματος. τὸ γὰρ τῆς μικρᾶς φακῆς τὸ ἀπόζεμα λαμβανόμενον, λύει δυστοκίας, καὶ ὡς τοῖς ὠσὶ τοῖς πύον ῥέουσιν, ἐνσταζόμενον ὀνίνησι. Φάσουλοι θερμοί εἰσι καὶ ὑγροὶ κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν. οἱ γὰρ ἐρυθρότεροι τούτων θερμότεροι, καὶ δ᾽ ἧττον) Φάσουλοι

ἢ ἐν

ἡ ἐν τούτοις ὑγρότης, διὰ τὸ ἄσηπτον αὐτῶν. χυμὸν δὲ ἀπογεννῶσι παχὺν καὶ φλεγματικόν. μέσοι δὲ εἰσὶν ὥς φησι Γαληνὸς τῶν εὐπέπτων καὶ δυσπέπτων, καὶ βραδυπόρων, καὶ ἀφύσων καὶ φυσωδῶν, ὀλιγοτρόφων καὶ πολυτρόφων. πρὸ δὲ τῆς ἄλλης τροφῆς μετὰ σύρεος λαμβανόμενοι, προτρέπουσι τὴν γαστέρα. μετὰ δὲ νάπυος προσφερόμενοι, τὸ πλεῖστον τῆς βλάβης ἀποτίθενται. οἱ μέντοι οὖν λευκοὶ φάσηλοι παχύτεροι καὶ δυσπεπτότεροι καὶ ὑγρότεροι τῶν ἐρυθρῶν, ἰδιότητι τινὶ ταραχώδεις ὀνείρους ἐμποιοῦσι, καὶ πρὸς εὐεξίαν σώματος λυσιτελοῦσι, καὶ οὖρα προτρέπουσι. τὸ δὲ τούτων ἀπόζεμα προτρέπει τὰ καταμήνια.

Φασιανοὶ

Φασιανοὶ εὔπεπτοί εἰσι καὶ εὔχυμοι, καὶ αἵματος γεννητικοί. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, κατά τε πέψιν καὶ τροφὴν ἡ τούτων σὰρξ, ἡ αὐτὴ ὑπάρχει τῶν ἀλεκτορίδων. παραπλησίως γὰρ πεφύκασιν ἐκείνων, ἄγριος, δύσπεπτος, καὶ φλέγματος γεννητικός. δυσκατεργαστότεροι δὲ τούτων οἱ μείζονες, διὸ προσφέρεσθαι τούτων δεῖ, τοὺς τε ἥττονας τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ μέγεθος. τῶν γὰρ μειζόνων εἰσὶν εὐπεπτότεροι.

Φιλομήλη

Φιλομήλη. τῶν σκληροσάρκων ἰχθύων ἐστὶ καὶ δυσπέπτων καὶ δυσκατεργάστων. περιττωματικὴν γὰρ ἔχει τὴν σάρκα. πεφθεῖσα δὲ ἱκανῶς, τρέφει, ξένην ἰδιότητα ἔχει. Πρόκλος τῶν χαλδαϊκῶν αἰνιγματωδῶς ἐξηγούμενος, καὶ εἰ ἀληθὲς οὐκ οἶδα, καὶ διὰ τοῦτο παρεῖται.

Φουκᾶς

Φουκᾶς. ὁ λεγόμενος φουκᾶς, ἁπλῶς μὲν κατασκευαζόμενος ψυχρός ἐστι, σύνθετος δὲ ξηρὸς καὶ θερμός. καὶ

οἱ

οἱ μὲν ἀρχαῖοι σχεδὸν τοῦτον ἅπαντες κακόχυμον ἐδόξασαν, καὶ νεύρων βλαπτικὸν, καὶ κεφαλαλγικὸν, καὶ πρὸς τὴν ἱερὰν νόσον ὠφέλιμον, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ οἴνου κραιπάλης καὶ τὴν τοῦ αἵματος δριμύτητος καταπαυστικόν. καὶ δεῖ τὴν τούτου χρῆσιν ἀπέχεσθαι, διὰ τὸ δύσπεπτον εἶναι τὸν ἐξ αὐτοῦ γεννώμενον χυμὸν, καὶ ἣν ἐμποιεῖ βλάβην περὶ τὰ νεῦρα. φασὶ γὰρ ὡς ἐλεφάντινα ὀστᾶ πρὸς καιρὸν ἐμμείναντα, τούτῳ μαλάσσονται δίκην κηροῦ. τινὲς δὲ τῶν νεωτέρων τοὺς τῶν ἀρχαίων λόγους παραιτησάμενοι, ὠφέλιμον τοῦτον γοῦν πολλοῖς ἀπεφήναντο, καὶ ὑγείας περιποιητικόν. τὸ δὲ ἀληθὲς ὠφελεῖ τοὺς θερμοτέραν ἔχοντας κρᾶσιν, καὶ μάλιστα τὴν κοιλίαν. τοὺς δὲ καθ' ὑπερβολὴν θερμοὺς καὶ δίψει ἐκκαιομένους, καὶ μᾶλλον ὅτε διπλοῦς εἴη. καταπαύει γὰρ τὴν δίψαν, καὶ ὄρεξιν ἐπεγείρει, καὶ τὴν γαστέρα προτρέπει, ἔστιν ὅτε καὶ οὖρα. ἐπεὶ δὲ τῶν ὑγροστομάχων καὶ ψυχρὰς ἐχόντων τὰς κράσεις, πάνυ βλαπτικόν. Χοῖρος. τὸ χοίρειον κρέας εὔχυμόν ἐστι Χοῖρος
καὶ δυσπεπτον, δηλονότι τὸ ἐνιαύσιον, διὰ τὴν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὁμοιότητα. διὰ γοῦν ἀνάγκην λοιμοῦ, τινὲς ἀνθρωπίνων σαρκῶν γευσάμενοι, διηγήσαντο ὡς τὸ παρόμοιον εἶναι κατὰ τὴν τοῦ χοιρείου κρέατος γεῦσιν. ἔστι δὲ πάντων τῶν ἐδεσμάτων τροφιμώτερον. ἐπαποροῦσι δέ τινες πῶς τὸ τοιοῦτον τροφιμώτερον καὶ συμμετρότερον τῶν λοιπῶν, ὁρῶσι γὰρ τοῦτον ἐστ' ἀεὶ τῇ κόπρῳ καὶ τῇ ἰλύϊ τρεφόμενον, καὶ ταύτην τινὲς τὴν ἀπορίαν διαλύσαντες, λέγουσιν, ὡς

εἰ μὴ πάνυ εὔκρατον εἴη τὸ χοίρειον σῶμα, οὐκ ἂν τὴν
μοχθηρὰν τροφὴν εἰς χρηστὴν μετέβαλλεν σάρκα.
ὡς γὰρ τὰ ἀνθρώπινα σώματα ἐὰν τύχωσιν εὔκρα-
τα, οὐ βλάπτονται ὑπὸ τῶν κακοχύμων τροφῶν, κἂν
καὶ μετὰ χρόνον τινὰ *πανθάνωσι μεταβαλλούσης ταύ-
τας εἰς εὐχυμίαν τῆς φύσεως, οὕτω κἀπὶ τῶν ζώων. αἱ
γοῦν ὑγραὶ κοιλίαι, οὐ καλῶς πέττουσι τὸ χοίρειον,
ἀλλ᾽ ἐμφράξεις ποιοῦσιν, καὶ περιττωματικὴν ὑγρό-
τητα, καὶ γλίσχρον χυμὸν ἀπογεννῶσιν εὐθύς. εἰ δέ
γε καλῶς πεφθείη, χρηστὴν καὶ εὔχυμον ἐμποιεῖ τρο-
φήν, καὶ μάλιστα εἰ δι᾽ ἰσχάδων ὁ χοῖρος ἐκτρέφεται. πάν-
των γὰρ ὥς φασιν ἡδύτατον τὸ ἦτρον καὶ εὔχυμον. ὁ
δὲ τούτου πνεύμων ἐπιπλασσόμενος, τοῖς διὰ θλίψιν
τοῦ ὑποδήματος ἐπιγινομένοις ἕλκεσι τοῖς πο-
σὶν ὀνίνησι πάνυ. τὸ δὲ τούτου ἧπαρ σὺν οἴνῳ μετα-
λαμβανόμενον, πρὸς τὰ τῶν ἰοβόλων δήγματα λυσιτε-
λεῖ. ὁ δὲ τούτου ἀστράγαλος καυθείς, διαφορητικός ἐστι
τῶν ἐν τῇ γαστρὶ πνευματώσεων, καὶ λύει κεφαλαλ-
γίαν. οἱ δὲ τούτου πόδες, χρηστοί τε καὶ εὔχυμοι πεφύκα-
σιν εἶναι. εὔπεπτοι γάρ, καὶ διὰ τοῦτο ὠφέλιμοι τοῖς ἀνα-
κομιζομένοις ἐκ νόσου. ἡ δὲ τούτου χολὴ ξηρανθεῖσα, αἱ-
μορραγίαν ἰᾶται. τὸ δὲ στέαρ σὺν κυμίνῳ καὶ ὕδατι
φυραθέν, τοῖς ποδαγρικοῖς ὠφελεῖ. λέγεται δὲ ὡς τὸ
ὀστοῦν τοῖς ὑπὸ τεταρταίου ὀχλουμένοις ἐπαρτώμενον,
ῥαΐζει τὴν νόσον. οἱ δὲ δέλφακες ἅ τινα ὀνομάζουσι
λακτεντούπουλα, ὑγροί εἰσι καὶ περιττωματικοί, καὶ
οὐχ οὕτως εὔχυμοι, διὸ οὐδὲ καταχρῆσθαι δεῖ τούτοις, ὡς

πρὸ

περ οὐδὲ τοῖς παλαιοῖς τῶν χοίρων ὡς ἔφην εὔχυμος. ὑπάρχει δὲ περὶ τῶν ἡμέρων τὸ μὴ περιττωματικὸν εἶναι, μηδὲ γλίσχρον χυμὸν γεννᾶν. τὰ δὲ τούτων δηλονότι σκουτάρια, πάνυ δύσπεπτα καὶ δυσκατέργαστα, καὶ διὰ τοῦτο τούτων ἀπέχεσθαι χρή. Χλῶες. ἡ τῶν χλωῶν σὰρξ περιττωματική ἐστι καὶ δύσπεπτος, καὶ πασῶν τῶν κατοικιδίων ὀρνέων παχυμερεστέρα, καὶ θερμοτέρα καὶ ὑγροτέρα, ὡς καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει τεθεῖναι παρὰ τῶν παλαιῶν τῇ τῶν στρουθοκαμήλων σαρκί. τὰ δέ γε πτερὰ, ἐναντίως ἔχουσι πρὸς τὸ λοιπὸν δηλονότι σῶμα. τὸ δὲ στέαρ τούτων τοῖς ὠταλγοῦσιν ἐπιστα-ζόμενον, λυσιτελεῖ. ὡσαύτως δὲ ὠφελεῖ καὶ τοῖς εἰρημένοις χείλεσι. λέγεται δὲ ὡς οἱ τούτων ὄρχεις ἐσθιόμενοι, πρὸς παιδοποιΐαν συνεργοῦσιν. ἡ δὲ γλῶσσα ἰδιότητι τινὶ πρὸς στραγγουρίας λυσιτελεῖ. Χρυσολάχανον ψυχρόν ἐστι κατὰ τὴν α. ἀπόστασιν, ὑγρὸν δὲ κατὰ τὴν β. ἔστι δὲ καὶ γαστρὸς προτρεπτικὸν, λυσιτελεῖ δὲ πρὸς τοὺς διὰ θερμότητα τοῦ ἥπατος, καὶ ἰκτερικοὺς βοηθεῖ, καὶ τοὺς θερμὴν ἔχοντας κρᾶσιν, καὶ ξανθοχολικοὺς μάλιστα ἐπιτηδειότατον. σὺν δὲ μαλάχῃ ταῖς φλεγμοναῖς καταπλασσόμενον, καταπαύει ταύτας. Χιὼν τοὺς μὲν ἐν τῇ ἡλικίᾳ προβεβηκότας, οὐδὲν βλάπτει μεταλαμβανομένη. τοὺς δὲ νέους οὐκ εὐθὺς, ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου, κατὰ τὸν τῆς παρακμῆς δηλονότι καιρὸν, μεγίστην ἐνδείκνυται τὴν ζημίαν. ἥτε γὰρ πέψις οὐ κατὰ λόγον αὐτοῖς γίνεται. ἀρθρίτιδας γὰρ καὶ νεύρων ἀλγήματα, ὡς οὐδὲν ἕτερον

Χλῶες

Χρυσολάχανον

Χιών.

ἐμποιεῖ, καὶ σπλάγχνων βλάβην, καὶ ψυχρὰ νοσήματα ἀποτίκτει, καὶ μάλιστα τοῖς μετὰ τούτων ἡ κρᾶσις ἄγαν θερμή. ἅπτεται δὲ μᾶλλον ἡ τῆς χιόνος βλάβη τῶν φύσει ἀσθενεστέρων μορίων. ἧττον δὲ τῆς χιόνος ἡ βλάβη, τὸ ἀπ' αὐτῆς θερμὸν ὕδωρ. ἐπαποροῦσι δέ τινες πῶς δίψαν καὶ αὐτὴ ποιεῖ ψυχρὰ οὖσα, καὶ λέγομεν ὅτι διὰ τὸ πυκνοῦν τῇ ἄγαν ψύξει, τοὺς ἔνδον ἀδήλους πόρους κωλύονται οἱ ἀτμοὶ διαφορεῖσθαι, καὶ κλειόμενοι θερμαίνονται, καὶ δίψαν ποιοῦσι. πολλοὶ γοῦν διὰ τῆς συνεχοῦς χρήσεως χρονίοις περιπεπτώκασι πάθεσι, καὶ καχεξίαις καὶ ἐπιληψίαις, καὶ ἕτερα. οὐ μόνον δὲ αὐτὴ βλάπτει, ἀλλὰ καὶ ὁ πάγος χείρων ἐστὶν, ὅθεν καὶ γεωδέστερος.

Ψωμίον

Ψωμίον. ἡ ἐκ τῶν ἄρτων τροφὴ τετραχῶς διαφορεῖ, παρά τε τὴν τούτου ὕλην, καὶ περὶ τὴν αὐτοῦ ἐργασίαν, καὶ τὸ πῦρ ἐν ᾧ ἕψηται, πρὸς δὲ καὶ παρὰ τὴν αὐτοῦ χρῆσιν. κρείττων μὲν ἄρτος ὁ ἐκ σίτου πυκνοῦ καὶ πεπιλημένην ἔχων ὅλην τὴν οὐσίαν, ὡς μόγις ὑπὸ τῶν ὀδόντων θραυόμενος, μετὰ δὲ τὴν θραῦσιν ἀραιὸς καὶ χαῦνος φαινόμενος. δεῖ δὲ μὴ ἀρκεῖσθαι τῇ χροιᾷ, ἀλλὰ διαιρεῖν καὶ θραύειν. οἱ μὲν οὖν ῥυπαροί τε καὶ κιβαροὶ ὀνομαζόμενοι, ὀλιγότροφοί εἰσι, καὶ ταχέως ὑπέρχονται, διὰ τὴν ῥυπτικὴν τῶν πιτύρων δύναμιν, πρὸς ἔκκρισιν ἐρεθιζομένων δηλαδὴ τῶν ἐντέρων. οἱ δὲ ἀκριβῶς καθαροὶ, βραδύποροι. μετὰ δὲ τῶν καθαροτάτων καὶ ῥυπαρωτάτων, οὐκ ὀλίγον ἐστὶ πλάτος ἐν τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον, ὅσον δὲ ἐστὶ καθαρότερος

ὁ ἄρ-

ὁ ἄρτος, κατὰ τοσοῦτον καὶ χρηστότερον αἷμα ἀπογεννᾷ, καὶ τροφιμώτερον καθέστηκε. καὶ πρῶτος μέν ἐστι καθαρὸς ὁ σιλιγνίτης, εἶτα ὁ σεμιδαλίτης, ἐσχάτως δὲ ῥυπαρός. πεφθῆναι δὲ ἄριστος ὁ μάλα ζυμωμένος καὶ τεθλιμμένος, καὶ συνόπτησιν ἐσχηκὼς, ὑπὸ συμμέτρου πυρὸς ἐν κλιβάνῳ. τὸ μὲν γὰρ πλέον πῦρ, εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν ὀστρακοῖ, καὶ συμβαίνει κατ᾽ ἄμφω μοχθηρὸν γίνεσθαι τὸν ἄρτον. ὠμὸν μὲν καὶ ἀκατέργαστον ἔχοντα, τὸ ἔνδον. ὑπερωπτημένον δὲ καὶ ξηρὸν, τὸ ἔξω. τὸ δὲ ἔλαττον τοῦ συμμέτρου πυρὸς, οὐ κατεργάζεται καλῶς τὸν ἄρτον, ἀλλ᾽ ὠμότερον ἀπολείπει, καὶ μάλιστα τὸ ἔνδον. ὅσοι δὲ τῶν ἄρτων ἐν συμμέτρῳ πυρὶ πλείονι χρόνῳ δι᾽ ὅλων ἐν αὐτῷ ὁμαλῶς ὀπτηθῶσιν, οὗτοι καὶ πέττονται κατὰ τὴν γαστέρα μάλιστα, καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς ἐνεργείας ἐπιτηδειότατοι γίνονται. κάλλιστοι μὲν οὖν οἱ κλιβανῖται, καθ᾽ ὃν εἴρηται τρόπον ὠπτημένοι, καὶ προπαρεσκευασμένοι. ἐφεξῆς δὲ οἱ φουρνῖται, τὴν αὐτὴν εἰληφότες παρασκευήν. διὰ δὲ τὸ μὴ ὁμοίως ὀπτῆσθαι κατὰ βάθος τοῖς κλιβανίταις, ἀπολείπονται. οἱ γοῦν θερμοὶ ἄρτοι, βραδύποροί εἰσι καὶ πολύτροφοι, δύσπεπτοι δέ. οἱ δὲ μετὰ τὸ ψυχθῆναι, δύσπεπτοι καὶ οὐ χρηστοί. οἱ δὲ μετὰ πλείονας ἡμέρας, οὐκ ἐπαινετοί. ἔνιοι δὲ τῶν ἰατρῶν ἀποτρέπουσι τὴν χρῆσιν τοῦ σεμιδαλίτου ἄρτου ἐπὶ τῶν ἐμφραττομένων ταχέως τὸ ἧπαρ, ἢ τὸν σπλῆνα, καὶ τῶν ἀρθριτικῶν, καὶ λιθιώντων, δι᾽ ἣν ἔχει γλισχρότητα ἡ σεμίδαλις, καὶ καλῶς ποιοῦσι. Ψισίον. τῶν εὐχύ

Ψισίον.

μων ἐστὶ καὶ εὐπέπτων τῶν ἰχθύων, καὶ διὰ τῶν προσβέπουσι τὴν αὐτοῦ χρῆσιν, ἐπί τε τῶν ἀνακομιζομένων καὶ ἀμυδρᾶς τροφῆς δεομένων

Ὠά. ΩΑ. τὰ ὠὰ διαφέρουσιν ἀλλήλων, τρεῖς γὰρ ἔχουσι τὰς διαφοράς. μίαν μὲν τὴν περὶ τὴν οἰκείαν οὐσίαν, ἑτέραν δὲ καθ' ἣν τὰ μὲν πλείονος εἰσὶ καιροῦ, τὰ δὲ νεώτερα, ἃ δὴ καὶ κρείττονα. ἀρίστη γὰρ ἡ τούτων ἐργασία ἐστὶ, καὶ τὰ μὲν εἰσὶ ῥοφητὰ, τὰ δὲ μέχρι τοῦ μετρίως συστῆναι, λέγονται τρομητά. τὰ δὲ ἐπεὶ πλεῖον ἑψηθέντα, λέγουσιν ἑφθά. καὶ κοινῶς δὲ τούτων τὰ αὐγοκόλλικα. καὶ τὰ μὲν οὖν ῥοφητὰ ῥᾷον ὑποχωροῦσι, καὶ τὰς ἐν τῷ φάρυγγι λεαίνουσι τραχύτητας, ἧττον δὲ τρέφουσι. τὰ δὲ ἑφθὰ, δύσπεπτα καὶ βραδύπορα, καὶ τροφὴν τραχεῖαν ἐμποιοῦσι τῷ σώματι. τούτων δὲ ἔτι μᾶλλον κάκια τὰ ἐν θερμῇ σποδιᾷ ὑποστροπηθέντα. τὰ δὲ τηγανιτὰ χειρίστην ἔχουσι τὴν τροφὴν, καὶ ἐν τῷ πέττεσθαι κνισσοῦνται, καὶ χυμὸν ἀπογεννῶσι παχὺν, καὶ περιττωματικόν τε καὶ μοχθηρόν. ἐπαινοῦνται δὲ τὰ πνικτὰ, ὥσπερ γε καὶ τὰ ὀνομαζόμενα ἐξεφετὰ, τὰ ὑπὸ θερμοῦ ὕδατος σκευαζόμενα. τὰ δὲ τῶν χηνῶν κακόχυμά εἰσι. λέγεται δὲ ὡς ἰδιότητι τινὶ, εὐφυΐαν περιποιοῦσι, τοῖς μετὰ νάματος θυγατέρων ταύρων καὶ βουτύρου συνεχῶς ἐδωδοῦσι. σὺν ὄξει δὲ ἑψηθέντα ὠὰ, ξηραίνει τὰ περὶ τὴν γαστέρα δηλαδὴ ῥεύματα. τί δαὶ ἡ τῶν ὠτίδων σάρξ, μεταξύ ἐστι τῆς τῶν χηνῶν τε καὶ γεράνων καὶ τὰ περὶ ἐκείνων, ὡς καὶ διεγνώσθη καὶ εὐθὴν εἶπον.

LILIVS GREGORIVS GYraldus, Leonello Egani Florino Medico insigni S. D.

Vm his solicitudinũ euripis, curarũq; procellis indies, ut nosti, nimio plus agiter, & post fortunæ calamitates ualetudinisq; molestias, etiã suauissima orbatus sim Manardi consuetudine, quotidianoq; sermone, omni penè solatio destitutus, ad ueteres illos quidẽ, intermissos tamen aliquandiu, amicos, hoc est, libros confugi, ab ijs utriusq;, hoc est, fortunæ et ualetudinis uel solatiũ uel certe laxamentum petiturus, incidi fortefortuna in græcum libellum de cibariorum facultate, rarißimum illum quidem, utpote quem penè unicum arbitror extare, quẽ ad Michaelem Ducam Constantinopolitanũ Imperatorem, Symeon quidã Sethi Antiochenus medicus, misit, ut ex illius inscriptio-

ne facile cognoſcimus, de eadem fermè re & facultate ad Conſtantinū, huius, ut puto, Michaelis Ducæ parentē, Michael Pſellus libellum antè ſcripſerat, cuius eſt exemplum apud Meletiū græcum totius medicinæ ſcriptorem, non eodem modò argumento, ſed iiſdem interdum penè uerbis. Hunc ego Symeonem, multis licet in locis deprauatum & mancum, cum latinè quoquo modo uertiſſem, adiutus in primis ipſius Pſelli libello, tum eiuſdem altero à Georg. Valla in latinum peßimè conuerſo, tibi in omni medicæ facultatis parte non hic in patria modò, ſed & apud maximos reges exterasq; nationes iam diu honeſtißimè uerſato, maximis de cauſis mittere ſtatui, ſed illa in primis, quod poſt Manardi noſtri interitū, aduerſam hanc meam ualetudinem, quid enim me dicam? ita fouendū ſuſcepiſti, nullo præcipuè meo

meritò

meritò prouocatus, ut plerunq; minus de Manardo triſtari uideri poßim. Sed cur triſter? cum illum ad immortalitatem potius contendiſſe, quàm obijße uideamus. Piè enim & ſanctè cum uixerit, ſanctißimè etiam diem clauſit. In hoc autē excribendo, cum Symeone græcarum literarum ordinem, ego latinarum ſecutus ſum, primoq; latinum noſtrum uocabulum, deinde græcum, quo ille uſus eſt, appoſui, ut facilior ad res inueniendas ratio patêret. Accipe igitur mi Leonelle ſuauißime, hoc qualecunq; munuſculum, ut aliqua ex parte ſi non referam, ſaltem præ me feram gratiæ ſignificationē, quam immortalem erga te & habeo, & quoad uixero, habebo. Vale.

SYMEONIS SETHI MAGISTRI ANTIOCHIAE SYNTAgma, per literarũ ordinem, de cibariorum facultate, ad Michaelẽ Ducam Imp. in latinum conuersum.

VM plurimi, & quidẽ docti, ô maxime et serenissime rex, non solum Græcorũ, sed & Persarum & Agarenorũ & Indorum, de nutrimentorum facultate conscripserint, ac in quibusdã consona scribere uideantur, in quibusdam uero minime, diu cogitaui de cunctis meliora & uera magis scrutari, tuæq; diuinæ regiæ potestati afferre, uti cum singulorum nutrimentorum uires & proprietatem noueris, his commode uti queas, tuamq; simul ualetudinem & tueri & conseruare, qua rite conseruata, totus quodammodo orbis tibi subditus conualescat. Neq; enim terrarum orbi aliud est melius, quàm recte te principem ualere, & diutius uita perfrui. Quoniam uero cibariorũ quædam aliter quidem cõmunis hominũ con-

consuetudo nuncupat, aliter uero antiquorum medicorum disciplina, nos cōmunioribus & notioribus nominibus hac in re utemur, ut quod quæretur, in promptu sit inueniri. In hoc insuper libello etiam contexui quæ magis in usu sunt condimenta & aromata, & reliqua notiora odoramenta.

ACetum (quod quidem græcè ὄξος uocatur) antiquos ualde ambigere fecit: nā quidam calidum esse dixerūt, quoniam extenuat: quidam frigidum, quoniā sumptū corpora manifeste refrigerat: & à fine ratio demonstrat. Frigidum uero primo gradu extento, sed & siccum tertio, propterea quod ad uenenata quæ sanguinem cogunt facit, quemadmodum est opium, cicuta, & eiusmodi etiam peiora: sanguinem enim in uentriculo coactū dissoluit, crassosq; humores & glutinosos extenuat. Dentium insuper dolores calore commotos lenit, si os eo perluatur: & ad pustulas rubras & erysipelata conducit, cum acrem humorem discurrere cogat: calorisque sitim sedat, si cum aqua sumatur: sanguinisq; fluctionem sistit. Morsum uero canis rabidi, si crebrò perluatur, sanat. Conducit etiam ijs qui ictericos habent oculos, in balneo odoratū frequen-

tiſſimè. Facit & ad ictum ſcorpionis, ſi calidum inſpergatur. Iuuat & multum eos qui calida ſunt temperatura, flauamq́ bilem ſedat: ſed neruos lædit, quoniam exangues ſunt, & cum tenue ſit, ualde eos penetrat. Similiter & melancholicas, & frigidas, & artheticis morbis obnoxias temperaturas, ueneriſq́ appetentiam reſcindit, corpuſq́ attenuat. Qui uero frigida & ſicca ſunt temperatura, ab aceto abſtineant, quiq́ non ualidum pectus & pulmonem & neruos habent. Si aũt quandoq́ utantur melle & rebus dulcibus & calidis, ut eſt piper & alia aromata, et his condimentis leniant. Nocet uero uiſui. Vlcerationes utiq́ igne factas, quamprimũ eo ſi ſpargantur, ualde iuuat. Venerem quidem ſiſtit, ſed cibariorum appetentiã ſuſcitat. Si aceto quoq́ lana inſperſa ſuper recentia uulnera ponatur, eorum inflãmationẽ ſedat. Huius item exhalatio & fumus cum feruet, ad aurium ſonitũ & ſurditatẽ facit, & inflãmationibus prodeſt: ſuperimpoſitum corporis inflammationes ſedat, frigidiſq́ uenenatorum morſibus calidum ſuperinfuſum, prodeſt, calidis uero frigidum. Tuſſes autẽ uetuſtas ſedare dicitur, poſtea uero factas extẽdere. Et ad mor

bum

bum uacillantis mentis, id eſt, phrenitin facere creditur. Capitis etiam inflãmationes ſedat, ſi cum roſaceo oleo perliniatur. Similiter & ad ſiticuloſos & hydericos, id eſt, hydropicos facere dicitur, quoniam eorum ſitis de calore proficiſcitur.

Allium (græcè uocatum σκόροδον) calidũ eſt & ſiccum in quarto ordine medio. Commodum uero eſt his qui craſſum uel crudũ humorẽ coëgerunt, nam eum aperit & ſcindit. Habet uero quippiam mali ſucci, quod decoctum aqua uel prunis, perdit, ſæpéque temperaturas frigidas ſanas cõſeruat, at uero calida temperatura prȩditos lædit, & prȩſertim eorũ oculos & caput & pulmonem & renes. Peculiari uero quadam qualitate ſitim, quæ de ſalſo humore creſcit, ſedat, tineasq; pellit & lumbricos, uentos diſcutit, ſanam oculorum aciem etſi lædit, nihilominus humiditate hebetatam ſanat. Semen genitale in corporibus calidis deſiccat, in frigidis uero & humidis calefacit, uenerémque mouet. Eſt quoq; antipharmacum ac remedium contra uenena & uenenatorum morſus, ueluti fermè theriaca, unde & theriacã agreſtium hominum & ruſticorum uocat ipſum Galenus, quod & ipſum fugiunt ſerpentes,

pentes, ut rutam: eapropter Persæ sua pulmenta et cibos coquinę prius allijs infarciũt & replent. Narratur & historia de duobus uenenatis, quorũ cum alter allium gustasset, euasit, alter cum non gustasset peius habuit. Vnde manifestũ est ex his, similitudinem quandã caloris in allio esse, ei qui in nobis inest naturaliter, & ideo eũ suscitat, solidasq́ particulas roborat, adeò ut quod eas lædat, concutiat & pellat, & non solum uentos discutiat, sed & ne fiant prohibet, & uentosas colicas dispositiones, ut sic dicã, et diutinos coxendicum dolores qui à pituita proueniunt resoluit, extenuatq́ nutrimentum & sanguinẽ, faciemq́ rubificat, ac arteriam asperam purgat. Si autẽ assetur, corrosisq́ dentibus admoueatur, uel propter humiditatem dolentibus, prodest. At si cum melle capitis hulceribus humidis adhibeatur, sanat, & articulorum dolores ex phlegmate, & tusses & uitiligines cutis & lepras. Non solum uero sumptum ad uenenatorũ morsus facit, ut prædiximus, sed etiam tritum et superpositũ. Pulmonis uero plagas & hulcera sanare dicitur et utile esse, strangurięq́, frigidisq́ uentriculi morbis, & hæmorrhoidibus, & uoluntati egerendi, & uentris flu-
ctioni,

ctioni, & ſtrumis, & febri hecticæ, id eſt, tabificæ: ſed prægnantes & lactentes lædit, mulierumq́ menſes educit.

Agni (græcè ἄρνες uocantur.) Agnorum igitur carnes modicè calidæ ſunt, humidãq́ habent ſuperfluitatẽ, atq ideo ab ijs læduntur qui humidioris ſunt temperaturæ: qui uero ſiccioris ſunt, iuuant: quantoq́ iunior agnus fuerit, tanto difficilius eius caro concoquitur, magisq́ humida eſt: quanto uero maior, tanto melius concoquitur, & eo minus eſt humida. Sic & in cęteris animalibus contigit, quo iuniora ſunt, eo humidior q̃ maiorum eſt eorum caro.

Ampar (quod & Ambar, nunc ambra canis dicitur) in diuerſis locis ſcaturit, ſunt enim eius fontes ut bituminis & ſulphuris, & rerum ſimilium: ſed eius eſt laudatius rubrum & pingue, quod in urbe quadam Indica Silache uocata accipit: quod uero ſubalbidũ eſt, in quodam oppido littorali felicis Arabiæ Sycheõ nomine naſcitur: quod autẽ deterius eſt, nigrum eſt, & ex piſcibus, qui Amparis fontes guſtauerint, uim habet calefaciendi, & humores incidendi, & propterea ſtomachicis medicamentis à quibuſdam additur. Cor enim & caput corroborat,

borat, & si quis ante potum eius odorem olfecerit, ebrietatẽ accelerat (quia ταχύνει græcè) & si in uino ponatur, multò magis.

Amygdala modicè calida sunt, & satis nutriunt, extenuant & scindunt, propterea pectus & intestina purgant, sed cum difficultate concoquuntur. Amara uero quàm dulcia calidiora sunt, & magis extenuant, & scindunt, & aperiunt: propter eorum enim attenuandi uim discutiunt & eijciunt, quæ iecur & lienem obsepiunt & obstruunt, calculos etiam renum & uesicæ frangunt. Dicitur quoq;, si quis ieiunus amygdalis utatur, temulentiam eius diei auertere. Amygdalinum utiq; oleũ modicè & temperatè & ipsum calidum est, iecoris'q; sepimenta discutit & auertit, pulmoni etiam & pectori utile est. Quod uero de amaris amygdalis exprimitur, aperit magis quàm ex dulcibus, lotium'q; & menses educit, omnes'q; calculos, renum scilicet & uesicæ frangit.

Amylon conficitur ex mundo & puro tritico irrigato, & in caloribus caniculæ aqua quinquies in die inspersa, donec mollissimum reddatur, tum in aqua deponitur, & percolatur, ut furfur secernatur, & quàm celerrime in sole siccatur, ne acescat. Vim habet fri-

bet frigefaciendi & modicè exiccandi,& simul aspredines mitigãdi:habet & uim emplasticam,atque ideo bonum est dysentericis medicamentum.

Anethum (ἄνηθον græcè) calidum est & siccum secũdo ordine. Crassorum humorũ inflationes sedat. Quidam aũt hoc bonum stomacho, alij minimè esse dixerunt:& illi quidem eius caliditatem, et uim quæ humiditatem concoquit,& uim discussoriam flatuum qui sunt in uentriculo,spectant: alij uero ad substantiam eius respicientes, crassum & difficile concoctu illud esse dicunt,et nauseosum.Oleo excoctum, discussoriũ est & somnificum, & humerorum tumores si inungatur,digerit: inflationes quoque quæ in uentre fiunt,discutit,& laborantia corpora ex immodico labore curat: sed renes, ut quidam aiunt,lædit.

Anisum (ἄνισον græcè uel ἄνησον potius) calidum est & siccũ in tertio gradu: prodest uetustis & antiquis ex frigore hepaticis affectibus,& etiam difficultatem spirationis, hoc est,dyspnœam,quę à pituita proficiscitur,discutit, nec minus flatus qui in uentriculo fiunt: uentrem uero sistit, & lactis copiam profert.

Anguria, quæ & languria. Cucurbitæ, quę græcè σίκυα, secundum cõmunem Gręcorum sermonẽ tetrangura uocantur, hoc est, cucumeres, frigida sunt et humida secundo ordine: nam frigidæ & humidæ temperaturæ sunt, noxiáque & mali succi & nutrimenti. Ex his uero potius q̃ magna, parua eligere oportet, quæ diuretica sunt, & in acutis pr[illegible]ipuè febribus aceto madefacta si sumantur, mitiorem reddunt calorem. Crebrior autem horum usus semen genitale minuit, uenerisq́ impetum frenat. Semen autẽ horum desiccatũ caliditatem quandam sibi comparat, contrariaq́ his operat̃, lotiumq́ magis prouocat. Tetrãgura uero (quoniã seorsum etiã de his agit Symeon, et quæ languria existimant̃) frigida et humida sunt secũdo ordine distẽto: quidã hæc in tertio posuerũt. Pituitam glutinosam in uentriculo gignũt, quæ cruda per uenas diffundit̃, propterea his qui crebrius tetranguris utuntur, tẽporis spatio in uenis & alijs corporis concauitatibus mali humores cogunt̃, qui diutinas & longas febres creant. Horum uero semen lotium cit, sed minus quàm peponum semẽ, quoniã celerius in uentriculo corrumpitur: sed enim in his meliora sunt quæ non

magnum

magnum ſemen habent. Calidos autē & ari- dos ſtomachos iuuāt, & ſi in æſtuoſa febre, hoc eſt, cauſone, cum aceto porrigantur uel abſumātur, ualde proſunt. Proprium uero horum eſt nauſeas calore uentriculi ſuſcita tas, uel ſitim potius ſedare. Horum quidem interiora abſumere & eſſe oportet: nam quæ foris ſunt, mali ſucci ſunt, & male con coquūtur, & ferè uenenata. Habent & aliā proprietatem, quod deficientes animo reſti tuunt, animiq́ deliquium calore nimio con tractum reparant: ſi uero pituitam in uen- triculo nanciſcanт̃, nauſeā faciunt, & colicas affectiones, et hypochondriorum morbos.

Anſerum (quæ græcè χῆνες uocanт̃) car nes ſuperfluitatum & excrementorum pro ductrices ſunt, & difficulter coquuntur, do- meſticisq́ cunctis auibus craſſiores ſunt, & calidiores, & humidiores. Eas priſci eodem ordine poſuerunt quo ſtruthiocamelorum carnes, ſed eorum alæ diuerſæ ſunt à reliquo corpore. Horum quidem adeps dolitanti- bus auribus inſtillatus, dolorem lenit, & ſi- mul labris ſciſſis prodeſt, ſi eo perlinantur. Teſtes anſerum ſi comedantur, dicunт̃ mul tum ad ſobolem creandā facere. Lingua ue ro quadā eius peculiari ꝓprietate ad ſtran-

guriam, hoc est, urinæ difficultatem facit.
Aquarum (hoc est grçcè ὑδάτων) species sunt quinque, pluuialis, fontana, putealis, fluuiatilis, & stagnans seu lacustris: quarum leuissima est pluuialis, quæ facillimè mutatur. Febri uero & choleræ, quæ sic dicitur, item morbo regio affectis, minimè conuenit, facile nanque excernitur & in bilem conuertitur. Si uero per tempus asseruata sit, tardioris est transitus & difficilius penetrat, & distillationes gignit, prçsertim si frigida potetur. Fontanæ uero quarũ fontes ad septentrionem currũt, de saxisque stillant, & à sole auersæ sunt, tarde transeunt, calefiunt & refrigerantur. Quarum aũt fontes ab æstiuo ortu & occasu hyberno meridiem uersus currũt, probç sunt. Putealis quidẽ aqua frigida est, & uix redditur, & terrosa est, propterea his qui æstuoso sunt stomacho & uentre, prodest, magisque fontana. Fluuialis uero, & lacustres seu stagnãtes, cunctæ malæ sunt, præter Nili aquam, quæ suauis est & optima pota, parumque in uentriculo moratur, nec siticulosa est, nec si præfrigida potetur molestat, & in cõcoctione & cum redditur utilis est. Cæterorum uero fluuiorum aqua uix peragitur, conficitur & digeritur, siticulosaque est,
præsertim

præſertim ſi mala loca pererret. Meliores aũt ſunt fluuij qui per fontes uiuos & perennes fluunt, nec cum cæteris miſcentur. Lacuſtris uero aqua ſeu ſtagnans grauis eſt & ferè mortua propter ſtatariam deſidiam & immobilitatem, utpote quã nulla alia pertranſeat: tamen dari poteſt nõ ualidis & imbecillibus. Aquæ uero ſalſæ, & quæ ſtringendi uim habent, uel eiuſmodi aliã qualitatem, uel odoriferę, uel quę noxia gignũt animalia, uel ex metallis proueniũt, uel prope calidas ſurgunt, malę omnes ſunt. In uniuerſum uero, omnis aqua tardi tranſitus, difficilis cõcoctu, inflans, deſtillationis creatrix, & pręſertim frigida, calidis temperaturis et ęſtuantibus febribus, id eſt, cauſonibus, nõ improbatur, imò conuenit. Quæ aũt leuior eſt, non pondere cognoſcitur, ſed quæ citius calefit & refrigerat̃, & quæ pura eſt & limpida: quæ uero huic contraria eſt, & grauis eſt, nec bona. At quæ ex niue & glacie colliquantur, peſſimæ ſunt. Mutationes etiam aquarum & præſertim fluuiorum lædunt, malis autẽ temperaturis calidis, nihil æquè utile eſt quàm aqua. Quæ uero non limpida eſt aqua, coquatur, & percoletur, & frigida bibatur.

Aſparangus, quē nos Aſparagum uocamus: hoc genus oleris non fuit hic antea cognitũ, ſed ij tantum qui dicunť elæodaphni, amari aſparagi: nũc uero proueniũt ſub uernum tempus, et à pleriſq; dignoſcunť. Eſt autem olerum omniũ aſparagus, qui maximè nutrit, ita ut ſi quis dicat, eius ſubſtãtię naturam poſitam eſſe mediam inter olera & carnes, nõ multum à uero deuius erit, propter eius nutrimentum et carnium, quod eodem ferè modo ſe habet. Eſt uero aſparagus diureticus, hoc eſt, qui urinam prouocet, & eas quæ in iecinore et renibus fiunt obſtructiones, aperit. Et hoc manifeſtũ, quod urinam in ſuum odorem tranſmutat, ut huius odoris eſſe ſentiatur aliquantulum poſtq; aſparagũ quis ederit, quemadmodũ & ſilphion, id eſt, laſerpitium. Neq; quiſpiam admireť illum urinæ ſuam ſtatim qualitatē indere: nam & chenea rubra quæ eſt, ſi manib. contineatur, lotium in ſuum colorem tranſmutat, atq; hoc earum rerum paradoxon & admirandum eſt, quæ exterius fiunt, quod ſcilicet appoſitę lotium tingant. Sed enim hæc quæ exterius operantur, alterius ſunt conſiderationis, & ut græcè dicitur, ſcopi, quare ad reliqua procedendũ. Aſparagi quidem colicos

Chenea qd ſit, me latere fateor, Græcus tamen quidam mihi dixit, ſic uulgò herbã tinctorũ uocari.

colicos dolores & renum ſedant qui de pituita proficiſcuntur, et ad ſemen genitale adijciunt, celeriusq́ꝫ quàm cætera olera in ſanguinem tranſeunt et mutantur. Menſes quoq́ꝫ ciunt, cordisq́ꝫ palpitationes ſedant, dentibusq́ꝫ proſunt, ſed ſtomacho boni nõ ſunt: propterea cum mediocriter cocti ſunt, garo & oleo condiuntur, & ſic ſumuntur.

Atriplex (hoc eſt χρυσολάχανον) Chryſolachana frigida ſunt primo ordine, humida uero ſecũdo. Ventrem quidem ciunt, proſuntq́ꝫ ictericis ex caliditate iecoris, & calida temperatura præditis, flauaq́ꝫ bile redundantibus. Cum malua uero ſi inflammationes liniantur, ſedant & leniunt.

Auellanæ (quæ græcè λεπτοκάρυα, uel nuces ponticæ dicunt̃) calidæ ſunt & humidę, magis tamen nutriunt quàm cæteræ nuces, & difficilius cõcoquunt̃, inflationesq́ꝫ faciunt, & ueluti quidam aiunt, ieiunũ inteſtinum lædunt: facilius uero concoquuntur, minusq́ꝫ uentrem ſiſtunt, ſi ſine cortice interiore ſumãtur. Dicit̃ quoq́ꝫ ſi quis ante reliqua cibaria ſumpſerit cũ ruta, huic uenena nec morſus uenenatorũ officere die illo, ſcorpiones q́ꝫ ab eo fugere. Sumptæ uero cũ caricis, morſum ſcorpionis uenenati ſanãt, nigrũq́ꝫ

uirus quamprimum de uentriculo pellunt.

Apium (quod græcè σέλινον dicit̃) calidũ eſt ſecundo gradu diſtento, ſiccũ uero tertij medio. Lotium cit, aperit, nõ inflat, uentos diſcutit, menſes educit, ſed difficulter concoquit̃, atq; ideo oportet inter media cibaria ſumi: nam aliquatenus uenerẽ ſiſtit, et quidẽ peculiari qualitate comitiales lædit, quare hi ab hoc omnino abſtineant: nonnunq̃ enim eo fermè ſanati quidam, propter eius uſum iterum comitiales facti. Teſtes etiam lædit. Semen aũt q̃ folia melius eſt & efficacius, & eo radix eius. Facit inſuper et ad ſingultus qui de craſſis humoribus et ſuꝑfluitatibus proficiſcunt̃. Renes ad hæc & ueſicã mundat, uenarumq; & arteriarũ ſepimenta obſtructionesq; diſcutit. Semẽ ſi præſumatur, temulentiã procul exigit et auertit, et ad bonum oris odorẽ confert, multiq; crebriore huius uſu hoc oris malum abegerũt.

Vetus codex Græcus nõ στόματος, sed σώματος habet utrobiq;, hoc eſt corporis.

Mulieres autẽ ad rem ueneream promptiores facit. Si uero in huius decocto calculoſi deſidant, calculi, ſicuti dicũt, decidunt, eijciunturq;. Lotij etiam difficultatem ſanat, et renes curat. Quæ lac præbent, ab hoc abſtineant, quoniam lac ipſum minuit. Succus uero huius ad continuarum febrium rigores

res

res et frigus facit, si pręsumatur. Agreste uero medicamenti uim habet contra uenena.

Auritę aues (gręcè ὠτίδες) Otidωn, hoc est auritarũ caro medium quendã locum habet inter anserum & gruum carnes, & propterea quæ de illis traduntur quærenda, ut ea pernoscantur.

Auena (quæ græcè βρῶμος uocatur) frigefacit & astringit: prodest his qui difficulter meiunt, quiq; morbo choleræ afficiunt: assimilis quidem est ptisanæ, quantum ad exhibitionem.

BAlsami oleũ (quod à Græcis recẽtioribus, in primisq; ab hoc ipso Symeone βαλσαμέλαιον, ab antiquioribus uero opobalsamum) paruum est arbustum duobus cubitis minus, propeq; Aegyptũ nascit, in loco qui nunc ab Aegyptijs ἡλίου πηγὴ, hoc est, solis fons cognominatur, sed à priscis ἡλίου πόλις, hoc est, solis urbs dicebat. Cum res Aegypti bene habent, per autumni tempus arbustorum horum partes inferiores ferro aperiuntur, succusq; inde manat omni oleo uisu similis, quod ideo βαλσαμέλαιον, id est, balsami oleum nominat. Succus hic uasculis excipitur: eius quod supernatat album et tenue, est salubre, et ideo preciosius:

quod uero medio loco eſt, ſubrubrum eſt, & deterius. Fex autem tertio loco remanet ſubfuſca, hac ad mundandas manus aliasq́ nõnullas curationes utuntur, cum reliquis careant. At uero Balſamelæon aliqui ſic probant; ferrum eo inungunt, igniq́ admouent, ſi candeat, id quod & oleo caphurę & alijs quibuſdam accidit: alij in aquam datum ſi non ſuperenatet, ſed ſtatim fundum petat; et uerè hoc quidẽ. Sedenim quando hæc duo cõcurrunt, quod uidelicet ferrum attingat, & in aqua faciliter ſubſidat, per te illud cape, eſt enim legitimum & non factitium. Sed & hoc amplius ſi probare uelis, q̃d in proprio uigore eſt & recens, id quoniam ſuper aquam enatat, eo linteum irrigato, ſi nihil linteum infecerit, ſed tantum illi odorem & non maculam reliquerit, hoc igitur quod nõ eſt adulteratũ ac factitium. multis affectibus conuenit. Nam cũ muliebri lacte ſi detur his qui uenenũ ſumpſerũt, et lęſis dente ſerpentis, & pręſertim ſcorpionum, ſubuenit, ſi eo ictus perungat̃. Ac Perſæ quidem aiunt calculos frangere, & mulieribus quæ concipere nequeunt, ad conceptionem facere appoſitũ uel potum. Pleriq́ autem hoc quoniam rarum eſt & inuentu

difficile,

difficile, uuluæ tantum imponunt, & pro-
deſt,et arte quapiã ſubtus fumigant. Con-
fert & ad ſanguinis fluxum, ad comitiales
& ad aurium dolores ex frigore, & ad alia.

Baſilicon, hoc eſt ocymon, modicè cali-
dum eſt. Olfactum caput & cor iuuat; ſi ue-
ro aqua irrigetur, humidius fit, & ſomnum
conciliat. Semen eius cardiacis affectibus et
atræ bilis ſuccurrit, hilaritatem enim & læ-
titiam facit.

Bericocca (quæ & Armeniaca dicuntur
& pręcoqua) facile corrumpuntur. Sanguis
qui ex ijs gignitur, non bonus eſt: frigida
enim ſunt & humida ſecundo gradu, peio-
riſq; ſucci ſunt q̃ rhodacina perſica dicta:
uentrem tamen lubricant, flauamq; bilem
ſedant, ſi matura non ſint. Si uero crebrius
ſumantur, febriculoſa ſunt: quibus ſi quis
utatur, ante alios cibos edat. Nam ſi poſt a-
lios ſumantur, ſupernatant, ſuaq; corrupti-
bili natura reliqua ſecũ cibaria corrũpunt.

Balania (notiſſima ſunt et hodie, ſic à Grę
cis glandes uocantur uulgò) difficilis ſunt
concoctionis, & ualde nutriunt, ſed tardius
deſcendunt, crudoſq; humores gignũt, pro
ptereaq; eorum uſus deuitari præcipimus.

Beta (græce σεῦτλον dicitur) calida eſt &
ſicca

ſicca in primo gradu ſuccus autem eius mo dice purgat, uentremq́ ad excernendũ pro ritat, ſed ſtomachũ quandoq́ lancinat, præ ſertim eorum qui ualde eum ſenſilẽ habẽt: quare hoc edulium ſtomacho idoneũ non eſt, præſertim ſi in crebriore ſit uſu. Exiguũ eſt eius nutrimentum, ſicuti cęterorum ho- lerum: cõmoda eſt autem ad iecoris obſtru ctiones ſi cum aceto ſumatur. Pari pacto et lienoſis bonum eſt medicamentũ. Conſtat uero beta ex cõtrarijs facultatibus, eius em̃ ſuccus calidus eſt & ſiticuloſus, & uentrem ſubducit: corpus craſſum eſt, flatuoſum & frigidum, & concoctu difficile, & uentrem ſiſtit, ſi coctæ ſubinde aqua abijciatur, quo- niam cũ ea & nitri qualitas, quæ in ea ineſt, abijcitur. Betæ radix (quę grecè σεύτλόριζον uocatur) pituitam gignit, & craſſarum eſt partiũ, difficulterq́ concoquitur, & flatuo- ſa eſt, uentrẽ proritat, quam ſi quis combu- rat & melle ſubigat, eoq́ caput illinat, iam calueſcenti relictos continet capillos.

Braſſica (quæ græcè κράμβη dicitur) calida eſt & ſicca primo ordine, malumq́ ſuccum & melancholicum creat, oculorum aciem hebetat, & per cõtraria inſomnia ſomnum perturbat. Succus uero eius et ius aliquate-

nus

nus purgat, corpus autē eius uentrem sistit: propterea cum humidum uentriculum desiccare uolumus, cum modicè cocta fuerit, aquam abijcimus, & alteram calidam indimus: nihil enim frigidi, nec aeris nec aquæ, quæ bis coquit, tangat oportet. Brassica quidem æstiua peioris succi est quàm hyberna: locium cit, lumbricos tollit, & quæ ex uino fit crapulam discutit. Fertur & humiditate comparatam oculorum hebetudinē sanare: at si cū pingui carne coquatur, plurimā læsionis partem amittit. Flos eius quadam sua proprietate genitale semen corrumpit, fœminasq; concipere non sinit, si super uuluam imponatur: pulmonē uero lædit. Proditum quoq; est, si ante cætera cibaria sumatur, temulentiam prohibere: & eius succum cum melle sumptum, magnificè uocem iuuare: & si uulneribus imponatur, ea conglutinat, malaq; ulcera durasq; inflammationes sanat.

Bubula caro (hoc est græcè βόειον κρέας) multū nutrit, & qui ab ea gignitur sanguis supra mensuram crassior est, propterea his qui temperamento sunt melancholico, diuersos et melāncholicos morbos infert. Difficulter etiam cōcoquitur & redditur: sed si

conco-

concoquatur, abunde nutrit: et si cum ouilla carne comparetur, frigida est, sanguinémq; melancholicum gignit. Veruntamẽ huius carnis ius, uentris fluxus ex flaua bile compescit. Si quis uero eam comedere expetat, uel cogatur, eius lęsionem quę futura timetur, sic moderetur: cum aceto allijs & ruta intingat. Solis hæc calidos uentriculos habentibus confert, & his insuper qui ualde & continenter exercentur.

Butyrum (quod & sic gręcè uocatur) modicè & temperate calidum est, & nutrit: pectus & pulmonem iuuat, sputumq; efficit ut ex his facile educatͬ: & ad frigidas et aridas tusses confert. Si uero abunde quis utatur, uentres lubricat, quantóq; uetustius est, tanto est calidius: & quocunq; oleo magis nutrit, facultatémq; quæ ut digerat et discutiat habet, præsertim in tenellis mollibúsq; corporibus, et propterea parotidas et bubonas, hoc est, secundum aures et inguina tumores, illitũ sanat, in puerísq; dentionis dolores sedat. Veruntamẽ quãdoq;, cũ in uentriculo superfluitat, nauseam facit, et appetentiam tollit. Item in uentriculis calidis in flauam bilem conuertitur.

Buglosson urinam prouoritat, et sitim sedat:

ad iecoris morbos, huius caules si cocti uel crudi edantur, faciunt. A uiatoribus ex eo conficitur Zulapion, quod ualde utile est.

CAmmari (qui grecè dicuntur ἀστακοὶ) frigidi sunt et humidi: nutriunt quidē sed uentrem cohibent, uix'q; concoquūtur, præsertim magni, parui uero melius; et eorum caudæ quàm chelæ, hoc est, crura difficilius concoquuntur, et crassoris succi sunt: quare calidis cōdimentis condiantur, sic'q; apponantur, post'q; eos uinum uetus et rubellum potetur.

Camphora quæ nunc uulgò (græcè ἡ καφουρὰ) frigida est et sicca tertio ordine: est uero arboris Indicæ gummi, uel lachryma. Ferunt autem sub hac arbore centum homines adumbrari posse, tanta eius est magnitudo. Nascitur in montibus qui eo loci proximi sunt mari: lignum habet leue et ferulaceum. Vtilis uero est caphura morbis acutis, & capitis doloribus calore suscitatis, & inflammationibus, iecoris præsertim, sed frigiditatem inducit renibus et seminarijs uasculis, semen'q; ipsum cōpingit. Probatur caphura hoc pacto: superponatur pani calido, si humectetur, αὐθόδοτος, hoc est, non factitia est; sin minus, factitia est.

Cana-

Canabis ſemen(hoc eſt, κανάβου τὸ σπέρμα, quod et κανάβεως σπέρμα, et καναβούκοκος uocatur,hoc eſt,canabis granum)eſitatũ idem ferè nocumẽtum affert quod coriandrum. Si enim immodicè eſtur,ut illud deſipere facit. Folia uero arida pota,uti farina,aut magis pro potione horum farina expreſſa aut ſubacta,ebrietatẽ quandam hoſpitalem facit, et quæ haurienti minus ſentitur. Apud Arabas autem pinſitur ſeu exprimitur pro uino, & inebriat:deſiccat uero ſemen genitale ut caphora.

Cancri,uide infra Paguri.

Capparis calida eſt & ſicca ſecundo ordine: conſtat uero ex uarijs diuerſisq́; qualitatibus,amara uidelicet,qua mundat,purgat, ſcindit:acri,qua calefacit,diſcutit, extenuat: & aſtrictoria qua cogit & conſtringit:quapropter duros lienes,ſi quid aliud, iuuat:& ſumpta, & cataplaſmatis modo ſuperpoſita,cum aceto,uel oxymelite, menſes cit:et ad dentiũ dolores facit cum uino decocta & aceto. Cortex autẽ ualẽtior eſt circa hęc, folia uero & caulis & fructus imbecillior. Duritias autem ſtrumarũ,hoc eſt χοιράδων, id eſt,ſcrophularum ut uulgo dicimus,mollefacit, at ſuccus aurium uermiculos perimit,

mit, cum aceto uero posita, iecoris & lienis sepimenta & obstructiones discutit, lienémque sua quadam proprietate mirum in modum iuuat, et ischiadicos, hoc est, de coxendice laborantes: sed renes & uesicam lædit.

Capreæ (quæ grecè δορκὰς dicit̃) caro melioris succi est, quàm cæterorum agrestium animalium, et ad humanũ corpus quandã habet familiaritatẽ, humidísque et multas superfluitates habentibus corporibus prodest: item morbis colicis et comitialibus: sed uentrẽ morat̃, & neruis sua siccitate conducit.

Carabi, hoc est, locustæ marinæ, difficulter concoquunt̃, sed admodum nutriũt, salsique humoris et succi participes sunt, et si quidem sępius aqua dulci coquantur, uentrem cohibent: feruntque si horum testa combusta cum meraco potetur, renes calculosos purgare, multumque arenosi lotij educere.

Carides, uide infra squillæ marinæ.

Cardama quidem, quę à latinis nasturtia uocant̃, calida sunt et sicca, crassósque humores & pituitosos scindũt, propterea medicamentis quæ asthmaticos iuuant, miscentur, nam uehemẽter calefaciũt: sed horũ semen ad hos effectus ualidius est. Tradunt quidã, eum qui nasturtiũ esitauerit, sensu ac men-

te acutiorem fieri, uenerisꝛ; appetentiorem, & succum eius dentium dolori mederi.

Caricæ, quæ græcè uocantur ἰσχάδες, calidę sunt in primo gradu: pectus iuuant, et ad tusses faciunt, lotium ciunt, satisꝛ; nutriunt, corporis etiam bonum habitũ & parant & faciunt, & si ante cibos sumantur, uentrem ciunt, sed nisi celerius transeant, nõ bonum sanguinẽ gignunt: propterea si ad satietatẽ usq; crebrò sumant̃, scabiem gignunt et pruritũ. Cibus aũt probus est, et aduersus uenena medicamentũ, si cum nucibus uel amygdalis edantur. Renes etiam et iecur & lienẽ purgãt, aperiuntꝛ;, atq; ab omni oppilatione liberant: sed calefaciunt, sitimꝛ; inferũt, et his qui calidioris sunt temperaturę bilem flauã generãt: qua ex re qui huiusmodi sunt temperatura, statim post debẽt bibere saccarum cum aceto, hoc est, oxysaccaron. Coquant̃ etiam cum hyssopo caricæ, et in oxysaccaro ebulliant̃: sic enim longas tusses sanant, & pectoris uitia. Si uero super parotidas et cætera suppurantia apponant̃, mollefaciunt & digerunt, & præsertim in his quibus sunt carnes molliores: at si cum callicereo, hoc est, ut quidam existimant, fœnogręco & aceto coquantur, & super podagricorum

rum pedes ponantur, non parũ conferunt.

Carnabadion (hoc est, caros, uel careum) calidum est & siccum in tertio ordine: utile uero est ad concoctionem ciborum, & flatuum discussionẽ: stomachum firmat, uentrem sistit, lumbricos necat, urinam mouet, pituitam scindit, at bilem flauam in calidis corporibus gignit.

Casei (qui græcè τυροὶ) omnes mali, nam difficulter cõcoquuntur, et acidũ ructum faciunt, uentriculũq; spiritu ac uento replent, maleq; penetrãt. Sunt et pituitosi et uentriculo feruidi, suscipiũt enim à coagulo acrimoniã. Si uero inueteret, acrior & calidior fit, cõcoctuq; difficilior, succiq; peioris, et in renibus calculos gignit, estq; plurimum noxius: de crasso nanq; eius humore calculi gignuntur. Quare hic caseus fugiatur, cum nihil omnino boni habeat, quod ad cõcoctionem faciat, nec ad redditionem excretionémue, nec ad mictionẽ, nec ad bonũ succũ siue nutrimentũ. Minus utiq; malus est qui uetus non est, nec acris: melior uero recens: medius nanq; est inter ueterem caseum & lac ipsum, atq; ideo & melius concoquit̃ q̃ uetus, & melioris est succi, & in primis si mollis est ac laxus, nec fortiorẽ habens quali-

litatem, adeò ut modicè ſit dulcis, ſaliſq; mo dici, modiceq; ſumptus. Cõuenit uero ut cũ melle apponatur, quoniã ita citò reddit̃, prę ſertim ab his qui frigida temperatura ſunt præditi. Caſeus aũt uetuſtus, qui omnẽ dul cedinem amiſit, ac propterea friabilis et eua nidus factus eſt, peſſimus eſt: qui uero ſpon gioſus & rarus eſt & dulcis, melior cæteris eſt, pręſertim ſi nõnihil recẽs eſt, quales ſunt qui ex Paphlagonia afferuntur, huiuſmodi enim uentrem ciunt: uetuſtus aũt ſiſtit, præ ſertim ſi poſtq̃ aqua decoctus fuerit, aſſetur.

Caryon, uide in nuce.

Caryophyllon (quod & nunc uulgò ſic uocatur) calidum eſt ſecundo ordine & ari dum: ſunt qui in tertio ordine conſtituant: eſt aũt arboris fructus, ſuccurrit ſtomacho & hepati, & cordi. Nauſeam ſiſtit, quæ ab humiditate prouenit, ſed interanea lædit.

Carduus ſatiuus (qui gręcè κινάρα uocat̃) mali ſucci eduliũ eſt, et pręſertim cum dure ſcit: humorẽ uero biliosum gignit, ex χύλῳ, id eſt, ſucco qui fit ex ipſo, tenuẽ, et πικρόχολον, hoc eſt amarè bilioſum: quare ſatius eſt ſi recens ac tenellus edat̃: ſed et eius pars in terior, quoniam reliquo magis eſt tenera.

Caſtaneæ, quæ græcè τὰ κάστανα appellan tur,

tur, calidæ & ſiccæ ſunt primo ordine, multumq́ corpus nutriunt, tarde tranſeunt & concoquuntur, craſſumq́ humorem & capitis dolores faciunt, flatuoſæ ſunt et uentrē ſiſtunt. Sed ſi torreantur uel deſiccētur, multum nocumenti ponunt.

Carcini, id eſt, cancri, qui paguri dicũtur, in p litera ſcribentur.

Cepæ, quæ gręcè τὰ κρόμμυα uocãtur, calidæ ſunt ſecũdo gradu, humidę uero tertio. Harum quidem ſubſtãtia craſſa eſt, lotium ciunt, ſemen genitale gignũt, et ſi ante cibos edantur, appetentiã ſuſcitant, ſed capitis dolores faciunt, et ſtomacho officiũt, mentisq́ ut quidam aiunt λογιστικὸν, hoc eſt, rationalem partem lædunt. Si uero coquantur, plurimũ malignitatis deponunt, utiliaq́ fiunt & ad pectoris aſperitates et tuſſes. Hæmorrhoidas ſi ſuperponantur, aperiunt: & cum aceto ſi liniantur, uitiligines, hoc eſt ἀλφοὺς, mundant: quæ tametſi craſſæ ſubſtãtię ſint, ipſæ humores tamen craſſos & glutinoſos extenuãt, ſed uentriculũ inflant: ſi uero quis crebrius his utatur, in lienis uitia incidit.

Cephalus, qui et græcè ſimiliter uocatur, præ cũctis piſcibus aquis fluuialibus et marinis gaudet: difficulter cõcoquit̃, nec bonus

est stomacho, pituitam enim gignit, præsertim fluuialis. Pelagius aūt et qui in alto mari degit, non adeò difficulter cōcoquitur, succiq́ melioris est, tenuiorem tamen sanguinem imbecilliorem q́ gignit.

Ceruorū carnes (hoc est græcè, τὰ τῶν ἐλάφων κρέα) mali succi sunt & difficilis concoctionis, & bilem atram gignūt. Oportet aūt eos qui uenātur æstatis tempus obseruare, quod uidelicet eo tempore uiperis ac serpētibus cerui uescant̃, atq́ ideo siticulosi fiunt: at hi suapte natura norunt, quod si aquā ante illorū cōcoctionē hauserint, intereūt, propterea sitim tolerāt, eaq́ incendunt̃. Ceruorum igit̃ carnes eo anni tēpore sumptę uirosæ sunt, ac ualdè noxiæ: & idcirco cauendū ne eis æstate uescamur. Per hyemē uero tutius sumunt̃, meliusq́ cōncoquunt̃ propter interiorem caliditatē: sed si non probe digerantur, crassum humorē gignunt, iecurq́ & lienem obstruunt et sepiunt. Quinetiam dicitur, si crebrius & sine modo absumantur, corpus tremulum, et quod non consistat, facere. Medulla uero & pingue ceruorū duritates carcinomatū discutit & mollefacit, si superponatur. Cornu autē ceruorū frigidū est & siccum, quo domos suffiunt quidā, ut

serpentes

ſerpentes pellant, & ad ſtrangurias & obſtructiones utunt̃, & ad pellendos è uentre tineas ac uermes: ſed enim hoc pulmonem lædit. Ferunt etiam, quod ſi à difficulter pariente ſuperferatur, iuuamẽto eſſe. Sanguis uero ceruinus deſiccatus & tritus ſumptus, à uenenatis beſtijs morſos iuuare dicitur. Si autem cerui genitale ſimiliter deſiccatum et lima in ſcobem redactum cum uino potetur, morſibus uiperæ ſuccurrit.

Ceraſia, quæ & ſic græcè, frigida ſunt & humida, maliq́ꝫ ſucci: uentrem ſubducunt, ſtomacho parum idonea, humidũ uentriculum lædunt, præſertim cum matura non ſunt: ſed calidis & ſiccis uentriculis & temperaturis proſunt. Gummi autem arboris cum uino ſumptum, calculoſos ſanat.

Ciceris (quod græcè dicit̃ ἐρέβινθος) omne genus calidum eſt et humidũ primo ordine, & difficulter cõcoquit̃, & ſuperfluitates gignit, uentremq́ꝫ ſtimulat, magisq́ꝫ q̃ꝫ faba nutrit, ſed aperit, purgat, & mẽſes educit, & quid ſalſæ & dulcis qualitatis habet: ſed ſugine quidem uentrem cit, dulcedine uero lotium: inflationes quoq́ꝫ facit, & lac gignit, mundatq́ꝫ. Nigrum uero cicer medicamẽti uim habet aduerſus uenena, & maximè lo-

tium cit, & frangit calculos renũ & uesicæ, quod aliud legumẽ nullũ æquè facit, & præcipuè nigrum & paruũ, & eo etiam magis eius ius, quod tamen uesicæ morbis et ulceribus supra cætera legumina officit. Cicer uero rubrũ calidius est q̃ album, & crassiorem gignit humorem. Cicer utiq; omne cit lotiũ, madefactumq; aqua noctu et sumptũ tineas seu lumbricos eijcit: sed qui sumpsit sex horas ieiunet oportet, & si huius cataplasma parotidibus imponatur, mollefacit et discutit tumorem. Ciceris insuper farina aceto subacta illita scabiem sedat: eius etiam ius arcuatos, hoc est, ictericos iuuat, lotium album reddit: oportet uero neq; ante cibũ neq; post his uti, sed in medio. At si cicer nigrum cum raphano & apio coquatᷣ, iusq; illud cum oleo amygdalarũ, quod amygdalelæon Græci uocant, sumatᷣ, ualdè purgat, & renũ et uesicę calculos pellit. Si uero cum faba sumatur, bonam habitudinem & pinguem carnẽ facit. Dicitur & hoc de cicere: si quis podagricus, hoc est, de pedibus laborans, cicer nigrũ coquat, quoad quasi cruor cogatur, cum pari modo despumati mellis mistum tres dies cõtinuos sumat, multum iuuari, libra uel obolo uno singulis diebus sumpto.

ſumpto. Viride uero cicer inflat, difficulter cõcoquitur, malumq́ꝫ, ut quidam aiunt, colorem facit.

Citra ſiue citria, quæ & mâla medica uocantur, horum quidẽ cortex calidus eſt & ſiccus tertio ordine diſtento, caro autem frigida & humida primo; quod autem intus eſt acetoſum, frigidũ et ſiccum tertio, at uero ſemen calidum & ſiccum ſecundo. Caro quod difficulter concoquitur craſſamq́ꝫ pituitam gignit, propterea cum melle conſueuit eſitari. Cortex autem ad cibariorũ concoctionem facit, & ad melancholicum humorẽ, & quę ex eo fiũt triſtitias. Stomacho quoque bonus eſt ſi quis eo modicè utatur: cum autem pręter modum ſumitur, difficulter concoquitur; qui uero cum melle conditur διακιτρίον uocatus, uentriculũ calefacit, & eius humiditatem eĳcit, & cibos concoquit; qui uero non conditur, difficulter concoquitur. At ſemen medicamentũ eſt contra uenena & uenenatorũ morſus, præſertim ſcorpionum, & potum & ſuperpoſitũ. Menſes etiam educit, ſed embryonem in matrice necat. Acetoſum autem quod in his eſt, flauã bilem ſedat. Mirum quid eſt, ſi panis calidus ſuper citria ponatur, ſtatim

putrescere facit. Ferunt etiam, quod qui eo per noctem utatur, oculorũ obliquitatem contrahit.

Cinamomũ (quod & græce similiter uocatur) quod optimum est tertio ordine calefacientiũ & desiccantium est; quod autem minus bonũ est, secundo ordine est. Valde quidem extenuat, nihilq́ʒ est quod sic desiccat, ex his quæ calefaciũt, quemadmodum cinamomum: stomachum enim purgat, & ad tusses humiditate conceptas facit: uentriculũ nanqʒ calefacit, et iecur capitisq́ʒ & uentriculi humiditates desiccat. Optimũ autẽ est cinamomũ quod musulon uocatur, hoc est, quod de Musulo ciuitate aduehit̃. Sunt uero cinamomi species septem, quæ à locis ubi gignũtur denominantur, de quibus dicere pręsentis nõ est instituti: stomacho quidem omnes bonæ sunt, cibariaq́ʒ cõcoquũt & pituitã extenuant, aperiendi uim habẽt, lotium ciunt, mensesq́ʒ & embryonem eijciunt, si potẽtur, uel cum myrrha pudendis admoueantur, contraq́ʒ uenenatorum morsus & uenena antipharmacũ est: uitiligines tollit si cum melle perungatur: & ad aquam subtercutem, & ad refrigeratos renes facit: propterea qui sunt frigida & humida temperatura,

peratura, hoc domesticis suis cibariјs commisceant; uesicam tamen offendit.

Colũbulorũ caro uel pullorũ columbarũ (hoc est grȩcè περιστεροπούλων σὰρξ) calida est & humida & superuacanea, hoc est, superfluitatis multæ, & præcipue domesticorũ, et sanguinem crassum & calidum præter modum gignit, atq; ideo nonnunquam febres facit, & frigiditate dolentes renes iuuat, seminiq; genitali & sanguini adijcit, caput uero & oculos lædit. Ferunt etiam, quod si nimium usurpetur, leprã gignit. Sunt quoq; per uer et autumnum meliores columbuli, quàm qui per æstatem & hyemẽ nascunt.

Conaria, uide nuclei pinei.

Coriandrũ (græcè modo κολίανδρον, modo κορίαννον, modo κόριον uocatur, frigidum est primo ordine, siccum autem tertio: stomacho bonũ est & salubre: cibaria tandiu in stomacho retinet, donec probè concoquantur; tostum uero igni uentrem sistit, calidas temperaturas & inflammationes iuuat, sanguinisq; fluctiones si potetur sistit, & si tritum superponatur; cum uino autem si potetur, tineas uel lumbricos pellit. Plurimus quidẽ huius & sine modo usus amentiam facit, & ipsius succus si potetur, uenenum

num est, & perimit, hi nanque uocem amit- tunt, & desipiunt.

Crocus (quod & latinè crocum dicitur) secundo ordine calidus est, & primo siccus, tametsi eum nonnulli calidũ esse tertio gradu dixerũt: stomacho bonus est, ciborumque concoctionem efficit: aperiendi uim habet, pituitosa uitia & ueternosa, hoc est lethargica sanat: uim etiam discutiendi habet, uenerem uero stimulat: & intestinis utilis est: ad spiritusque difficultatẽ facit: nam si quis modicè utatur, facilem respirationem, & bonũ colorem habebit: si uero sine modo, pallorem cõtrahet, & capitis dolorem, & minus cibaria appetet. Sed si cum opio & lacte & rosaceo pedum dolores perungantur, summopere prodest, superpositis betæ folijs. Si quis uero eius tria hexagia sumat, risu incessabili corripiet, nec ante cessabit, quàm pereat, hoc enim mortẽ præcedit. Dicitur etiã quod si cũ fermento subigatur, nucisque magnitudine mulieri post partũ detur, χορίον, hoc est, secundas eijcere.

Cucumis, uide suprà Anguria.

Cucurbita (quæ grçcè uocatur κολόκυνθα) frigida est & humida secundo ordine: sed probè concoquitur, succique boni est, parum

uero

uero nutrit, ſitim ſedat, lotium cit & uentrē calidisq́ꝫ & ſiccis temperaturis prodeſt, uentriculi quocꝫ & iecoris inflãmationes ſedat, pituitoſos uero lædit, colicosq́ꝫ morbos, & ſi malos humores in uẽtriculo repererit, ab his corrumpit, & mali ſucci fit: ueneris appetentiam diſcutit, ſemẽq́ꝫ genitale minuit, & ſanguinem tenuem gignit. Pectori uero & pulmoni, & ueſicæ prodeſt. Succus quidem ramentorum eius ſuper aures cum roſaceo poſitus, prodeſt earum inflammationibus: tota uero cataplaſmatis modo adhibita, calidas inflammationes refrigerat.

Cydonia (quæ & ſic grecè, noſtri etiam cotonea mala) frigida ſunt primo ordine, ſicca uero ſecundo: ſtomachum aſtringunt & corroborant, uentrem morantur ſi ante cibum ſumantur, urinam prouocant: ſi uero ad ſatietatem edantur, difficilis concoctionis fiunt. Quæ dulcia ſunt minus aſtringunt, quæ autẽ acria, magis: uomitum compeſcunt. Si uero poſt cibum ſumantur, uentrem ciũt: ſed in quibus imbecilla eſt uis uẽtris cohibendi & ualida excernendi, eo magis plus nutrimenti ſumant. In potu autem ſi dentibus mãdentur ac tractentur, uini fumũ uaporémue caput percutere nõ ſinunt:

Si

Si qua uero (ut fertur) prægnans crebrius
cydonia mala comedat, filiũ faciet ingenio
ſum ac induſtrium. Quod autem ex ijs fit
cydoniatum nuncupatũ, ſtomacho bonũ
eſt, et iecur confirmat ac corroborat.

Cuminũ (quod græcè κύμινον uocamus)
calidum eſt & ſiccum tertio ordine, quidã
tamen in ſecundo reponunt: lotium cit, fla-
tus, & eos præſertim qui ſunt in ſtomacho,
diſcutit: ſi uero per ſe potetur, pallorẽ creat,
ſanguinis fluctionem compeſcit, etiam ex
naribus: item uehementem menſium fluxũ
cũ uetuſto oleo ſi potetur, uel ſuper ueren-
da ſi ponatur. Deſiccat quidem ſtomachũ,
& igni toſtum et aceto irrigatũ uentris hu-
midas fluctiones ſiſtit: tritum ſuper mãmã
lactis coagulatione turgentẽ poſitũ ſanat.
Si uero cum uino potetur, cõtra uenena et
uenenatorum morſus medicamentum eſt.
Dicũt autem nimiũ huius uſum calculos in
renibus gignere, ſuffitũ uero culices pellere.

DAmaſcena (quæ et δαμάσκηνα à Græ
cis uocãtur) frigida et humida ſunt ſe-
cundo ordine: iuuant habentes uentriculũ
calidum et aridum, uentremq́ ſua humidi-
tate et glutinoſitate ciunt, præſertim quæ ſa
tis nigricant, uerum minus ſtomacho con-
ferunt:

ferunt: at ſi arefacta ſint, non adeò lædunt, inappetentiam tamē faciunt, et capitis dolorem, pituitoſis præſertim, & non nutriunt. Damaſcena quidem alba difficulter concoquuntur, minusq́ue uentrem ciunt: quæ uero lutea ſunt ac cerea (ut quæ à Græcis ὠχρὰ dicuntur, ſic uertamus) & magna, craſſum humorem gignunt, & difficilius quàm cætera concoquuntur: oportet uero ante reliqua cibaria ea ſumere. Quæ autem auſtera ſunt & acerba ac immatura, uentrem morantur. Damaſcenorū autem ius ſeu decoctum ſi potetur, acutarum febriū inflammationes lenit et iuuat, gingiuarum quoq; exanthemata & ulcuſcula, ſi ore contineatur, ſanat, malam inſuper temperaturā calidam, uentrisq́ue conſiſtentiam. Succus autem arboris eius, id eſt ὀπὸς, extenuat et ſcindit, atq; ideo pleriq; aiunt, ſi cum uino bibatur, calculos frangere. Pulmonē etiam & pectus iuuat, lienem uero lædit. Succus hic quidē melior eſt qui ex uetuſta arbore gignitur.

FAbæ (quæ à Symeone φάβατα, & κύαμοι dicuntur) ſiccæ quidē & frigidæ ſunt in primo ordine: uirides uero ac recentes frigidæ ſunt et humidæ, carnemq́ue gignunt non aſtrictam neq; denſam, ſed mollem & laxam

laxam: inflant, & corpus totum distendunt, præsertim cum quis non assuetus his uescitur: decoctæ uero seu frescæ non parum de inflatione deponunt, & aliquatenus abstergunt, mundantúe. Harum autem lomentũ, hoc est, farina, sordes corporis abstergit & emundat, atq; ideo non multum in uentriculo moratur, uti faciunt cæteri succi crassi glutinosiq́;. Recentes quidẽ fabæ si sumantur, cõmunem reliquorum fructuum rationem habẽt, quos post cibaria apponimus: humidius enim alimentũ corpori inferunt, et non modo ad intestina, uerumetiam ad omnem habitudinem. Sanguinem utiq; nõ malum gignũt, ut Galenus ait, nec superiores partes uentriculi inflationibus, quemadmodum cætera legumina, uerum inferiora caputq́; grauant, & unà corpus delassant.
Decoctum fabarum si hauriatur pectus lenit, sed cum aceto sumptum uentrem sistit. Recentiores medici malum succum habere fabas arbitrantur, hac coniectura ducti, quod bestiolas quasdã gignãt, quę omnino ex putredine ac sordibus quibusdã humescentibus nascantur. Qui autem hęc corroborant, fabas tradunt non solum mentem perturbare, sed & aciem ingenij hebetare
eorum

eorum qui diutius in locis ubi plurimę pro
ueniũt uersantur, ea uidelicet causa, quoniã
mali uapores & ferè pestilentes ex his red-
duntur, qui quaqueuersum aerem infici-
unt & corrumpunt, qui continenter illatus,
cerebri temperaturã subuertit, qua subuer-
sa infectaq́ꝫ, rationalis facultas ac uis hebe-
tatur. Aiunt etiã earum succum insomnia
turbulenta & nõ uera facere, atqꝫ ob id Py-
thagoreos à fabis abstinere, etsi ij alias ple-
rasqꝫ causas afferunt cur ab his abstineant,
quæ hoc loco nõ est cur dicantur. Ferunt et
harum decoctum pectus lenire, calculosq́ꝫ
in renibus et uesica ne gignãtur prohibere:
item proprietate quadam destillationes à
capite in pectus ne defluant auertere, quæ
tusses uehementes suscitarẽt. Galenus utiqꝫ
has ait, tanqꝫ non mali succi sint, nec obstru
ant, sanitatẽ conseruare. Sunt præterea qui
scribant, si fabæ coquantur, pedibusq́ꝫ im-
ponantur, horum dolores abunde sedare.
Fici (qui gręca uoce σῦκα appellant) primo
ordine calefaciunt intẽto, desiccãt uero me-
dio primi, nutriuntq́ꝫ abunde, nõ quidẽ ad-
strictam & robustã efficiunt carnẽ, ut panis
& caro, sed mollẽ & laxam, simulq́ꝫ uento
uentriculũ complẽt, nisi probe cõcoquant,

Minus utiq; q̃ cętera poma sunt mali succi, & uentrē ciunt, & facile exeunt, satisq; mundant ac purgant, & perinde si edant̃ de renibus harenulas educunt: cum autē maturæ sunt, nihil fermè obsunt, proximeq; ad caricas acedunt, multaq; cum illis bona et utilia habēt. Malū hoc tantū in illis est, q̃d sanguinem nō ualde bonū gignunt, unde & pediculi gignuntur. Vtiq; post has cibi, qui extenuent, inferantur. Gal. uti ipse ait, cum frequētius propter poma lāgueret, ab octauo & xx. anno ad senectā usq; ab his abstinuit, tantū ficus & uuas mensę adhibēs, neq; has sine mēsura. Ait etiā, quod quicunq; amicorum suæ paruere admonitioni, uti à pomis abstinerent, sine morbis fuisse. Ad hæc, fici pectus et pulmonem iuuant: aiunt insuper contra uenena medicamentum ficos esse, eas singulis diebus ieiunus si quis sumat.

Fœniculū (quod μάλαθρον Symeon, alij cū Disc. & Gal. melius μάραθρον uocant) adeò promptè calefacit, ut sit in tertio ordine calefacientiū, desiccat uero nō similiter, sed primo ordine, et propterea gignendo lacti efficax, quod non faceret si ualenter exiccaret: qua eadem ratione suffusis remedio est, prouocat urinam, mulierum mēses educit. Est

& alte-

& alterum fœniculũ agreſte, quod ob magnitudinem hippomalathrũ uocant, quod & radice & ſemine ſuapte ui, quàm domeſticũ, deſiccandi uim habet maiorẽ, & ideo, ut mihi uidetur, nonnihil uentrem ſiſtit. Non eñ illi manifeſtæ aſtrictionis ſatis ineſſe uidet̃.

Fungi (qui græcè à Symeone μύκητες & ἀμανίται uocant̃) frigidi ſunt & humidi ſecundo gradu, humorẽq; frigidum & glutinoſum gignunt, ægréq; concoquunt̃. Quidam uero ex his uenenati ſunt, & cynanchas quadã ſua proprietate faciunt, & utiq; ſynanchas, hoc eſt, anginas: propterea eos eſſe oportet cõditos acerrimis aromatibus, hiſq; unà coquere pira: quod ſi diligenter fiat, omnis fungorũ malignitas depellitur, abigiturq;. Verũ per hyemẽ potius quàm per æſtatẽ edunt̃, quoniam uentriculi eo tempore calidiores ſunt, & ſomni longiores, qui horum concoctionem adiuuãt: quum uero non probe concoquuntur, iecur & lienem obſtruunt, frigidóſque humores gignunt. Si quis uero caſu aliquo uenenatos abſumpſerit, quamprimũ melicratũ cũ aqua tepidum, et parũ nitri potet, & ſanabit̃.

GAllinę. hoc ſequẽs caput græcè talem habet titulũ, περὶ ὀρνίθων, ἤτοι ἀλεκτορί-

δλων, καὶ τῶν ὀρνιθοπούλων, hoc eſt, de auibus ſi
ue gallinis & pullis gallinaceis.

Gallinarũ pulli qui dicunt̃(hoc eſt, ὀρνιθο-
πούλων) caro facilis concoctionis eſt & bo-
ni ſucci, & in primis gallinarũ quæ ouum
ędere cœperunt: ſecundo autem loco ſunt,
quo ad bonum ſuccũ, attagenæ, ſed magis
nutriunt, & præſertim ſi præpingues ſint:
nam hæ corpus madefaciunt, et ocioſos iu-
uant, coloremq́ bonum comparant, et ge-
nitali ſemini adijciunt, & cerebri ſubſtan-
tiam augent, et in primis horum cerebella.
Cerebrum quippe abũde nutrit: & idcirco
aiunt, quod his qui leuiori ingenio ac mẽte
ſunt, prodeſt: qui autem gallinaceã carnem
eſitauerint, non ſtatim lac acre ſumant, quo
niã obſeruatũ eſt colicos morbos inde fieri.
Quæ uero uocant̃ ornithopula (hoc eſt, ut
F. Caluus uir doctus interpretatur, gallina
rum trunculi et pedes, ut ego uero, pulli gal
linacei) facilis concoctionis ſunt, et tempe-
ratum bonumq́ ſanguinẽ gignunt, nec ual
de tenuem, nec ualde craſſum. Proſunt au-
tem minus ſe exercentibus et ocioſis, & his
ſimul quibus facile obſtruũtur meatus: his
inſuper qui ſtomachum calidum habent,
unaq́ uentrem ciunt.

Garus

Garus (græcè et latinè dicit̃, masculo scilicet et neutro genere) calidus est primo ordine, siccus uero secundo, pituitãq; et crassos humores scindit inciditue, mediocriterq́; uentrẽ cit, eiusq́; superfluitates expellit, uerum sitim facit: qua causa qui sumunt, rosaceo melle inspergũt: nõnulli et garo utũtur ad ea quæ extrinsecus putrescentia sunt ulcera. Genista, uide Spartum.

Git seu nigella (à Grȩcis μελάνθιον uocatũ) calidum est et siccũ tertio gradu. Extenuat uero, uentrisq́; tineas seu uermes necat, uentos discutit, pituitã scindit, et ad orthopnȩas & rheumatismos facit, si odoret̃, præsertim calefactũ. Dicit̃ aũt, si terat̃ et aceto subigat̃, & super uentrẽ ponat̃, etiã sic tineas necare, & ita si cũ melle fermentet̃, et cũ calida aqua hauriatur. Liquefacit et calculos in renibus & uesica, et urinam cit, et menses subducit. Est & antipharmacũ contra uenena, si quis ipsum ieiunus assumat.

Gobius piscis (qui græcè κωβιὸς) littoralis est tam arenosi littoris, q̃ saxosi: boni succi est, facilisq́; concoctionis. Qui uero in ostĳs fluuiorũ uel in paludibus degit, nõ boni succi est, nec concoctionis facilis. Huius quidẽ piscis ius uentrem subducit, assus autẽ sine

ſale et comeſtus, dyſenterias et lienterias, & τὰς τεινεσμώδεις προθυμίας ſanat, hoc eſt (ut quoquo modo exprimatur) inania egerendi deſideria cum dolore facta.

Gruum carnes (quæ græcè dicuntur γεράνων σάρκες) calidæ ſunt, ſiccæ et neruoſæ, ſeu fibroſæ: & ideo poſt duos dies ꝙ iugulatæ fuerint, eas eſſe oportet. Sanguinē quidem gignunt nō modice craſſum & melancholicum. Harum uero ius uocē clarificat, & ſemini genitali adijcit. Sunt qui tradant, ſi harum medulla & fel cum zambacelæo, id eſt, oleo baccarum oliuæ miſceatur, memoriæ lapſui prodeſſe. Sunt & qui harum etiam felle ad oculorum morbos utantur. Sed enim & pingue illud, quod cū coquuntur hæ, ſuperfluitat, ſi auribus inſtilletur, ſurditati mederi creditur. Tum et harū pinguedine ſcyllitico aceto ſubacta in balneo, ſi lienis durities perungatur, ſoluitur. Hoc autē uolucris genus omnē terrarum orbem peragrat, nec diu in eadē regione permanet.

HOedorū carnes (τὰ τ̃ ἐρίφων κρέα) facilè cōcoquunt̃, et modicè nutriūt, ſanguinemq́; tenuē et humidū gignūt: calidas etiā et ſiccas habitudines ac tēperaturas iuuant. Sūt uero meliores, meliorisq́; ſucci, qui nec nimis

nimis tenelli ſunt, nec nimis natu maiores. Nam qui ſex menſes excedũt, nõ hœdi proprie, ſed capellę uocantur, hoc eſt, αἶγες. Pyrrhi autẽ, id eſt, ruffi & glauci, cæteris meliores ſunt, ſed colicis morbis nocent. Aiunt quoq;, quod ſi pulmo eorum ante potum edatur, ea die temulentiam auertere.

Hædyoſmon, hoc eſt, mentha, de qua in litera M agendum.

Hyſca piſcis, id eſt, porculus, uide infra in ea dictione.

INtybũ frigidũ eſt primo gradu, et humidum eodem ordine. Stomacho bonũ eſt cum aceto, ſi quis utatur cocto: ſed aluum ſiſtit, habetq; aperiendi uim, ut nullũ aliud olus: ſanguinis feruorem ſedat, & iecinoris inflammationes diſcutit, ictericũ morbum diſſipat, & ſua quadam proprietate iecur corroborat et confirmat: ſomnũ modice inducit. Tradũt uero quidam, poſt ſanguinis miſſionem per uenã, uel per cucurbitulas, cum aceto ſi quis utatur, ipſius iecinoris ſanitatẽ conſeruare. Veneris quoq; ſtimulos auertit, ſemenq; ijs genitale minuit, qui frigidã habent temperaturã. Eſt inſuper utile cum ſanguis excreat̃. Huius deniq; decoctũ ualde iecori utile eſt. Semen uero febres ex

flaua bile factas disiĳcit, at spleni nocet.

LAc (quod græcè uocat γάλα) ex tribus substantiĳs constat: ex ea quę serosa est, quæ tenuis est, et mūdificat, uentrē'q; subducit, si quis decoquat, & excernat uel percolet. ex caseosa quę crassior est, et uentrē sistit. & ex butyrosa, quæ medio est ordine & tēperatura inter serosam & caseosam. Lac ergo omne quod plus seri cōtinet, melius est: quod uero plus casei habet, noxiū est: nam iecur & renes obstruit, calculos'q; gignit. Si autē cum lapillis qui sub aquis concresunt, qui gręcè κάχληκες uocantur, optimū fit medicamentū, quod ad dysenterias, & ad uentris acres destillationes facit, tabescentes'q;, hoc est, phthises iuuat, & hecticos, siccas'q; tusses. Lancinamenta etiā de ueneni potione, & quæ in urinæ meatu fiunt, compescit. Lac autem optimū est ex sano animali, nō nimis pingui, nec nimis macilento, quod'q; recēs mulctū sit. Quod uero diu postq̄ mulctum fuit sumitur, quāto diutius, tanto peius est. Oportet quoq; lac modicè dulce esse & reliquorū saporū expers, ad hæc & albū esse. Ad oculorū itē acres destillationes conuenit. Corpus etiā madefacit, si probe cōcoquat, bonū'q; habitū ideo facit, pulmoni'q; et pectori

pectori utile est. Ventriculũ autẽ præsertim humidũ lædit, & caput, ut ait Hippocrates. Lac caput dolentibus exhibere, malũ: facile enim mutatur, & sæpe in uentriculo coagu latur. Offendit prȩterea dentes & gingiuas, atq; idcirco qui dentium debilitate laborãt, antequam lac hauriãt, os ipsum melicrato cum uino perluant.

Ladanum calidum est secundo ordine, extenuat, & modicè mollit, discutit & dige rit, habet & nõnullam astringendi uim, pro pter quam defluentes capillos confirmat.

Lactuca (quam Symeon μαρούλλιον & θρι δακίνην uocat græcè, alij uero μαρούλιον) frigi da est & humida in tertio ordine. Hoc olus cum estur sitim sedat, somnum inducit, sed neq; difficulter concoquitur, quemadmo- dum cætera olera, modiceq; uentrem prori tat, nec noxium sanguinem gignit, non per fectè tamen bonum. Calidis uero uentricu- lis prodest: uerum si ad satietatẽ edatur, cor poris debilitatem facit: uisum hebetat, & ad res uenereas minus procliuè corpus reddit. Semen lactucæ potũ gonorrhœan, hoc est, seminis fluxũ sistit. Si in aqua rosacea con- teratur, & non dormientis temporibus im- ponatur, somnũ inducit. Lactucæ aũt usus

uitent qui ſanguinem expuunt, et qui aſthmatici, hoc eſt, ſuſpirioſi ſunt: item qui pituitoſi, quiq; liberis operam dare cupiunt. Nam, quemadmodum aiunt, nõ ſolum minuit genituram, ſed etiam eam penitus tollit: decocta uero cum ſeſamino oleo ſi edat̃, ictericis ſuccurrit. Aſſimilant quidã lactucæ frigiditatem humiditatemq;, cum frigiditate aquę fontanę, atq; iccirco ad febres perardentes utilem eſſe aiunt. Dicitur etiam nocumentum quod ex aquarũ mutatione fit auertere, ſi præſumatur. Lactucæ præterea ſuccus ſi abunde ſumat̃, uenenatus eſt, & perimit.

Languria, de hac in anguria actum eſt.

Lens (à Græcis dicta φακὴ) frigida eſt primo gradu, ſicca uero ſecundo. Craſſum aũt ſuccum habet, uimq; auſterã, qualitatemq;. Si quis ergo in aqua coquat, & eam cum aqua & oleo, & ſiræo, id eſt, muſto cocto, & ſale miſceat, potionem faciet diachoreticã, hoc eſt, ut puto, quæ uentrem ſubducat. Si uero bis coquatur, uentriculũ & ipſius deſtillationes ſiccat. Inducit aũt ſtomacho firmitatem & inteſtinis, & uniuerſo uentri, & ideo utilis cibus eſt cœliacis & dyſentericis Si uero ſine cortice, et fracta cocta ſumatur, non

nō adeò astringit, sed magis nutrit, cum tarde transeat, & crassi sit succi: non tamen adeò siccat, ut antè dixi. Qui uero hac crebrò uescuntur, elephantem morbum quem uocant, cōtrahunt, & cancros, & durities, hoc est, scirrhos, & neruorum dolores uidelicet, et atrę bilis affectiones. Aptus enim est crassus & siccus sanguis, melāncholicus fieri succus. In quibus igitur malus quidā habitus aquosus est in corpore, his duntaxat utilis est hic cibus, uti aridis & squalentibus ac situosis, id est, αὐχμώδεσι, noxius est. Et eodem pacto sanam oculorum aciem nimio plus siccando, hebetat, è contrario uero sanat. Neq; etiam utilis est ad purgationes menstruas, quoniam crassum ac difficulter profluentem sanguinem gignit. Ad hæc ueneris appetentiā, ac semen genitale extinguit, atq; ideo castè uiuere uolentibus maximè conuenit. Facit & mala & difficilia insomnia, propter melancholicos qui ex ea fiunt humores. Si uero cum mentha coquat̄, plurimū inflationis deponit: nonnulli & betā huius rei gratia iniiciunt, eo quo decoquuntur tempore. Lens uero probè decocta & trita, si super uulnera, quæ iaculo uel sagitta facta sunt, imponat̄, sistit sanguinis fluxum.

Paruæ uero & minoris lenticulæ decoctū, si sumat̃, difficultatē partus soluit, ut etiā si in auribus instilletur, earū purulentiā sistit.

Leporum carnes (hoc est, ut græcè dicitur, λαγωῶν κρέν) his qui corpus arefacere uolunt, sunt ualde utiles. Qui uero aridiorem habitudinē habent, minus conferunt, crassum enim & melancholicum sanguinem gignunt, sistuntq́ uentrem, urinamq́ proritant. At si probe concoquantur, probe & nutriunt. E contrario obstructionem iecori ac spleni efficiunt, pulmoniq́ nocent, & uigiliam afferūt. Leporis uero coagulum ad biliosas stranguriās & uomitus facit, & ad uenenatorū morsus: conceptum uero prohibet, si post mensium purgationē sumat̃. Ferunt etiam, si fœminæ leporis pudendū terat̃, et cum uino à muliere bibatur, id pręstare ut cōcipiant, si statim post eius haustū cum uiro iaceat. Aiunt item si leporis cerebrum assatum sumatur, tremulos iuuare.

Lilium (quod græcè κρίνον dicit̃) suopte temperamēto calidum est, odoratum uero conducit frigido capiti. At oleum quod ex ipso paratur, uim habet discutiendi & emolliendi. Quidam & huius radice utuntur ad ulcerum curationem.

Locuſtæ marinæ, ſuprà carabi.

Lolium (græcè αἶρα & zizania) calidum eſt & ſiccum, proximũ tertio ordini. Vim uero habet iridi propè æqualem.

Lupus piſcis (qui græcè nomen habet λάβραξ) proximus temperamẽto eſt cephalo. Hic enim ſanguinem tenuem gignit & pituitam, ueruntamen quia ſuauis eſt, cephalo ſanior.

Lyciſca piſcis, uide porculus.

MAla, græcè μῆλα uocantur. In malis multa eſt differentia: quæcunq; enim aſtringunt, frigidum habẽt & terreum ſuccum: quæ uero acria ſunt, frigidum quidẽ, uerum tenuem illum habent. Medij autem temperamenti ſunt dulcia, quę ad caliditatẽ magis uergunt. Aſtringentibus ergo malis uti conuenit, quoties ob diſtemperantiam calidam uel humidã, male affectus eſt uentriculus: huiuſcemodi enim mala uentriculum cõpeſcunt. Acria uero exhibẽda ſunt, quoties in uentriculo humor craſſus, nõ tamen ualde frigidus fuerit collectus: incidunt etenim hæc, & infra ſubducunt. Dulcia autẽ his danda qui frigidũ uentriculum habent, his enim conueniunt, & ſimul his qui à uenenatis morſi fuere. Mala certè om

nia

nia quadā peculiari proprietate neruis nocent; nocent & quæ nō matura sunt. Dicuntur & lapidem seu calculum gignere ijs qui ad satietatem ijs utuntur: uerum utilia sunt ad lipothymias, hoc est, ad animi deliquia, & cordis debilitatem.

Mala punica, quæ & granata, (à Græcis ῥοιαὶ uocata sunt) frigida sunt & humida. Horum aūt quædam dulcia sunt, quædam acria, quædā mixti saporis. Dulcia quidem pectus iuuant, succiq; boni sunt, & nōnihil caloris habent: acria uero urinam ciunt, & ad morbos flauæ bilis, & ad uentriculi & iecoris calorem faciunt. Prosunt & plurimū ad stomachi lancinationes, quæ fiunt propter malos humores. Succū aūt cum farina polentáue, καρδιαλγοῦσι, hoc est, cor uel stomachū dolentibus, Hippocrates propinari iussit. Nuclei uero succo magis mundant. Dulcis granati quidē succus & acris simul potus, uentrem cit, et flauam euacuat bilem sine molestia, uentriculumq; roborat. Succus aūt acris cum melle oculis illitus, acutū uisum reddit, præcipuè si inueterauit. Grana uero, hoc est, cocci acidorum punicorū, si cum cibis sumantur, superfluitates in uentriculum defluere non permittunt. Succus

aūt

aũt acidi ipſius punici cum maſtiche ſi hauriatur, frequenter nauſeam ſeu uomitũ excindit nimium, iecoriſq; inflãmationes à uiolentia ſedat. Omnia uero mala punica uenereos impetus excindunt, eorũ in primis, qui temperatura frigidi ſunt.

Malua (μαλάχη græcè uocata) frigida & humida eſt primo gradu, facileq; uentriculum ſupergraditur uel præterfluit, non ſolũ propter humiditatẽ, uerumetiã propter glutinoſitatẽ, atq; in primis ſi cum oleo & garo proferatur. Si uero quo editur tempore uino irroretur inſpergatúrue, pectus, pulmonem, ueſicamq; iuuat, uocemq; raucã lenit. At agreſtis malua ſi comedatur, ut ferunt, dolores tollit ex morſu ueſparum. Succus quoq; ſi à ueſpis uel apibus morſus eo perungatur, præſertim agreſtis, illico dolorem leuat. Decoctum uero huius, ut ferunt, calculos frangit, ſomnumq; cõciliat, facilemq; partũ præſtat, hoc eſt, εὐτοκίαν (potius quàm εὐτονίαν, ut quidam legũt, hoc eſt firmitatem & uehementiã ſpiritus.) Si quidem mulier crebrius hac utatur, inflãmationes ſedabit, duritieſq; omnes huius cataplaſmate mollefaciet, & diſcutiet. Illud maluæ peculiare eſt, ut ſuperimpoſita ueſparũ & apum do-

lores

lores ictuum mirificè ſedet.

Maſtiche calida eſt cum quadam humiditate: his prodeſt qui à glutinoſo phlegmate læduntur: euacuat enim pituitam, ſi quis drachmas quatuor ſumat, & æquè prodeſt ac purgans medicamentum. Facit & ad ſtomachos frigidos, non modo intus ſumpta, uerumetiam foris impoſita, quemadmodū & ex illa confectum oleum.

Marullion, uide lactucam.

Mazizanion, uide infra in melangiana, quæ & mazizana.

Melanthion, quære Git.

Mel (græcè μέλι) calidum eſt & ſiccum ſecundo gradu, tenuiumq; partium eſt, & mundificandi uim habet, & aliquid acrimoniæ, propter quod & uentrem ad excretionem exuſcitat, magis uero urinam cit: uentrem adeò, ſi cum aqua mixtum coquatur, & ad finem uſq; deſpumetur. Senibus quidem mel, & quibus temperamentum frigidum eſt, confert, nō utiq; ijs qui calidi, quoniam in bilem facile uertitur. Si aūt per ſe ſolum coquatur, acrius fit, & magis nutrit, & conuenit in ulcerum ſinuū conglutinationem. Optimū uero mel quod ſuaue & acre & flauum, modiceq; tum pingue & tenue.

Melius autem uernũ est mel, tum quod æstiuum. Inutile uero hybernũ, quoniam facile mutatur in flauam bilem, præsertim in calidis uẽtriculis. Tollit mel & corporis sordes, & incorrupta conseruat cuncta quæ iniјciuntur, & ideo antiqui mortuorum corpora melle condibant in sepulchris. (Prodest & sacro comitiali morbo correptis, siquidem sic in uetusto codice legitur, ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιλήπτους: uerũ syncerior, ut puto, lectio est Meletiana, quę ita habet: ὠφελεῖ δὲ τοὺς λίθους, hoc est, proficit & ad calculos.) Super uinum si edatur, caput impetere non sinit, atque ita etiam appetentiã suscitat eorum qui minus propter pituitosam materiã appetunt: crassiorem sputum incidit, educitq́. Quæ uero cum melle parant edulia, difficilis cõcoctionis sunt, & nisi probè concoquantur, iecori ac lieni obstructionem faciunt; quod si ad satietatem et frequentius mel edatur, scabiem gignit.

Melãgiana (quæ à Symeone dicta est μαζιζάνιον, & ab Aëtio. μανζιζανία uero ab alijs) calida est & sicca secundo ordine, & melancholicum humorẽ gignit. Crebrius uero si quis utatur, pallorẽ inducit, affectusq́ melancholicos; at si cum aceto absumat, astrin

 git.

git. Oportet igitur eas antè decoquere: quo etenim magis coquitur, eo plus in ea mali ſucci eijcitur.

Meliſſa, quæ & apiaſtrũ & citrago dicit̃, græcè uero μελισσόφυλλον, calida eſt ſecũdo gradu. Stomachi uellicationes frigidas & animi triſtitiã ex atra bile iuuat, timoresq́ qui ſine ratione fiunt ab illa profectos, permulcet, animiq́ tranquillitatem perficit, & ad melancholicum humorem & phlegma facit. Perſuaſum etiam eſt quod induſtriã ac ſolertiam homini affert, & quod ante ſomnum deſumptæ, bona inſomnia facit, è contrario braſſica, quæ mala inſomnia affert. Meliſſa uero inguina ſeu bubones lædit. Conficit̃ uero ex ea zulapion, quod ad melancholicas affectiones, & quæ ex ipſis cooriuntur tædia, maximè confert.

Mentha & menthaſtrum (quæ græcè dicunt̃ ἡδύοσμον & ἡδύοσμον ἄγριον) calida eſt in tertio ordine, ſicca uero in ſecundo, & magis quàm menthaſtrum neſcio quid habet humiditatis. Iuuat quidem hepar frigidum, & uentriculum corroborat, & ſtomachum & concoctionem facit: ſedat quoq́ uomitum & ſingultum: prodeſt etiam ſtomachi uellicationibus, & appetitionem ſuſcitat, &

ſpiritus

ſpiritus diſcutit. Lumbricos interimit, & in primis menthaſtri ius ſiue decoctum, & uenerem incitat, aperitq́ iecoris & ſplenis obſtructiones. Verum hoc ueſci non oportet ad ſatietatem, quoniam ſanguinem extenuat, ſeroſumq́ facit, ipſumq́ in flauam bilem facile uertit: tum qui maximè tenuium partium eſt ſanguinē diſcutit ac conſumit, & eum qui craſſus eſt & melancholicus, relinquit, atq́ idcirco eos oportet qui flaua bile tentantur, ab eo abſtinere. Contrita uero cum ſale, & morſui rabioſi canis impoſita, medicamentum fit ſalubre. Arida autem et trita, & poſt cibum ſumpta, facit ad concoctionem, tum etiam ſpleneticos ſanat, ac difficulter pariēti ſuccurrit cum uino hauſta. Ferunt etiam quod manſa ſit lippientibus oculis impoſita remedium, quodq́ eius decoctum abſorptum, illico eos ſanet qui ex faucibus ſanguinem eĳciunt. Huius uero ſemen uentrem purgat & pulmonem lædit.

Meſpila quæ matura ſunt, nonnihil caliditatis participant; quæ nō matura, frigida ſunt, et ſtupere faciunt, uentremq́ ſiſtunt.

Milium (quod græcè πίσον Symeon uocat & κέγχρον) frigidum eſt primo ordine, ſiccum uero ſecundo. Male concoquitur,

& uentrem ſiſtit, parumq; nutrit: eos iuuat qui refrigeratione et deſiccatione uẽtriculi indigent. Sumptum autem cum lacte, uel cum amygdalo thaſio, melius cõcoquitur, & humidius fit.

Myrti baccæ, quæ et myrtæ (à Symeone μυρσινόκοκκα dictæ) frigidæ ſunt et ſiccæ primo ordine. Opitulantur ſanguinẽ expuentibus, et à ſcorpionibus percuſſis, et ijs quibus aluus fluit: eam enim fortiter ſiſtit, ſed ueſicæ nocet. At albæ et dulces, alicuius participes ſunt caliditatis. Cunctæ uero aluum compeſcunt, ſoluuntq; calidas & humentes exhalationes, eademq; ratione ipſius plantæ folia odorata, et capiti impoſita. Medentur & dentiũ doloribus qui ex calore fiunt, ſi ipſarũ decocto calido os colluatur. Baccæ utique ad defluentes capillos ſimul cum galla ualent, cum oleo ſi conterantur, et capiti imponantur. Foliorum uero ſuccus uiperæ et colubris ictus ſanat, ſi eius libræ dimidiũ ſumatur. Scribit Democritus quandam ſympathiam eſſe naturalem myrto ad malum granatũ: proximè enim conſitę, fœcundiores fiunt, earumq; radices inuicem ambabus connectuntur, etſi non multum etiam propinquæ fuerint.

Mugiles,

Mugiles, hoc eſt, cephali, uide cephalus.

Moſchus (quem nos muſcum perperàm uocamus) odoramẽti genus eſt. Diuerſæ uero ſunt ſpecies moſchi, quarum quę melior, fit in urbe quadam quę magis orientalis eſt quàm Choraſe, quæ dicta eſt Tupata. Colore quidẽ moſchus ſubflauus, hoc ipſo peior eſt qui ex India deuehitur, & magis ad nigredinẽ inclinat: hoc etiam imbecillior ſeu deterior eſt, qui ex Sinis, uel, ut alij legunt, Dinis, defertur. Omnes quidẽ ab umbilico cuiuſdam animalis unicornis, id eſt, monocerotis progignuntur, id capreæ, id eſt, dorcadi ualdè ſimile eſt, quod ſtimulatũ exagitatumq́ cum ſit, eius intumeſcit umbilicus, in quem craſſarum partiũ ſanguis confluit, tũq́ animal ipſum pabulo et potu abſtinet, humiq́ uolutat̃: tum demũ proijcit umbilicum eo ſanguine plenum fœtorem inferentem, qui certo quodam tempore coagulat̃, bonumq́ odorẽ obtinet. Eſt uero moſchus calidus & ſiccus tertio ordine, et tenuiũ partium, confirmatq́ imbecilles particulas, caputq́ frigidum, lędit uero calidũ. Illis quoq́ utilis eſt qui lipothymian, hoc eſt, animi deliquiũ patiũtur, quiq́ uires reſolutas habẽt. Facit & ad cardiacos affectus, ipſum enim

cor cõfirmat et roborat, ſed pallore corpus inficit. Probãt quidem nõnulli an moſchus legitimus ſit et non adulteratus, hoc modo: Cum libra ponderatũ, in peluim aut mallu uium madẽs humensq́ deponũt, tum poſt aliquantulũ iterum librant: ſi ſuperat, tum non adulteratũ putant: ſi uero non, ſuppoſititium illegitimumq́ iudicant.

NAſturtium, lege cardamon.

Nix (grecè χιών.) Nix quidẽ eos qui ætate proceſſere, ſtatim ut aſſumpta eſt lædit: iuuenes uero nõ ſic ſtatim, ſed procedente tẽpore, eo uidelicet cum iam exceſſerint uigentẽ ætatem, maximã indicant perniciẽ damnumq́: illis enim rationalibus non fit cõcoctio: articularesq́ morbos & neruorũ dolores ita ut nullũ amplius facit, & uiſcerũ inteſtinorúmue nocumentum, frigidosq́ morbos parit, atq́ his in primis quibus nõ ſatis calida eſt temperatura. Tangit aũt magis niuis nocumentum eas particulas quæ ſuapte natura imbecilliores ſunt. Minor uero eſt niuis pnicies, poſt ipſam aqua calida. Sunt uero qui dubitant, quonã modo ſitim ipſa faciat, cum frigida ſit: quibus reſpondemus, quod ꝓpter nimiã eius frigiditatẽ denſos facit, qui intus ſunt meatus immanifeſti,

atq́

atq; ideo uapores prohibet, ut resoluantur discutiãturue, clausiq; æstuant et incalescũt, ac sitim faciunt. Permulti igitur in diutinos morbos incidunt ob ipsius frequentiorem usum, in malos etiam habitus et morbos co mitiales, aliasq; ægritudines. Non modo uero ipsa nix officit, uerum ea etiam glacies deterior est, eò quod sit terrestrior.

Nuces (quę Græci τὰ κάρυα uocant) uirides quidẽ si sunt et recẽtes, calidæ primo ordine reponũtur: quæ uero siccæ sunt, secundo ordine calidæ censentur. Virides etiam uentrem ciunt, & ideo quidam ante cibum cum siræo, id est, musto decocto, uel, ut alij legunt, cum garo comedunt. Concoquunt etiã melius q̃ amygdala. Aridæ aũt si edantur, in ore phlegmonas & ulcera efficiunt. Stomacho quidẽ aptiores fiunt, si cum caricis uorẽtur. Ferunt etiã, qui esitauerit nuces cum caricis et ruta ante reliquos cibos, nihil à mortifero medicamento magnopere læsum iri. Concoquũtur insuper nuces facile in uentriculis frigidis, in calidis uero in biliosum humorẽ uertunt, gutturiq; & capiti dolores afferũt, & tusses augent. Ante alios quidẽ cibos sumptæ, uomitus sunt effectrices: si ad satietatem eduntur, uentris lumbri

cos educunt,& ad dentium mordicationes lancinationésue utiles sunt.

Nuclei pinei, quære in pinei nuclei.

Nux odorata, id est, aromatica (quæ myristica et muscata dicitur, græcè uero κάρυον ἀρωματικὸν) calida est & sicca secundo ordine. Ventrem moratur, et stomachũ confirmat & iecur: facit & ad uetustos & longos eius affectus, sed pulmonem lædit.

OCymum, uide basilicon.

Oleum (quod græcè ἔλαιον appellatur) mediocriter calidũ est, & magis humefaciens. Omotribes uero, hoc est, crudum et de nõ maturis oliuis expressum, quo magis astringit, eo magis frigefacit: quod autem elutũ est, minus mordicat. Vetustum quoque quo uetustius est, tanto calidius est, & magis discutit, eoq́ in primis si à principio tenuium partium fuerit quod dijudicatur, si purum est & perspicuum, & si eius modica pars maximam corporis partẽ perunget, & facile ab eo ebibatur. Dinoscetur uero caliditatis et frigiditatis olei quãtitas gustu: quod enim dulce est, modicam mediocrémue habet caliditatẽ: quod autem acerbum est & astringit, frigidum est, tale autem stomacho bonum est. Fex uero olei calida

calida eſt & ſicca, & utilis eſt inflationibus & uentoſitatibus ſplenis, ſed pulmoni noxia. Si quis uelit oleo ſaporem & guſtum amygdalini & piſtacini indere, cum aquæ triplici parte oleum ad ignem feruefacito, amygdalaq́ꝫ uel piſtacia trita iniicito, tandiuq́ꝫ decoquito, donec ipſa aqua igne abſumatur: tunc enim rei iniectæ qualitatem oleum ſumpſerit.

Oliuæ (græcè ἐλαῖαι dictæ) quæ maturæ ſunt, temperatè calidæ ſunt; nõ maturæ uero, ſtypticę et frigidæ & ſiccę ſunt; uentrem roborant, aluumq́ꝫ ſiſtunt, ac pulmoni noxiæ. Nigræ uero & maturæ εὔφθαρται, hoc eſt, facile corruptibiles, uentriculoq́ꝫ ac oculis noxiæ, tum etiam ueſicæ. Calidæ ſunt oliuæ ſuopte temperamento, & ad ſiccũ magis inclinant. Colymbades uero quæ dicũtur, id eſt, conditæ, frigidę ſunt & ſiccæ; quę ſi cum garo præſumantur ante cibum, aluum proritant. Sunt qui tradant, q̊d ſi quis harum decocto ſeu iure domicilium inſperſerit, interituras in eo pulices, eoq́ꝫ magis, ſi nõnihil cumini agreſtis triti commixtum fuerit. Oleæ nõ plus 300. ſtadiis procul à mari proueniunt, & ideo quæ hoc longiore interuallo à mari ſunt regiones, oleis carent.

Oryza (eodem nomine Græci Latiniqꝫ utuntur) eſt primo ordine calida, ſicca uero ſecundo: ſatis habet nutrimenti, ſed difficilis eſt concoctionis. Oryzam ſcribit Dioſcorides aluũ ſiſtere. Galenus quoqꝫ ait, quod huius ſemine qui utuntur, omnes habent alui cõſiſtentiam, & hanc ut alienam affert opinionem, quæ ei etiam placeat. Alba ergo cũ ſit oryza, modicè ſiſtit: rubra uero cum eſt, magis propter ſiccitatẽ aſtringit. Cum lacte uero apparata ſeu condita, bonum habitum, bonumqꝫ colorem affert, & genitali ſemini adijcit.

Oua (quæ græcè ὠὰ & οὐὰ aliquando dicuntur) inter ſe differũt: tres uero habẽt differentias. Primam quidem quæ iuxta propriam eorum eſt ſubſtãtiam, alteram uero quę eſt ſecundum tempus, an recentia ſcilicet aut uetera. Nam recentia meliora ſunt, optimaqꝫ eorum operatio. Tertia eorum differentia eſt in ratione modoqꝫ coquendi, quippe ſorbilia uix calida parantur. At quæ ad modicam ſunt conſiſtentiam, τρομητὰ, hoc eſt, tremula uel mollia dicunt̃: quæ autem magis cocta, ἑφθὰ dicta ſunt, hoc eſt, cocta, ac in uniuerſum quidẽ αὐγοκούλικα. Quę ergo ſorbilia ſunt, facile pertranſeunt, & gut-

& gutturis leniunt ſcabredinem, ſed minus nutriunt. Quæ uero ἑφθὰ ſunt, difficilius cõcoquuntur & tardius deſcendunt, & aſperũ craſſumúe nutrimentum corpori præbent. Eorum etiam ouorũ mau s eſt uitium quæ ſubtus calidum cinerem ſubaſſantur. Quæ uero in ſartagine cocta, ideóq; τηγανιτὰ uocata, peſſimum habent nutrimentũ, & dum concoquuntur, nidorem uellicationemúe faciunt, craſſumq; gignunt ſuccũ & ſuperuacaneum ac malum. Laudantur quidem quę ſuffocata, id eſt, πνικτὰ dicuntur, uti etiã quæ ὑπεφθὰ, in calida aqua decocta. Quæ autem anſerum ſunt oua, malum ſuccum habent. Dicuntur oua proprietate quadã peculiari bonum ingenium & habitudinem, hoc eſt græcè εὐφυΐαν, efficere ijs qui cũ fonte filiarũ Tauri (hoc eſt, ut ipſe interpretor cum melle) & cum butyro aſſidue eſitauerint. Cum aceto uero oua cocta, deſiccant quæ in uentre ſunt fluctiones.

Otides aues, lege auritæ.

Ouilla caro (hoc eſt, τὸ προβάτειον κρέας) ſuperfluitatum plena eſt malique ſucci: melior eſt quæ unius anni, id eſt, annicula: quæ uero ſuper hanc eſt, hoc eſt, uetuſtior, & difficulter concoquitur, & mali eſt ſucci,

nocẽs

nocens his qui ſtomacho humido ſunt, & pituitoſis.

PAguri ſeu cancri (quos παγοῦρα, ἤτοι καρκίνους uocat Symeon) ſalſum quendam ſuccum habent, minus tamen quàm ὀστρακόδερμα, hoc eſt, quę teſta conteguntur: uentrem nihilominus ſiſtunt, cum in aqua ſalſum ſuccum in coctione dimittant. Fluuiatiles uero paguri utiles ſunt ulceri quod in pulmone, ſed ueſicæ nocent. At doctiſſimus Conſtans, qui uocatus eſt Romanus, ait, quod ſi fluuiales cancri in oleo coquantur, oleum inde confici ualde ſalutiferum, quod inſtillatum auribus, ſanat dolores qui ex calore facti ſunt. Succurit etiam hauſtũ ijs qui difficulter ferunt uenenatam potionem, uel uenenatorum morſum. Proditum quoq; eſt, quod ſi exiccati cõtritiq; abſceſſibus induratis imponantur, eos emollire: extrahunt inſuper ſagittarum cuſpides è corpore.

Palmulæ (quas conſueta uoce dactylos uocamus, Græci uero φοίνικα) calidæ ſunt ſecundo ordine, humidæ autem primo, & difficilis concoctionis ſunt, capitisq; dolorem afferunt, ſi plus ſatis edantur: quædam etiam mordicationem ori uentriculi faciũt,

magisq;

magisq́ capitis dolorem. Qui ex ipsis succus in corpus infertur, crassus est, & nonnihil habet glutinosi, quando scilicet palmuli pinguis est. Cum uero quod crassum est & glutinosum, cum dulci cõmixtum est, confestim obsepit obstruiturq́. Quod si pituita obduruerit, quamplurimũ ab harum esu læditur, demũ etiam cum iecore & lien obstruitur & lęditur; multoq́ magis nocẽt palmulæ recentes seu uirides omnibus iam dictis. Ad hæc inflatione uentriculum complent. Crudum quoq; humorẽ & cum horrore rigorem difficulter incalentẽ gignũt. Palmulæ autẽ omnes gingiuis dentibusq́ noxiæ. Sedenim reliquis meliores sunt quę cum aliqua duritie stypticæ sunt, unà cum modica dulcedine, & nõ ualde melleę. Quę uero in frigidis regionib. nascunt̃, pessimæ sunt, quoniã non maturescunt, & febres cũ rigore nocuas afferũt, morbosq́ & obstructiones. Meliores autem quàm rubræ sunt giluæ & ruffæ. Quæ uero austeræ sunt, calidę sunt primo ordine, aridę aũt secũdo; neq; enim paruum inter palmulas est discrimẽ. Nam aliquæ siccæ sunt & acerbæ, ut Aegyptij: quædam molles & humidæ ac dulces, ut quæ in Bactris nascunt̃. Mediæ uero inter

ter has ſunt reliquæ. Qui ex omnibus ſanguis gignit, turbidus eſt, id eſt, θολῶδες. Scribit Rufus, quod aſſiduus harum uſus ueſicam explet, & cum nucleis pineis aſſumpti, guttur fauces'ue leniũt, bonum'ꝗ corporis habitum conferunt, præſertim ſi frigidum eſt temperamentũ. Oportet autem ab his abſtinere qui facile obſtructionibus patẽt, & anginis & lippitudinibus, & dentium doloribus.

Pagrus (quem Symeon φάγρον) piſcis eſt qui difficulter concoquitur, pituitam'ꝗ gignit. Qui autẽ inter hos natu maiores ſunt, peiores ſunt & difficiliores, qua ex re ſatius eſt eos mẽſæ adhibere, qui ætate ac magnitudine minores ſunt, quando hi quàm maiores concoctu faciliores.

Panis offa (eam ψωμίον uocat Symeon.) Alimentum quod ex pane fit, quadrupliciter differt. Primo quantã ad eius materiã, deinde ab ipſius confectione, tum ab igne quo coquitur, demum ab eius uſu. Melior uero panis is eſt, qui ex denſiore conficitur tritico, quod ſolidam habet ſubſtantiã, ita ut uix dentibus cõfringi queat, & poſt confractionem molle & tenue apparet. Non oportet uero tritici contentũ eſſe colore, ſed

& libra

& librare & infringere. Ergo panes ſordidi ſunt & cibarij, hoc eſt, qui à Græcis ῥυπαροὶ & κιβαροὶ uocant, ij parui nutrimenti ſunt, citoq́ue deſcendũt propter eam quam habẽt furfurũ abſtergendi uim, irritatis uidelicet ad excretionem inteſtinis. Qui autem accu rate puri ſunt, tardi ſunt deſcenſus. At inter puriſſimos & ſordidiſſimos non parua eſt latitudo, in eo ſcilicet quod magis et minus eſt. Quanto igitur purior erit panis, tanto utiliorem melioremq́ue gignit ſanguinẽ, magis etiam nutrit. Et quidem qui purus eſt σιλιγνίτης, hoc eſt, ſiligineus, tũ σεμιδαλίτης, hoc eſt, ſimilagineus eſt: poſtremo uero eſt ῥυπαρός, id eſt, ſordidus. Cæterum ad concoquendũ panis is optimus eſt qui probè fermentatus eſt & compreſſus & elaboratus, & qui in clibano mediocri modicoq́ue igne coctus fuerit. Qui enim cum primum in clibanum iniectus eſt, ampliorem ignem habuerit, ſuperficiẽ habebit exteriorem quodammodo teſtaceã, cõtingetq́ue malum fieri panem utrinq́ue, hoc eſt, crudam & incuratã habentẽ interiorem partem, ſuperaſſatam uero & aridam exteriorem. Cum autem iuſto minor ignis fuerit, non planè panẽ excoquit, ſed crudiorem dimittit, præſertimq́ue

partem interiorem. Panes ergo qui in modico & temperato igne longiusculo tempore omni planè ex parte assati fuerint, ij etiã in uentriculo probè concoquunt̃, et ad cæteras functiones effectusq́ optime habiles fiunt. Optimi igitur clibanitę panes, iuxta iam dictum modum & confecti & assati. Ab his sunt qui φουρνῖται dicuntur, hoc est, maiore furno excocti, eandem quidem habentes præparationem, sed quoniam non adeò bene cõcoquuntur ut clibanitæ, post illos relinquunt̃. Calidi ergo panes tardius redduntur, & multum nutriunt, sed difficulter concoquunt. Postquam uero frigefacti fuerint, nec boni sunt, nec probè cõcoquuntur. Atqui & qui post multos dies eduntur, minime laudantur. Fuere & inter medicos aliqui qui panis similaginei usum prohiberent, quod confestim iecur lienemq́ obsepiant & obstruant, calculosq́ & articularem morbum faciant, propter similaginis lentorem & dulcedinem: idq́ bene ab his & sapienter factum.

Pauonum caro (hoc est, ut scribit noster Symeon τῶν ταῶν σὰρξ fibrosa seu neruosa, & superuacanea, et difficilis cõcoctionis, & mali etiam succi. Ferũt pauonis ius quadã

pecu-

peculiari proprietate pleureticos ſanare, pręſertim ſi pingue ſit. Pauonis adeps cum rutæ ſucco & melle, affectus colicos ex humore frigido factos optimè tollit. Eius aũt oſſa aduſta, & in aceto trita & illita, lepras & uitiligines emendat.

Papauer, quod & κωδία dicitur (hoc eſt græcè μήκων, ἡ λεγομένη κωδία) frigidũ eſt & ſiccum primo ordine. Melius eſt album q̃ nigrum: ſomnificam uim habet, & difficilis eſt concoctionis, parumq́ nutrit. Si autem cum melle edat̃, ſemini genitali adijcit: prodeſt & pectori et aſperæ arterię ac tuſſi: uentrem uero ſiſtit, etſi falſo quidam putarunt ipſum ciere, cum contrarium efficiat: capiti quidẽ officit ſi copioſius edatur, aggrauatq́. Sunt qui uigilia laborantium eo frontem liniunt, quod ſcilicet ſomnum conciliet. Cæterum nigrum papauer frigidius eſt et ſoporiferum magis, adeò ut ſi quis eo magis utat̃, profundo ſomno capiatur lethargicis aſſimilis: cum roſaceo uero oleo ſi caput perungatur, capitis doloribus medetur qui ex frigore fiunt. Proditum etiã eſt, quod ſi cum lacte muliebri & croco cataplaſma fiat, ex eo podagricis prodeſſe. Papaueris quidem ὀπὸς, hoc eſt, ſuccus, uenenum eſt; nigri uero

chylos uocatum eſt opium.

Paſtinacę (hoc eſt, ut Symeon uocat, σταφυλίνια, cum re uera nonnihil inter paſtinacam & daucum interſit, ut eſt apud Dioſcoridē et Theophraſtum, et eos ſecutos Galenum & Paulum aliosq́ue). Paſtinacæ igitur calidę ſunt ſecundo gradu, humidæ uero primo. Hæ multò minus nutriunt quàm rapa: lotium ciunt & uenerem, inflant, & difficulter concoquuntur, præſertim ſi crudæ edantur, uentrem proritant, menſes prouocant: uerum nō ſatis bonum ſanguinē gignunt, ſeroſum genitale ſemen reddunt, renes calfaciunt. Quæ autem nigræ ſunt, luteis ſunt meliores: qua ex re caliditatem modicamq́ue acredinē habent, craſſos humores attenuāt, & quæ craſſiorum partium exiſtunt. Harum quidem ſemen diureticum eſt, et plurimum, menſesq́ue educit cum melle ſumptū. Prodeſt etiam, ut quidam exiſtimant, quadam peculiari proprietate crurum doloribus, ſed ueſicæ officit. Conficitur quoq́ue ex paſtinacis et melle quod ſalgamum dicitur, σταφυλινόμελι grecè, ſicuti ex roſis rhodomeli: et acria in eo condimenta iniiciunt, & perinde fit calidius, faciliusq́ue concoquitur, & iecoris frigiditati ſuccurrit, uentosq́ue diſcutit,

ſimul.

ſimulq́; genitali ſemini adijcitur.

Pelamis (quæ à Symeone dici putatur φιλομῆδα, uel ut in uetuſtiore codice legi, φιλομῆλα) in genere piſcium carnem duram habet, & concoctu difficilem, & quæ difficulter conficiatur, ſuperfluitates & multas gignat: ſi tamen concoquatur, ſatis ſuperq́; nutrit. Hoſpitalitatis proprietatem hũc piſcem habere ſcribit Proclus, qui Chaldæorum ænigmaticã & obſcuram philoſophiã eſt interpretatus: quod an uerum ſit, parum mihi compertum, ideoq́; prætermittitur.

Phaſiani (eadem à Gręcis uoce dicti, hoc eſt, φασιανοὶ) probè concoquuntur et facile, boniq́; ſucci ſunt, & bonum ſanguinem gignunt, & ut ſemel dicam, quo ad nutrimentum, concoctionem, horum caro ſimilis eſt gallinæ, eſt enim eis ualdè ſimilis.

Phaſeli (quos Symeon φασόλους uocat) calidi ſunt et humidi primo ordine: qui uero inter eos magis rubri ſunt, calidiores. In his etiã humiditas manifeſta, q̃d citò putreſcunt, ſuccum aũt et humorem craſſum procreãt, & pituitoſum, mediumq́; locũ habẽt, ut ſcribit Galenus, facile cõcoquentiũ, et difficulter celeriterq́; deſcendentiũ, inflãtium, & nõ inflantium, parum nutrientiũ, et mul

rum nutrientiũ. Si ante cætera cibaria edantur cum syræo, id est, musto cocto, aluum ciunt. Cum napyo, id est, sinapi si sumãtur, multum noxę deponunt. Phaseli igitur qui albi sunt, crassiores sunt & difficilius concoquuntur, magisq; humidi sunt quàm rubri, & peculiari quadam proprietate turbulentos somnos faciunt, sed ad bonam habitionem conferunt, urinámque ciunt. Horum quoq; decoctum menses proritat.

Pepon frigidus est & humidus secundo ordine, sed minus est frigidus qui dulcis est. Qui uero maturus est, tenuioris est substantiæ, & abstergentis scindentisq; uirtutis particeps, & propterea diureticus est, corpusq; limpidat: id quod magis facit, si quis eius semina siccet, tritaq; & tusa in smegmate, hoc est, ad emundandum unguento utatur, hoc enim plus purgat, ex quo & calculosis renibus conuenit. Noxium uero humorem in corpore pepon gignit, præsertim cum probe non est concoctus. Oportet etiam ut ante reliquos cibos edatur. Pituitosi quidem uetustum uinum superpotent, sed qui flaua bile tentantur, acetosum acreq; bibant, ne bilem augeãt. Omnes uero post peponem probi alimenti ac succi cibos comedant, hi

etenim

etenim eius malignitatem auertunt abiguntq́. Est quidem pepon facilis mutationis: nam si phlegma in corpore offendat, seu bilem flauam, in eas mutatur statim, ac transit. Dulcis uero biliosis plurimum nocet, & pituitosis ualdè maturus: magis autem indigestibilis, ut sic dicã, est dulcis. Quicunq́ autem calidum habent uentriculum & flaua bile perciti sunt, læduntur si uinum superpotent, cum suaptenatura pepon facile reddatur, & uinum mox amplius eam augeat facilitatẽ, acrioremq́ efficit humorẽ in eiuscemodi corporibus & nauseæ idoneum: extenuat quoq́ crassos et glutinosos humores. Conuenit uero ut pituitosi de pepone id sumant quod in eo substantia molle est et laxũ, hoc est, id quod semini est proximum: biliosi autẽ quod ad corticem proximum est, hoc etenim non facile corrumpitur. Qui uero hos sumpserint, non statim alia cibaria absumant, nam ea corrũperent immutarenturq́. Tradunt quoq́ nõ oportere calculosos panẽ esse cõfestim, ne uidelicet eius glutinositas in renes protrudatur, nisi sit optimè fermentatus panis. Indicant etiam aliqui pepones longiores rotundis esse meliores, ut qui magis urinam ciant, &

magis abstergant: sunt uero omnes uentrẽ qui citent. Quibus aũt uenter magis subducitur, ijs minus nocet. Proditũ etiam est, q̃d ueneris stimulos & genitale semen minuit. Pepon uero qui Saracenicus dicit, frigidus est & humidus, utilisq́; est ad æstuantes febres quas καύσυς Græci uocant, & ad ueras tertianas: iuuat & uentriculos calidos. Frigidis uero suopte temperamento, & stomacho humidis, admodum noxij sunt.

Perdicum caro bene cõcoquitur, boniq́; succi est, prẹsertim si non statim post interitum, sed post diem uel alterum comedatur: sic enim abijcit quod durum est. Sistit quidem uentrem, & sanguinẽ tenuem gignit, & si sanguinẽ crassum contingat, extenuat, & præsertim axillæ, quæ reliquo huius uolucris corpore facilioris sunt concoctionis. Prosunt uero otiosis inexercitatisq́;, ac ijs qui imbecilliores sunt & inualidi, & qui tenuioris diætæ esse dicuntur, quiq́; humido sunt stomacho. Huius autẽ medulla si cum uino hauriatur, ictericos sanat. Iecur uero comitiali morbo laborantibus confert. Fel quoq́; suffusionibus oculorum à principio ualdè prodest: facit & ad ipsorum hebetudinem. Si singulis mensibus eodẽ felle tem-

pora

pora perungantur, memoriam facit.

Persica (quæ græcè à Symeone nostro ῥοδάκινα uocantur) quidam in tertio gradu refrigerantium humectantiúmque posuerunt, alij in primo, alij in secũdo, quod melius est factum. Pituitosum humorem gignunt, et male concoquuntur, et celeriter in uentriculo corrumpuntur: propterea qui crebrius ad satietatem his utuntur, febre corripiuntur: lædunt & neruos proprietate quadam. Oportet uero hæc ante cætera cibaria assumere, et super his meracum bibere. Quæ ex his matura sunt, uentrem ciunt: quę immatura, contrà sistunt, eóq; amplius sicca. Foliorum uero succus si bibatur, lumbricos uentris perimit: itidem facit si super umbilicum cum folijs ponatur. Suscitant quoque ciborum appetentiam rhodacina: prosunt & inflãmato uentriculo, & genitali semini adijciunt, serosum tamen sanguinem parant: sæpiúsq; post unum uel alterum mensem ob putredinẽ febres gignunt, non quales fiunt ex ijs quę bericocca dicuntur, illæ etenim breuiores, & quæ facile soluuntur, febres faciunt, hæc uero longiores & quæ difficulter soluantur. Illud etiam obseruare oportet, ne super hæc aqua bibatur,

uel cibaria acria ſuperingerantur.

Phucas Symeon uocat potionem factā ex diuerſis frugibus, uocabulo detorto ab Arabibus, qui eam tum phucā, tum phocā uocant: quæ quoniā conueniūt cum zytho, ideo ego ſub ea dictione expoſui quæ Symeon in phuca, id ergo in z quærendum.

Pinei nuclei (qui græcè κωνάρια ἢ στρόβιλοι uocantur) calidi ſunt ſecūdo ordine, ſicci uero primo. Abunde nutriunt, & craſſioris ſucci ſunt, difficulter concoquuntur, caputq́ grauāt, & bonum ſauguinē gignunt: leniunt quoq́ quæ in thorace ſunt aſperitates, & ueſicæ ulceribus prodeſt, & acredini quæ in uentriculo & renibus fit: faciunt & ad tuſſes ueteres, et pulmonis humidos affectus, & qui pus excreant. Qui his cum melle uel uua paſſa utuntur, eos reddunt faciliorisconcoctionis, & ad genitale ſemen uim addunt: proſunt & his qui ad tremendum procliues ſunt.

Piper calidum eſt & ſiccū tertio gradu. Contigit autē ei incidere craſſos & glutinoſos humores, uētoſitatesq́ ac ſpiritus diſcutere: humiditates quoq́ pectoris & pulmonis ac uentris diſſipat, ſed renibus obeſt: & uuluæ poſt coitum impoſitum, conceptum impedit,

impedit, sterilemq; simul mulierem facit. Nonnulli tamẽ in quarto ordine calefacientium ac siccantium ipsum posuerunt.

Pira (quæ græcè tum ἄπια tum ἀπίδια uocantur) frigida sunt in primo ordine, sicca uero secundo. Quæ uero dulciora & matura sunt, nonnullius caliditatis & humiditatis participant: quæ autem composita, siue sint dulcis & astringentis qualitatis, siue acidę (quoniã eiusmodi quædam sunt) sunt alicuius caliditatis, sed modicæ & siccitatis, icircoq; uentrem sistũt ante cibum sumpta. Si uero crebrius usurpentur, & ad satietatẽ, colicos affectus suscitant, uentriculos calidos iuuant. Grana autem quæ in illis inueniuntur, peculiari quadam proprietate pulmonis uitijs medentur, sed renibus officiũt.

Pisces (hoc est, ἰχθύες) omnes frigidæ sunt et humidæ temperaturę. Qui uero in petris ac saxis pascunt̃, alijs piscibus meliores sunt probe enim concoquunt̃, et boni succi sunt, mediocriterq; humectãt, quoniam duram carnem non habent. Secundi uero ab his sunt in boni succi bonitate pelagij, hoc est, qui in alto mari uersantur, uel ubi flumina in mare immittuntur. Qui autẽ in cœno & in paludibus nutriuntur, mali sunt. Signa

quę piscium bonũ succum ostendunt, sunt, mollem seu tenerã carnem habere, & squamosam & non glutinosam, non olidã, neq; nimis pinguem, & quæ in aere non confestim alteretur corrumpeturúe, & quę gustu suauis est, et pelle seu cute tenui: huiuscemodi enim pisces & probè concoquuntur, & bonum gignunt sanguinem. Tametsi sanguis quæ ex omnibus piscibus gignitur, tenuior est quàm qui de terrestribus animalibus est. Prosunt uero iam demonstrati pisces ociosis & nõ exercitatis hominibus, & nõ robustis, & sese de morbo reficientibus. Nihil enim aliud tam bene ualetudinẽ tuetur, q̃ bonus sanguis. Pisces autẽ qui in fluminibus puris & limpidis pascuntur, boni succi sunt: sicuti q in turbidis et in quæ cloacæ & sordes influũt, reliquaq; immũda materies, mali succi sunt, & uentriculo noxij. At qui in non uentosis locis degunt pisces, non boni: & siquidem marini, hoc est, θαλάττιοι, his plus. Qui uero lacustres sunt pisces ac cœnosi, limosiúe, plurimam habent humiditatem. Et thalattij quidem, id est, marini pisces melius concoquuntur, sed difficilius redduntur. Fluuiatiles uero difficilius concoquuntur, sed melius redduntur. Con

ferun

ferunt quidē pisces his qui flaua bile redundant, pituitosos uero lædunt, & qui molliores laxioresq; habent neruos, & præcipuè hyeme, & qui in frigidis uiuūt regionibus. Parui autem pisces qui in aqua pura & fluente per terram rubram, glareosam, arenosamq; uersantur, utiles sunt & probi. Qui uero maiores sunt & cetosi, difficulter concoquunt, et crassioris sunt humoris & succi. Qui piscium nutrimēto nō assueti fuerint, eo ualde lędunt, sitiq; laborāt, præsertim qui frigidi sunt & humidi, magisq; etiā qui uentre sunt bilioso. Ius q̊d ex saxatilibus fit piscibus, uentrem cit. Saliti pisces calidi sunt & sicci, crassosq; humores incidunt & extenuant, & magis si boni sint succi. At qui dura carne sunt, cum saliti sunt, maiore prædíti sunt malitia. Sunt qui tradant cauendū esse à salitorū piscium usu, postq̄ uena alicui incisa est, hoc est, post phlebotomiā: alphos enim, hoc est, uitiligines & scabiē gignunt.

Pistacia (quæ & græcè πιςάκια) parum nutriunt, calida sunt & sicca secundo ordine. Iecori conferunt, nunc obstruunt, nunc discutiunt, quòd duo eorum sunt succi: participant enim subamaræ substringentiq; qualitati, & aromaticæ. Stomacho, quemadmo-

admodum Galenus ait, neq; nocumentum neq; præsidium faciunt satis egregiũ & memoratu dignum. Recentiores uero medici ea stomacho utilia censuerunt. Medentur etiam his qui à uenenatis morsi sunt, & sanguinem tenuem gignunt, ac crassos glutinososq; humores extenuãt. Pistacelęon uero oleum, hoc est, q̃d ex pistacijs cõfectum est, confert pectori, renibus & pulmoni.

Porcus, hoc est, χοῖρος. Porcina uel suilla caro, boni succi est & facilis concoctionis, cum porcus annalis est, propter similitudinem quam cum humano corpore habet. Quidam enim famis necessitate carnes humanas gustauere, quas suillæ similes gustu esse prodiderũt. Alit uero magis omnibus alijs cibarijs. Quærent fortasse aliqui, quonam pacto suilla magis alat, & præ alijs tẽperata uel mediocris sit, cum hoc semper animal in cœno & sordibus uolutetur & nutriatur: quam dubitationẽ quidam soluentes, aiunt, quod nisi ualde bene temperatum foret suis corpus, nunquam malum nutrimentum in bonam carnem uerteret. Quemadmodum enim in hominibus qui corpore bene temperato sunt & sano, rebus mali succi & alimentis non multum lę-

duntur

duntur, quoniã natura cum tempore quod
noxium eſt in bonum ſuccum uertit, ſic &
in brutis agit animalibus. Qui ergo humi-
di ſunt uentriculi, ſuillam non bene conco-
quunt, ſed obſepiuntur, ſuperuacaneamq́;
& ſuperfluam humiditatem, glutinoſumq́;
humorem actutum gignunt. At ſi probe
concoquant̃, bonum & boni ſucci alimen-
tum facit, præſertim ſi porcus caricis alatur:
ut enim aiunt, is apprime ſuauis et boni ſuc
ci fit. Huius uero pulmo ſi cataplaſmate ſu-
per ulcera calceamentis ex attritu confecta
imponatur, mirifice prodeſt. Eiuſdẽ quoq́;
iecur cum uino deſumptum, uenenatorum
morſibus medetur. Huius etiam talus com
buſtus, diſcutit quæ in uentriculo fiunt uen
toſitates, & diſſoluit capitis dolores. Sed &
eius pedes utiles ſunt, boniq́; ſucci, bene ete
nim concoquunt̃: quapropter ſe ex morbo
reficientibus idonei ſunt. Fel etiamnũ ſuis
arefacta, mariſcis ſeu hęmorrhagijs medet̃.
Adeps uero cum aqua & cumino ſubacta,
podagricis opitulatur. Eſt etiam proditũ,
quod ſi os ſuſpenſum fuerit quartana affe-
ctis, eos melius habere. Suum uero qui δέλ-
φακον, hoc eſt, porculi nuper nati, qui &
λακτενδόπουλοι uulgò dicũtur, humidi ſunt,
& ſu-

et ſuperfluitatũ abundantes, nec boni ſucci, qua ex re haud bonum eſt eis uti: quemadmodum nec uetuſtis ſuibus, quippe quibus malus inſit ſuccus. Aprorum uero caro melior eſt quàm ſuum domeſticorum, quod tantarum non ſint ſuperfluitatum præditi, nec glutinoſum gignant humorem. Quæ uero inter hos σκουτάρια dicuntur, hoc eſt, ut docti quidam putant, calli aprugni, difficulter concoquuntur et perficiuntur, atque ab his ideo abſtinendum.

Porculus (hoc eſt, συάκιον, quem rhombum quidam piſcẽ putãt, quidam terreſtre animal notum) nõ eſt mali ſucci, atq; in primis cum concoquit̃, nutrit eñ quantũ ſatis: qui ſuopte tẽperamẽto calidi ſunt eo iuuantur. Huius caro ꝑſimilis eſt gallinarũ carni: neq; eñ durior eſt, neque mollior ac laxior, ſed mediocritatẽ quandã habet ſuauitatẽq;, & propterea uim ac robur corpori comparat, ſanguinẽq; temperato proximũ gignit.

Porculus piſcis ſiue, uti uulgus dicit, lyciſca, ſiue lycina lupáue (gręcè uero à Symeone ὕσκα nuncupatur) hyſca communis piſcis uocat̃. Pituitoſum gignit humorẽ, maliq; ſucci eſt: ab omnibus fermè libenter aſſumitur, tanquam carnem habens noſtræ

naturæ

naturæ cõſentaneã. Exiſtimarim ideo quoque nomen ſortitam eſſe ἀπὸ τῦ ὑς, hoc eſt, à porco, quod uidelicet corpori noſtro eiuſmodi nutrimentũ afferat inter piſces, cuiuſmodi inter terreſtria caro porcina, nõ utiq; ſimile, ſed analogũ, & pro portione quadam reſpondens. Oportet autem ipſum cõdire calidis condimentis, uinum'q; ſuperbibere quod tenuiſſimum ſit & uetuſtiſſimũ.

Porrũ (hoc eſt, πρᾶσον) calidum ſiccum'q; eſt primo ordine. Vrinam cit, eſt uero mali ſucci: oculorũ aciem hebetem facit ſi frequentius quis eo ueſcatur, inuehit & turbulenta ſomnia, & ſtomacho nocet: ſemen genitale calfacit, et capitis dolorem efficit: iecur & renes & ueſicam lædit. Facit autem ad hæmorrhoidas: bis uero aqua ſi coquatũ, & aceto garo'q; ac oleo & cumino condiatũ, ſalubre ijs eſt qui frigido ſunt ſtomacho.

Pſiſion (de quo nõ habeo amplius quod afferam, niſi quod et idem nomen reperio apud Pſellum de diæta ad Conſtantinum Imp.) Pſiſion igitur meliorem ſuccum habet quàm cæteri piſces, et melius etiam concoquitur, et propterea huius uſus his commendatur qui de morbo ſe reficiunt et confirmantur, & imbecilliori propterea indigent

gent

gent nutrimento.

Pulegium (quod græcè γλήχων dicit) attenuat & calfacit satis, quapropter quæ humida sunt & crassa in pectore, quęq; in pulmone humida & glutinosa sunt, sanat, et ut expuentur facit. Cit & mulierum mēses in uino albo decoctum, & calidum purumq; potum: prodest & coxendice laborantibus extrinsecus cataplasmate impositū, alijsq; membris dolore affectis.

Pulli gallinacei, require in litera G.

RAdiculæ, hoc est, ῥαφανίδες. Radicula tertio ordine calfacit, arefacit uero secundo: de quibus, ut ait Galenus, cōiectari licet, quod prisci sine pane radiculas edebant, ueluti hoc tempore daucion. Ait em̄ quod crudam radiculā per urbes homines comedebant, cum garo, ante cætera cibaria alui gratia subducendę: in agris uero etiam cum pane sępius absumunt: miraturq; nōnullos post cibum eas exhibere, cum concoctionem potius impediant quàm faciāt. Corruptus et mancus est hoc loco Symeonis codex, sed restitui posse uidetur ex Psello, hoc modo: Sed scribit Oribasius, post cibum si sumantur, uentrē subducere: si uero ante cibum sumantur, uomitum inducere,

cum

cum eis peculiarius ſit ad ſuperiora cibum agere. Videntur uero contrarij inter ſe his uerbis, cum tamen non ſint, ſi quis accuratè uentriculi diuerſos affectus ſpectet. In quibus enim uentriculus facile ſubducitur, nec flatuoſus, et non ſupernatet cibus, his dandę ſunt ante cibum radiculę. Si uero uentriculus infletur & ſupernatet cibus, & difficili eſſe aluo contigit, his proferendæ ſunt poſt cibum. Sunt uero radiculæ difficilis corruptionis, atque ideo olidos ructus efficiunt. Par eſt igitur ijs abſtinere, qui poſt earum eſum eructãt, quando hæ & reliqua cibaria ſecum unà corrumpunt. Habent inſuper acrem qualitatem & extenuant, quibus rebus ſcindunt & abſumunt pituitam, perflant etiam os uentriculi: nocent & dentibus ac arteriæ aſperæ, uocemq́ raucam faciunt, & quadã proprietate articulari morbo laborantibus dolorem intendunt: ſunt uero diureticæ. Scribit ad hæc Dioſcorides quod ſenſus acuunt. Indi autem radiculas aiunt ingenium ac induſtriam homini efficere, mentemq́ quæ æquo animo perferat iniurias et damna (ſic enim uiſum eſt interpretari quod græcè habet, καὶ τὴν διάνοιαν δυσπίβολον.) Dicitur etiã quod earum decoctũ

m uim

uim aperiendi habet, & iccirco sæpe morbo regio affectis medetur: itemq; iecoris obstructiones discutit, et renũ et uesicæ, ad hęc & plerisq; acutã uidendi aciem conciliauit. Harum quoq; succus cum rosaceo oleo tepidus in aures instillatus, audiẽdi difficultatem surditatémue sanauit. At si coctę porrigant, hæmorrhoidas sistunt. Prosunt & hypochõdrijs peculiari quadam proprietate, ante cibum sumptæ: cum melle uero, & ad tusses & dispnœã faciunt. Harum etiã folia lienis uitijs succurrunt. Nõnulli quoq; cum oxymelite, id est, aceto mulso propinant uomendi gratia, multam'q; educunt pituitam, qua re à febre quotidiana & quartana sæpe liberati sunt. Proditum quoq; est quod radicularũ succus scorpiones interimit, si super eos inspergat̃, quodq; si quis eum hauriat, tutum eo die fieri ab eius morsu. Insuper si quis eodem ipso succo radiculæ diligenter manus perungat & perfricet, innoxius uenenosos serpentes tractabit.

Rapa (τὰ γογγύλια genere neutro, ut latini, uocat Symeon) calida sunt secundo ordine, et humida primo. Satis nutriunt, & lotium ciunt, inflãt, & genitale semen gignũt, guttur ac pectus leniunt. His si frequentius utamur

utamur, crassum gignũt humorem, iecurq́; obsepiunt. Ventrem nec sistunt, nec ciunt. Si cum aceto et sale edantur, appetentiã suscitant. Horum uero semen contritum & haustum, uenerem abundè excitat. Tradunt quod si quis hoc ipsum semen cum nepeta & lemnia commixtum sumat ac utetatur, nec ueneno, nec uenenati morsu eo die lædetur: quodq́; morbis inguinum apparatum, peculiari quapiam proprietate medetur.

Rosa (hoc est, τὸ ῥόδον) frigida est & sicca, ex astringente & amara qualitate composita. Odorata calidis capitibus prodest, & humidis obest, eaq́; destillationi obnoxia facit: sumpta uero, febres quæ ex flaua bile cõtractæ sunt, sanat: stomachũ confirmat & iecur, sed proprietate quadam testes lædit, prohibetq́; acres exhalationes ne caput impetant.

Rosacea aqua (quam Symeon ὑδρορόδον uocat) frigida est, & uentriculum roborat, ob eam quã habet ex rosa astringẽdi uim: his confert qui temperamento sunt calido, et sitim sedat: et qui in febre pro uino utuntur, maximam sentiunt utilitatem.

Ruta (hoc est, τὸ πήγανον) quæ syluestris

eſt, calida eſt & ſicca quarto ordine, quæ uero domeſtica eſt, tertio. Incidit craſſos et lentos humores, & glutinoſos, ideoq́ urinam mouet, & ad inflationes facit, & appetentiã ueneris compeſcit, & generoſe deſiccat. Syluestris autem rutæ facultas feruens eſt & ignita, exulcerandiq́ uim habet, & in primis ueſicam, qua ex re podagrici qui medicamentum ex hac ruta confectum bibunt, male ueſicam afficiunt: qui uero eo læduntur, plurimum iuuantur. Sunt tamen alíqui qui huic medicamento domeſticam immiſceant potius, quod minus ueſicæ officiat. Facit & ad uentoſam aquam intercutem, & que per carnem currit, hoc eſt grȩcè, λυσιτελεῖ δὲ καὶ πρὸς πνευματίας ὑδέρους καὶ τοὺς ἀνὰ σάρκα. Iuuat & morſus uiperæ, & papaueris ſuccum & aconitum qui biberunt: ſedat et colicos dolores ſi bibatur, uel per inferna immittat̃. Traditur quoq́, ſi edatur, acutam reddere uidendi aciem, & ob id antiqui pictores hanc ſæpius edebant. Quidam & rutæ ſuccum melle cõmiſcentes, medicamentũ conficiunt ad oculorum aciem acuendam. Succurrit uero & dyſuriæ cum oleo cocta, ſi eo ueſica foueatur: item difficulter ſpirantibus confeſtim, ſi cum melle porrigatur:

porrigatur: fit & salutifera lethargicis si po tetur, uel per inferna clystere immittat. Eos etiam qui coxendice laborãt ex frigido hu- more, si bibatur, uel cataplasmatis modo imposita, sanat. Podagricis quoq; & genua dolitantibus ob pituitosos humores quam- primum prodest, doloresq; sedat: crustasq; igne suscitatas, si cataplasma ex ea fiat cum melle & uua passa subacta, confestim abdu cit. Intestina confirmat, non caliditate solũ, sed naturali proprietate quadã: ischiadicos iuuat, obstructiones iecoris & splenis discu tit. Oportet uero ruta abstinere qui flaua bi le laborant: hos enim plus æquo calfacit, & tenuẽ saguinẽ dissoluit, crassumq; relinquit, ipsumq; melancholicũ efficit. Fertur etiam quod si prægnans mulier huius succũ hau- serit, abortietur: & si in dies quindecim fo- lia assumat, idem faciet. Demum si ieiunus quisquam ipsam absumpserit, ea die à uene natis non lædetur.

SAccharon (quod τὸ σάχαριν uocat Sy- meon) calidũ est et humidũ primo ordi ne. Purgat & discutit ueluti mel, nisi quod sitim ut mel non facit, nec stomachum mor dicat: uentrem cit, iuuat pectus, renes & ue- sicam. Medici uero qui censent frigidũ esse,

 halluci-

hallucinantur: uidi enim ego in calidis uentriculis ipſum bilem effectũ eſſe. Eſt aũt ſacharis quod uetuſtũ quàm recens melius, nam tenuium partiũ magis fit, & calidius, niſi quod capitis dolorẽ facit. In aqua uero reſolutum, aquæ frigiditatem ſuſcipit & refrigerat. Incenſum autẽ uel ſuffitum odoratumq́;, capitis deſtillationes ſanat.

Sal (hoc eſt græcè τὸ ἅλας) calidus eſt ſecundo ordine, aridus uero tertio. Modicam aſtringendi uim habet: pituitoſa qui ſunt temperatura, iuuat: proritat uentrem, areſacitq́; corpora: mundandi facultatem habet, et appetentiam exuſcitat. Si quis iuſto plus utatur, exuſtionem ſanguinis patietur, & oculorum hebetudinẽ: ſemen genitale minuit, & pruritum affert: eſt inteſtinis uiſceribusq́; noxius. Confricatus uero dentili, quæ circum eos ſunt putredines udas abſumit, quæ in uentriculo ſunt humiditates liquefacit. Ferunt confricatũ pedibus, nocumentum tollere quod ex uini crapula contractum eſt. Præparantur quidem ex ſale uaria et diuerſa medicamẽta, halatia græcè dicuntur, quæ ſtomacho conferunt, de quibus nunc non eſt diſſerendi tempus.

Satureia, uide in thymbra.

Sepia,

Sepia, græcè σηπία, difficilis eſt cõcoctionis, parumq́ in ſe continet ſalſi ſucci: quæ ſi bene decoquatur, ſatis nutrimenti corpori affert, gignit tamen crudum humorẽ: eam ob cauſam oportet eam condimentis acrioribus conditam eſſe, uinumq́ pòſt uetus & tenue potare. Traditum eſt, ſi quis thryallida, id eſt, lucernæ ſtupam in ſepiæ atramento & æris ærugine intinxerit, homines circumſtantes uideri partim æreos, partim nigros, propter mixtarũ rerũ inſperſionẽ.

Seſama (Græcis pariter et latinis nuncupata) calida ſunt principio primi ordinis, humida uero eius parte ultima, & propter olei qualitatẽ quæ in eis eſt, edentes replent ſatiantq́, & ſtomachum confeſtim ſubuertunt, ſeriusq́ concoquunt̃, pinguiusq́ corpori alimentum exhibent, ſitimq́ faciunt, & ſi quid reliquum inter dentes remanſerit, malum oris odorem animæq́ efficiunt: mulierum menſes ciunt, inteſtina lædunt: ſi ſine menſura ſumantur, iecur lienémque obſepiunt.

Siliquæ ligneæ, uide xylocerata.

Sinapi, græcè σίνηπι, calidum eſt & ſiccũ media parte quarti ordinis. Vim habet diſſoluendi humiditates quæ in capite & ſto-

macho exiſtunt. Confert etiam morbis lie-nis qui à humiditate et flatu facti ſunt: item quartanis qui ex aduſta feruentiq́ꝫ pituita contracti ſunt: ad hæc & podagris pituito-ſis: officit uero uiſui, & capiti calido, item calido iecori: concoctioni confert, redditio-niq́ꝫ craſſiorum cibariorũ. Liquefacit etiam quæ in uentriculo ſunt humiditates, & ſi ex eo cataplaſma fiat, lepras in melius mutat: linguas etiã ex humiditate grauedine affe-ctas arefacit & ſiccat: et ſi cum melle ſumaẽ, tuſſes reſoluit. Cum caricis uero catapla-ſmatis modo impoſitum iſchiadicos ſanat. Eſt & lienoſis utile: trahit enim quæ intus ſunt ad corporis ſuperficiem. Suffitum ue-ro ac incenſum, ſerpentes abigit.

Spartũ ſeu geniſta (σπάρτος genere ma-ris à Symeone dicitur, à Dioſcoride & aliјs σπάρτον καὶ σπάρτιον neutro) quo uites & ui-neæ ligantur, cuius flos & fructus ſi cum a-qua mulſa bibaẽ pondo obolorũ quinqꝫ, è ſuperiorbus partibus purgat, ut album ue-ratrum, abſqꝫ noxa tamen: fructus autem ab inferioribus partibus. Ex eo item uirgu-læ coxendicibus proſunt.

Spelta, uide zeia, ſic enim à Symeone et Græcis uocatur.

Squillę

Squillę marinę (hoc eſt αἱ καρίδες) alicuius ſunt caliditatis ac humiditatis participes: male concoquunt̃, & ſtomacho noxiæ, ueneris deſiderium mouent. Efficaces ſunt peculiari quadam proprietate ad mulierum conceptus: tritæ quoq; et cũ oxymelite potæ, lumbricos & tineas eijciunt. Ferunt etiã quod ſi terantur, & ei particulæ imponantur in qua cuſpis ſagittæ uel ſpinę infixa ſit, phyſica quadam attractione eam educere. In quibuſdã uero locis adeò magnę naſcuntur, ut propè ſpithamam, hoc eſt, palmũ excedant, quæ quidem ſunt alijs efficaciores.

Stichas (ſic enim Symeon, hoc eſt, στιχὰς, Dioſcorides uero alijq; omnes ſtœchas legunt.) Stichas uim habet aperiendi, attenuandi, abſtergendi & corroborãdi inteſtina omnia, omnemq; animalis habitudinẽ.

Strobili, uide ſuprà pinei nuclei.

Sus & ſuilla, uide in dictione porcus.

Sicya, in Anguria.

TArchon (hoc eſt, τὸ ταρχὸν, hoc quidã pyrethri herbam exiſtimãt, ut Genuenſis Simon obſeruat: quidam dracontiũ: certe ea herba eſt quæ uulgò nota, parũ immutata uoce uocat̃ dragõ) calidũ et ſiccũ eſt ſecundo gradu, difficile cõcoctu, propterea

quod eius corpus terrestrē habet naturam, quam rem quidam intuentes, eum frigidū dixere. Est autem flatuosum, nec bono succo præditum, ideoq; eius tantum folia exhibenda sunt cum mentha uel apio. Facit uero ructus, et supernatat in ore uentriculi: est & antipharmacum ad uenenatorum morsus desumptum: commouet tamen capitis dolorem, & facit torporem in sensu gustus, atq; ideo medici præmonent præcipiuntq; ut hoc porrigatur ante cathartici medicamenti haustum, ne malum potionis fastidium sentiatur.

Tetragura, uide supra in anguria.

Thymbra (hanc θρύμβον uocat Symeon) hæc calida est & sicca in tertio ordine: uim habet attenuandi pituitam, uentosq; & flatus discutiendi, & uisum his acuit qui ob humiditatem illum hebetiorem habent, cibiq; concoctionem parat. Sæpius & pituitam euacuat, postq; huius euacuationem rursus uentrem sistit: & quoniam facultatem habet ut concoctionem iuuet, ideo hanc quidam cibariјs immiscent his qui difficulter concoquuntur. Hæc non modo dissipatrix est flatuum, sed & eos prohibet ne gignantur in uentriculo & intestinis: educit & mu

lierū

ſierum menſes. Huius etiam decoctũ lumbricos & tineas eijcit, & dentibus ſi pertundatur mandeturq́, dolores dentiũ qui ſunt à frigore ſedat. Obeſt uero inguini, bilemq́ flauam gignit & atram, ſi quis ea nimis utatur, nonnunquam etiam in renibus calculos concreſcere facit.

Thynni (θυῦνοι genere fœmineo à Symeone dicuntur) craſſi ſucci ſunt & difficulter cõcoquunt, malumq́ ſuccum gignunt. Tradũt quod ſi genæ thynni ſanguine perungantur, liniantur q́, prohibere barbæ ac pilorum exortum.

Thus (hoc eſt, λίβανον) calidum eſt in primo gradu, ſiccum uero in ſecundo. Habet & quandam aſtringendi qualitatem, nonnullamq́ ſiſtendi uentrẽ, & deſiccandi. Incẽſum uero aut ſuffitũ, tuſſim ſanat, & rheumatiſmos, hoc eſt, deſtillationes: & mulierũ menſes agit potum, et ſubtus impoſitum. Habet autem hoſpitalem quampiam proprietatem ad auertendam peſtem ſi ſuffiatur, & ideo eo peſtilentiæ tempore frequentius ędes ſuffumigãtur: ſic etenim corrupta aeris qualitas commutatur.

Tubera (hoc eſt τὰ ὕδνα) frigida ſunt ſecundo gradu. Humorem crudum gignũt,

mali

mali ſunt ſucci, permultiq́ꝫ horũ nimio uſu colicos morbos, et epilepſian & apoplexiã nacti ſunt. Oportet ergo antequam coquãtur accurate diligenterq́ꝫ curare, aquaq́ꝫ per aliquot horas madefacere, mox ſale, origano, rutaq́ꝫ in aqua coquere, cocta condire oleo, thrymbo, hoc eſt, thymbra, pipere & garo. Horum frequentior et nimius uſus, colicos inducit morbos, et cõcoquendi difficultatem. Sicca autem ſi edantur, nocentiora ſunt, difficilioriſq́ꝫ concoctionis.

VErbenaca (quæ à Symeone περιστερὰ ὀρθὴ, à Dioſcor. & alijs περιστερεὼν ὀρθός, alijsq́ꝫ multis nominibus dicitur, herba eſt notiſſima. Facit ad capitis dolores & defluentes capillos, ſi ea illinãtur: ſedat et dentiũ dolores, et ſi ij loco moueanť quatianturue, confirmat: oris etiam ulceribus medetur. Colicos dolores & calculos eius herbæ decoctum ſanat. Qui primũ elephantia & comitiali morbo tẽtari incipiũt, pota opitulatur, itidem et à quotidianis febribus et quartanis: ad hæc iſchiadicos & podagricos cataplaſmatis modo impoſita, ſanat.

Vinum (quod græcè οἶνος dicitur) Vino quidam utuntur propter eius utilitatẽ, quidam quod animam exhilaret, alij propter

eam quæ in eius gustu est uoluptatem: sunt qui propter hæc omnia. Est uero nouum uinum calidum primo ordine; quod autẽ ualde uetustum est, tertio; quod medium inter hæc duo, secundo est ordine calidũ. Repositum est uinum inter ea quæ corpus nutriunt. Rubrũ ergo & crassum præcipue sanguinis generationi cõuenit; parua ẽm eget mutatione ut in eum uertatur. Post hoc nigrum est & crassum dulceq́ꝫ, post hęc austerum & rubellum; ita enim κιῤῥὸν interpretamur. Inter uina uero album & tenue & austerum minus corpus nutrit; & quidẽ crassa uentrem sistunt, & quædam ex ijs obsepiunt iecur, lienemet renes; & hinc quidã subter cutem aqua laborant, quidam calculis, qui eis nimis utuntur, & pręcipue senes. Iis uero qui temperato ac medio sunt temperamento pręditi, conuenit uinum colore rubrum, & substantia tenue, ac substringẽs placide. Pituitosis autem commodũ est uetustum & tenue & rubellum, odoratum et subsalsum. Vinum quidem non solum nutrit, sed et ut cibaria probe descendant facit, caloremq́ꝫ innatum suscitat & auget, et eorum qui utũtur hoc pleriqꝫ, cũ corpore existant arido, in bonum habitum deueniunt.

Præ-

Præcipuã hanc habet proprietatẽ uinum, ut cibaria peruehat ac deducat ad ſingulas particulas, et per anguſtos meatus propria ſuarum partium tenuitate membra ac particulas calefacit, & bonam concoctionem facit: lotium cit, quibus ex rebus maximam ſuperfluitatũ partem excernit. Magis autẽ uini uis & actio perſpicitur in corporibus frigidis & aridis, & in quibus minus innati caloris ineſt, ut in ſenibus, & qui de morbo reficiuntur. Vinum uero uetus uentrẽ auertit, & obſtructiones aperit, et ijs conducit qui pituitoſos humores in corpore collectos habẽt. Vinum autem nouum inflationes facit, & difficulter concoquitur, & craſſum gignit humorem, grauitatemq́ꝫ capiti & dolorem infert. Oportet uero eos à uini uſu cauere qui calefacti ſunt, quiq́ꝫ febriũt. Ait eñ Galenus in libro de temperamẽtis, quod uino proprium eſt & peculiare citò immutare, ut facem et thryallida et ſtupam & picem arida accendere. Quidam autem dixerunt uinum animum exhilarare, quidam melancholicum humorẽ extenuare, alij ſimplicem & fluidum ab eo fieri ſanguinem, id quod coniectatur ex ſanguinis copia quæ in deſipientiũ capite redũdat: eſt

uero

uero horum inſania cum riſu. Non ſolum autem hæc quæ prædiximus in corporibus uinum agit, ſed et in anima alterationes ali quas mirabiliter, hoc eſt, παραδόξως oſtendit: lætari em̃ & bene ſperare facit, & uiriles & liberales; ad hæc & pleroſq; quos timidos uidemus, hos poſt potionẽ audaces, alacres et bono animo, ſpeq; bona fieri: & qui parci ac ſordidi, liberales; qui taciturni ac prudentes, immodicè loqui, ut etiã Homerus oſtẽdit his uerſibus: Cõpulit ut uinum prudentẽ promere carmen, Dulceq; ridere atq; agili ſaltare chorea. Nonnulli & philalethes, hoc eſt, ueritatis amatores in uino fiunt: uinũ enim et ueritas, quoddã ait prouerbium, hoc eſt grecè, οἶνος γὰρ καὶ ἀλήθεια. At uero nimius uini uſus, uitalẽ firmitatem ac robur, naturalemq; calorẽ obruit atque ſummergit, apoplexiasq; ſæpius & epilepſias adducit, et tremulam corporis habitudinẽ. Nocet et diuinę ac principi animæ parti, quam ἡγεμονικὸν Græci uocant, proptereaq; qui ſic uina ingurgitãt, tenebricoſos obſcurosq; ſenſus habẽt, mensq; his haud pura eſt, quod ipſum & Poëta maniſeſtiſſime declarat.

Violæ (hoc eſt τὰ ἴα) frigidę ſunt primo

ordine

ordine, humidæ uero secundo. Prosunt quidem doloribus intestinorum, nocent uero cordi: dolores capitis qui fiũt à flaua bile sopiunt potæ et odoratæ, uentriculumq́ mouent, et quam in eo inuenerint flauam bilẽ: caput quoq; siccum humectant, calidumq́; refrigerant, suo odoratu, & somnum inducunt, humida uero capita destillare faciunt, hoc est, ῥευματίζει. Harum autem decoctũ quæ puerulis fiunt cynanchæ, id est, anginę & comitiales morbi, sanat. Si uero capiti uirides cataplasmatis modo imponantur, mirandum in modum suo odore lotium inficiunt. Ex his autem confectum oleum similis est facultatis, nam refrigerat & humefacit. Quidam insuper dicunt, quod si quis in balneo ante sudorẽ eo perungatur nunquam eum in corpore habiturũ exanthemata ulceraq́;. Est etiam utile ad capitis dolores in causo, hoc est, ardenti febre, si odoretur, uel illinatur. Conficitur præterea ex his iosaccharon, & iozulapion, hoc est saccharum & iulepium uiolaceum, quibus ad pulmonis et pectoris uitia utuntur.

Vide an hoc loco καρδία pro stomacho ponatur

Psellus nõ cynãchas, sed lipothymias habet

Vuæ (hoc est σταφυλαὶ) maturę calidę sunt et humidæ in primo gradu, et plus nutriunt reliquis fructibus, minus tamen ficis, neque

mali

mali ſucci ſunt, ſi maturę fuerint: non his robuſta tamen nec denſa caro gignit, ſed laxa & flaccida. Maximũ quidem harũ bonum eſt, ait Galenus, ſi celeriter pertrãſeunt, atq; ideo ſi retineantur, obſunt: neq; enim tunc probè concoquuntur, ſed crudum gignunt humorem, nec in ſanguinẽ facile transmutantur. Nuclei uero acinorum naturam habent aridam, et quodãmodo aſtringentem, idcirco non mutati, omnia pertranſeunt inteſtina. Quæ autẽ ſuſpenſæ ac penſiles ſunt uuæ, neq; ſiſtunt uentrem, neq; proritãt, cæteris uero melius concoquũtur. Neq; uuarũ parua eſt differentia: aliæ ſiquidem dulces, aliæ auſteræ, aliæ acidæ. Dulces quidem calidum habent ſuccũ, auſteræ uero & acidæ, frigidum. Aluum ſubducũt dulces, & tum in primis cum fuerint udæ. Omnium utiq; tutiſſimus uſus, quoties carnoſæ atq; maturæ, & modeſte modiceq; eas ſi quis abſumat. Sunt nõnullæ inter uuas, quæ cum planè maturæ non ſint, ex uitibus decerptæ & ſuſpenſæ, reliquũ concoctionis & maturitatis acquirunt ac dulceſcunt. Vuæ quæ albæ ſunt, magis uentrem ciunt q̃ nigræ: omnes uero cibariorum appetentiã ſuſcitant, & uenerem. Ex quatuor certe conſtant partibus,

ex cortice ſeu pellicula, quę frigida eſt et ſic, ca, & difficilis concoctionis, et ex eo quæ ue luti eius eſt caro, et ex humiditate quę circa eam eſt diſperſa, ad hæc & ex acinorum nu cleis. Conuenit uero cum eduntur, uuæ cor, ticem & acinorum nucleos expuere, quo' niam non conficiuntur. Quæ uero acerbæ ſunt & immaturæ, frigidæ ſunt et udæ (qui' dam legunt ſiccæ) uentremq́ ſiſtunt, & ſto' macho bonæ: ſed & caliditatem flauæ bilis ſedant, minus utiq́ cibis aptæ: harumq́ ſuc cus inueteratus, et cum roſacea inſtillatione decoctus, ſi hauriatur, ſuccurrit his qui ciba ria in uentriculo non retinent, & nauſeanti bus. Par uero eſt, non tantum uuas, ſed & omnes fructus humidos ante reliqua ciba, ria apponere.

Vuæ paſſæ (hoc eſt græcè, σταφίδες ἢ ἀστα, φίδες) reliquis uuis calidiores ſunt. Melio' res aũt ſunt pingues magis, magisq́ dulces, quæq́ corticem tenuiorẽ habẽt: hæ etenim magis uuis nutriunt, nam participes ſunt facultatis cõcoquentis ſimul et aſtringentis ac diſcutientis cum quadam mediocritate, eandemq́ fermè proportionẽ habent ad cę teras uuas, quam recentes caricę ad ficos. Et hæ quidem dulciores quæ ſunt, calidiores quoq́

quoq; quæq; magis austeræ & acres, frigidiores, quæ & stomachum confirmant & corroborãt, uentremq; sistunt. Mediũ uero quodãmodo gradum dulces habent: nam stomachum nõ penitus resoluunt, nec uentrem subducunt: uim etenim aperiendi habent, sed minus quàm caricæ. Vuæ passę & subducunt & mundant, & meliores stomacho sunt: pectus & pulmonẽ iuuant, iecur et lienem corroborãt. Si cum nucleis edantur, uisceribus & intestinis opem afferunt: satius tamen si nuclei expuantur, propter id quod in eis est terrenę duritiei. Vim uero addunt medicamentis catharticis, peculiari quadam proprietate. Illud etiam est à quodam medico proditum, quod si quis uelit pituitam in suo corpore minuere, et sanguinẽ augere, comedat ieiunus per sex dies drachmas vij. pinguis uuę passę. Aegyptij pręterea uinum conficiũt ex passis & melle, quod ἡλιακὸν nuncupant, ac si dicas solare, quod gustu ualdè suaue est.

XYlaloë uocat Symeon lignum odoriferum quod appellauit Dioscorides & uetustiores alij agallochon, nos uulgò lignum aloës. Xylaloë igitur lignum est arboris, quæ in diuersis oriẽtis regionibus na

ſcitur & partibus meridionalibus, quod lignum quãdiu incorruptũ eſt, nullam habet differentiam ſuo odore à cæteris lignis: ubi uero putruit, bonum nanciſcitur odorem, non admodum tamẽ perfectum, ſed earum regionum incolæ concidunt, & ſub terram multo puluere obruũt, & poſt aliquod temporis ſpatium, quantum ſufficere uiſum eſt, ipſas ligni partes educunt, & mercatoribus uendunt. Qui uero in Aegypto & alijs regionibus ſunt, abradunt, & corticem abijciunt, & ita in hanc ſpeciem redigunt. Xylaloës uero decem ſunt differentię, quarum quæ decima eſt, Indica, & in India naſcitur. Samphia uero dicitur quæ in Samphi ciuitate prouenit. Et quæ Speon dicta eſt, quæ ſimilis omnino nõ eſt xylaloë. Ad hæc eſt quæ appellatur hygra, id eſt, uda, cuius rurſus quatuor ſunt differentiæ, de quibus non eſt ut nunc dicamus. Cunctæ uero calidæ ſunt & ſiccæ, & uentrem ſiſtunt, & ſtomacho bonæ, præſertimq; hygra, & poſt hanc Indica, cæterę uero minus. Corroborant autem particulas interiores, & quæ in iecore obſepta ſunt aperiunt, duritiasq; uentriculi liquefaciunt. Cæteræ uero ſpecies ſi crebrò ſuffiantur, propter dulcedinem pediculos

gignunt: ſed Indica ſola prohibet horũ generationem, ob ipſius acredinem.

Xylocerata, quæ & ceratia uocantur (latini ſiliquas ligneas uocant) Galenus hæc abijcit, optans ne ex ijs ubi naſcuntur locis ad nos aduehantur, ut quæ malum ſuccum habeant, & lignoſum, & difficulter concoquantur. Recentiores uero aiunt ea corroborare ſtomachum poſt cibum aſſumpta, potenterq́ ſiſtere uentris fluctiones, ſi ante cibum mandantur.

Xiphias (eſt piſcis qui à noſtris gladius dictus eſt) mali eſt ſucci & oletarius, hoc eſt, multarũ ſuperfluitatũ, difficilisq́ concoctu, ac nauſeam afferens, & propterea ab hoc edulio abſtinere melius eſt. At ſi quis nonnunquam eo uti uelit, acrioribus condimentis excoqui iubeat, uinumq́ ſuperpotet & ualde uetuſtum & tenue.

ZEa (quam ſemen uel ſpeltam uocant noſtri.) Quæ zea appellatur, facultatem habet proximam tritico, media quodammodo exiſtens inter eam quæ calfacit & frigefacit, placideq́ exiccat: eſt uero facilis concoctionis, boniq́ ſucci, eſt etiam emplaſtris apta.

Zizipha (quæ Symeon ζιτζιυφα uocat: alias ζιυζυφα) cõmenſum quendam habent

humiditatis & caliditatis. Proprietatẽ uero habent ſedandi ſanguinis acumen: bonum etenim ſuccum gignunt, & euacuant quod ſeroſum eſt in ſanguine. Facit ad tuſſes eorum decoctum, & ad ſpirandi difficultates, pectusq́ & renes ac ueſicam. Meliora quidem ſunt zizipha quæ maiora ſunt, qualia ſunt Ediſſena: ſedant etenim hæ acrium humorum uomitum, ni forent difficilis concoctionis, & lieni officerent, quamobrem ſatius eſt eorum uti decocto.

Zinziber (quod Symeon ζιγγίβερι appellat) calidum eſt in tertio ordine, humidum uero in primo. Vim habet aperiendi, et cibaria concoquendi, uenerem ſtimulat, & uentos diſcutit: hebetudini uiſus quæ ab humiditate prouenit, prodeſt, unde et acute uidere facit. Facit & ad uentriculi humiditatem, & iecoris, & ſimul ad glutinoſos lentosq́ humores.

Zulapion (hoc eſt ζουλάπιον, & nos uulgò iulepum dicimus) mediocri quadam temperatura eſt, uergit tamen ad frigiditatem: conuenit in febre ardenti, non ſolum ex flaua bile, uerum etiã ex pituita: facit et ad calidos uentriculos, & ad ſcabritiem et aſperitatem gutturis. Cum aqua uero frigidiſſima ſi propinetr uexatis agitatisq́ ardẽti febre

bre

bre, plurimum opitulatur, uentriculúmque roborat & intestina, et intemperatam menstruorum fluxionem excindit.

Zythus (qui à Symeone φυκᾶς uocatur) potionis genus est. Qui phucas dicitur, simplex quidem præparatus frigidus est, compositus uero siccus est & calidus: ac quidem antiqui omnes existimant mali esse succi, & neruis noxium, capitisq́ dolorẽ efficere. Vtilis uero est aduersus sacrum morbum, & ex uino conceptã crapulam, sanguinisq́ acuitatẽ sedat: sed enim satius est huius usu abstinere, quod facile corrumpitur qui ex eo fit succus, et neruis nocumentum affert. Ferunt etiã quod ebur in eo ad tempus immersum, macerat̃ mollescitq́ ut cera. Recẽtiorum autẽ quidã priscorũ rationes redarguunt, aiuntq́ hũc in multis esse utilem, incolumitatẽq́ ac sanitatẽ efficere. Et reuera quidem prodest ijs qui calidiore sunt temperamẽto, & in primis uentriculo. Qui uero per excessum calidi sunt, quiq́ æstuosa afficiunt̃ siti, & magis quando duplex est, hoc est, compositus; sedat em̃ sitim, et appetentiam suscitat, et uentrẽ cit, est et quando lotiũ. Iis aũt qui stomacho udo sunt, et qui tẽperaturas frigidiores habẽt, ualde nocet.

FINIS.

Errata, seu potius coniecturæ.

Pagina 3. uersu .23. θρυπτικὸν. 4. 1. ἤτουν. 8. 7. συχέων. 10. 8. πολυτιμιώτερον. 11. 1. διήγματι. 12. 1. ζαμβακελαίῳ. 16. 22. ἐπαχθὲν. 18. 8. ἣν συνεψηθῶσι. 22. 13. τὸ μασσώμενον λυσιτελεῖ. 23. 14. pro εὐηνέμοις, id est, uento expositis, interpres uidetur legisse ἐν ἀνηνέμοις, id est, locis quæ à uentis non perflantur. 27. 1. προτρεπτικά. 32. 18. ἐξ ἴσου. 37. 9. διὰ χολερὰν. 43. 8. κατακόρως ∠ γ̄. ὁμοίως 26. πάχους. 44. 8. χυμὸν. 46. 13. ῥαι εἰσὶ. 47. 5. ἡ δὲ. 51. 26. τὸ τοιοῦτον. 52. 19. εἴτε ξανθῇ χολῇ. 55. 7. φασὶ. 71. ὑποβάλλουσαν. & 16. ἠραιωμένος. 80. 23. τρέφει, ξευλὼ. 82. 5. πάθωσι. & 17. κακεὶς. & 26. ἅτινα λακτευδόπουλοι. 85. 15. λοιπὰς. 86. 10. fortasse αὐτοκολλητὰ, pro αὐγοκουλικὰ. & 19. ἐξεφθά.

Nel Trattato della Peste
di Prospero Borgarucci
Fol. 7. e 108. Il Prpe di
Salerno.

Racconta il Cardano de Variet. lib.
8. c. 40. che in Basilea fù Una Peste
molto parziale; Par che aveva in-
gegno dà distinguere i forastieri
dà Nazionali. Contro i Nazionali
inferociva; gli Esteri nō molestava

